

॥ काटकम् ॥

KÂTHAKAM

DIE SAMHITÂ DER KATPA-ÇÂKHÂ

HERAUSGEGEBEN

VON

LEOPOLD VON SCHROEDER

PROFESSOR AN DER K. K. UNIVERSITÄT WIEN
WIEN. MITGLIED DER K. K. AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

DRITTES BUCH

GEDRUCKT AUF KOSTEN DER DEUTSCHEN MORGENLANDISCHEN
GESELLSCHAFT

LEIPZIG

IN COMMISSION BEI L. A. BROCKHAUS

1910

VORWORT.

Auch die vorliegende Ausgabe des dritten Buches der *Kaṭha Sāṃhitā*, welche den Abschluß des Textes bringt, beruht zum weitaus größten Theile bloß auf dem Berliner Codex Chambers 40 (Cb). An *Ricaka-Mss* konnten verglichen werden und wurden für die Constitution des Textes benutzt *T*₁ und *Brl* für die Capitel 31, 9 und 10, 36, 6, 37, 16, 38, 4, 39, 13, 40, 5, 40, 8 und 9, 40, 14, *T*₁ allein für 37, 11, 38, 13, 5, 11, 1—6, 5, 12, 1, *Brl* allein für 39, 12 (Fragment), 5, 1, 1, 5, 5, 20, 5, 10 5 und 6, *T*₇, *T*₁ und *Brl* für 35, 1 und 38, 2, *T*₄, *W* und *W*₁ für 35, 3—20, *T*₁, *T*₃, *T*₄, *W*₁, *W*₁z, *G* und *Brl* für 35, 7, *T*₁, *Brl*, *W*₂ für 37, 9, 39, 14, *T*₁, *T*₇, *Brl* und *W*₂ für 36, 15, *T*₁, *Brl* und *W*₁ für 38, 1, *T*₁, *T*₇, *W*₁ für 38, 5, *T*₁, *T*₇, *Brl*, *W*₁ und *W*₂ für 38, 12, *W*₂ allein für 39, 3 (Fragment), *T*₁, *T*₃, *Brl* für 39, 4, *T*₅, *T*₈, *Brl* für 40, 1, *Brl*, *W*₁ und *G* für 40, 11, *T*₈ allein für 5, 3, 2, *W*₁z allein für 5, 4, 6—8, *T*₈ und *Bil* für 5, 5, 14. Selbstverständlich auch die *Kapishṭhala Sāṃhitā*, wo der entsprechende Text in ihr vorliegt.

Herr Prof *W. CALAND* in Utrecht hat auch bei diesem Bande die Freundlichkeit gehabt, eine Correctur zu lesen und seine werthvollen Bemerkungen dazu zu machen. Sie sind in derselben Weise berücksichtigt worden wie beim zweiten Bande der Ausgabe. Für diese ausdauernde thatige Mithilfe, die dem Werke wesentlichen Nutzen gebracht hat, sage ich Herrn Prof *W. CALAND* meinen warmsten, herzlichsten Dank.

Der Anhang bringt ein Verzeichniß der Vers- und Capitel Anfänge des *Kaṭhakam*. Vergleichen, wie ich an s. Z. bei der Ausgabe der *Maiti Sāṃhitā* hinzufügte, durfte ich nun jetzt ersparen, wo die großartige *Vedic Concordance* von *M. BLOOMFIELD* sich in den Händen der Fachgenossen befindet. Ich bemerke nur, daß die fett gedruckten Zahlen die Capitel Anfänge markiren. Einklammerung der Citate bedeutet, daß an den betreffenden Stellen nicht der ganze Vers, sondern bloß der Anfang desselben sich vorfindet.

Ein vollständiger Index Verborum des *Kaṭhakam*, zu dem ich schon vor Jahren die Zettel ausschrieb, befindet sich in der Arbeit. Herr Prof *RICHARD SIMON* in München hat sich in aufopfernder Weise der Herstellung

dieses ebenso wichtigen wie mühevollen Werkes gewidmet. Da die Vollendung desselben aber noch geraume Zeit in Anspruch nehmen dürfte soll dieser Index Verborum s Z als besondere Lieferung nachfolgen

Zum Schluß sage ich gern und freudig meinen warmsten Dank dem Vorstande der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft welcher den Druck der nunmehr vollendeten Ausgabe des Kāṭhakaṃ ermöglicht hat — insbesondere den Herren Geh Rath Prof Dr Ernst Windisch und Prof Dr August Fischer in Leipzig. Ich danke aber auch aufs Herzlichste der Buchdruckerei von W. DAVOLLA BAERSCHE in Leipzig die bei der Herstellung des Druckes die größte Umsicht und Sorgfalt bewiesen hat

Wien, am 1 Mai 1910

L v Schroeder

ओम् ॥ प्रजापतिर्वा ओषधीः परंशो वेद प्राजापत्यो ऽश्वो यद-
 ष्वपञ्चा बर्हिर्दात्योषधीनामर्हितायै' देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति
 सवितृप्रसूत एवैनां देवताभिरादत्ते गोपदसीति रयिमेव यजमाने द-
 धाति प्रत्युष्टं रक्षा इति यज्ञमुखादेव रक्षीत्यपहन्ति प्रेयसगादिपणां
 बर्हिर्रक्षेति विद्या वै धिषणा विद्ययैवेनदच्छेति' मनुना कृता स्व-
 धया वितष्टेति मनुना तेषा कृता स्वधया वितष्टोर्वन्तरिक्षं बोहीति
 समष्ट्या इन्द्रस्य परिपूतमसीति यद्वा इदं किञ्च तदिन्द्रस्य परिपूतं
 यथा श्रेयसे प्रोच्य' कर्म करोत्येवमेवैतदिन्द्राय प्रोच्य बर्हिर्दाति' या-
 यत्परिदिशति यत्तत्सर्वं न' दाति यज्ञस्य तदतिरिच्यते यद्वै यज्ञस्याति-
 रिच्यते भ्रातृच्यं तेन वर्धयत्येकं स्तब्धं' परिदिशेत्¹ सर्वं दायाद्यज्ञस्या-¹⁰
 नतिरेकाय यत्सर्वं दायाच्च पशुभ्यो जीवनमुच्छिपेदेकां" वा श्रुष्टिं हे
 वोच्छिपेत्² यज्ञस्यातिरेचयत्युत्पशुभ्यो जीवनं शिपति माधो मोपरि
 परुस्त³ ऋध्यासमित्यूद्धा आच्छेत्ता ते मा रिपदिति यावद्यावद्वा अ-
 विद्यानध्युर्युवर्हिपो दाति तावदस्यात्मनो⁴ मीयते नास्यात्मनो मीय-

¹ Ch ओ नामो प्रथमे ॥ ओ प्रजा. ² So corr Ch बर्हिर्दाति. ³ So
 corr. Ch प्रियम, aber cf oben 1, 2 Kap 9 17 1 auch प्रियमगादिपणा ⁴ So
 corr. Ch यिद्रायेनदच्छेति, Kap 9 47, 1 यिद्रायेनदच्छेति ⁵ So corr Ch परिपूत;
 Kap 47, 1 = Corr. ⁶ So corr Ch प्राञ्च, aber vgl das Folgende, Kap
 S 17, 1 und Mitr. S 4, 1, 2 = Corr. ⁷ So corr. Ch बर्हिर्दाति; Kap S.
 17, 1 und Mitr. S 1, 1, 2 = Corr. ⁸ So corr mit Caland, Ch ohne n,
 Kap S 47, 1 wesentlich ebenso यावत्परिदिशते यत्तत्सर्वं दाति यत्तत्सर्वं तदतिरिच्यते, da-
 gegen Mitr. S 1, 1, 2 यावत्परिदिशति तत्सर्वं दाति यत्तत्सर्वं न दाति यत्तत्सर्वं तदतिरेचयति
⁹ So corr Ch स्तब्ध; Kap S. 17, 1 स्तब्ध, Mitr. S. 1, 1, 2 स्तब्ध ¹⁰ So corr. Ch
 परिदिशेत् ¹¹ So corr. Ch मुष्टि. ¹² So corr Ch प्रा. ¹³ So corr. Ch
 परास्त, vgl. aber oben 1, 2 ¹⁴ So corr Ch तस्यात्मनो; Kap S 17, 1 = Corr.

- ते य एवं वेद देव बर्हिश्शतवल्गं^१ विरोहेत्योषधिष्वेव भूमानं दधाति
 सहस्रवल्गं^२ वि वयं रुहेमेत्याशिपमेवाशास्ते ऽदित्या रास्त्रासीतीयम-
 दितिरस्या एवैनद्रास्त्रां^३ करोतीन्द्राण्यास्संनहनमितीन्द्राणी वा अये
 देवतानां समनहन्त साधोऽहद्वै^४ बर्हिस्संनहन्ति प्रजा वै बर्हिः प्रजा-
 ५ नामपरावापाय तस्मान्नावा^५ प्रजास्संतताः ॥' पूषा ते यन्धिं य-
 ग्रात्विति पुष्टिवै पूषा पुष्टिमेव यजमाने दधाति स ते मास्यादित्य-
 हिंसाया इन्द्रस्य त्वा बाहुभ्यामुद्यच्छ इतीन्द्रस्यैवैनद्वाहुभ्यामुद्यच्छते^६
 बृहस्पतेस्त्वा मूर्धाहरामीति ब्रह्म वै बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवैनद्वरति देवंगम-
 मसीति बहु वा एतस्य पूर्वद्युराहियमाणस्य स्कन्दत्यस्कन्धमेवैनहेवेभ्य-
 १० स्संप्रयच्छति तदाहरन्ति कवयः पुरस्तादिति ग्राहणा वै कवयो ग्रा-
 हणा ह्येतदाहरन्ति^७ देवेभ्यो जुष्टमिह बर्हिणसद इति देवेभ्य एवैन-
 जुष्टं करोति ॥ १ ॥

cf oben 1, 2 Kap S 47 1, Mntr S 4 1, 2, TBr S 2 2

- वसोः पविचमसि शातधारं वसूनां पविचमसि सहस्रधारमिति वसू-
 नां वा एतज्जागधेयं यत्पविचं तेभ्य एवैनं करोति प्रजापतिः प्रजा असृ-
 १५ जत तस्योखे अर्धैस्तेती स एते उखे अपश्यन्नाभ्यामादत्त पदेते उखे भ-
 वतः प्रजापतेरेवोखे प्रतिदधात्ययक्ष्मा वः प्रजया संसृजामीत्ययक्ष्मा ए-
 वैनाः करोति रायस्योपेण बहुला भवन्तीरिति भूमानमेवैना गमयति
 मधुमद्भृतवत्पिन्वमाना इति मधुमदेव घृतवद्देवेभ्यो हव्यं करोति जीवा
 जीवन्तीरुप वसदेमेत्याशिपमेवाशास्ते ॥ मातरिष्वनो घर्मो ऽसीत्य-
 २० न्तरिक्षं वै मातरिष्वनो घर्मो द्यौरसि पृथिव्यसीति दिवमेवैनां पृ-
 थिवीमकर्विश्वाधायाः परेण धाम्नाहृतासि मा ह्यारिति हृहत्येवैनां प-
 विचमपिदधात्योषधीनां चैव पणूनां च पयस्संसृजति सा विश्वायु-

^१ Kap S 47, 1 यतपत्तिव ^२ Kap S 47, 1 हृष्टाग्निर्य ^३ Kap S 47, 1
 यथेना रास्त्रा ^४ So corr Ch ह्योद्वे ^५ So corr Ch छात्रा, Kap S 47, 1
 छात्र ^६ Ch schaltet hier in rother Farbe vor n ein ^७ Kap S 47, 1
 रवेरेतत् वा ^८ Kap S 47, 1 द्यौः तदाहरति

स्सा' विश्वव्यचास्सा विश्वधाया इत्यसौ' वै विश्वायुरन्तरिष्णं विश्वव्यचा
 इयं विश्वधाया इमानेव लोकान्यथापूर्वं प्रदापयतीमे' ऽसौ लोका य-
 थापूर्वं प्रज्ञा दद्वे' तिस्रो यजुषाभिमन्त्रयते त्रय इमे लोका एध्वेव लो-
 केषु रसं दधाति तस्मादिमांल्लोकान्नजा उपजीवन्त्युपजीवनीयो भवति
 य एवं वेद ॥ हुतस्स्तोको हुतो द्रष्ट इत्यनुमन्त्रयते ऽस्तन्दायाभये बृहते 5
 नाकाय स्वाहितीयं वा अग्निर्वृहन्वाको' बहु वा एतस्य दुह्यमानस्य
 स्कन्दत्यस्यामेवैनत्प्रतिष्ठापयत्यस्कन्दाय न दारुपात्रेण दुह्यादग्निमद्वै
 दारुपात्रं यातयामेन हविषा यजेत तदु ह स्यादुदार्तेयाः' पुरोडाशमु-
 खं वै हविर्न वा इत इतः पुरोडाश' हविषो यामो ऽस्ति दोग्ध्वमेवे-
 ति न शूद्रो दुह्यादस्ततो वा एय संभूतो ऽस्तत्साद्यद्वाव पविचमत्येति 10
 तद्विबिर्गृहोचमेव शूद्रो न दुह्यात्तद्वि नोत्पुनन्ति संपृच्यध्वमृतावरी-
 रिति प्रत्यानयति शृतत्वाय शृतकामा हि देवाः ॥ इन्द्रस्य त्वा भागी
 सोमेनातनष्मीति' सोममेवैन' करोति सोमो वै देवानां परोक्षी
 सान्नाय्यं तस्य ह' नै सोमपीयस्संततो य एवं विद्वान्सान्नाय्येन यजते
 ऽदस्तमसि विष्णव इति यज्ञो वै विष्णुर्यज्ञयैवैनददस्तं करोति न 15
 मृत्पात्रेणापिदध्याद्यन्मृत्पात्रेणापिदध्यात्पितृदेवस्य हविस्स्याद्दारुपात्रे-
 णापिदधात्यग्निमद्वै दारुपात्रमग्निरेव हव्यं' रक्षत उदन्वत्क्रुर्यादापो
 रक्षोग्री' रक्षसामपहत्यै विष्णो हव्यं रक्षस्वेति विष्णुरेव हव्यं रक्षत
 आपो जागृतेत्यापो वै यज्ञस्य गोप्रीस्ताभ्य एवैनत्परिददाति ॥ २ ॥
 of oben 1. 3, Kap S 47, 2, Maitr S 4 1 3 TBr 3 2 3

¹ So corr mit Caland, in Ch विश्वायुस्ता ausgefallen ² So corr Ch इत्यसौ, Kap S 47 2 = Corr ³ So corr Ch तिस्रो (erste Hand तिस्रो)
⁴ Kap S 47, 2 दुह्वे ⁵ So corr Ch अग्निर्वृहन्वाको Kap S 47, 2 अग्निर्वृहन्वाको
⁶ So Ch, Kap S 47, 2 दात्रेण, Maitr S 4, 1, 3 दात्रेण. ⁷ Kap S 47, 2 यत
 यत पुरोडाशो हविषो यामो स्ति, aber vgl Maitr S 4, 1, 3 (p 5, Zeile 5) ⁸ So
 corr Ch सोमेनातनष्मीति ⁹ So corr Ch यामो, Kap S 47, 2 सोमामयेत्यकरोति
¹⁰ So corr Ch सान्नाय्यस्य क त्वे, Kap S 47, 2 यदेत सान्नाय्य तस्य ह त्वे, vgl
 Maitr S 4, 1, 3 (p 5 Z 11) ¹¹ Ch हव्ये ¹² So corr Ch युर्वादापोर्योग्री,
 Kap S 47, 2 उदन्वत् क्रुर्यादापो रक्षोग्री

विष्णोर्मनसा पूते स्य' इति पुनात्येवैने देवो वसवितोत्पुनाति-
 ति सवितृप्रसूत एवैना देवताभिरुत्पुनाति देवस्य त्वा सवितुः प्रसव
 इति सवितृप्रसूत एवैनेदेवताभ्यः प्रोक्षत्यमुष्मै जुष्टमिति यस्या एव
 देवतायै प्रोक्षति तस्या एनञ्जुष्टं करोति शुन्धन्तां पाचाणि देवयज्या-
 या इति देवेभ्य एवैनानि शुन्धत्वधूतं रक्षो ऽवधूतारातिरिति रक्ष- 5
 सामपहत्या अदित्यास्त्वगसीतीयमदितिरस्या एवैनञ्च चं करोत्यधिप-
 वणमसि वानस्पत्यमित्यधिपवणमेवैनत्करोत्यपेस्तनूरसि वाचो विस-
 र्जनमित्यपेर्होपा तनूर्वाचो विसर्जनं यदा हि पशव ओपधीरधन्त्य
 वाचं विसृजन्ते बृहद्वावासि वानस्पत्य इति यावाणमेव कृत्वा हवि-
 ष्करोति हविष्कृदेहोति' य एव देवानां हविष्कृच्चै' ह्वयति विह्वयति 10
 'विस्रत्या हि देवा अदिरसि द्यौककृदपहतं रक्षो ऽपहतारातिरिति
 रक्षसामपहत्यै वयं संधाति संधातं जयेमेति संधाति संधातमेव भा-
 तृथ्यं जयति ॥ मनोवै' अद्वादेवस्य यजमानस्यासुराप्ती' वाग्यज्ञायु-
 धानि प्रविष्टासीत्तेषां' यावन्तो ऽसुरा उपाणुस्त्वैस्ते पराभवन्त्य एवं
 विद्वाभ्रातृव्याणां' मध्ये ऽवसाय यजते यावन्तो ऽस्य भ्रातृव्या यज्ञा- 15
 युधानामुपपृण्वन्ति तेषामिन्द्रियं वीर्यं वृद्धे भवत्यात्मना परास्य भ्रा-
 तृव्यो भवति वर्षवृद्धमसि प्रति त्वा वर्षवृद्धं वेत्त्विति मिथुनमेव करो-
 त्यस्त्रा' वै देवाः पशुभ्यो रक्षांसि निरवादयन्त तुषैरोपधिभ्यः' परापृतं
 रक्षः' परापृतारातिरित्येतावतैव यज्ञाद्रक्षीसि निरवदयते' 20 निरस्ती
 अघर्शस इति भ्रातृव्यो वा अघर्शसी भ्रातृव्यमेव निरस्यति वायुर्व इय 20

¹ So corr. Ch स्या. Kap. S. 17, 4 स्य ² So corr. Ch हविष्टदेहोति; Kap. S. 47, 4 हविः कृदादपेति ³ So corr. Ch हविष्टवै, Kap. S. 47, 4 हविः कृत्य ⁴ So corr. Ch यजमानस्य तस्यासुराप्ती. Kap. S. 17, 4 यजमानस्यासुराप्ती; Mātr. S. 4, 1, 6 (p. 8, Z. 10) यजमानस्यासुराप्ती ⁵ So corr. Ch प्रतिष्ठासीत्तेषां, Kap. S. 47, 1 प्रतिष्ठा आसीत्तेषां; cf. Mātr. S. 1, 1, 6 (p. 8, Z. 11). ⁶ So corr. Ch विद्वाभ्रातृव्याणां, Kap. S. 47, 1 विद्वां भा' ⁷ So corr. Ch erste Hand करोत्यस्याः; dann etwa करोत्यत्स्याः; Kap. S. 47, 4 करोत्यस्या; cf. Mātr. S. 4, 1, 7 a. A. ⁸ So corr. Ch जवे; cf. Mātr. S. 4, 1, 7 (p. 8 unten) ⁹ So corr. mit Caland; in Ch fehlt परापृतं रक्षः ¹⁰ So corr. Ch यज्ञाद्रक्षीं निरवादयते

ऊर्जे विविनक्ति विचायुर्वै देवानां पवित्रं पुनात्येवैनान्सुफलीकृता-
 न्करोति मेध्यानेवैनान्यज्ञियान्करोति विः फलीकरोति त्रिसत्या हि
 देवाः ॥ ४ ॥ cf oben 1, 5, Kap S 47, 4, Maitr S 4 1, 6—7, TBr 3 2 5

- अवधूतं रक्षो ऽवधूतारातिरिति रक्षसामपहत्या अदित्यास्त्वगसी-
 5 तीयमदितिरस्या एवैनं त्वचं करोति धिपणासि पार्वती' प्रति त्वा-
 दित्यास्त्वग्वेक्षु' पृथिवीं दृहेति पृथिवीमेव दृहेति धिपणासि पार्व-
 तेयी' प्रति त्वा पार्वती' वेक्षु दिवं दृहेति दिवमेव दृहेति दिवस्त्व-
 भन्यसीति' शम्यामुपदधातीमे वै सहास्तां' ते शम्यामाचं शम्यामाचं
 ध्यातां वज्रशम्या यच्छम्यामुपदधात्यनयोरेव विधृत्य ॥ धान्यमसि धि-
 10 नुहि' देवानित्येतस्य वै यजुषो वीर्येण यावदेका देवता कामयेत या-
 वदेका तावदस्या आहुते. प्रपते प्राणाय त्वा ध्यानाय त्वापानाय'
 त्वेति प्राणं ध्यानमपानं तानेव यजमाने दधाति दीर्घामनु प्रसृति-
 मायुषे' त्वेत्यायुरेवासिन्दधाति देवो वस्मविता हिरण्यपाणिः प्रति-
 गृह्णाति त्वि प्रेव वा एते स्तन्दन्ति प्रतिष्ठित्या अदध्येन वक्ष्यन्नुपाव-
 15 पश्यामीति चक्षुषो गोपीषाय रायस्सोपाय सुप्रजस्वायेत्याग्निपमे-
 वाशस्ते" ॥ ५ ॥ cf oben 1 6 Kap S 47, 5, Maitr S 4 1 7

निर्दग्धं रक्षो निर्दग्धारातिरिति रक्षसामपहत्या अषाये अयिमा-
 मादं जहीति य आमात्रक्यात्तमपहत्य यज्ञिये देवयजन उपदधाति"
 यदधस्तादङ्गारमुपवर्तयत्यस्मिन्नेन लोके ज्योतिर्धत्ते यदुपरिष्टादधि-

¹ So corr Ch पर्वती ebenso Kap S 47, 5 cf oben 1, 6, Maitr S 1, 1, "
² So corr Ch वेक्षु, aber vgl unten वेक्ष oben 1, 6, Kap S 47, 5 वेक्षु Maitr S
 1 1 7 ³ Kap S 47 5 शज्यते vgl oben 1, 6 ⁴ Kap S 47, 5
 पर्वती ⁵ Kap S 47, 5 दित्यस्त्वमसीति, oben 1 6 (p 3, Z 10) ist zu cor-
 rigiren दित्यस्त्वमसीति धान्यमसि ⁶ So corr Ch महास्ता ⁷ So corr Ch
 धेनुहि ⁸ So corr Ch त्वापानाय ⁹ So in Uebereinstimmung mit Maitr S
 1, 1 7 und 4 1 7, Kap S 47, 5 प्रसृतिमा Kap S 1, 6 प्रतिनिमा oben 1, 6
 मसृतिमा* darnach wohl zu corrigiren ¹⁰ So corr Ch सुप्रजजग्त्वाय ¹¹ So
 corr Ch यज्ञिये देवयजनमुपदधाति aber vgl Kap S 47, 6 यज्ञिये देवयजन उप*, Maitr
 S 4 1, 8 देवयजने यज्ञिया उप*

वर्तमन्यन्तरिक्षे तेन ज्योतिर्धत्ते ऽसा एवास्यादित्यो ऽमुष्मिंल्लोके ज्यो-
 तिर्भवति सर्वे ऽसा इमे लोका ज्योतिष्मन्तो भवन्ति चीणि समी-
 चीनान्युपदधाति त्रयः प्राणाः प्राणो व्यानो ऽपानस्तानेव यजमाने
 दधाति त्रय इमे लोका एष्वेव लोकेष्वभ्युति ॥ भ्रुवमसि पृथिवी
 ह्येति पृथिवीमेव¹ ह्येत्यायुर्देहि प्राणं देहीत्याशिषमेवाशास्ते धरुण-
 मस्यन्तरिक्षं ह्येत्यन्तरिक्षमेव ह्येति चक्षुर्देहीत्याशिषमेवाशास्ते धर्ब-
 मसि दिवं ह्येति दिवमेव ह्येत्योजो देहि चलं देहीत्याशिषमेवाशास्ते
 धर्मांसि दिशो ह्येति दिश एव ह्येति रयिं देहि पोषं देहीत्याशिष-
 मेवाशास्ते यन्त्रमस्याश ह्येत्याशा एव² ह्येति रूपं देहि वर्णं देही-
 त्याशिषमेवाशास्ते ॥ प्रजापतिर्वै यद्ये समभवत्स एतावच्छ³ एव¹⁰
 समभवदेकं वा अये शीर्षाः कपालं संभवत्यथ द्वितीयमथ तृतीयमथ
 चतुर्थमथ पञ्चममथ षष्ठमथ सप्तममथाष्टमं यदष्टौ समीचीनान्युपद-
 धात्वात्मानमेवैतद्यजमानस्सीकुरुते तं सैकृतममुष्मिंल्लोके ऽनुपैरति
 यदष्टा उपदधाति गायत्री तच्छन्द आप्नोति ॥ यदेकादश चिष्टुभं
 तद्यद्वादश जगती तच्छन्दस्समितान्येवोपदधाति चितस्थ परिचित¹⁵
 इति सर्वाण्येव यजुष्मन्ति करोति भृगूणामद्विरमां तपसा तपध्वमि-
 त्येतासामेवैतानि देवतानां तपसा तपति यानि धर्मे कपालान्युप-
 चिन्वन्ति वेधस⁴ इत्यसौ वा आदित्यो धर्मस्तस्य दिशः कपालानि
 ता एवैतद्विमुञ्चति यथायतनं पूषणस्तान्यपि व्रत इन्द्रवायू विमुञ्चता-
 मितीन्द्रवायू एवैषां विमोक्तारौ करोति ॥ ६ ॥

20

cf oben 1, 7, Kap S 47, 6, Mātr S 4 1, 8, TB 3 2 6—7.

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति सवितृप्रसूत एवैनद्देवताभ्यस्संवप-
 न्यमुष्मै⁵ जुष्टमिति यस्या एव देवतायै संवपति हविरेव करोत्यपि⁶

¹ So corr Ch योमेव ² So corr देह्याशा नव fehlt in Ch und ist von mir ergänzt; vgl Kap S 47, 6 यजमान्याशा दहेत्याशा एव यदष्टि ³ Kap S 47, 6 एता-
 येसममथदेव, cf Mātr S 4, 1, 8 (p 10, Z 4) एतादृशश्च, dasselbe oben 1, 9, 8
 (p 139, Z 6) ⁴ So corr Ch वेधस, aber cf oben 1, 8; Mātr S 4, 1, 8

⁵ So corr Ch सवपत्युष्मे ⁶ So corr, mit Caland Ch करोत्यपि

तस्या एनञ्जुष्टं करोति पवित्रवति संवपति हविरेव करोत्यप उप-
 सृजत्यमृतं वा आपो ऽमृतमेव हव्यं करोति समाप ओषधीभिस्समो-
 षधयो^१ रसेनेत्यन्या^२ वा एतासामन्या जिन्वन्योषधयो^३ यद्वो^४ रेवती
 रेवत्यं^५ यद्वो हविष्या हविषं यद्वो जगतीर्जगत्यमित्यापो वै रेवती-
 ५ रोषधयो मधुमतीः पशवो जगतीरप ओषधीः पर्णूस्तानेवाप्सा एकधा
 सैसृज्य मधुमतः करोति ॥ जनयत्यै^६ त्वेति संयौति मिथुनमेव करोति
 मखस्य शिरो ऽमीति यद्वो वै मखो यज्ञस्यैव शिरः करोति घर्मो वि-
 ष्यायुरुह प्रयस्वोरु ते यज्ञपतिः प्रयतामिति प्रययत्येव प्रत्युष्टं रक्ष
 इति यज्ञमुखादेव रक्षीत्यपहन्ति घर्मो वा एषो ऽर्धमासे ऽर्धमासे
 १० प्रवृज्यते^७ यत्पुरोडाशस् इन्द्रो ऽशान्तो यजमानस्य पर्णून्विर्देहो यत्प-
 र्यधिं करोति पशुमेव करोति शान्त्या अनिर्दाहाय विः परिहरति चय
 इमे लोका एभ्य एचैनद्भोकेभ्यश्शमयति पुरोडाशं वा अधिधितं^८
 रक्षीत्यजिघीसन्स नाको नाम दिवि रक्षोहायिस्सो ऽसाद्रक्षीस्यपा-
 हन्देयस्त्वा सविता अययतु वर्षिष्ठे ऽधि नाक इति रक्षसामपहत्या
 १५ अग्निस्ते तन्वं मा हिंसीदित्यहिंसायै त्वचं याहयति ॥ तस्मान्मस्तिष्कः
 परिततो यानि वा इमानि शीर्ष्णैः कपालानि तानि कपालानि यो^९
 मस्तिष्कस्स पुरोडाशो यन्नाभिवासयेदाविर्मस्तिष्कस्स्याद्यदभिवास-
 यति तस्माद्गुहा मस्तिष्को भस्मनाभिवासयति तस्मादस्मि^{१०} मीसेन
 छन्नं^{११} वेदेनाभ्यूहति तस्माच्छिरः केगैश्छन्नं ते देवास्तवाविन्दन्त यस्मि-

^१ So corr सप्तमः * So corr Ch रसेनेत्यन्या * Ch schreibt जिन्वन्योषध
 an liegt aber wohl eine Lucke vor, die nach Analogie von Matr S 4, 1, 9
 (p 11, Z 3) etwa zu ergänzen wäre जिन्वन्योषधो ऽपो जिन्वन्योषधो कोषधोयं, in
 Kap S 47, 7 fehlt der Anfang des Capitels ganz Vgl TBr 3, 2, 5, 1 * So
 corr Ch यद्वो^५ * So corr Ch रसेन्य * So corr Ch जनयत्ये, cf aber oben 1, 5,
 Matr S 4, 1, 9 (p 11, Z 7) * So corr Ch प्रवृज्यते, Matr S 4, 1, 9 (p 11,
 Z 10) = Corr * So corr Ch अधिधितं, Matr S 4, 1, 9 (p 11, Z 13) = Corr
 * So corr Ch तो, Kap S 47, 7 = Corr यो, Matr S 4, 1, 9 यथा मस्तिष्क एव
 पुरोडाश * So corr Ch तस्मादस्मि, Kap S 47, 7 तस्मादस्मि मासेन हव्य, cf Matr
 S 4, 1, 9 (p 11, Z 20) = So corr Ch मासेन स्वकण्डव, vgl Kap S zu der
 vorigen Anmerkung

न्यज्ञस्य क्रूरं माहर्ष्यामह' इति सो ऽग्निरववीदहं वस्तं जनयिष्यामि य-
 स्मिन्यज्ञस्य क्रूरं माहर्ष्यं इति सो ऽपो ऽङ्गारेणाभ्यपातयन्नत' एकतो
 ऽजायत द्वितीयं ततो द्वितस्तृतीयं ततस्त्रितो यदात्मनो निरर्ममीत
 तदात्मीयानामात्मीयत्वं यदद्भ्यो निरर्ममीत तदापीयानामापीयत्वम-
 न्तर्वेदि' निनयति तदेवाचरुद्ध उत्सुकेनाभिधारयति शृतत्वाय शृत- ५
 कामा हि देवास्ते ऽतिमृजाना' आयन्सूर्याभ्युदिते ते ऽमृजत' सूर्याभ्यु-
 दितसूर्याभिनिषुक्ते सूर्याभिनिषुक्ते' कुनखिनि कुनखी श्यावदति
 श्यावदन्परिविहते' परिविक्तः परिविविदाने' परिविविदानो ऽयेदिधि-
 पा अयेदिधिपुर्दिधिपूपतौ दिधिपूपतिचीरहणि' चीरहा वल्लहणि"
 वल्लहा" भूणहनि भूणहनमेनो नात्येति ॥ ७ ॥

10

cf oben 1, 8, Kap S 47, 7, Matr S 4, 1, 9, TBr 3 2 8

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति स्म्यमादत्ते सवितृप्रसूत एवैनं
 देवताभिरादत्त इन्द्रस्य बाहुरसि दक्षिणस्सहस्रभृष्टिशततेजा इति व-
 ज्रो वै स्म्यो वज्रमेव संश्रयति भ्रातृष्याय प्रहरिष्यन्पृथिवि देवयज-
 न्योपध्यास्ते मूलं मा हिंसिषमित्योपधीनामहिंसायै व्रजं गच्छ गो-
 स्थानमिति च्छन्दीसि वै व्रजो गोस्थानच्छन्दीस्येवासौ व्रजं गोस्थानं 10
 करोति वर्षन्तु ते द्यौरिति वृष्टिमेव निनयति वधान देव सवितः
 परमस्यां पृथिव्यां गतेन पाशैरिति द्वौ वै पुरुषस्य भ्रातृभ्यौ" यं च

¹ So corr Ch कृत्स्नाहर्ष्यामह cf das Folgende Kap S 17 7 क्रूरमाहर्ष्यामह इति

² So corr mit Ciland, Ch मययययत Kap S 47 7 अगारेणाभ्यपातयन्नत anders Matr S 4 1 9 ³ Kap S 47 7 तदात्मेयानामात्मेयत्वं ⁴ Das तदापो fehlt in Ch und ist

von mir als notwoodtag ergänzt Kap S 17 7 तदाप्येयानामप्येयत्वं ⁵ So corr Ch तिसृजाना Kap S 47, 7 तिसृज चाय aber cf Matr S 4 1, 9 (p 12 Z 8) ⁶ So corr Ch सृजत ebenso Kap S 47, 7, aber cf Matr S 1, 1 9 (p 12 Z 9)

⁷ So corr Ch भिनयन्ते सूर्याभिनिषुक्त ⁸ So corr Ch श्यावदति श्यावदन Kap S 47, 7 श्यावदति श्यावद cf Matr S 1 1, 9 ⁹ So corr Ch दाना Kap S 47, 7

nur ein Mal परिविविदानो Matr S 1, 1, 9 a E ~ Corr ¹⁰ Ch चीरहनि, aber cf Matr S 4, 1, 9 a E ¹¹ So corr Ch वल्लहणे Kap S 17 7 वल्लहणे वल्लहनि

वृणहनमेनो नात्येति ¹² Dies Wort fehlt sowohl Kap S 47, 7 als auch Matr S 4, 1, 9 a E ¹³ So corr Ch भ्रातृभ्या, cf oben 31, 3

देष्टि यथैवं देष्टि ता एवास्य वध्नाति परमस्यां पृथिव्यां शतेन पार्श्व-
 द्रप्सस्ते द्यां मा स्कानिति यो वा अस्या स्तस्स द्रप्सस्तमिमाः प्रजा
 उपजीवन्ति तमेवास्यां यच्छति तस्यास्कन्दायारुह्यौ मा पप्रदिति
 भ्रातृभ्यो वा अरुह्यौ तृव्यमेव स्वर्गांल्लोकात्प्रतिनुदते ऽरुह्यै नामासुर
 ५ आसीत्सो ऽविभेद्यज्ञेन नो देवा अभिभविष्यन्तीति स पृथिवीं विषे-
 णालिम्पदमेध्यां कुर्वन्विन्द्रो वै वृषमर्हस्तस्येमां लोहितमनुव्यधावह-
 दमेध्याभवद्यदुदन्ति यदेवास्या अमेध्यमयज्ञियं तदपहन्परुह्यै नामा-
 सुर आसीत्सो ऽविभेदेवा मा पृथिव्या नोत्पन्न इति स पृथिवीमुप-
 म्रुच्याशयत्तमिन्द्रो^१ ऽचायत्तमपारुह्यदेवयजनं पृथिव्या देवयजनाज्ज-
 १० हीति पृथिव्या अपाहन्स दिवमपतदरुह्यौ मा पप्रदिति तं दिवः^२
 प्रत्यनुदत्त ततो देवा अभवन्परासुरा अभवन्त्यस्यैवं विदुषस्तस्मयजुर्हि-
 यते^३ यस्यैवं विद्वान्हात्येभ्य एव लोकेभ्यो भ्रातृभ्यं निर्भजति भवत्या-
 त्मना परास्य भ्रातृभ्यो भवत्यसुराणां वा इयं पृथिव्यासीत्ते देवा अमु-
 वन्दत्त नो ऽस्या इति ते वै स्वयं ब्रूयमित्यमुवन्तो ऽपिरेव प्राची
 १५ दिशमुदजयद्वसवो दक्षिणां रुद्राः प्रतीचीमादित्या उदीचो ते देवा
 इमामसुराणामविन्दन्त ततो देवा अभवन्परासुरा अभवन्त्य एवं वि-
 द्वानेताभिर्देवताभिर्वेदिं परिगृह्णातीमामेव भ्रातृव्यस्य विन्दते भव-
 त्यात्मना परास्य भ्रातृभ्यो भवति ॥ पृथिव्या वै मेध्यं चामेध्यं च घृद-
 क्रामत्प्राचीनमुदीचीनं मेध्यमुदक्रामत्प्रतीचीनं दक्षिणामेध्यं प्राचीमु-
 २० दीचीं वेदिं प्रवणां कुर्यान्मेध्यामेवैनां यज्ञियां करोत्यथो मेध्यस्य चा-
 मेध्यस्य च व्यावृत्त्यै प्राञ्चौ बाहू उच्यन्त्याहवनीयमेव परिगृह्णाति
 प्रतीचीं शोण्यी गार्हपत्यमेव परिगृह्णाति मूलं वै रक्षीत्यनूत्पियन्ति^४

^१ So corr. Ch तमेवास्या; Kap. III, 47, १ तमेवास्यां यच्छति; cf. Māitr. S. 4, 1, 10 (p. 13, Z 7).

^२ So corr. Ch सौमुपाश्रया; Māitr. S. 4, 1, 10 (p. 13, Z. 8) — Corr.; Kap. III, 47, १ पृथिवीमुपम्रुच्याशयत्तमिन्द्रो चायत्तमपारुह्यदेव-
 च तद्विदुषः Kap. S. 47, १ तं दिवः तस्य auch Māitr. S. 4, 1, 10 (p. 13, Z. 10).

^३ So corr. mit Caland; Ch तद्विदुषः Kap. S. 47, १ तं दिवः तस्य auch Māitr. S. 4, 1, 10 (p. 13, Z. 10).
^४ So corr. Ch यज्ञियां; Kap. S. 47, १ यज्ञियां करोत्यथो मेध्यस्य चा-
 मेध्यस्य च व्यावृत्त्यै प्राञ्चौ बाहू उच्यन्त्याहवनीयमेव परिगृह्णाति
 Ch नूत्पियन्ति

न नखेन छिन्द्याद्यन्नखेन छिन्द्यात्कुनखी' स्यात्स्पन्नेन छिनत्ति व-
जो वै स्पन्तो वज्रेणैव रक्षीसि हन्ति ॥ ८ ॥

cf. oben 1, 9; Kap. B. 47, 8; Māitr. S. 4, 1, 10, TBr. 3, 2, 9.

घृतं^१ च वै मधु च प्रजापतिरासीद्यतो मध्वासीक्षतः प्रजा असृजत
तस्मान्मधोः प्रजननमिवास्ति^२ तस्मान्मधुना न प्रचरन्ति यातयामै
हि तद्धृतेन प्रचरन्त्यातयामै ह्येतत्प्राजापत्यं यदाज्यमयातयामा^३ देवाः^४
नां प्रजापतिगोहपत्ये^५ ऽधिथयति पन्त्यवेक्षते पन्त्या एवैष यज्ञस्या-
न्वारम्भो ऽथो मिथुनमेवं यज्ञमुखे दधाति^६ प्रजननाय यद्वै पत्नी यज्ञे
करोति तन्मिथुनं यत्पन्त्यवेक्षते^७ मिथुनमेवं करोत्यमेध्यं वा एतदय-
क्षियं यत्पन्त्यवेक्षत^८ आहवनीये^९ ऽधिथयति मेध्यमेवैनद्यक्षियं करोति
देवाश्च वा असुराश्च समावदेवं यज्ञे ऽकुर्वत यदेवं देवा अकुर्वत तद-^{१०}
सुरा अकुर्वत स इन्द्र एतमवकाशमपश्यत्तेनावैक्षत तेनासुरानभ्यव-
क्षतो^{११} देवा अभवन्परासुरा अभवन् य एयं विद्वानेतैनाज्यमवेक्षते ऽभ्येवं
भ्रातृष्यं भवति भवत्यात्मना परास्य भ्रातृष्यो भवति प्रत्युष्टं रक्ष इति
यज्ञमुखादेवं रक्षीस्यपहन्त्यनिशितास्य सपत्न्यायणीरित्यनिशिता^{१२}
एवैनाः करोति सुचस्समार्ष्टि पुनात्येवैनास्सुवमये समार्ष्टि पुमीसमे-^{१३}
वांसामये सैश्यत्यथ जुहूमथोपभृतमथ भुवामसौ वै जुहूरन्तरिष्टमुप-
भृदियं भुवेमानेवं लोकान्यथापूर्वं समार्ष्टि यजमानदेवत्वा वै जुहू-

^१ In Ch fehlen in diesem Wortcomplex die Sylben द्यन्नखेन छिन्द्या, sie sind von mir ergänzt, nach Anleitung von Kap. S. 47, 8 n. सुप्तेन छिन्द्याद्यं नखेन छिन्द्या कुनखी, die Lücke ist in Ch als solche durch einen freien Raum mit Strichelchen über der Linie angedeutet. ^२ Dies Capitel ist nach T1 und Brl 140 accentuirt.

^३ So T1 und Brl 140; Ch प्रजननमिवास्ति, Kap. S. 47, 9 प्रजननमिवास्ति. ^४ Kap. S. 17, ॥ यदाज्यमयातयामा; cf. Māitr. S. 4, 1, 12 (p. 15, Z. 6).

^५ Ch पत्नी, Kap. S. 47, 9 गोहपत्ये. ^६ So Ch und Kap. S. 47, 9, T1 und Brl 140 दधाति. ^७ So Accent corrigirt; T1 und Brl 140 यत्पन्त्यवेक्षते, vgl. aber gleich weiter unten. ^८ Ch वेक्षते. ^९ So accentuirt in Brl 140, resp. नभ्यमवक्षतो; T1 नभ्यमवक्षते. ^{१०} T1 und Brl 140 दित.

^{११} T1 und Brl 140 दित.

भ्रातृव्यदेवत्योपभृच्चतुर्जुहो गृह्णन्भूय आज्यं गृह्णात्यष्टौ गृह्णन्नुपभृति
कनीयो भ्रातृव्यमेवांसा उपस्तिं करोति ॥ ९ ॥

cf oben 1, 10; Kap. S. 47, 9; Mātr. S. 4, 1, 12, TBr. 3, 3, 4.

देवीरापो' अयेगुव इति यज्ञमेवं प्रणयति प्रेमं यज्ञं नयत प्रं य-
ज्ञपतिं तिरतेत्याशिषमेवांशस्ते ऽपैर्वै मेधो ऽपाक्रामन्कृणो भूत्वा
स' वनस्पतीन्नाविशत्रोक्षितास्स्य कृणो ऽस्याखरेष्टां अर्पये त्वा जुष्टं
प्रोक्षामीति तमेव मेधमवरुद्धे ऽथो यस्या एवं देवतायै प्रोक्षति
तस्या एनं जुष्टं करोति वैदिरसि वहिषे त्वा जुष्टं प्रोक्षामि वहि-
रसि सुभ्यस्त्वा' जुष्टं प्रोक्षामीति प्रजां वै वहिः पृथिवी वैदिः प्रजा
एवं पृथिव्यां प्रतिष्ठापयत्यूर्जो पृथिवी गच्छतेति पृथिव्यामेवोर्जं द-
धाति तस्मात्पृथिवी प्रजा उपजीवन्त्युपजीवनीयो भवति य एवं
वेद ॥ वहीरासादयेद्यावतीर्वै प्रोक्षणीरासादयति तावतीरस्यामु-
ष्मिंस्त्रीकं आपस्तस्माद्वहीरासाद्याः पुरस्तात्प्रस्तरं गृह्णाति मुख्यमेवं
यजमानं करोति यावदस्तेन पर्याभ्यांतावन्तं गृह्णीयादक्षोधुको' य-
जमानो भवत्यनंपावुको ऽध्वर्युर्न विधूनुयाद्यद्विधूनुयात्प्रजां चास्य
पशून् विधूनुयाच्च प्रमृज्याद्यदेवास्य स्वं यद्विन्नं यद्वेद्यं तत्प्रमार्ष्टि न
प्रमृज्याद्यदेवेनमागमिष्यद्ववति' तत्प्रतिनुदते ॥ दक्षिणतस्मिन्हर्नं सृ-
णाति तस्मादक्षिणतो नीविः' प्रस्तरं धारयन्परिधीन्परिदधाति य-
जमानो वै प्रस्तरस्त्वयमेवैतद्यजमान आत्मानं परिदधाति रक्षसामं-
पहत्य संहितान्परिधीन्परिदधाति' रक्षसामंनम्बवायाय" न पुरस्ता-

¹ Dies Capitel ist nach T₁ und Br₁ 141. 142 accentuirt. ² In Ch fehlt das स; in Kap. S. 47, 10 ist es vorhanden; vgl. auch Mātr. S. 4, 1, 13 (p. 17, Z. 6). ³ Ch अं; Kap. S. 47, 10 अं (wie T₁ und Br₁). ⁴ So Br₁ 141; auch Ch जुष्टं; vgl. auch Mātr. S. 4, 1, 13 (p. 17, Z. 8); dagegen T₁ जुष्टां und ebenso auch Kap. S. 47, 10. ⁵ So corr. Mes यः; aber cf. oben 1, 11 (p. 6, Z. 1); Kap. S. 47, 10 पुष्पमया. ⁶ T₁ und Br₁ 141 दत्तदको. ⁷ Br₁ 141 नं प्रतिमृज्याद्य-
वास Caland vorzieht. ⁸ So T₁ und Br₁ 141; Ch नैविः; Kap. S. 47, 10 नीतिः.
⁹ Br₁ 141 हर्नं. ¹⁰ Die Worte रक्षसामपहत्य संहितान्परिधीन्परिदधाति fehlen in Ch;
sie sind nach T₁ und Br₁ gegeben, finden sich auch Kap. S. 47, 10. ¹¹ Hier

त्परिधात्यसां एवांसादादित्य उद्यन्पुरस्तादङ्क्षीत्यपहन्यूयं समिधा
 आदधान्युपरिष्ठादेवं रक्षीसि हन्ति वै आदधानि मिथुनमेवं करोति ॥
 सवितुर्वाहू स्थो देवजनानां विधरणि रिति' सवितुर्वाहू देवज-
 नानां विधरणिर्वसूनां रुद्राणामादित्यानां संदनमसीति यां एवं
 देवता अभ्यर्जयिस्ताभ्य' एनत्सदनं' करोति जुह्वेहि घृतांचीत्येतद्वा ॥
 आसां प्रियं धाम यद्वृतं वन्मियैरेवैना' धाम्ना संमर्धयति ध्रुवां असद-
 नृतस्य योनौ तां विष्णो पाहीति यथाहैप ते भागं लो गोपायस्वैत्ये-
 वमेवैतं विष्णुमाहितं च आज्यं तन्नोपायस्वैति ॥ १० ॥

cf. oben 1, 11, Kap S 47, 10, Mātr S 4, 1, 13, TBr 3, 3, 6

भुवनमसि विप्रथस्वेति प्रथयत्येवाभिर्यष्टेदं नम इति नमस्कृत्य
 हि येयसिमुपचरन्ति जुह्वेत्प्रथिस्त्वाह्वयति देवयज्याया इत्यभिस्सर्वा ॥
 देवतास्सर्वा एव देवता अवरुद्ध उपभृदेहि देवस्त्वा सविताह्वयति
 देवयज्याया' इति सवितृप्रमूत एव प्रचरन्ति नार्तिमार्च्छत्यद्विणा
 विष्णु मा वानवकमिपमिति' यथायजुः पाहि माये दुश्चरितादा मा
 सुचरिते भजेति पाप्मानमेवापहते विजिहाषां मा मा संताम्रमित्या-
 त्यनो ऽहिंसायै लोकं मे लोककृता कृणुतमित्याग्निपमेवागस्ते वि- ॥
 ष्णोस्स्थाम्न' इति प्रतिष्ठित्या ऊर्ध्वो अश्वरो दिविस्पृगिति यज्ञो वा
 अश्वरो यज्ञस्योर्ध्वत्वायाहूतो यज्ञो यज्ञपतेरिति समृद्ध्या इन्द्रवानृह-
 णास्त्वाहेत्येन्द्रो वै यज्ञो मुखत एवेन्द्राय यज्ञं संप्रयच्छति सेन्द्रो ऽस्य

folgen in Ch die in T1 und Br1 fehlenden Worte न पुस्तकपरिधाति रक्षामनन्धया
 याय, sie fehlen auch in Kap S 47, 10 und beruhen offenbar auf einer Dito-
 graphie

¹ So T1 und Br1 141, Ch जनन्य विदरणि ² Ch विदरणि ³ So corr
 T1 und Br1 अभ्यर्जयिस्ताभ्य, ebenso Ch, ohne den Accent, Kap S 47, 10 भिज्य-
 स्ताभ्य ⁴ Ch एनत्सदन, aber T1 und Br1 112 वनान्सदनम्, Kap S 47, 10 एन
 सदनं, Mātr III 4, 1, 13 (p 18, Z 5) एवेनत्सदः करोति ⁵ Ch निप्रयेनेन ⁶ So
 corr Ch देवयज्याया; Kap S 47, 11 = Corr. ⁷ So corr. Ch वानवकमिपमिति, aber
 cf. oben 1, 12 (p 6 unten), Kap S 47, 11 त्वं एषा विष्णु मा वानवकमिपमिति ⁸ So
 corr. Ch स्थाय, Kap S 47, 11 विष्णो स्थायः प्रष्टि इति स्थाय प्रतिष्ठित्या

- यज्ञो भवति सं ज्योतिषा ज्योतिरिति ज्योतिर्वै यज्ञो यज्ञ एव यज्ञम-
नुसंतनोति वाजस्याहं प्रसवेनापीपोमाभ्यां देवतयोज्जयामीति य ए-
वैनं पूर्वो ऽतिक्रान्तो भ्रातृव्यस्तं तेन प्रणुदते वाजस्याहं प्रसवेनापी-
पोमाभ्यां देवतयामुं प्रतिनुद इति य एवास्य पश्चाद्भ्रातृव्यस्तं तेना-
१० पनुदते प्र येयसिं भ्रातृव्यं नुदते प्रति पापीयसिं नुदते ॥ पृषियै त्वा-
नारिष्टाय त्वा दिवे त्वेतीमानेवैनं लोकान्गमयत्यक्तं रिहाणा व्यन्तु
वय इति स्वदयत्येव मरुतां पृषती वशा पृष्णिभूत्वा दिवं गच्छेति
यजमानो वै प्रस्तरो हविर्भूतमेवैनं स्वर्गं लोकं गमयति ततो नो
वृष्टिमेत्येति वृष्टिमेवावरुन्धे ऽहीनः प्राण इति प्राणानेवैतदध्वर्युर्मु-
१५ खतः कल्पयति चक्षुष्या असि चक्षुर्मे ग्राहीति चक्षुषो गोपीषाय यं
परिधिं पर्यधत्वा अग्ने देव पणिभिरिध्यमान इत्यपिस्सर्वा देवता-
स्सर्वा एव देवता अवरुन्धे यजमानं प्रयतेति प्रययत्येवाथो भूमानं
गमयति सैसावभागास्स्थेति परिधीनभिजुहोति स्वेनैवैनाम्भागधेयेन
समर्धयति ॥ ११ ॥ cf 1, 12, Kap S 47, 11, Muir S 4, 1, 14, TBr 3, 3, 7
- १५ अग्ने ऽद्व्यायो ऽशीर्ततन इति यदेवान्तर्यन्ति यत्क्रूरं कुर्वन्ति त-
च्छमयत्यविषं नः पितुं कृपीत्यन्ममेवासौ स्वदयति सुधीन्योनीन्मुषदां
पृषिवीमिति सुपदेवैनं सादयति वेदिवै देवेभ्यो ऽपाक्रामत्तां वेदेना-
न्वविन्दैस्त्वदेस्य वेदत्वं यज्ञेदो भवति वेद्या अनुविस्वी स्वी वै वेदिः

¹ So corr Ch देवतयामुमिति, ebenso ist auch oben 1, 12 (p 7, Z 4) zu cor-
rigieren, Kap S 47, 11 देवतयामु प्रतिनुदामीति ² Dies y fehlt in Ch und ist
von mir ergänzt, Kap S 47, 11 य येन पश्चाद्भ्रातृव्यस्तं ³ So corr Ch तेनातु
पनुदते, Kap S 47, 11 तेनापनुदते ⁴ So corr Ch दिवि ⁵ So Ch गमयत्यक्त,
das n wird bestätigt durch Kap S 47, 11 गमयत्यक्ता कपरां व्यन्तु, ebenso Kap S
1, 12, darnach wohl oben 1, 12 (p 7, Z 10) das द्वार्य zu corrigieren in त्यात,
Muir S 1, 1, 13 (p 8, Z 1) स्वप्नयो रिहाणा 4, 1, 14 (p 19, Z 17) धदनयन्मुनी
रिहाणा ⁶ Kap S 47, 11 कपे अहीना प्राण इति, cf oben 1, 12 ⁷ So corr
Ch पणिभिरिध्यमान, aber cf oben 1, 12 (p 7, Z 14), Kap S 17, 11 पणिभिरिध्य-
मान, aber Muir S 4, 1, 14 (p 20, Z 5) पणिभिरिध्यमान ⁸ So corr Ch
स्वेनैव ⁹ Ch स्वधीन्यो, aber oben 1, 12 (p 7 unten) सुधीन्यो ¹⁰ So corr.
Ch स्ताहेदस्य ¹¹ So corr Ch त्वित्ये

पुमान्वेदो यद्देन^१ वेदिं संमार्ष्टि मिथुनमेव करोति प्रजापतेर्वा
 एतानि श्मश्रूणि^२ यद्देदो यां पत्नी कामयेत पुत्रं विन्देतेति तस्या
 उपस्थ आस्येन्मिथुनमेव करोति वि वा एतद्यज्ञं^३ छिनत्ति यदर्धमासे
 सैस्थं गमयति यद्दे संततमाहवनीयान्स्त्रूणाति तेनैव यज्ञं संतनोति
 तं संततमुत्तरे^४ ऽर्धमासं ज्वालते ॥ एष वै वनस्पतीनां परिवेष्टा य-^५
 दुपवेपो य एवं वेदादध्या^६ अस्य वेशा भवन्ति पुरस्तात्प्रत्यञ्चमुपहन्ति
 तस्मात्प्रतीचीनावसिता वेशा^७ भवन्ति स्थविमत उपहन्यन्तिवादना^८
 एनं वेशा भवन्ति सर्पेभ्यो^९ वै यज्ञे क्रियते सर्पं उपवेपो^{१०} वल्मीक
 उक्तरो यदुपवेपमुत्तर^{११} उपहन्ति तस्मात्सर्पाणां वल्मीको गृहाः ॥ १२ ॥
 cf. oben 1, 12 a. E. TBr. 3, 3, 9, 9-11; 3, 3, 11, 1-2.

यो ह वै सुचां योगमविद्यानध्वर्युध्वर्य इति हूतः प्रतिशृणोत्या^{१०}
 देवताभ्यो वृध्यते ऽप्रजा अपशुर्भवत्यथ यस्सुचां योगं विद्यानध्वर्यु-
 ध्वर्य इति हूतः प्रतिशृणोति न देवताभ्य आवृध्यते प्रजावान्पशुमा-
 भवत्याग्रावयेति जुहूं तेन युनक्त्वास्तु श्रीपदित्युपभृतं तेन यजेति ध्रु-
 वां तेन ये यजामह इत्याज्यधानो तेन वयद्वारेण सुवमसौ वै जुहूरन्त-
 रिक्षमुपभृदिद्यं ध्रुवा दिश आज्यधान्यसा आदित्यस्त्रुवो ऽसौ वा अस्यै^{१५}
 प्रयच्छतीयममुषै तस्माद्यज्जुह्वां तेन ध्रुवामापाययति यदुवायां तेन
 जुहूमसौ ह्यस्यै प्रयच्छतीयममुषै संततमस्मा अविच्छिन्नं प्रदीयते य
 एवं वेद ॥ १३ ॥

स्थोनो^{११} मे सीद सुयदः पृथिव्यामुरुः पृथुः प्रथमानस्स्वर्गे ।

स्रुवो ऽसि घृतादिनिश्चितस्सपत्नक्षयणो दिवि सीदान्तरिक्षे पृथिव्या-^{१०}
 मुत्तमो ऽहं भूयासमधरे मत्सपत्नाः ॥^{१२}

^१ So corr. Ch यद्देन

^२ So corr. Ch श्मश्रूणि

^३ So corr. Ch एतद्यज्ञं

^४ So corr. mit Zeland; Ch संतत उत्तरे; cf. TBr.

^५ So corr. Ch वेदाध्या

^६ So corr. Ch वेशा

^७ So corr. Ch वादना

^८ So corr. Ch सर्पेभ्यो

^९ So corr. Ch

^{१०} So corr. Ch योगमु

^{११} So corr. Ch स्थोनः; TBr. 3, 1, 6, 10 a. A =

Corr. ^{१२} Die Versabtheilungen sind bei diesem ersten unvollkommenen Verse von mir gesetzt; sie fehlen in Ch.

आरोह पथो जुहु देवयानान्यत्रर्षयो जग्मुः प्रथमाः पुषाणाः ।
 हिरण्यपक्षाजिरा संभृताङ्गा बर्हसि^१ सा सुकृतां यव लोक उक्त-
 मो ऽहं भूयासमधरे मत्सपत्नाः ॥

अवाहं वाध उपभृता द्विपत्नं जानान्भ्रातृव्यान्ये च जनिष्यमाणाः ।

५ दुहे यज्ञं सुदुषामिच धेनुमुत्तमो ऽहं भूयासमधरे मत्सपत्नाः ॥

यो नो वाचा मनसा दुर्द्वेणायुर्द्वेदारातीयन्नभिदासदमे ।

इदमस्य चित्तमधरं^२ ध्रुवाया उक्तमो ऽहं भूयासमधरे मत्सपत्नाः ॥

यन्मे अमे अस्य यज्ञस्य रिषाद्यद्वा स्कन्दादाज्यस्योत विष्णो ।

तेन हन्मि सपत्नं दुर्द्वेणायुमेनं दधामि निर्वृत्त्या उपस्थे ॥

१० यो नः कनिष्ठमिह कामयाता अस्मिन्यज्ञे यजमानाय मह्यम् ।

अथ तमिन्द्रायो भुवनान्नुदेतां प्रजां विदेय वाज्रवतीं सुवीराम् ॥

अयं वेदः पृथिवीमन्वविन्दद्ब्रुहा हितां गङ्गरेषु ।

स मह्यं लोकं यजमानाय विन्दत्वच्छिद्रं यज्ञं भूरिक्ताः कृणोतु ॥

स्तृणीत बर्हिः परिधत्त वेदिं चमि^३ मा हिंसीरमुया शयानाम् ।

१५ दर्भस्तृणीत हरितैस्सुवर्णैर्निष्का एते यजमानस्य सन्तु ॥

अस्मिन्मे यज्ञ उप भूयो अस्त्वविद्योधाय परिधीन्दधामि ।

धतां विधतां धरुणो धरीयान्विथा द्वेयीसि वीतो नुदन्ताम् ॥

चतुश्शिखण्डा युवतिस्सुपत्नी विनीयमाना महते सौभगाय ।

घृतं दुहानादितिर्जनाय सा मे धुस्त्व सर्वाभूतिकामान् ॥^४

२० वेदेन वेदिं विविदुः पृथिव्यां सा पप्रथे पृथिवी पार्थिवाय ।

गर्भं विभर्ति भुवनेष्वन्तस्ततो यज्ञस्तायते विश्वदात्रीम् ॥

विणो यन्वी नुदमाने अरातिं विश्वं जातभरणं दुर्द्वेणायुम् ।

सीदन्ती देवो सुकृतस्य लोके विश्वा द्वेयीसि वीतो नुदेताम् ॥

^१ So in Ch ^२ Ch चित्तमधरं ^३ So Ch ^४ Dacser Vers findet sich auch in Br fol 121. ^५ So corr Ch पृथिवी

आप्तायतां ध्रुवा घृतेन यज्ञिया यज्ञं प्रति देवयज्ञ्यः^१ ।

सूर्याया ऊधो अदितेरुपस्य उरुधारेव^२ दोहतां^३ यज्ञे अस्मिन् ॥

पयः पृथिव्यां पय ओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयो धाः ।

पयस्वतोः प्रदिशस्सन्तु मत्सम् ॥ ॥ १४ ॥

cf. TBr. 3, 7, 6, 9 ff.

समृतयज्ञो^४ वा एष यहर्षपूर्णमासौ कस्य वा ह देवता यज्ञमाग- ५
च्छन्ति कस्य वा न बहूनीं समानमहर्षजमानानां यो वै देवताः पूर्व-
द्युर्गृह्णाति तस्य श्वो भूते यज्ञमागच्छन्ति समापे वचो विहवेष्वस्ति-
ति पूर्वमपि गृह्णात्यपिस्सर्वा देवता देवता एष पूर्वद्युर्गृह्णाति ता-
श्वो भूते ऽभियजते यर्हिषा वै पूर्णमासे घृतमुपयन्ति वत्सैरमाव-
स्यायां पुरा वत्सानामपाकतोर्दिम्पती अघ्नीतो हस्ता अवनिज्य दक्षि- १०
णतो ऽप्रेस्तिष्ठन्धूयादमे घृतपते घृतमालभ इत्यपि वै घृतपतिर्ग्रासणो
घृतभृन्नतपतय एष प्रोच्य घृतमालभते समसै घृतमृध्यते यदि निमुक्ते
सूर्ये घृतमालभेताग्निमुपस्थायैतद्यजुर्वदेदपि हि स तर्हि प्रविष्टो ऽपि-
होतोप तं हुव इति पाचमभिमृशति येन हविर्निर्वप्यन्भवति दुर्यहा
वै देवता दुर्यहो यज्ञो देवताश्चैतद्यज्ञं च गृह्णात्या देवा यन्तु सुम- १५
नस्यमाना इत्येता वै देवानां देवहृतयो यन्त्यस्य देवा देवहूतिं न^५
यज्ञाच्छिद्यते^६ य एवं वेद यन्तु देवा हविषो मे अस्मेत्याशिपमेवा-
शास्ते ॥ युनजिम त्वा ब्रह्मणा दैव्येनेति परिधिषु परिधीयमानेषु वद-
त्येवौ^७ एष यागो ब्रह्मणैवाग्निं युनक्ति युक्तो ऽस्य हव्यं देवेभ्यो वह-
त्यङ्गिरसो मास्य यज्ञस्य प्रथमानुवाकैरवन्ति सानिधेनीनामेवैष २०
योगस्तासां युक्तानां यां^८ कामयत आशिषं तामवरुन्दे समिद्धो अग्नि-
राहुत इति समिद्धिरैषा मनो ऽसि प्राजापत्यं^९ मनसा मा भूतेना-

^१ So Ch., TS 1, 6, 5, 1 देवयज्ञः. ^२ So corr. Ch. उरुधारेव; cf. TS 1, 6, 5, 1

^३ So corr. Ch. दोहतां ^४ So corr. Ch. ययुत ^५ So corr. Ch. देवहूतिने ^६ So corr. Ch. यज्ञाच्छिद्यते ^७ So corr. Ch. ब्रह्मणा, Mātr. B 1, 1, 5 (p. 53, 2. 1) = Corr. ^८ So corr. Ch. यां ^९ So corr. Ch. पत्याम

विशेति मन इव वै प्रजापतिः प्राजापत्यो यज्ञो यज्ञमेव संतनोति
 वागस्यैन्द्री सपत्नक्षयणी वाचा मेन्द्रियेणाविशेतीन्द्रियं^१ वै वागि-
 न्द्रियमेवावरुन्धे ॥ न वै तद्विदुर्यदि ब्राह्मणा वसन्ता^२ यजन्ति ब्राह्म-
 णा वा यदि तस्य वर्षेऽन्यस्य वा यस्य द्रुवते यस्यैवर्षेर्द्रुवाणो यजते
 १ तं तदिष्टं गच्छति नेतरमुपनमति तत्प्रवरं प्रवृणाने द्रूयाद्देवाः पितरो
 देवा यो ऽसि स सन्यज^३ इति य एव कश्च सन्यजते तं तदिष्टमाग-
 च्छति नेतरमुपनमति देवेभ्य एव पितृभ्यो यज्ञं परिददाति तमस्य^४
 ते गोपयन्ति समिष्टापूर्तेन गच्छति स्वर्गे लोके तदस्याक्षय्यमपरि-
 मितं भवति वसन्तमृतूनां प्रीणामीति पञ्च वा चतुर्ब चतून्नेव प्री-
 १० णाति ते ऽसौ प्रीताः कल्पन्ते ऽस्मा चतवो य एवं वेद ॥ १५ ॥
 cf Mñitr S 1 4 5, TS 1 6 7

इति श्रीमद्यजुर्वेदकाठके चरकशाखायां पुरोडाशब्राह्मणं नामैक-
 विंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥^५

अग्नीषोमाभ्यां यज्ञश्चक्षुष्मानित्यग्नीषोमौ वै यज्ञस्य चक्षुषी यज्ञ-
 स्यैव चक्षुषा चक्षुरात्मन्पते चक्षुष्मान्भवति य एवं वेदाभिरन्नस्यान्न-
 १५ पतिरित्यग्निर्यै देवानामन्नादस्स एनं मनुष्येष्वन्नाद्यं प्रापयत्यन्नादो
 भवति य एवं वेद दधिरस्यदन्वो भूयासममुं दधेयमित्येतया^६ वै
 दन्व्या देवा असुरानदधुर्वस्तयैव भानृष्यं दधोति नैनं दिप्तन्दभोति य

^१ So corr Ch विहती^१ darnach auch hath 4 14 (p 30 Z 5) zu corr ^२ So
 corr Ch सहन्ते ^३ So corr Ch यो मिन्द्र इन्द्रिय, das y für i erklärt auch aus
 Mißverständnis der Caraka Schrift. ^४ So corr Ch तस्य ^५ So die Unter-
 schrift des Capitels in Ch ^६ So corr Ch धमे

एवं वेदाग्नीषोमी वृत्रहणा इत्यग्नीषोमाभ्यां वै वीर्येणोदो वृत्रमहं-
 स्ताभ्यामेव भ्रातृभ्य स्तृणुत इन्द्राग्न्योरहं देवयज्ययौजस्वान्वीर्यावान्भू-
 यासमित्यौजो वै वीर्यमिन्द्राग्नी औज एव वीर्यमात्मन्यहं इन्द्रस्याहं
 देवयज्ययेन्द्रियावान्भूयासमितीन्द्रियं वा इन्द्र इन्द्रियमेवात्मन्यहं ॥ म-
 हेन्द्रस्याहं देवयज्यया जेमानं^१ भूमानं गमेयमिति जेमानमेव भूमान- ६
 मुपैतीन्द्रस्याहं विमृधस्य देवयज्ययासपत्नो भूयासमित्यसपत्न एव
 भवतीन्द्रस्याहमिन्द्रियावतो देवयज्यया पशुमान्भूयासमितीन्द्रियं वै
 पशवः पशुनेवात्मन्यहं सस्वत्या अहं देवयज्यया वाचमन्वाद्यं पुपेय-
 मिति वाग्वै सस्वती वाचैवान्वाद्यमवरुन्धे पूष्णो ऽहं देवयज्यया
 पुष्टिमान्पशुमान्भूयासमिति पुष्टिवै पूषा पुष्टिमेवावरुन्धे ऽदित्या अहं १०
 देवयज्यया प्रतिष्ठां गमेयमितीयमदितिरस्थामेव प्रतितिष्ठति ॥ वि-
 श्वेयामहं देवानां देवयज्यया प्राणानां सायुज्यं गमेयमिति प्राणाना-
 मेव सायुज्यं गच्छति छावापृथिव्योरहं देवयज्यया प्रजनिषीय प्रजया
 पशुभिरिति प्रजापतिमेयोषैत्ययेरहं स्विष्टकृतो देवयज्ययायुः प्रतिष्ठां
 गमेयमित्यायुरेवात्मन्यहं प्रति यज्ञेन तिष्ठति यो देवताश्च यज्ञं च यज्ञे १५
 तर्पयितव्यान्वेद तृप्यति प्रजया पशुभिरूपैर्न सोमपीषो नमत्येतर्हि वै
 सर्वा देवता यर्हि स्विष्टकृदेतर्हि ह्येनास्सर्वास्संयजत्येष खलु वाव
 प्रत्यक्षं यज्ञो यन्स्विष्टकृदतीतृपद्यज्ञे^२ यज्ञमिति देवताश्चैवैतद्यज्ञं च
 यज्ञे तर्पयति तृप्यति प्रजया पशुभिरूपैर्न सोमपीषो नमत्ययादग्निरग्नेः
 प्रिया धामानीति ब्रह्मवर्चसं तेनावरुन्धे सोमस्यायाद् प्रिया धामा- २०
 नीति क्षुधं तेनाग्नीषोमयोरयाद् प्रिया धामानीत्युपींश्चनिरुक्तं तेना-
 वरुन्धे ऽग्नीषोमयोरयाद् प्रिया धामानीत्युच्चैर्निरुक्तं तेनानिरुक्तं^३ च
 वा इदं निरुक्तं च तस्यैवोभयस्थावरुद्धा अथो शुष्कहरति एवावरुन्धे
 यद्वै शुष्कं तदग्नेयं यद्वरितं तत्सौम्यं शुष्कं च वा इदं हरितं च तस्यै-

^१ Darnach oben 5, 1 (p 44, Z 9) zu corr
 5, 1 (p 45 p 1) zu corr

^२ So corr. Ch द्यतो, oben
^३ So corr. Ch शुष्कैर्निरुक्तेनानिरुक्तं

वोभयस्यावरुद्धौ देवानामाज्यपानामयाद् प्रिया धामानीति प्रया-
जानुयाजा वै देवा आज्यपास्तानेवोभयानीणाति ते ऽस्योभये प्रीता
यज्ञो भवन्ति ॥ १ ॥ cf oben 5, 1, TS 1, 6, 11, 5 flg

- बृहतो मा वाजेन वाजय वामदेवस्य मा वाजेन वाजयेति वा-
५ मदेवो वा एतन्नोनामपश्यत्पशव' इडा पशुध्वेव पशून्धधाति जुष्टे
जुष्टिं ते गमेयमुपहृत उपहवं ते ऽशीयेति' आशीर्वै यज्ञो यज्ञस्यैवै-
तामाशिषमाशास्ते सुहवा मेहीति सुहवामेवैनां' कुरुते सह रायस्यो-
षेयेति सहैवैवं रय्याभ्येत्यस्मास्विन्द्र इन्द्रियं दधान्वितीडाया वा एष
दोह इडामेवैतदुहे ऽस्मान्नायो मघवानस्सचन्तामिति पशवो वै रायो
१० मघवानः पशून्नेवात्मन्धत्ते ऽस्मार्क सन्ताशिष इत्याशिषमेवाशास्ते सं-
जयन्क्षेत्राणि सहसाहमिन्द्र कुर्वाणो अर्ण्या अधरान्सपत्नानित्यधरमे-
व' भ्रातृष्यं कुरुते ॥ ब्रह्म तेजो मे पिन्वस्व क्ष्वचमोजो मे पिन्वस्वे-
त्येतदेवासा' इडा सर्वं दुहे' सर्वं हास्यैतद्भवति य एवं वेद मयि त्य-
दिन्द्रियं महदितीन्द्रियं वा आप इन्द्रियमेवात्मन्धत्ते ब्रध्न पिन्वस्व क-
१५ त्यन्तां दिश इत्यसौ वा आदित्यो ब्रध्नस्स यदोदेत्यथ दिशः कल्पन्ते य
एवं वेद यामब्राह्मणः प्राप्नाति सा स्त्वाहुतिस्तस्या वै वसिष्ठ एव
प्रायश्चित्तिं विदांचकार ब्रध्न पिन्वस्वेति पुरोडाशमभिमृशति दक्षि-
णीयेध्वेव यज्ञं प्रतिष्ठापयत्यस्त्रमविशुष्यमपि ह वा अस्य यामघ्रा-
हणः प्राप्नाति सा हुतैव भवत्यथ ह स्माह कपिवनो भौचायनः किमु
२० स यजेत यो गामिय' यज्ञं न' दुहे मुदोहतये वा एष गोरिति सं य-
ज्ञपतिराशिपेति यजमानो यजमानभागं प्राप्नाति यजमानो वै यज्ञ-
पतिर्यज्ञो यजमानभागो यद्यजमानो यजमानभागं प्राप्नाति यज्ञपता
एव यज्ञं प्रतिष्ठापयति ॥ २ ॥ cf oben 5, 2

¹ Ch wohl अवपश्यत् ² So corr Ch शोयति ³ So corr Ch एवमया सेष्टेति
श्रुत्, cf oben 5, 2 (p 45, Z 5) ⁴ So corr Ch रायव ⁵ So corr Ch
रयतदेवा सा ⁶ So corr Ch ययन्मुष्टे ययन्त ⁷ So corr Ch यातिष, cf Maitr
S 1, 4, 5 a E ⁸ So corr Ch यज्ञु, vgl die vorige Ann

देवस्याहं बर्हिषो देवयज्यया प्रजावान्भूयासमिति' बर्हिषा वै प्रजापतिः प्रजा असृजत प्रजामेव सृजते देवस्याहं नराणिसस्य देवयज्यया पशुमान्भूयासमिति नराणिसेन वै प्रजापतिः पशून्सृजत पशून्मेव सृजते देवस्याहमगोस्त्विष्टकृतो देवयज्ययायुः प्रतिष्ठां गमेयमित्यायुरेवात्मन्धत्ते प्रति यज्ञेन तिष्ठत्या माग्निपो दोहकामा इत्याग्निपो ५ वै दोहकामा यजमानमुपतिष्ठन्ते ता यथा घेनवो ऽदग्धा' अपक्रामन्त्येवं त्वसाद्यजमानादपक्रामन्त्यथ य एवं वेदाग्निष एवैय दुहे सा मे सत्याग्नीर्देवान्गम्यादिति सत्यामेवाग्निं देवान्गमयित्वा वरं वृणीते ॥ जुष्टाज्जुष्टतरेति जुष्टादेवैनां जुष्टतरां करोति पन्यात्पन्यतरेति पन्यादेवैनां पन्यतरां करोत्यरेहता' मनसा' देवान्गच्छेत्येवैतदाह यो देवयानः १० पन्थास्तेन देवान्गच्छेति य एव देवयानः पन्थास्त्वमेवैनमपिपादयति रोहितेन त्वाग्निर्देवतां गमयतु हरिभ्यां त्वेदो देवतां गमयत्विति यजमानो वै प्रस्तरो हविर्भूतमेवैनं स्वर्गं लोकं गमयति यज्ञं यज्ञं गच्छ यज्ञपतिं गच्छेति स्वमेवैनं योनिं गमयति यो यज्ञस्यायुर्वेद सर्वमायुरेति यज्ञस्यायुरसि यज्ञो म आयुर्द्धात्वित्येतच्चै यज्ञस्यायुर्य एवं वेद १५ सर्वमायुरेति यच्चै मुक्तो विमुक्तश्चमरणं' वा करोति प्र वा शिष्याति वि ते मुञ्चामि रणनां वि रग्मीनिति विमोक्त' एवास्यैव स्वर्गमेव लोकं देवता गमयित्वा प्रतिष्ठाप्य विमुञ्चति विष्णोश्चम्योर्यज्ञस्यान्त' इति विष्णुवै यज्ञो ऽन्तत एव यज्ञं प्रतिष्ठापयति ॥ ३ ॥

of oben 5, 3, Matr S 1 4 5, TS 1 7 4 und 1 6 4

इष्टो यज्ञो भृगुभिर्द्विषोद्गा यतिभिरिति यज्ञस्य वा एष दोहो २०

¹ So corr Ch प्रजावान्भूयासमिति* aber vgl oben 5, 2 (p 45, Z 18) wodurch sich das doppelte न्भूया als Dittographie erweist ² cf Matr S 1, 4, 5 (p 53, Z 6) ³ Darnach auch oben 5 3 (p 46 || 3) so zu corrigieren cf auch TS 1 6 3, 2 Matr S 1 4, 1 (p 48, || 1) ⁴ Hier folgen in Ch die Worte देवान्गच्छेत्येवैनता मनसा, was auf fehlerhafter Dittographie beruht cf oben 5, 3

⁵ So Ch, vgl Drāhyas 5, 1, 11, Bṛadh Cr 10, 13, 17, 43 Caland ⁶ So corr Ch विमोक्त, cf TS 1 7, 4, 4 ⁷ So corr Ch यजमान, cf TS 1, 7, 4, 4, 1, 6, 4 3

- यज्ञमेवैतद्गृहे तस्य यज्ञस्येष्टस्य स्विष्टस्य द्रविणमागच्छत्वित्याशिषमे-
वाशास्ते' ऽङ्गिरसो मे ऽस्य यज्ञस्य प्रातरनुवाकैरहौपुष्टियाशिषामेवैष'
दोहो वसुर्यज्ञो वसुमान्यज्ञ इति वसुमन्तमेव यज्ञं कुरुते तस्य यज्ञस्य
वसोर्वसुमतो वसु मागच्छत्वित्याशिषमेवाशास्ते सोमो रेतोधा इति
5 सोमो वै देवानां रेतोधास्सोम एवासौ रेतोधा रेतो दधाति तदा
रूपाणां विकर्तेति तदा वै रूपाणां विकर्ता सो ऽस्मै रूपाणि विक-
रोति देवानां पत्नीरपिर्गृहपतिर्मिथुनं यजमानस्येत्येतद्वै दर्शपूर्णमा-
सयोर्मिथुनं दर्शपूर्णमासयोरेव मिथुनेन मिथुनमात्मन्यङ्गे तयोरहं दे-
वयज्यया मिथुनेन प्रजनिषीयेति प्र प्रजया प्र पशुभिर्जायते या वा
10 एतस्य पत्नी सैति संप्रति' पञ्चादासीतापिरस्याः प्रजा निर्देहेद्यदाह
पत्न्येष ते यन्ति लोक इति लोकमेवास्यै करोत्यनिर्दाहुको ऽस्या
अपिः प्रजा भवति सं पत्नी पत्या' सुकृतेषु गच्छतामिति पत्न्या
एवैष यज्ञस्यान्वात्मसह' स्वर्गे लोके भवतस्त्वाहा स्वाहेष्टेभ्यो वप-
डनिष्टेभ्य इति स्विष्टिष्व वै दुरिष्टिष्व यज्ञे संयतेते यस्य स्विष्टिर्यज्ञं
11 युवते स वसीयान्भवति यस्य दुरिष्टिर्यज्ञं युवते' स पापीयान्भवति
स्विष्टैवास्य यज्ञे समर्थयति वसीयान्भवत्ययाषाप्ते ऽस्यनभिर्गस्ति-
ष्वेत्यया वै नामैवापेस्तनूरया मर्याधैर्यणेति' खलु वा आहुयौ च विद्म
यज्ञस्य प्राग्विज्ञं यां च न विद्म यश्च यज्ञस्य क्रियते यश्च न क्रियते
तस्यैषोभयस्य प्रायश्चित्तिस्मरस्त्वयै वेशभगिन्यै स्वाहेति वेशयमनं वा
12 एतदपि ह वा एनुमाजीवन्त' उयासते वाचमस्य वास्यस्य वा रा-
जन्यस्य योषासह इति य एवं चेद यज्ञस्य त्वा प्रमयाभिमयोन्मया
प्रतिमया परिगृह्णामीति गायत्री वै यज्ञस्य प्रमा चिष्टुवमिमा जग-

¹ Ch द्रविणमाग, aber cf oben 5, 4 a A ² So corr Ch द्रोह, vgl oben 5, 4 (p 46, Z 13) ³ So corr Ch यज्ञते vgl Maitr S 1, 4, 8 (p 56 Z 12)

⁴ So corr Ch पत्या, cf oben 5, 4 (p 46, Z 19) ⁵ So corr Ch रम्ये वद, cf Maitr S 1, 4, 6 (p 56, Z 11) ⁶ So corr Ch यज्ञते ⁷ Vgl Jusselbo Maitr S 1, 4, 8 (p 56, Z 16) ⁸ So corr Ch अन्मजोद, cf Maitr S 1, 4, 8 (p 56, Z 15)

त्युन्मानुष्टुप्प्रतिमितावन्ति वै छन्दसि यज्ञं वहन्ति तैरेवैनं परिगृह्णा-
ति तेष्वेन¹ प्रतिष्ठापर्याति ॥ ४ ॥ cf. oben 5, 4; Mātr. 8 1, 4, 8.

पूर्णमसि पूर्णं मे भूया इति येभ्य एव कामेभ्य ऊनस्तानांपूरयते
ऽयिर्वै भूयांसं यजमानं प्रदहति संततै सावयत्यपो² ऽतिमुच्यमाना
अनु यजमानो ऽतिमुच्यते ऽथो अद्भिरैवैतदपेरात्मानमन्तर्धत्ते ऽप्रदा-
हाय सर्वं वा एतस्य यज्ञो मृष्टं पशुधाभिपीदति³ यद्गृहा यत्पशवः प्रा-
च्या दिशा देवा क्षुत्विजो मार्जयन्तामित्येता वै यज्ञस्य मृष्टय एता-
श्शान्तयो मृष्टो ऽस्य यज्ञो भवति शान्तो ऽघातुकः पशुपतिः पशून्पृ-
थिवी⁴ विष्णुर्व्यक्रीस्त गायत्रेण छन्दसेति विष्णुमुखा वै देवाः छन्दो-
भिरेभ्यो लोकेभ्यो ऽसुरान्प्राणुदन्त⁵ विष्णुमुख एवैतद्वजमानं छन्दो-
भिरेभ्यो लोकेभ्यो भ्रातृभ्यं प्रणुदते ऽग्नम् स्वरिति स्वरेव गच्छति सं-
ज्योतिषाभूमेति ज्योतिर्वै यज्ञो यज्ञ एव यज्ञमनुसंतनोति सूर्यस्या-
वृतमन्वावर्त इत्यमुषैवादित्यस्यावृतमन्वावर्तते ऽथो एवं हि यज्ञ
आवर्ततेदमहं यो ऽसान्धेष्टि यं च वयं द्विष्मस्तस्य प्राणं निवेष्टयामी-
ति⁶ यमेव वेष्टि तस्य प्राणं निवेष्टयति⁷ तेजो ऽसि तेजो मयि धेहीति⁸
तेज एवात्मन्धत्ते⁹ समहं प्रजया सं मया प्रजेति प्रजामेवात्मन्धत्ते समहं
रायस्पीपेण सं मया रायस्पोष इति पशवो वै रायस्पोषः पशून्नेवात्म-
न्धत्ते ऽपेस्तेजसा तेजस्वी भूयासमिति तेज एवात्मन्धत्ते वायोरायुपा-
युष्माभूयासमित्यायुरेवात्मन्धत्ते सूर्यस्य वर्चसा वर्चस्वी भूयासमिति
वर्च एवात्मन्धत्ते इन्द्रस्येन्द्रियेणेन्द्रियावाभूयासमितीन्द्रियं वा इन्द्र¹⁰
इन्द्रियमेवात्मन्धत्ते ॥ धाता मे धास्वा सुधां दधात्विति धातैवास्मै¹¹
धास्वा सुधां दधाति प्रजापतेः प्रजया प्रजावाभूयासमिति प्रजामे-
वात्मन्धत्ते प्र वा एपो ऽसां लोकाच्चवते¹² यः प्रक्रमान्प्रक्रामति छ-

¹ So corr. Ch तेरेवे² So corr. Ch तामो³ cf. oben 5, 5 (p 47, Z 15ffg)⁴ So corr. Ch पशुपु⁵ So corr. Ch प्रणुदत⁶ So corr. Ch निविष्टयामीति, cf.

oben 5, 5 (p 47, Z 23)

⁷ So corr. Ch निविष्टयति⁸ So corr. Ch त्वेष्टे⁹ So corr. Ch धातोया¹⁰ So corr. mit Caland Ch कायरायवते cf. TS 1, 7, 8, 1.

न्दोभिर्हि पराङ्गो हति स ईश्वरः प्रमेतोस्ये गृहपत इति गार्हपत्यमुप-
तिष्ठते ऽस्मिन्नेव लोके प्रतितिष्ठति ॥ ५ ॥

cf oben 5 5, Mntu ॥ 1, 4 7

- देवाञ्जनमग्नयज्ञ इति जनं वा एतद्यज्ञस्यैति यत्स्कन्दति जनादेव
यज्ञस्याग्निपमवस्त्वे पञ्चानां त्वा वातानां धर्चाय गृह्णामीत्ययं वाव
५ यः पयते स यज्ञः पाङ्गो यज्ञो यज्ञमेवासौ गृह्णाति पञ्चानां त्वा स-
लिलानां धर्चाय गृह्णामीति पशवो वै सलिलं पशून्नेवासौ गृह्णाति
पञ्चानां त्वा पृष्ठानां धर्चाय गृह्णामीति यज्ञो वै पृष्ठानि यज्ञमेवासौ
गृह्णात्येतेन वै दर्शपूर्णमासौ पृष्ठवन्तौ पञ्चानां त्वा दिशां धर्चाय
गृह्णामीति पञ्च वै दिशो^१ दिश एवासौ गृह्णाति सर्वा दिशो ऽभि-
१० जयति सर्वा अस्य दिशो ऽभिजिता भवन्ति पञ्चानां त्वा पञ्चजनानां
धर्चाय गृह्णामीति ॥ छन्दोसि वै पञ्च पञ्चजना यज्ञच्छन्दोस्युपैतं
यज्ञो नमति भूरसाकं हव्यं देवानामाग्निषो यजमानस्येति भूतिमे-
वात्मने गृह्णाति हव्यं देवेभ्य आग्निषो यजमानस्य चरोस्त्वा पञ्चवि-
लस्य धर्चाय गृह्णामीतीमे लोकाश्चरः^२ पञ्चविल इमानेवासौ लो-
१५ काङ्गृह्णाति धामासि प्रियं देवानामनाभृष्टं देवयजनमिति प्रज्ञात
आज्यग्रहः पथागान्न यज्ञाङ्गृह्णाति नास्माद्यज्ञो हृह्णाति य एवं वेद यज्ञो
वै देवेभ्यो ऽप्राक्रामन्नं वेदेनान्वविर्दस्त्ववेदस्य^३ वेदत्वं यज्ञेदो^४ भवति
यज्ञस्यानुवित्त्यै स्त्री वै वेदिः पुमान्वेदो यज्ञेदेन वेदि संमार्ष्टि मिथु-
नमेव करोति प्रजापतेर्वा एतानि श्मश्रूणि यज्ञेदो यां पत्नी कामयेत
२० पुत्रं विन्देतेति तस्या उपस्य आस्येन्मिथुनमेव करोति ॥ शिरो वा
एतद्यज्ञस्य यत्पुरोडाशः^५ केशा वेदो यज्ञेदेन पुरोडाशं समुन्मार्ष्टि यज्ञ-
स्य सर्वतायौपधयो वै वेदः पशव ओषधय एष पशूनां गोष्ठो यद-
न्तराग्नी यज्ञेदमन्तराग्नी स्तृणाति स्व^६ एव गोष्ठे भ्रातृष्यस्य पशून्वृद्धे

^१ So corr Ch दिश ^२ So corr Ch लोकाश्चरः ^३ So corr Ch प्राक्रामन्नु
वेदेनान्वविन्देस्त ^४ So corr Ch यज्ञेदो ^५ Die erste Hand in Ch हाश, dann
corr in हाश cf Mntu 8 1, 4 8 (p 55, Z 18) ^६ So corr Ch स्वा

दुःसुवेदो' वा अमुच यज्ञो यद्वेदो भवति यज्ञस्यानुविस्वै वि वा एत-
 द्यज्ञश्चिद्यते यदर्धमासे ऽर्धमासे सैस्थां गच्छति यत्संततमाहवनीया-
 त्स्तृणाति यज्ञमेव संतनोति ते संततमुत्तरे ऽर्धमास आलभते ॥ यज्ञह-
 नो वै देवा यज्ञमुपस्सन्ति न एषु लोकेष्वास्त आददाना विमत्ताना
 यो ददाति यो यजते तस्य ये देवा यज्ञह्नो यज्ञमुयः पृथिव्यामध्यासत ६
 इति य एव पृथिव्यां यज्ञहनश्च यज्ञमुपश्च देवास्तानतीत्यान्तरिक्षं ग-
 च्छति गच्छेम सुकृतो वयमित्याशिषमेवाशास्ते ये देवा यज्ञह्नो य-
 ज्ञमुपो ऽन्तरिक्षे ऽध्यासत इति' य एवान्तरिक्षे यज्ञहनश्च' यज्ञमुपश्च
 देवास्तानतीत्य दिवं गच्छति गच्छेम सुकृतो वयमित्याशिषमेवाशास्ते
 ये देवा यज्ञह्नो यज्ञमुपो दिव्यध्यासत इति य एव दिवि यज्ञहनश्च 10
 यज्ञमुपश्च देवास्तानतीत्य स्वर्गे लोकं गच्छति गच्छेम सुकृतो वय-
 मित्याशिषमेवाशास्ते ॥ गोर्मा अप्रे ऽविर्मा अश्वी यज्ञ इति गोमन्त-
 मेवाविमन्तमश्विनं यज्ञं कुरुते नृवत्सखा सदमिदमृष्य इति नृवत्स-
 खा ह्येष सदमिदमृष्य डडावी एषो असुर प्रजावानित्याशिषमेवा-
 शास्ते दीर्घो रयिः पृथुयुधस्तभावानिति प्रथयत्येवाये धृतमचारिष- 14
 मित्यग्निवै देवानां धृतपतिर्व्रतपतय एव व्रतं संप्रयच्छति ॥ ६ ॥

cf oben § 6, Matr S 1 4, 9 und 8

देवतानां वा एतदायतनं यदाहवनीयो यदन्तराग्नी तत्पशूनां म-
 नुष्याणां गार्हपत्यो ऽन्वाहार्यपचनः पितृणां पूर्वं चाग्निमपरं च परि-
 स्तरित्वा आह मनुष्याणामिन्ध्वै नवावसानं प्रियं नवावसानमेवा-
 क्कन्धेष्वाय सर्वां ह वा अस्व यक्ष्यमाणस्य देवता यज्ञमागच्छन्ति 20
 य एवं वेदाग्नेस्तनूरसि वाचो विसर्जनमिति पुरोडाशीयानावपति
 देवतानां वा एष यज्ञो देवता एवैतदयहीदय ह स्माहारुण औपवे-
 शिरुतासु वा अहमाहुतिषु देवता हव्यं गमयामि सैस्थितेन यज्ञेन

¹ So corr Ch दुःसुवेदो

² So corr mit Galand, Ch अध्यासते ohne (इति)

³ Dies यज्ञहनश्च fehlt in Ch und ist von mir ergänzt

- संस्थां गच्छानीति य एवं वेदाहुतास्वेवास्याहुतिषु देवता हव्यं गच्छ-
 ति संस्थितेन यज्ञेन संस्थां गच्छत्यपः प्रणेषन्वाचं यच्छेदौलूखलेन वै
 दृषदा देवा यज्ञमुखाद्रक्षींस्थिपापन्नमनसा वै प्रजापतिर्यज्ञमतनुतौलू-
 खलस्योद्वदितोरध्वर्युश्च' यजमानश्च वाचं यच्छेतां प्रजापतिरेव भूता
 ८ मनसा यज्ञं तत्वा तेन सर्वाणि सह यज्ञायुधानि प्रहृत्यानि मानुषं
 तत्क्रियते नैकमेकं' पितृदेवत्वं तद्देवे प्रहृत्ये याज्यानुवाक्ययो रूपमु-
 पवसत्युभयांस्तत्पशूनवरुन्धे याम्याश्चारण्यांश्च यद्वाम्यस्य नाश्राति
 तेन याम्यान्पशूनवरुन्धे यदारण्यस्याश्राति तेनारण्यानथो' इन्द्रियं
 वा एतद्यदारण्यमिन्द्रियमेवावरुन्धे ॥ न माषाणामघ्नीयादमेध्या वै
 10 माषा न तस्य सायमघ्नीयाद्येन प्रातर्यस्यमाणस्यादप्रतिजग्धेन वै
 हव्येन हेवा वसीयोभूयमगच्छन्नतिजग्धेनासुराः' पराभवन्नप्रतिजग्धेन
 वै तद्वह्येन यजमानो वसीयोभूयं गच्छति यो वै अद्वामनारभ्य यजते
 पापीयान्भवत्पापम्यश्वा न वाचा गृह्णाति' न यजुपाति वा एता
 वाचं' नेदत्यति वर्ष' मनस्तु नातिनेदन्ति तद्वर्षपो यहीष्यभस्यादिमां
 12 तर्हि मनसा ध्यायेदियं वा एतासां पाचमनयैवैना गृह्णाति अद्या-
 भेवारभ्य यजते वसीयान्भवति ॥ ७ ॥ cf. *Matr* S 1, 4 10, *TS* 1, 6 8

इति श्रीयजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायां यजमानधा-
 ह्वर्यं नाम द्वाविंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥*

* So corr Ch *सम्योदितार*, *Matr* S 1, 4, 10 (p 58, Z 13) = Corr

* So corr Ch *नैकम्* *Matr* S 1, 4 10 (p 58, Z 15) = Corr

* So corr Ch *रण्यानाया* *Matr* S 1, 1 10 (p 58 Z 18) = Corr

* So corr Ch *घतोभोम* *पमान*

* Ch eigentlich etwa *यदृषति*

* So corr Ch *यच*

* So corr Ch *यतं*, *Matr* S 1, 4 10 (p 59, Z 4) = Corr

ebenso *TS* 1, 6, 8 1

* So die Unterschrift des Capitels in Ch

गावो वै सन्वमासत शृङ्गाणि सिपासन्तीस्तासां दशमे मासि
 शृङ्गाण्यजायन्त ता अश्वुवन्नरात्सोत्तिष्ठामाव' तं काममरुत्सहि'
 यस्यै कामाय न्यसदामेति तासामु त्वा अश्वुवन्नर्धा वा यावतीर्वा-
 सामहा एव द्वादशौ मासौ संवत्सरं संपाद्योत्तिष्ठामेत्युत्तिष्ठन्तीरु त्वा
 अश्वुवन्नेवास्मासु यद्वाभूदिति तासां या द्वादशौ मासा आसत ता-
 सां शृङ्गाणि प्रावर्तन्त यद्यया वाथदया वा ता इमा यास्तूपरास्त-
 साद्वादश मासास्तूपराः प्रेत्तरीश्वरन्ति दश शृङ्गिणीरुभयीर्वाव' ता
 आर्धुवन्याश्वशृङ्गाण्यसन्वन्याश्चोर्जमवारुन्धतर्धुवन्ति' दशसु मास्तूत्तिष्ठ-
 न्त चर्धुवन्ति द्वादशसु य एवं विदुस्तदेतदृद्धमयनं तस्मादेतेन यन्ति
 पदेन वा एतद्यन्ति विन्दति' ह खलु वै पदेन यैस्तस्मादेतक्रोस-
 नि¹⁰ ॥ ५ ॥ cf TS 7, 5, 2 und 1

अतिरात्रः परमो यज्ञक्रतूनामित्याहुर्वैद्ववादिनः कस्मात्तं प्रथममु-
 पयन्तीति यद्वा अतिरात्रमुपयन्त्यगिष्टोमं प्रथममुपयन्त्यथोक्थ्यसथ¹¹
 षोडशिनसथातिरात्रं यथापूर्वमेव यज्ञक्रतूनुपेत्येतानालभ्य परिगृह्य
 सोमं पिबन्त आसते ज्योतिष्टोमं प्रथममुपयन्ति ज्योतिष्टोमो वै¹²
 स्तोमानां मुखं मुखत एव तत्स्तोमान्प्रयुञ्जते विराजं ज्योतिष्टोमो
 ऽभिसंपन्न एकया गौरतिरिक्त एकयायूरुनस्ते' सैस्तुता विराजमभि-
 संपद्यन्ते द्वे चर्चा अतिरिच्येते स्वर्गो वै लोको विराद् द्विपादो यज्ञ-
 मानास्त्वर्ग एव तद्दोके विराजि द्विपादो यज्ञमानाः प्रतितिष्ठन्ति ॥
 रथन्तरं पृष्ठं भवतीयं वै पृथिवी रथन्तरमिभामेव तदालभ्यासते रथ-

¹ So corr Ch शृङ्गाणि सिपा, cf TS 7, 5, 2, 1 — Corr. ² So corr Ch द-
 मास, TS 7, 5, 2, 1 — Corr. ³ So corr Ch यत्सहि oder मरुत्सहि, TS 7, 5,
 2, 1 — Corr. ⁴ So corr Ch यावती वा, TS 7, 5, 2, 1 — Corr. ⁵ मासा fehlt
 in Ch und ist von mir ergänzt. ⁶ So corr Ch शृङ्गाणि. ⁷ So corr Ch
 शृङ्गिणीरुभयीर्वाव. ⁸ So corr Ch शृङ्गाण्यसन्वन्याश्चोर्जमवारुन्धतर्धुवन्ति. ⁹ So corr
 Ch विन्दति, TS 7, 5, 2, 2 — Corr. ¹⁰ Vgl TS 7, 5, 2, 2 पदेन येन. ¹¹ So
 corr Ch योत्थ्यसथ. ¹² So corr mit Caland, Ch यज्ञक्रतूनामित्याहुर्वैद्ववादिनः, vgl unten 33, 3
 und TS 7, 1, 10, 2

- न्तरं दिवा भवति रथन्तरं नक्तमित्याहुर्ब्रह्मवादिनः केन तदजामीति
 सौभरं तृतीयसवने ब्रह्मसामं बृहद्भवति तन्मध्यतो दधाति रथन्तरस्य
 विधृत्यै तेनाजाम्यतिरावाचतुर्विंशमहरुपयन्ति' चतुर्विंशतिसंव-
 त्तरस्यार्धमासा अर्धमासशस्संवत्सर आप्यते ऽर्धमासश एव तत्संव-
 ५ त्तरमाप्नुवन्ति तस्य षष्टिश्च बीणि च शतानि स्तोत्रीयाप्पष्टिश्च वै
 बीणि च शतानि संवत्सरस्याहान्यहश्शस्संवत्सर आप्यते ऽहश्श एव
 तत्संवत्सरमाप्नुवन्त्युक्थ्यो' भवति पशवो वा उक्थ्यानि' पशून्नेवाव-
 रुन्धते बृहत्पृष्ठं भवति स्वर्गो वै लोको बृहत्स्वर्गमेव तेन लोकमाप्नु-
 वन्ति त्रयस्त्रिंशो नाम साम माध्यन्दिने धवमाने भवति त्रयस्त्रिंश-
 १० हेवास्तद्देवा नाप्नुवन्त्येतस्मै वै संवत्सरमुपयन्त्यापन्देवानापन्स्वर्गं' लो-
 कमव पशून्नुत्ततापन्संवत्सरमर्धमासश' आपन्नहश्शस्तचतुर्विंशे ऽह-
 न्स्वा देवताः परिगृह्य सोमं शिवन्त आसते ये वा इतः पराञ्च संव-
 त्तरमुपयन्ति नैनं ते स्वस्ति समध्रुवते ऽथो ये ऽमुतो ऽर्वाञ्चमुपयन्ति
 ते हैनं स्वस्ति संतर्न्येतद्वा अमुतो ऽर्वाञ्चमुपयन्ति यदेवम् ॥ २ ॥

cf TS 7 4 10 and 7 5 1

- १५ ज्योतिष्टोमं प्रथममुपयन्त्यसिंस्तेन लोके प्रतितिष्ठन्ति गोष्टोमं
 द्वितीयमुपयन्त्यन्तरिक्षे तेन प्रतितिष्ठन्त्यायुष्टोममुत्तममुपयन्त्यसिंस्तेन
 लोके प्रतितिष्ठन्त्ययं वै लोको ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसा एवायुर्मेदा-
 न्स्तोमानुपयन्त्येवैव तत्सोकेषु सत्त्रिणः प्रतितिष्ठन्तो यन्ति विराजं
 ज्योतिष्टोमो ऽभिसंपन्न एकया गौरतिरिक्त एकयायुर्हन्स्ते' सैस्तुता वि-
 २० राजमभिसंपद्यन्त ऊर्वा वै विराड् यदेतैस्तोमैर्यन्यूजमेवैतत्सत्त्रिणो ऽव-
 रुन्धाना यन्ति ते न ध्रुवार्तिमार्त्तन्यक्षोभुका भवन्ति द्युस्तंवाधमाना'
 इव हि सत्त्रिणो ऽपिष्टोमा अभितः प्रधी ता उक्थ्या' मध्ये नभ्यं

¹ So corr mit Caland, Ch तददाम्यति (Z 1) und तेनादाम्यतिरावाचतु' ² So corr Ch न्युतो ³ So corr Ch उत्तानि ⁴ Ch परश्ये ⁵ So corr Ch रुन्धते

⁶ So corr mit Caland, Ch गौरतिरिक्त एकयायुर्हन्स्ते cf 33, 2 ⁷ So corr Ch द्युस्तंवाधमाना, TS 7, 4, 11, 2 द्युस्तंवाधा ⁸ So corr Ch उत्था, cf TS 7, 4, 11, 2

तदेतद्वै परियहेवचक्रं यदेतेन पडहेन यन्ति देवचक्रमेव तत्समारोहन्त्य-
 रिष्ट्यै ते स्वस्ति समधुवतं उभयतोऽज्योतिषा' यन्ति स्वर्गो वै लोको
 ज्योतिरुभयत एव तत्स्वर्गो लोके सन्निष्ठाः प्रतितिष्ठन्तो यन्ति पडहेन
 यन्ति यद्वा चतुर्वच चतुर्ध्वेव तत्प्रतितिष्ठन्तो यन्ति द्वौ पडहौ भवत-
 स्तानि द्वादशाहानि संपद्यन्ते दश वै पुरुषे प्राणास्तनौ द्वादशौ त- ४
 पुरुषमनुपर्यावर्तन्ते त्रयण्यडहा भवन्ति तान्यष्टादशाहानि संपद्यन्ते
 नवान्यानि नव प्राणास्तन्माणाननुपर्यावर्तन्ते चत्वारण्यडहा भवन्ति
 तानि चतुर्विंशतिरहानि संपद्यन्ते चतुर्विंशतिसंवात्सरस्यार्धमासा
 अर्धमाससंवात्सर आप्यते तत्संवात्सरमनुपर्यावर्तन्ते पञ्च पडहा भ-
 वन्ति तानि विंशदहानि संपद्यन्ते दश हस्त्या अङ्गुलयो दश पद्मा १०
 दश प्राणास्तन्विंशदक्षरा विराड्विराजः पुरुषस्तत्पुरुषमनुपर्याव-
 र्तन्ते ऽप्रतिष्ठितसंवात्सर इति खलु वा आहुर्वर्षीयान्प्रतिष्ठाया इत्ये-
 तावद्वै संवात्सरस्य द्वादशं यावन्मासो मासि मास्येव प्रतितिष्ठन्तो
 यन्ति य एवं विदुः ॥ ३ ॥ cf. TS 7, 4, 11

नवैतान्यहानि नव वै स्वर्गा लोकाश्चतस्रो दिशश्चत्वारो ऽन्तर्देशा १५
 ऊर्ध्वा नवमी यदेतान्यहान्युपयन्ति नवस्वेव तत्स्वर्गेषु' लोकेषु सन्नि-
 ष्ठाः प्रतितिष्ठन्तो यन्त्यग्निष्टोमाः परसामानः कर्तव्या इत्याहुर्मिष्टोम-
 संमितो' वै स्वर्गो लोक इति द्वादशमिष्टोमस्तोत्राणि' द्वादश मा-
 सासंवात्सरसंवात्सरस्वर्गो लोकस्तस्मात्तदाहुस्तत्र सूर्यमुक्थ्या' एव
 परसामानः कर्तव्या इति पशवो वा उक्थ्यानि' पशूनामवरुद्धै वि- २०
 श्वजिदभिजिता अग्निष्टोमा उक्थ्यास्तद्दशः परसामान एकविंशं
 दिवाकीर्त्यै ते सैस्तुता विराजमभिसंपद्यन्ते हे चर्वा अतिरिच्येते स्व-
 र्गो वै लोको विराड् विषादो यजमानास्स्वर्ग एव तल्लोके विराजि

¹ Vgl. TS 7, 4, 11, 3.

² So corr. Ch उत्तर

³ TBr 1, 2, 2, 1 परं

यमानः und so auch im Folgenden.

⁴ So corr. Ch अग्निष्टो

⁵ So corr. Ch

मः स्तोत्राणि; TBr. 1, 2, 2, 1 अग्निष्टोमस्य स्तोत्राणि

⁶ So corr. Ch मुक्थ्या, TBr 1, 2,

2, 1 = Corr.

⁷ So corr. Ch उत्तराग्नि, TBr. 1, 2, 2, 2 = Corr.

द्विपादो यजमानाः प्रतितिष्ठन्ति ॥ यत्परो रथन्तरं तत्प्रथमे ऽहन्कर्तव्यं
 बृहद्द्वितीये वैरूपं तृतीये वैराजं चतुर्थे शांकरं पञ्चमे रैवतीं षष्ठे तदु
 षष्ठेभ्यो' न यन्ति संततय एते यहा गृह्यन्ते ऽतियाद्याः' परसामसु
 यदेते गृह्यन्त इमानेवैतल्लोकान्संतत्य स्वर्गं लोकं यजमाना आरोहन्ति
 5 मिथुना एते यहा गृह्यन्ते ऽतियाद्याः परसामसु यदेते गृह्यन्ते मिथु-
 नमेवैतैरवस्थते सौर्य एष यहा गृह्यन्ते ऽतियाद्याः' एकविंशे ऽहंसस्य
 प्रत्यक्षं नाम न यहीतवै तेजस्वितर इव बाधतः प्रदाहाद्वा भयं
 किलासंभावाद्वाया' विष्टा जनयन्कर्वाणीत्येष प्राजापत्यो ऽनिरुक्तो
 यहा गृह्यते ऽतियाद्या एकविंशे ऽहन्समन्त आयुषः पश्यो यो ह
 10 खलु वाच प्रजापतिस्स एवेन्द्रस्तदु देवेभ्यो न यन्ति ॥ ४ ॥

cf TBr 1 2 2

प्रथमे मासि पृष्ठान्युपयन्ति मध्यम उपयन्त्युत्तम उपयन्ति यत्प्र-
 थमे मासि पृष्ठान्युपयन्त्यस्मिन्स्तेन लोके प्रतितिष्ठन्ति यन्मध्यम उप-
 यन्त्यन्तरिस्ते तेन प्रतितिष्ठन्ति यदुत्तम उपयन्त्यमुष्मिन्स्तेन' लोके प्र-
 तितिष्ठन्ति मासि मासि पृष्ठान्युपेत्यानीत्याहुः पृष्ठानि वै यज्ञस्य दोह
 15 इति तदाहुरेकं वा एतद्देवानामहर्गन्तवात्सरो यां वै चिरेकस्याह उप-
 सीदन्ति' दहै सापराभ्यां दोहाभ्यां दुहे तत्कुतस्सा' धोष्यति यां द्वादश
 कृत्व उपसीदयुरिति सकृदपृष्ठान्युपेयुर्हमे मासि समुद्रं खलु वा एते
 ऽनवारमपारं प्रक्षान्ति ये संवत्सरमुपयन्ति बृहद्रथन्तराभ्यामेतथ्यं बृ-
 हद्रथन्तरे वै देवानां ज्वस्तद्देवाना ज्वेन समुद्रमर्णवं तरन्ति यथा
 20 मध्ये समुद्रस्य ज्वमम्यज्येयुरेवं तद्यत्पुरा संवत्सराद्बृहद्रथन्तरे उत्सृजेयु-

¹ So corr Ch पृष्ठान्ये TBr 1 2 2 3 = Corr ² So corr Ch गृह्यन्ते पाहा
 cf TBr 1 2 2 4 ³ So corr Ch तियाद्या ⁴ So corr with Calanl Ch कि
 साममेवाद्वाया, vgl Panini II 1, 53 das Citat beim Scholasten यया किवायौ geht
 vielleicht, wie andere Citate desselben auf das Kithakam und zwar auf diese
 Stelle zurück doch ist das sehr fraglich da in diesem Falle eine noch stärkere
 Modifikation des Citats vorläge als dies auch in anderen Fällen sich beobachten
 läßt infolge des Citirens aus dem Gedächtnis ⁵ So corr Ch यदुत्तममुपयन्त्यमुष्मि
 तेन ⁶ So corr Ch तथ ⁷ So corr Ch तद्यत्पुरा cf TB 7 5 3 1

रनुत्सर्गं' बृहद्रथन्तराभ्यां गत्वा प्रतिष्ठां गत्वा सकृत्पृष्ठान्युपेयुस्तमे
मासि सर्वेभ्यो वै कामेभ्यस्संधिर्देहे' तत्सर्वान्कामान्यज्ञं पृष्ठानि संव-
त्सराहुहे' ॥ ५ ॥ cf. TS 7, 5, 3.

एकविंश एष एतेन वै देवा एकविंशेनादित्यमितस्वर्गं लोक-
मारोहयन्त एष इत एकविंशस्तस्य दशावस्तादहानि दश परस्तात् ५
एष उभयतो विराजि प्रतिष्ठित उभयतो हि वा एष विराजि प्रति-
ष्ठितस्तस्मादन्तरेमौ लोको यन्सर्वेषु स्वर्गेषु लोकेषु प्रतिष्ठितेति
देवा वा आदित्यस्य स्वर्गांल्लोकादवपादादविभयुस्तं त्रिषु स्वर्गेषु लो-
केष्वादधुस्तस्य पराचो' ऽतिपादादविभयुस्तं परस्तात्त्रिभिस्वर्गैर्लोकैः
प्रत्यस्तभुवन्त एष उभयतप्परदसु स्वर्गेषु लोकेषु प्रतिष्ठितो धृत्यै प्र- १०
तिष्ठाया अनवपादायानतिपादाय ॥ देवा वै सप्तदशानां प्रब्रूयाद-
विभयुस्तान्सर्वेस्तोमैरवस्तात्पर्यार्पन्त्यैस्तोमैः परस्तात्तस्मादभिजि-
त्सर्वेस्तोमो' ऽवस्तात्सप्तदशानां विश्वजित्सर्वेस्तोमः परस्तात्सप्तदशानां
धृत्या अप्रब्रूयाय देवा वा आदित्यस्य स्वर्गांल्लोकादवपादादविभ-
युस्तं ये वर्ष्म स्वर्गाणां लोकानामधिपतयस्तप्त्वादधुश्चतुस्त्रिंश वै १५
स्तोमा वर्ष्म स्वर्गाणां लोकानामधिपतयस्तद्यदेकविंशस्याहस्तयो
ऽवस्तात्सप्तदशस्तयः परस्तात्ते त्रयश्चतुस्त्रिंश द्वौ द्वौ तेषु वा एष
आहितो धृत्यै प्रतिष्ठाया अनवपादायानतिपादाय ॥ वर्ष्मन्हि वा
एष स्वर्गाणां लोकानामाहितस्तस्माद्भूतेभ्यो भूतेभ्य' उत्तरो वर्ष्म
स्वानामाधिपत्यं पर्येति य एवं वेद देवा वा आदित्यस्य स्वर्गांल्लो- २०
कादवपादादविभयुस्तं पञ्चभी रश्मिभिरुदवयवश्मयो दिवाकीर्त्यानि
तस्मादेकविंशे ऽहन्पञ्च दिवाकीर्त्यानि क्रियन्ते ये गायत्रे ते गाय-
त्रीपूत्रयोः पवमानयोर्महादिवाकीर्त्यं होतुः' पृष्ठं विकर्णं ब्रह्मसामं

¹ So corr. Ch उत्सर्गे

² So corr. Ch संधिर्मुदे; TS 7, 5, 3, ॥ = Corr.

³ So corr. Ch एतमुद्

⁴ So corr. Ch दशस्तस्य पादो; cf. TB. 1, 2, 4, 2.

⁵ So corr. Ch पुर

⁶ So corr. Ch भूतेषु

⁷ So corr. Ch त्रेषु

भासमग्निष्टोमस्तद्यदेकविंशे ऽहन्पञ्च दिवाकीर्त्यानि क्रियन्त आदि-
त्यमेव तत्पञ्चमी रश्मिभिरुदयन्ति घृत्यै प्रतिष्ठाया अन्नवपादायान-
तिपादाय ॥ अथैतानि^१ स्पराणि स्परेव देवा आदित्याय स्वर्गं लोक-
मस्पृखन्त्यदस्पृखिस्तत्स्पराणां स्पृखं स्पृखन्त्यसौ स्पराणि स्वर्गं लोकं
५ य एवं विद्वानेतैस्तुते ऽथैतानि पराणि परैव देवा आदित्य स्वर्गं
लोकमपारयन्त्यदपारयैस्तत्पराणां परत्वं पारयन्त्येनं^२ पराणि स्वर्गं लोकं
य एवं विद्वानेतैस्तुते ऽनुष्टुभो वै यदयानयामरूपं तानि पराणि
तत्सादनुष्टुप् पराणि क्रियन्ते यदनुष्टुप् पराणि क्रियन्ते ऽनुष्टुभमेव
तत्सवीर्या कुर्वन्ति स्वर्गस्य लोकस्य समष्टौ ॥ ६ ॥ cf TBr 1, 2 ४

- 10 उत्तृज्याऽन्नोत्तृज्याऽमिति मीमांसन्ते तदाहुरुत्तृज्यमेव प्राणा-
पाना वा एते संबत्सरस्य यत्पूर्वमासा यन्नोत्तृजेयुस्संबत्सरमपिन-
ह्येयुरमेहेन सन्निधौ भ्रियेरन्पौर्णमास्यां चामावस्यायां चोत्तृज्यमि-
त्याहुरेते हि यज्ञं वहत इति तदाहुरेतयोस्त्वाव नोत्तृज्यं ये अवान्तरा
यज्ञं भेजाते इति या प्रथमा व्यष्टका तस्यामुत्तृज्यमित्याहुरेप^३ हि मा-
15 सो विशर इति नादिष्टमुत्तृजेयुर्बदादिष्टमुत्तृजेयुर्यादृशे पुनः पर्या-
प्तावे मध्ये षडहस्य संपद्यत इति षडहैर्मासि^४ संपद्य यत्सप्तममहस्त-
दुत्तृजेयुस्सं षडहं^५ तन्वन्प्रातंसंवत्सरं आसयन्ति यदहस्तूत्तृजेयुस्तदयये
वसुमते ऽष्टाकपालं पुरोडाशं प्रातर्निर्वपेयुरैन्द्रं^६ दधीन्द्राय मरुत्वत एका-
दशकपालं मध्यन्दिने विश्वेभ्यो देवेभ्य^७ अतुमग्नौ द्वादशकपालमप-
२० राह्णे^८ प्राजापत्यः षण्मुस्यादपेवै^९ वसुमतः प्रातस्सवनं यदयये वसुमते
ऽष्टाकपालं पुरोडाशं प्रातर्निर्वपन्ति देवतामेव तद्भागिनीं कुर्वन्त्यन-
नुसर्गाय सोमो वा एष ओषधीषु प्रविष्टो यदैन्द्रं दधि भवतीन्द्रमेव
तद्भागधेयान्न च्यावयन्ति सवनमष्टाभिरुपयन्ति ये खलु वाच प्रातः

^१ So corr Ch ॥ कैतानि ^२ So corr Ch त्येनस्पराणि ^३ So corr Ch देवा,
TS 7 5 7, 1 = Corr ^४ So corr Ch यज्ञे TS 7, 5, 7 2 मासान् ^५ So corr
Ch षडहं ^६ So corr Ch देवेभ्यो ^७ So corr Ch पराणे

पशव उपाक्रियन्ते ते वसव इन्द्रस्य वै मरुत्वतो माध्यन्दिनैः सवनं
 यदिन्द्राय मरुत्वत एकादशकपालं पुरोडाशं मध्यन्दिने निर्वपन्ति दे-
 वतामेव तद्वाग्निनी कुर्वन्त्यननुसर्गाय ॥ सवनमेकादशभिरुपयन्ति
 विश्वेषां वै देवानामनुमतां नृतीयसवनं यद्विश्वेभ्यो देवेभ्य ऋतुमद्यो
 द्वादशकपालं पुरोडाशमपराह्णैः^१ निर्वपन्ति देवतामेव तद्वाग्निनी^२
 कुर्वन्त्यननुसर्गाय सवनं द्वादशभिरुपयन्ति प्राजापत्यः पशुर्भवति य-
 ज्ञो वै प्रजापतिर्यज्ञस्थाननुसर्गायाभीवर्त इतश्च एमासो ब्रह्मसामं भ-
 वति ब्रह्म वा अभीवर्तो ब्रह्मणैव तत्स्वर्गं लोकमभियर्तयन्ती यन्ति ॥
 प्रतिकूलमिव हीतस्वर्गो^३ लोकस्समानाः^४ प्रगाथा भवन्त्यन्यान्त्या-
 नि सामानि लोका वै सामानि स्वर्गां ऋचो लोकैरेव तत्स्वर्गोऽल्लो-^{१०}
 कानभ्यारोहन्ती^५ यन्ति समानं साम भवत्यन्या अन्त्या ऋचस्वर्गा
 वै सामानि लोका ऋचो लोकैरेव तत्स्वर्गोऽल्लोकानभ्यारोहन्त आ-
 यन्ति ॥

इन्द्रं क्रतुं न आभर पिता पुत्रेभ्या यथा ।

शिक्षा खी अस्मिन्पुरुहूत यामनि जीवा ज्योतिरशीमहि ॥^{११}

इत्यमुत आयती^१ परमासो ब्रह्मसामं भवत्ययं वै लोको ज्योतिः
 प्रजा ज्योतिरिममेव तल्लोकं पश्यन्ती ऽभिवदन्त आयन्त्ययं हि लो-
 को लोकानां प्रतिष्ठा ॥ ७ ॥ cf TS 7, 5, 7.

अपैते परसामानस्तेषां परसाम्नां यत्प्रथमं तदुत्तमं यदुत्तमं तत्प्रथ-
 मं यन्मध्ये मध्य एव तत्तद्येनैवैते यन्ति तेनामुतः पुनरायन्त्येषां लो-^{१०}
 कानां संतत्यै प्रतिज्ञात्यै ते विश्वजित उपरिष्टात्प्रत्यवरोहिणस्स्तोमा-
 नुपयन्ति तदाहुर्जितं वा एते पराजयन्ते निर्वृत्ताप्रत्यवरोहिणस्स्तो-
 मानुपयन्ति निवर्तन्ते स्वर्गोऽल्लोकात्प्रत्यञ्चमु यज्ञं तन्वत इति ते तथा

^१ So corr. Ch प्रद्ये

^२ So corr. Ch त्रिषु यज्ञोतिस्तस्य; TS 7, 5, 7, 4 ~ Corr.

^३ So corr. Ch समानः

^४ So corr. Ch स्थानांलोका

^५ So corr. Ch आयातो,

erste Hand आयातो, TS 7, 5, 7, 4 ~ Corr

पञ्च मासो यन्ति पृथस्य च मासस्त्रीनभिप्रवान्हे^१ चाहनी गोआयुषी
 ते पृष्ठान्युपयन्ति पृष्ठानि वै यज्ञस्य दोहो यज्ञं दोहामहै पशून्धामृतं^२
 च प्राञ्चमु यज्ञं तनवामहा इत्यृतवो^३ वै पृष्ठान्यृतुष्वेव तत्प्रतितिष्ठन्तो
 यन्ति स्वर्गो वै लोकः पृष्ठानि स्वर्ग एव तल्लोके प्रतितिष्ठन्तो य-
 ॥ न्ति ॥ देवश्च^४ वा आयुपस्त्रोमा^५ देवश्चमेव तदभ्यारोहन्तो यन्ति
 ते छन्दोमानुपयन्ति पञ्चो^६ वै छन्दोमाः पशून्नेवावरुन्धते ते दशम-
 महरूपयन्ति प्रजननं प्राजापत्यं प्रतिष्ठां प्रजननमेव तत्प्रजां प्रतिष्ठा-
 सवरुन्धते ते महाप्रतीयमहरूपयन्ति तदाहुर्विषुवान्वा एतदहर्यन्म-
 हाव्रतीयं विषुवत्युपेत्यमित्यथाहुः प्राजापत्यं वा एतदहर्यन्महाव्रतीयं
 १० तदुत्तमार्धे^७ संवत्सरस्योपेत्यमिति यो वै एषमास्यो जायते यस्सप्तमा-
 स्यः प्र वै स मीयते न तेन भोगमश्नुते ॥ संवत्सरे खलु वाव रेतो हितं
 प्रजायते तद्यदुत्तमार्धे संवत्सरस्य महाव्रतीयमहरूपयन्ति संवत्सर ए-
 तद्रेतो हितं प्रजनयन्ति यथर्त्वेवर्तून्कल्पयन्ति यथापूर्वं प्रजां प्रजनय-
 न्ति ते पञ्चविंशे स्तोममुपयन्ति पुरुषस्तोमं दश हस्त्या अङ्गुलयो
 १५ दश पद्या द्वौ बाहू वे सकथ्या^८ आत्मा पञ्चविंशो यदेतं^९ स्तोममुप-
 यन्ति स्वादेय तन्स्तोमास्तन्निष्ण आत्मानं प्रजनयन्ति भूयै तदाहुः
 प्राजापत्यं वा एतदहर्यन्महाव्रतीयं तस्मिन्सर्वे यहा यहीतव्यास्सर्वमिव
 हि प्रजापतिर्यिव्याचेत्येको यहीतव्य^{१०} एको हि प्रजापतिस्त्रयो यहीत-
 व्यास्त्रय इमे लोका एष्वेव लोकेष्वृध्वन्ति ॥ पञ्च यहीतव्याः पा-
 २० ङ्को^{११} यज्ञो यज्ञमेवावरुन्धते सप्त यहीतव्यास्सप्त यान्याः पशवस्ताने-
 वावरुन्धते नव यहीतव्या नव^{१२} प्राणाः प्राणेष्वेव प्रतितिष्ठन्ति पञ्च-
 दश यहीतव्याः पञ्चदशार्धमासस्य रात्रयो ऽर्धमासश्चसंवत्सर आप्यते

^१ Ch नभिप्रवां हे; cf Böhtlingk, Sanskrit-Wörterbuch in kürzerer Fassung s. v.

अभिप्रय ^२ So corr. Ch यमुषा ^३ So corr. Ch इत्यृतो ^४ So corr. Ch

आयुष ^५ So corr. Ch पञ्चो ^६ So corr. Ch तदुत्तमार्धे ^७ So corr. Ch

सक्तो ^८ So corr. Ch यदेत ^९ So corr. Ch त्व ^{१०} So corr. Ch पाङ्के

^{११} So corr. Ch त्व धंश्याः

ऽर्धमासश्च एव तत्संवत्सरमाप्नुवन्ति सप्तदश यहीतव्याः प्रजापतिस्स-
प्तदशः प्रजापतिमेवाप्नुवन्त्येकविंशतिर्यहीतव्या असा आदित्य एक-
विंशो ऽमुमेवादित्यमाप्नुवन्ति सप्तविंशतिर्यहीतव्यास्त्रिणवा' इमे
लोका एष्वेव लोकेष्वृभुवन्ति त्रयस्त्रिंशद्दहीतव्यास्त्रयस्त्रिंशद्देवता दे-
वतास्वेव प्रतितिष्ठन्ति ॥ ८ ॥

5

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायां सन्नाशि
नाम त्रयस्त्रिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥

एकादशिनीभिर्यन्ति प्राणा वा एकादशिनीः प्राणेष्वेव तत्प्रति-
तिष्ठन्तो यन्ति तदाहुर्देकादशिनीभिरियुरहानि वातिरिच्यैरन्पशवो
वा नोत्तमेनाहोत्तमः पशुसंपद्येतेति' तद्यदेकादशिनीकामास्त्युः प्र- 10
थमे मास्येकादशिनीमुपेयुरुत्तमे च प्राणा वा एकादशिनी प्राणानेव
मुखतः प्रतियच्छन्ते प्राणेष्वन्ततः प्रतितिष्ठन्त्येन्द्रायः' खल्वेवाच्युतः
पशुस्यात्प्राणायानौ वा इन्द्रायी प्राणायानयोरेव तत्प्रतितिष्ठन्तो
यन्ति तेजो वा इन्द्रायी तेजस्येव तत्प्रतितिष्ठन्तो यन्त्योजो वै वीर्य-
सिन्द्रायी तेजस्येव तदीर्ये प्रतितिष्ठन्तो यन्तीन्द्रायी सर्वा देवता 15
वैन्द्रायः पशुर्भवेति सर्वा एव तद्देवताः शीरुन्तो यन्ति ॥ यदहो
रथन्तरे' साम स्यादापेयं तदहः पशुमालभेरन्यदहर्बृहदैदं तदहस्तदैन्द्राय

¹ So corr Ch जग

² So corr mit Caland, Ch पशुमप्यतेति

³ So

corr Ch प्रतिष्ठ

⁴ Vgl Bohtlingk, Sanskr WB in kürzerer Fassung u. v. यदहोरथन्तर, mit dem Sternchen als unbelegt bezeichnet, unter Hinweis auf Vārti zu Pa 8, 2, 68 Mit Recht druckt Kielborn getrennt, Mahābh III, p 111 (101ste Zeile) अहो । रथन्तर । साम ।

- एव यदहो रथंतीरं साम स्यादायेन्द्रं तदहः पशुमालभेरन्वदहर्वृहदैन्द्रायं
 तदहस्तदनुपूर्वं देवते कल्पयन्ति यथापूर्वं पशुमालभन्त इन्द्राग्निभ्या-
 मेव यन्ति बार्हस्पत्ये शितिपृष्ठे यष्टे ऽहन्नालभेरन्वत्स वै वृहस्पतिर्वृ-
 ह्मण्येव तद्यज्ञस्यान्ततः प्रतितिष्ठन्ति बार्हस्पत्यः खलु वाव शितिपृष्ठो
 5 देवतया द्यावापृथिव्यां धेनुं सप्रमे ऽहन्नालभेरन्वयमे छन्दोमे द्यावा-
 पृथिवी वै यज्ञस्य प्रतिष्ठा द्यावापृथिव्योरेव तद्यज्ञस्यान्ततः प्रतिति-
 ष्ठन्ति द्यावापृथिव्या खलु वाव धेनुर्देवतया वायव्यं वत्समष्टमे ऽह-
 न्नालभेरन्मध्यमे छन्दोमे प्राणो वै वायुः प्राण एव तद्यज्ञस्यान्ततः प्र-
 तितिष्ठन्ति ॥ वायव्यः खलु वाव वत्सो देवतया वाचे पृथिं नवमे¹
 10 ऽहन्नालभेरन्नुत्तमे छन्दोमे वाग्वै पृथिः प्रतिष्ठा याच्येव तद्यज्ञस्या-
 न्ततः प्रतितिष्ठन्ति वाग्देवत्या² खलु वाव पृथिर्देवतयादित्यां वशां
 दशमे ऽहन्नालभेरन्त्रियं वा अदितिरियं प्रतिष्ठास्यामेव तद्यज्ञस्यान्त-
 तः प्रतितिष्ठन्त्यादित्या खलु वाव वशा देवतया वैश्वकर्मेणमृषभं स-
 हाव्रतीये ऽहन्नालभेरन्निन्द्रो वै वृषं हत्वा विश्वकर्माभवत्प्रजापतिः
 15 प्रजासृष्ट्वा विश्वकर्मानवत्संवत्सरो विश्वकर्मेत्याहुर्ममिमाः प्रजा अनु-
 प्रजायन्त इति पिरूपस्स्यादुभयतएतो यत्प्रथमं रूपं तेनैन्द्रो यद्वितीयं
 तेन प्राजापत्यो यत्तृतीयं तत्संवत्सरस्य रूपमिन्द्रो वृषा प्रजापति-
 र्वृषा संवत्सरो ऽस्य वृषेत्याहुर्ममिमाः प्रजा अनुप्रजायन्त इति तस्मा-
 द्दुपभरस्यात् ॥ १ ॥
 20 असुर्ये वा एतस्मादृणै कृत्वा तेज इन्द्रियं वीर्यं प्रजा पशवो ऽप-
 क्रामन्ति यस्य यूषो विरोहति स ईश्वर ईजानः पापीयाभवति त्वाष्ट्रं³
 बहुरूपमालभेत तदा वै रूपाणां विकर्ता तमेव भागधेयेनोपधावति
 सो ऽस्मै तेज इन्द्रियं वीर्यं प्रजां पशून्पुनरुपावर्तयत्यात्तिं वा एते

¹ So corr. Ch. एण्विजयते
 TBr. 1, 4, 7, 1 = Corr

² So corr. Ch. दत्त

³ So corr. Ch. त्वाष्ट्रः

नियन्ति' येषां' दीक्षितानां प्रमीयते तं यदववृजेयुः क्रूरकृतामिवैषां
 लोकस्यादाहर दहेति द्यूयुस्तं दक्षिणार्धं वेद्यां निधाय सर्पराज्या
 ऋग्भिस्तुयुरियं' वै सर्पराज्यस्या एवैनमधिसमीरयन्ति तदाहुर्बृह-
 वा एतद्यत्स्तुतमननुशस्तमिति होता प्रथमो दीक्षितानां प्राचीना-
 बीतं कृत्वा मार्जालीयं परीयाद्यामीरुनुबुवन्सर्पराज्या ऋचां कीर्तय- 5
 चियं वै सर्पतो राज्यस्या एवैनमधिसमीरयन्ति धुबन्त्येवैनमेतदथो
 न्येवासै हुवते तम इव' वा एते नियन्ति येषां दीक्षितानां प्रमी-
 यते ॥ अथ आर्यैषि पवस इत्येती' सोमस्य प्रतिपदं कुर्यात्पुनत
 एवात्मानमायुरेवात्मन्दधते ऽथो ज्योतिष्मन्त एव यन्त्यप्रतिष्ठिता
 वा' एते येषां दीक्षितानां प्रमीयते रथंतरसामैषी सोमस्यादियं वै 10
 पृथिवी रथंतरमस्यामेव प्रतितिष्ठन्ति ॥ २ ॥

cf. TBr 1, 4, 7, 1; 3, 4, 6, 5—7.

यद्यक्रीतमपहरेयुरन्यः क्रीतप्यो यदि क्रीतं यो नेदिषी स्वास्त आह-
 त्याभिपुत्यो राजाहाराय तु' किञ्चिद्दीयते' नास्य स परिक्रीतो भवति
 यदि सोमं न विन्देयुः पूतीकानभिपुण्युर्येदि न पूतीकानार्जुनानि
 गायत्री वै सोममपाहरच्छेने¹ भूत्वा तस्य सोमरक्षिरनुविसृज्य नख- 15
 मच्छिनन्नतो² यो ऽ³शुरमुच्यत स पूतीको ऽभवदूतीका वै नामैते
 यदूतीकानभिपुण्यन्त्यूतिमेव यज्ञाय कुर्वन्तीन्द्रो वै बृचमहैस्तस्य य-
 क्षोहितमासीक्षान्यार्जुनानि लोहिततूलान्यभवन्नथ यो यीवाभ्यः प्रवृ-
 ष्ठाभ्यो रसस्समस्रयक्षान्यार्जुनानि बभूवतूलान्यभवन्सोमो⁴ वा एषो
 ऽसुर्य⁵ इव तु तस्माच्चाभिपुत्यः प्रतिधुक्क प्रातः पूतीकाश्च दधि मध्य- 20
 दिने पूतीकाश्च शृतं चापराह्णे⁶ पूतीकाश्चेन्द्रियेण वा एष सोमपी-

¹ So corr. Ch निर्दग्धति; TBr 1, 4, 6, 5 = Corr. ² So corr. Ch चेज, TBr. 1, 4, 6, 5 = Corr ³ So corr. Ch रिषो; cf. TBr. 1, 4, 6, 6. ⁴ Erste Hand in Ch तम एव, Jann corriguit ⁵ Dies Zeichen von mir gesetzt, wegen des ते ⁶ So corr. Ch दृश्येत ⁷ So corr. Ch यय यय ⁸ So corr. mit Galand; Ch राजराष्ट्रतु ⁹ Ch छते ¹⁰ So corr. Ch अपराह्णेनो ¹¹ So corr. Ch नतुतो ¹² So corr. Ch दध्म दध्मतुना ¹³ So corr. Ch सुयै ¹⁴ So corr. Ch धराते

येन व्यृध्यते यस्य सोममपाहरन्ति स ओषधीश्च पर्णैश्च^१ प्रविशति
यदेतदुभयमभिपुण्यन्त्योषधिभ्यश्चैव पशुभ्यश्चाधि सोमघीषं पुनरव-
रुद्धे ॥ ३ ॥ TBr 1, 4 7, 5-7

यदि सोमौ सैसुतौ^२ स्यातां महति रात्र्याः प्रातरनुवाकमुपाकुर्या-
५ त्पूर्वं एव यज्ञं पूर्वो देवताः^३ पूर्वच्छन्दसि वृद्धे वृष्यवतीं प्रतिपदं
कुर्यादिन्द्रो वै वृषा प्रातस्सवनादेवैषामिन्द्रं वृद्धे तदाहुस्सवनमुखे
सवनमुखे कर्तव्येति सवनमुखात्सवनमुखादेवैषामिन्द्रं वृद्धे संवेशा-
योपवेशाय गायत्र्यै छन्दसे ऽभिभुवे स्वाहा संवेशायोपवेशाय विष्टुभे
जगत्या अनुष्टुभे छन्दसे ऽभिभुवे स्वाहेत्येतावन्ति वै छन्दांसि छन्दो-
१० भिर्देवा असुराणां छन्दांस्यवृज्जत छन्दोभिरेवैषां छन्दांसि वृद्धे ॥
सजन्त्यं गस्यं विहृष्यं गस्यमगस्यस्य कषाणुभीर्यं शस्यमेतावद्वावास्ति
मावदेवास्त्यन्तरिक्षाद्दिवः पृथिव्या अहोरात्राभ्यां तेभ्य एनान्सर्वेभ्यो
निर्भजति यदि प्रातस्सवने कलशो दीर्येत वैष्णवीषु शिपिविष्टवतीषु
माध्यन्दिने पवमाने सुयुष्यै यज्ञस्यातिरिच्यते विष्णुं तच्छिपिविष्ट-
१५ मभ्यतिरिच्यते ऽतिरिक्तं वा एतदतिरिक्तं शिपिविष्टमतिरिक्तेनैवाति-
रिक्तमाप्नोति यदि मध्यन्दिन आर्भेवस्य पवमानस्य पुरस्ताद्वपद्धारि-
धने साम कुर्युर्यदि तृतीयसवन एतदेव वपद्धारो वै यज्ञस्य प्रतिष्ठा
प्रतिष्ठामेवैनं गमयन्ति ॥ ४ ॥ cf TS 7, 5, 5, Panc Br 9, 4

आसन्दीमारुह्योद्गाता महाव्रतेनोद्गायति मेहुमारुह्य होता महदु-
२० कथमनुर्गस्यति^४ अधिष्ठायाध्वर्यू प्रतिगृणीतः कूर्चेष्वितर आ-
सते^५ ऽन्तरिक्षं वा अन्नममुतो वै प्रदीयते ऽस्यां प्रजायते तदन्तरि-
क्षाय जायते यदन्तरिक्ष आसीना महाव्रतेन चरन्त्यवाद्यस्योपाध्या
अथो देवसाक्ष्य एवो परिपद्य याजयन्ति^६ स्वर्गमु, लोकमाक्रममाणा

^१ So corr Ch पशुश्च
aber TS 7, 5, ॥ १ ससुतो

^२ So corr Ch सामते

^३ So corr nat Caland, Ch हंसुतां vgl unten 34 19,

^४ So corr Ch देवता

^५ So corr Ch महदुक्तम्

^६ So corr Ch दजयन्ति, Caland vermuthet हयोपनिषद्य

र्धेडं' च सामान्तरिक्षं लोकं वायुं ज्योतिस्तृतीयं चाहरसृजतेडाभिर्दं'
 च सामानुं लोकं सूर्यं ज्योतिश्चतुर्थं चाहरसृजत परिस्रुब्धेडं च साम
 यस्मिंश्च लोके तेजो ज्योतिः पञ्चमं चाहरसृजताध्यर्धेडं च साम य-
 सिंल्लोके सत्यं ज्योतिष्यष्टं चाहरसृजत होइडं च साम यस्मिंल्लोके
 ५ ब्रह्म ज्योतिस्सप्तमं चाहरसृजत पुनर्नितुवां चेडां यस्मिंश्च लोके तपो
 ज्योतिरष्टमं चाहरसृजत विष्वगैडं च साम यस्मिंश्च लोकं ऋतं ज्यो-
 तिर्नवमं चाहरसृजत होइडं च साम यस्मिंश्च लोके ब्रह्म ज्योतिर्दशमं
 चाहरसृजत द्वीडं' च साम यस्मिंल्लोके ऽमृतं ज्योतिः प्राण एव प्रा-
 यणीयो ऽपान उदयनीयस्तस्माद्यावदेव प्रायणीये क्रियते तावदुदय-
 १० नीये क्रियते यावान्हि प्राणस्तावानपान एतांल्लोकानेतानि सामा-
 न्येतानि ज्योतींषेतानि तेजस्यिवरुन्धे य एवं विद्वान्वाद्दशहेन य-
 जते ॥ ६ ॥

प्रजापतिरकामयत प्रजास्सृजेयेति ॥ एतमात्मन्द्वादशाहमपश्य-
 त्त्तमात्मनो' निरमिमीत तेन प्रजा असृजत तं गायत्री छन्दो ऽन्वसु-
 १० ज्यत साकामयताहमिमं सर्वत' परिभवेयमिति तं तेजसा मुखतः
 पर्यभवदोजसा मध्यत'छन्दसोपरिष्ठात्सर्वतो वै सा तं व्यत्यशयात्सर्वतो
 भ्रातृष्य व्यतिगये य एवं वेद द्वे रूपे संवत्सरस्य मासा अन्यद्वतवो
 अन्यद्वत्पट्टवस्तेनाप्रो यद्वादश मासास्तेनाप्र उभाभ्यामेव रूपाभ्यां
 संवत्सरमाप्नोति ब्रह्म वै गायत्री द्वावं द्वादशाहो ऽन्वेनं द्वावं' बुध्यते
 २० प्र पुरोधामाप्नोति य एवं वेद ॥ यज्ञं वा अन्यानि छन्दांस्यभ्यसृज्यन्त
 स्वाराज्यमेव बृहत्याभ्यसृज्यत तस्माद्बृहत्या न वषट्पुर्वन्ति यद्वपट्पुः
 पशूनसौ प्रदध्युर्वचसाप्राव पशूनवरुन्धते वाचि वा एते चत्वारः पश-
 यो गौरिण्यो ऽजाविस्तस्माद्वाचा हूताः पश्य उदायन्ति वाचा सिद्धा
 आवर्तन्ते बृहती वा एत आप्नुवन्ति य एता रात्रीरासते पर्दिशदेता

¹ So corr Ch छाहार

² So corr Ch छाहार

³ So corr Ch हरेमु

⁴ So corr Ch तस्यो

⁵ So corr Ch यदेन चति

राचयप्पर्दिशदक्षरा बृहती बृहती स्वर्गे लोकं प्रवेद स्वर्गे लोकमा-
 भुवन्ति य एता राचीरासते देवलोकान्वा एत आभुवन्ति य एता
 राचीरासते पर्दिशदेता राचयप्पर्दिशहेवलोका अष्टौ वसव एकादश
 रुद्रा द्वादशादित्या वषट्कारश्च प्रजापतिश्च त्रय इमे लोकास्तान्सर्वान्दे-
 वलोकानाभुवन्ति य एता राचीरासत उभये वै देवाश्च मनुष्याश्चाव्या- ५
 बृक्षा आसीस्ते देवा एतं द्वादशाहमुपायिस्ते दीक्षयैवात्मानमपुनतोप-
 सद्भिर्वज्रं^१ समभरन्त हित्वा शरीरं सुत्यया स्वर्गे लोकमायन्य एवं
 विद्वान्द्वादशाहमुपैति दीक्षयैवात्मानं पुनीत उपसद्भिर्वज्रं^२ संभरते
 हित्वा शरीरं सुत्यया स्वर्गे लोकमेति प्रजापतिर्वा एतौ स्वर्गकाम
 आहरत्स न प्राभवदेकादशाहो^३ वा एय स एतमतिराचमुपरिष्टादुभ- १०
 यतः पर्यहरत्समानो वा एय उभयतः परिह्रियते स्वर्गस्य लोकस्य
 समष्टौ ॥ ७ ॥

प्रजापतिरकामयत प्रजायेयेति^४ स द्वादशाहेनायजत तेन प्राजा-
 यत^५ प्रैव^६ जायते य एवं वेदापो वै यद्यज्ञिया मेध्या असृज्यन्त तदे-
 का अपि नासृज्यन्तासृग्वाच तन्नासृज्यत तदस्त्री ऽसृक्ते^७ तस्माद्यदेवा- १५
 सृक्छिद्यते^८ ऽय यज्ञियो मेधो भवति पुरुषसंसितो वा एय यस्स-
 त्रियं^९ प्रतिगृह्णाति पुरुषं वै सो ऽस्ति^{१०} यं खलु वै पुरुषमस्ति न त-
 स्यासिंल्लोके नामुष्मिन्नापिभवति प्राणो वै पूर्वो ऽतिराचो ऽपान
 उत्तर इयं वै पूर्वो ऽतिराचो ऽसा उत्तरो ऽग्निरै^{११} पूर्वो ऽग्निष्टोमस्सूर्य
 उत्तरो ऽन्तरौ^{१२} वा एता अनयोस्तस्मादन्तरौ प्रयुज्येते तदाहुर्वेदग्निष्टो- २०
 मप्रायणो यज्ञः कस्मादतिराचौ पूर्वो प्रयुज्येते इत्यथाहुश्चक्षुषी वा
 एते यज्ञस्य यदतिराचौ कनीनिके अग्निष्टोमा इति यदग्निष्टोमौ पूर्वौ

^१ So corr. Ch दीक्षायै यज्ञो ^२ So corr. Ch दीक्षायै ^३ So corr. Ch ना न
 प्रभयदे ^४ So corr. Ch योति ^५ So corr. Ch प्रजायत ^६ So corr. Ch
 प्रैव ^७ So corr. Ch तदस्त्री सृज्यत यदस्त्री सृज्यत तदस्त्री सृज्यत; cf. Mātr. S. 1, 2, 9
 (p. 32, Z. 7). ^८ So corr. Ch यद्यज्ञियते ^९ So corr. Ch य सत्त्रियं ^{१०} Ch
 etwa सो त्रि ^{११} So corr. Ch त्रिये ^{१२} So corr. Ch उत्तरं तरो तरो

- प्रयुञ्जीरन्वहिष्कनीनिके निरादध्युत्थाः प्रजायेत्यदतिराचौ पूर्वौ प्रयु-
ज्येते चक्षुषी एव यज्ञस्य प्रतिधाय मध्यतः कनीनिके प्रतिदधाति
भूतं वै पूर्वौ ऽतिराचौ भव्यमुत्तरस्सदिमानि दशहानि मध्ये सद्भवति
य एवं वेद यो ह वै गायत्री ज्योतिष्पक्षां वेद ज्योतिष्मता भासा
5 स्वर्गे लोकमेति या अतिराचौ तौ पक्षौ या अग्निरोमौ ते ज्योतिषी
ये ऽष्टा अन्तर^१ उक्थ्यास्स^२ आत्मिषा वै गायत्री ज्योतिष्पक्षा य एवं
गायत्री ज्योतिष्पक्षां वेद ज्योतिष्मता भासा स्वर्गे लोकमेति ॥ प-
क्षिणो वा एते भवन्ति पक्षिणा भूत्वा यच्च कामयन्ति तत्परापातमा-
सत एष वै प्रजापतिर्द्वादशधा विनिहितो यद्वादशाहो या अतिराचौ
10 तौ पक्षौ या अग्निरोमौ ते चक्षुषी ये ऽष्टा अन्तर उक्थ्यास्स^३ आ-
त्मा स एष प्रजापतिरेव सद्यै सत्त्विणस्स्पृण्वन्ति तत्तत्त्वस्य सत्त्वं
प्राणा वै सप्त्राणानेव तत्स्पृण्वन्ति सर्वासां वा एते प्रजानां प्राणैरा-
सते ये सत्त्वमासते तस्मात्स्पृच्छन्ति किमेते सत्त्विण इति प्रियः प्रजा-
नामुत्पितो भवति य एवं वेद ॥ ८ ॥ cf TS 7, 2, 9
- प्रजापतिरक्वामयत स्वामिति^४ स द्वादशहेनायजत तेनाभवत्तस्मा-
दाहुर्वुभूपतो यज्ञ इति तं भासा दीक्षितमदीक्षिता अयाजयिस्तस्मा-
दीक्षितमदीक्षिता^५ याजयन्ति तेभ्य इयमूर्जमददात्सेयं^६ भासेष्वाधो-
त्प्रजापतिदत्ताधुवन्मासाः^७ प्रतिगृह्णाधोति^८ य एवं विद्वान्दद्यात्पृथोति
यः प्रतिगृह्णाति पीवा दीद्येत यदस्याङ्गानामीयते जुहोत्येव तत्त
20 यथा वसन्तो नवदाप्यशोभमान उत्तिष्ठत्येवमेव नवदाप्यशोभमान^९
उत्तिष्ठति तपो वै यज्ञस्य श्रेष्ठा यथा वै रथस्य श्रेष्ठीयं यज्ञस्य तपो
यो ऽतपस्वी भवत्यसौ शिष्टो ऽस्य यज्ञस्तपस्वी स्याद्यज्ञमेव^{१०} सीश्रेययते

^१ So corr Ch अन्तरा, aber cf unten und TS 7, 2, 9, 2 ^२ So corr Ch
उक्थ्य, cf unten und TS 7, 2, 9 2 ^३ So corr Ch उक्थ्यास, cf oben und TS

7, 2, 9, 3 ^४ So corr Ch कामयत स्वामिति ^५ So corr Ch अयाजयत

^६ So corr Ch इयमूर्ज ^७ So corr Ch भासेष्वाधोत्प्रजापतिदत्ताधुवन् ^८ So corr
Ch प्रतिगृह्णाति ^९ So corr Ch नवदाप्यशो, aber vgl das Folgende ^{१०} So
corr Ch स्या यज्ञमेव

ऽधमासा' वावासैस्ते ऽकामयन्त मासास्थामेति ते द्वादशाहमुपायै-
 स्त्रयोदशं ब्रह्माणं कृत्वा तस्मिन्दृष्टोदतिष्ठैस्तस्मात्सो ऽनायतन' इतरा-
 नुपजीवति तस्माद्द्वादशाहस्य त्रयोदशेन न ब्रह्मणा भवितव्यं द्वादश
 दीक्षेरेन्संवत्सरायतना द्वादश मासास्संवत्सरस्संवत्सरायतना एवधुव-
 न्ति' त्रयोदश दीक्षेरेन्संवत्सरायतनास्त्रयोदश मासास्संवत्सरस्संवत्स- ५
 रायतना एवधुवन्ति' पञ्चदश दीक्षेरेन्संवत्सरायतनाः पञ्चदशार्धमास-
 स्य रात्रयो ऽधमासायतना एवधुवन्ति' सप्तदश दीक्षेरेन्मासापत्यायत-
 नाः प्रजापतिस्सप्तदशः प्राजापत्यायतना एवधुवन्त्येकविंशतिदीक्षेरे-
 न्नुक्कामा असा ध्यादित्य एकविंश एष रुचः प्रदाता स एभ्यो रुचं
 प्रयच्छति चतुर्विंशतिदीक्षेरेन्मलवर्चसकामाश्चतुर्विंशत्यक्षरा' गा- १०
 यत्री तेजो गायत्री ब्रह्मवर्चसं तेज एव ब्रह्मवर्चसमवरुन्धते' संप्रविं-
 शतिदीक्षेरेन्स्त्रिणवायतनास्त्रिणवा इमे लोकास्त्रिणवायतना एवधुव-
 न्ति' विंशद्दीक्षेरेन्मासायतनास्त्रिंशन्मासो रात्रयो मासायतना एव-
 धुवन्ति' त्र्यस्त्रिंशद्दीक्षेरेन्देवतायतनास्त्र्यस्त्रिंशद्देवता देवतायतना'
 एवधुवन्ति^{१०} चतुश्चत्वारिंशद्दीक्षेरेन्भोजस्कामा वीर्यकामाश्चतुश्चत्वारिं- १५
 शदक्षरा त्रिष्टुयाजो वीर्यं त्रिष्टुवोज एव वीर्यमवरुन्धते ऽष्टाचत्वा-
 र्तिंशद्दीक्षेरेन्पशुकामा अष्टाचत्वारिंशदक्षरा जगती तागताः पशवः
 पशून्नेवावरुन्धते ऽपरिमिता दीक्षेरेन्परिमितस्यावरुद्धा अपरिमितः
 प्रजापतिः प्रजापतिमेयार्धवन्त्यृतवो वावासन्वनावर^{११} मासास्ते
 मासा अकामयन्तर्तूनाभ्रयामेति ते द्वादशाहमुपायैस्त्रयोदशं ब्रह्माणं^{१२}
 कृत्वा तं ऋतूञ्छिश्निरेण^{१३} निभास्य वसन्तमूर्जमेयामभ्युदतिष्ठन्^{१४} एवं
 विद्वाञ्छिश्निरे^{१५} दीक्षते तपसैव भ्रातृव्यं निभास्येपमूर्जमस्याभ्युत्तिष्ठति

^१ So corr. Ch पमासा सा^२ So corr. Ch सानायतन^३ So corr. Chद्युवति ^४ So corr. Ch द्युवति^५ Ch चतु^६ So corr. Ch चर्धते ^७ So

corr. Ch द्युवति

^८ So corr. Ch द्युवति^९ So corr. Ch देवतायतना^{१०} So corr. Ch द्युवति^{११} So corr. Ch यासवतु^{१२} So corr. Ch ब्रह्मणं^{१३} Ch अनेति^{१४} Erse Hand in Ch भूतमे-^{१५} Ch विद्वां वि

शिशिरं वा एतस्य प्रयाणं वसन्तो ऽवसानमृप्नोति¹ य एवं विद्वान्-
ञ्छिशिरे² दीक्षते ॥ ९ ॥

ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं प्रथमेनाह्वा द्वादशाहस्यावरुन्ध इति
तेजो ब्रह्मवर्चसं किं द्वितीयेनेति वाचमवाहं किं तृतीयेनेति त्रीनि-
मांस्त्रोक्तान्किं चतुर्थेनेति चतुष्पदः पञ्चमं किं षष्ठमेनेति चतस्रो दिश
ऊर्ध्वं पञ्चमी किं षष्ठेनेति षडृतून्किं सप्तमेनेति सप्तपदी शकरी कि-
मष्टमेनेत्यष्टाक्षरां गायत्री³ किं नवमेनेति नव प्राणान्किं दशमेनेति
दशाक्षरां विराजं किमेकादशेनेत्येकादशाक्षरां त्रिष्टुभं किं द्वादशेनेति
द्वादशाक्षरां जगतीमेतावद्वावास्ति यावदेवास्ति तत्सर्वमाप्त्वावरुन्ध
१० ऋप्नोति वसीयान्भवति य एवं विद्वान्द्वादशाहेन यजते ॥ १० ॥

cf TS 7 9 2

चतुर्वै तास्तिस्रस्तिस्रस्तासां याः प्रथमा आत्मानं ताभिः पुनीते
या द्वितीया मेध्यस्ताभिर्यज्ञियो⁴ भवति यास्तृतीया गाचाणि ताभि-
र्निर्णेनित्ते ऽथ याश्चतुर्थीर्यदेवास्यान्तरतो यद्बहिष्ठाञ्छमलं⁵ तत्ताभि-
र्धूनुते पुरुषं⁶ खलु वा एते ऽदन्ति यद्द्वादशाहेन⁷ याजयन्ति यः पाश-
११ वमन्ति मीसं सो ऽस्ति यो वाजिनं लोहिर्हि स यो धाना अस्थि स य
आज्यं मज्जानं स यः परिवापं केशान्त यः पुरोडाशं मस्तिष्कं स यो
राजानं भक्षयति स्वेदं स यः कर्मं निष्पदि स एव ह खलु वै सत्ति-
यमन्ति यो ऽनृतं वदति स्वदितमस्य सत्तियं भवति नास्य सत्तियं
जग्धं भवति य एवं वेद ॥ ११ ॥ cf TS 7, 2 10, 3 und 4

२० द्वादश दीक्षितो भवति जायत एव तत्तद्वि जातं यत्तपसो ऽधि
जायते न यत्तपसा द्वादश दीक्षितो भवति द्वादश वै पुरुषे ऽमेध्यानि
लोम च तनूश्चासृक् मीसं चास्थि च मज्जा च सेहुष्य ग्रीहा⁸ चाधु⁹

¹ So corr Ch द्योति

TS 7, 3 2 1 - Corr

⁴ So corr Ch धुंक्ते वदत

corr Ch चाय

² Ch छिद्रा किं

⁴ So corr Ch मेध्यस्ता

⁷ So corr Ch वदते

³ So corr Ch द्वादशगा गायत्री,

⁵ So corr Ch द्वादशमल

⁸ So corr Ch छोट

⁹ So

च दूषीका च स्वेदश्च यच्च^१ प्रसावयत एतानि वै पुरुषे द्वादशमेध्या-
नि यद्वादश दीक्षितो भवति तान्येवापहते द्वादश दीक्षितो भवति
द्वादशोपसदो द्वादश प्रसूतस्ताप्यद्विंशत्संपद्यन्ते यदिदं द्वादशरा बृहती
वार्हताः पशवो बृहत्यामेवैतत्पशूनाप्नोति बृहत्यामेवैतत्पशूनाप्त्वाव-
रुन्धे ततो यानि चत्वार्यक्षराण्युत्क्रामन्ति सा चतुष्पदानुष्टुब्बागनुष्टु-
ब्बाच्येवैतत्पशूनाप्नोति चाच्येवैतत्पशूनाप्त्वावरुन्धे तस्माद्वाचा^२ पश-
वो नाम जानते वाचा सिद्धानि वर्तन्ते ॥ १२ ॥ cf. TS 7, 2, 10, 3.

प्रजापतिरकामयत भूयान्स्यीं धेयान्स्यामधुयामिति स द्वादशाहे-
नादीक्षत^३ तेनायजत स आर्भोत्तस्मादेको^४ द्वादशाहेन यजतैको हि स
आर्भोत्प्रजापतिरेव^५ प्रजापतेरेवर्द्धमन्वृधोति^६ य एवं विद्वानेको द्वाद-
शाहेन यजते तेन तिस्रो देवता रोचना अदीक्षन्त तेनायजन्त ता
आर्भुर्वैस्तस्माच्चयो^७ द्वादशाहेन यजेरस्त्रयो^८ हि त आर्भुर्वन्निम^९ एव
लोका एषामेव लोकानामृद्धमन्वृधुवन्ति य एवं विद्वसिस्त्रयो द्वाद-
शाहेन यजन्ते तेन षड् देवता अदीक्षन्त तेनायजन्त ता आर्भुर्वैस्त-
स्मात्षड् द्वादशाहेन यजेरप्पट्ति^{१०} त आर्भुर्वन्नृतव^{११} एवर्तूनामेवर्द्धम-
न्वृधुवन्ति^{१२} य एवं विद्वसिष्पड् द्वादशाहेन यजन्ते तेन द्वादश देवता
अदीक्षन्त तेनायजन्त ता आर्भुर्वैस्ते^{१३} पूर्वपक्षेष्वार्भुर्वन्नपरपक्षाननूपा-
ह्यन्त^{१४} तस्माद्द्वादश द्वादशाहेन यजेरन्द्वादश हि त आर्भुर्वन्मासा^{१५}
एव मासानामेवर्द्धमन्वृधुवन्ति^{१६} य एवं विद्वसिो द्वादश द्वादशाहेन
यजन्त उपसत्सु त्रयोदशो दीक्षेतीति हि तं विदुस्त न विदुस्त वै^{१७} ॥ १३ ॥

^१ So corr. Ch दण्डः

^२ So corr. Ch तस्माद्वाचावा

^३ So corr. Ch

नादीक्षित ^४ So corr. Ch आर्भोः

^५ So corr. Ch आर्भोः

^६ So corr. Ch

प्रथमः; vgl. das Folgende.

^७ So corr. Ch आर्भुर्वै

^८ So corr. Ch त्रयो

^९ So corr. Ch आर्भुर्वै

^{१०} So corr. mit Caland; Ch आर्भुर्वै ॥ चतस्र ^{११} So

corr. Ch मेघमन्वृ

^{१२} So corr. Ch आर्भुर्वै

^{१३} So corr. Ch एतद्वै

^{१४} So

corr. mit Caland; Ch द्वादश हि त आर्भुर्वै मासा

^{१५} So corr. Ch मासानामेवर्द्धमन्वृ

^{१६} So corr. Ch से

प्रजापतिर्मनसि सारस्वतो वाचि विसृष्टायां धाता दीक्षायां ब्रह्म
 व्रते सविता भूत्यामन्यो^१ ऽच्छेतो^२ दिव्यस्सुपर्णः प्रतिख्यातो ऽदितिः
 प्रायणीये पणुष्टा^३ न्युप्रो रुद्रो विचीयमानमृच्छन्दांसि मीयमानो व-
 रुण उपनङ्गः पूषा सोमक्रयणां भगः पण्यमानो ऽसुरः क्रीतश्शि-
 ५ पिविष्ट ऊरा^४ आसाद्यमानो बृहस्पतिरुत्थितो वायुरधिह्रियमाणो
 ऽधिपतिः मोक्षमाणो^५ ऽग्नीषोमीयः पशु^६ अतिषिर्दुरोणसदातिथ्ये
 वरुणस्सम्बाडासमृद्धामासाद्यमान^७ ऐन्द्रापो अग्नी मथ्यमान ऐन्द्रापो^८
 ऽग्नौ प्रह्रियमाणे^९ साम तानूनमे तपो ऽवान्तरदीक्षायां पृथिव्युपस-
 द्यन्तरिक्षमुपसदि द्यौरुपसदि^{१०} यज्ञस्य प्रमाभिमोन्मा प्रतिमा वेद्यां
 १० क्रियमाणायां पशव उत्तरवेद्यां द्यौर्हविर्धाने ऽन्तरिक्षमाग्नीध्रे पृथिवी
 सदसि ॥ १४ ॥ of Ath Pray Sūtra § 1 TS 4 4 9

प्राण उपरवेयु भ्रातृष्या धिष्ण्येयु पशवा बर्हिषि वेद्यां स्तीर्यमा-
 णायामभुवैसर्जने प्रजापतिः प्रणीयमानो ऽग्निरग्नीध्रे वैष्णव आसन्न-
 कर्मेणि हस्ती विसृष्टो^१ वैष्णवो यूप औपधयो रथनायां मेध आग्नीपु
 १५ हविः पर्यैभिकृतः पितृदेवत्यस्संज्ञ्यमाने यज्ञस्य मिथुनं पन्नेजनीषु
 रथसां भागधेयं वषायामुद्धृत्यमानायां^२ यज्ञस्य संततिर्वसतीवरीपु
 परिह्रियमाणास्विन्द्रान्योर्धेनुर्दक्षिणायामुत्तरवेद्यामथोण्यामासन्वा^३
 मित्रावरुणयोर्धेनुरुत्तरस्यामुत्तरवेद्यामथोण्यामासन्वा^४ विश्वेषां देवा-
 नामाग्नीध्रे हन्दीस्युपवसथे हविरुपावहतस्सारस्वतः प्रातरनुवाके ऽथ

^१ So corr mit Caland Ch विसृष्टो वः सन्वाग्नीध्रे cf TS 4 4 9 a A. ^२ So corr Ch अच्छेतो, cf TS 4 4 9 a A. ^३ So corr mit Caland, Ch प्रायणीये पणुष्टा (पु sehr oft für ए geschrieben). ^४ So corr Ch तुरा. ^५ So corr Ch प्रह्रियमाणो TS 4, 4 9 ~ Corr. ^६ So corr Ch पशु. ^७ So corr Ch आसन्वा. ^८ So corr Ch ऐन्द्रापो. ^९ So corr Ch अग्नी विष्टि. ^{१०} So corr Ch पृथिव्युपस, द्यौरुपसदि mit Caland vom Ende des Cap hierher gesetzt. ^{११} So corr mit Caland, nach Ath P S Ch मित्रान्योर्धेनु रथसां भागधेयं हस्ती विसृष्टो. ^{१२} So corr Ch वषायामु. ^{१३} So corr Ch वेद्या. ^{१४} So corr Ch वेद्या.

वा न्युप्तः प्रजापतिर्विभज्यमाना देवता विभक्त इन्द्रो वृत्रहेन्द्रो
ऽभिमातिहेन्द्रो वृत्रतूरुन्नीयमान¹ आयुरूपीश्वन्तर्यामयोर्यमो ऽभि-
पुतः ॥ १५ ॥ cf. Ath. Prâṇ Sôtra 3, 2; TS 4, 4, 9.

निभूयपूराधवनीये सुपूतपूः² पूतभृति शुक्रथीः क्षीरथीः ककुहस्स-
क्षुथीः पाचेषु वायुर्यहृष्पवमाने होवाः प्रवरे वसवः प्रयाजेषु यहे-
वत्यस्सोमस्तद्देवतः पशुवैश्वदेव³ उन्नीयमान ऐन्द्राप उन्नीतो रुद्रो
हूयमानो वाग्पुतो मास्तो गणो ऽभ्यावृत्तो मिचः प्रतिख्यात इन्द्र
आसन्नो भक्षो भक्ष्यमाणस्सखा भक्षितः⁴ पितरो नाराणैस्स आपेयं
प्रातस्सवनमैन्द्रं माध्यन्दिनं सवनं यज्ञो दक्षिणायामैन्द्राणि पृष्ठानि
वैश्वदेवं तृतीयसवनं वैश्वानरो ऽगिष्टोम ऐन्द्रावरुणं मैत्रावरुणस्य⁵
स्तोत्रमैन्द्रावार्हस्पत्यं ब्राह्मणाञ्छीसिन ऐन्द्रावैष्णवमञ्छावाकस्यैन्द्रघ्नो-
दशी राची पान्यापेयो रमन्तरस्संधिस्तीर्यमाश्विनमहर्षज्ञ आदित्या
अनुयाजेषु यदन्तरा क्रियते समुद्रो वरुणो ऽवभृषे समुद्रं चृजीषे
यदवारे तीर्थं तन्नामणीयं यत्पारे तीर्थं तदुदयनीयं वैष्णवी वशायां
ग्रहा समिष्ट्याम् ॥ १६ ॥ cf. Ath. Prâṇ Sôtra 3, 3; TS 4, 4 9

यथा वै रथ एकैकमरमभिप्रतितिष्ठन्वर्तत⁶ एवं यज्ञ एकैकां त-
न्वमभिप्रतितिष्ठन्वेति पुरा प्रचरितोरासीधे होतव्या एतच्च वा उवाच
वासिष्ठस्तत्पुत्रहृष्या ऽस्कान्सोम इत्युक्ते मा सूर्यात् प्रचरत प्रातर्वावा-
द्याहं सोमं समस्थापयामिति नास्य सोमस्स्कन्दति य एवं वेद स ह
स्स⁷ वै स आसन्धामासीनस्सक्तुभिरुपमथ्य सोमं पिबत्यहं वाच सर्वतो⁸
यज्ञं वेद य एता वेद न मामेय हिंसिष्यतीति नैनं सोमः पीतो न
पेयो हिनस्ति य एवं विद्वान्सोमं पिबति तै ह स्स यदाहुः कस्मात्स्व-

¹ So corr. mit Caland, Ch इतीयमाना ² So corr. Ch सुपूतः पुः ³ So
corr. mit Caland, Ch यत्पु- यज्ञो ये ⁴ So corr. mit Caland, Ch भक्षमानसु
खाभक्षितः ⁵ So corr. mit Caland nach Gop. It., Ch ब्रह्मेकमभिप्रति ⁶ So
corr. Ch एवं ये यदाहुः ⁷ So corr. mit Caland; Ch सपिबत्यहं

मिदमासीनस्सक्तुभिरुपमथ्य सोमं पिबसीति देवतास्वेव यज्ञं प्रति-
 ष्ठापयामीत्यब्रवीद्यस्यैवं विदुषो यस्यैवं विद्वान्यज्ञार्त्या यज्ञप्रायश्चित्तिं
 जुहोति देवतास्वेव यज्ञं प्रतिष्ठापयति ॥ यज्ञार्तिं प्रतिजुहुयात्सयो-
 नित्वाय चयस्त्रिंशद्वै यज्ञस्य तन्व एकादविंशत्सोमभागास्त्रीणि स-
 ५ वनानि यज्ञश्चतुर्थस्सोमभागैरेवैतत्सोमभागान्नतियुक्तेः सवनैस्सव-
 नानि यज्ञेन यज्ञं सर्वा ह वा अस्य यज्ञस्य तन्वः प्रयुक्ता भवन्ति
 सर्वा आप्रास्तर्वा अवरुद्धा देवस्य सवितुः प्रसवे बृहस्पतये स्तुतेति
 यद्यद्वै सविता देवेभ्यः प्रासुयज्ञेनार्ध्वन्सवितुः प्रसूता एव स्तुवन्पृथु-
 वन्पृथ्यन्ते ह वा अस्य स्तोमाः ऋध्यन्ते यज्ञं ऋध्यन्ते यजमानायध्य-
 १० ते प्रजाया ऋध्यन्ते षण्भ्य ऋध्यन्ते ब्रह्मणे यस्यैवं विदुषो यस्यैवं
 विद्वान्ब्रह्मा भवति ॥ ११ ॥ of Gop Br 2 2 10

यो वै स्तोमभागानामायताश्च^१ प्रतिहिताश्च विद्यात्स समृतसोम-
 स्य ब्रह्मा स्याद्वहिष्यवमाने प्रस्तुते ब्रूयात्स्तुतेपे स्तुतोर्जं स्तुत^२ देवस्य
 सवितुः प्रसवे बृहस्पतिप्रसूता इत्येता वै स्तोमभागानामायतप्रति-
 १५ हिता य एवं विद्यात्स समृतसोमस्य^३ ब्रह्मा स्याद्यां दिशि सोमो
 सस्तुतो^४ स्यातां तां दिशं परीक्षेतेदमहममुमामुप्यायणममुप्याः पुर्वं
 शुचा विध्यामीत्युत्विजामेकं ब्रूयाच्छुचैवैनान्विध्यति यो वै स्तोम-
 भागानामायताश्च^५ प्रतिहिताश्चाविद्वान्वब्रह्मा भवति स विध्वग्वीर्येण^६
 ष्यध्यन्ते बहिष्यवमाने प्रस्तुते स्तुतेपे स्तुतोर्जं स्तुत देवस्य सवितुः
 २० प्रसवे बृहस्पतिप्रसूता इत्युपर्युपरि ब्रह्माण्मतीक्षेताधामेव^७ द्विपत्तं
 कुरुते ब्रह्मन्सोमो ऽस्तानिति यज्ञो ऽस्तानित्येवैतदाह यथ स्कन्देत्तदपो
 निनीय ॥

^१ So corr Ch यज्ञे यज्ञा

^२ So corr Ch नाञ्जुवत्स

^३ So corr Ch स्तोम

^४ Ch ऋध्यन्ते and so auch weiterhan

^५ So corr Ch नानाषण्डो

^६ So corr

Ch भागना

^७ So corr Ch स्तुतो wgl aber weiter unten

^८ So corr Ch

स मयत्

^९ So corr Ch ब्रह्मा

^{१०} So corr Ch विष्यद्गो-

^{११} So corr mit

Caland, Ch यतीक्षेत्ता

अभूहेवस्सविता वन्धो' नु न इदानीमहं' उपवाच्यो नृभिः ।

वि यो रत्ना भजति मानवेभ्यश्चेष्टं नो अत्र द्रविणं यथा दधत् ॥

इत्यभिमन्त्रयेतापो वै सर्वा देवता देवतास्वेव यज्ञं प्रतिष्ठापयति
यत्र वै ब्रह्मान्यस्मै भूयो दीयमानं पश्यति सो ऽधराचीनप्रवणस्सोमो
भवति यदि ब्रह्मान्यस्मै भूयो दीयमानं पश्येदिदमहममुष्यामुष्यायण-
स्येन्द्रियं' वीर्यं वृद्ध इति यजमानं द्रूयादिन्द्रियमेवास्य वीर्यं वृ-
द्धे ॥ १८ ॥

अग्निं नरो दीधितिभिरस्योर्हस्तच्युती जनयन्त प्रशस्तम् ।

दूरेदृशं गृहपतिमथयुम् ॥

अग्निनागिस्समिध्यते कविर्गृहपतिर्युवा ।

10

हव्यवाङ् जुह्वास्यः ॥

सप्त ते अग्रे समिधस्तप्त जिह्वास्तप्तर्पयस्तप्त धाम प्रियाणि ।

सप्त होचा अनु विद्वान्तप्त योनीरापृणस्वा घृतेन ॥

मनो ज्योतिर्जुपतामाज्यस्यारिष्टं यज्ञे समिमं तनोतु ।

इमं यज्ञे सप्ततनुं ततं न' आ देवा' यन्तु मुमनस्यमानाः' ॥

15

चयस्त्रिंशत्तन्तवो यान्वितन्वत इमं यज्ञे स्वधया ये ददन्ते ।

तेषां छिद्रं प्रतिदध्मो यदत्र स्वाहायं यज्ञो अप्पेतु देवान् ॥

यन्ने मनसग्निद्वं यदाचो यच्च' मे हृदः ।

अयं देवो गृहस्पतिसं तत्तिष्ठतु राधसा ॥

विश्वकर्मा हविरिदं जुपाणस्संतनिर्यज्ञे समिमं तनोतु ।

20

या व्युष्टा उपसो याश्च निबुचस्तास्संदधातु हविषा घृतेन ॥

अयाश्चाये ऽस्यनभिर्गस्तिश्च सत्यमिच्छमया असि ।

अयास्सन्ननसा' कृतो ऽयास्सन्हव्यमूहिषे' ऽया नो घेहि भेषजम् ॥

1 So corr. Ch दन्वो 2 So corr. Ch दृढदानो 3 So corr. Ch दममुदा-
मुष्यामुष्यायण 4 So corr. Ch तंतुं तत्र 5 So corr. Ch द्येय 6 So corr. Ch
मानः 7 So corr. Ch यन्व 8 So corr. Ch अयासा 9 So corr. Ch मुहि

त्वं नो अग्ने वरुणस्य विद्वान्देवस्य हेडो ऽवयासिसीष्टाः ।

यजिष्ठो बह्वितमश्शोणुचानो विश्वा द्वेयीसि प्रमुमुग्ध्यसत् ॥

स त्वं नो अग्ने ऽवमो भवोती^१ नेदिष्ठो अस्या उपसो^२ व्युष्टौ ।

अवयस्व नो वरुणं राणो वीहि मृडीकी^३ सुहवो न एधि ॥ ॥ १९ ॥

cf Kap 8 48 1 (enthält meist nur die Versanfänge).

- ४ इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायामेकादशिनी
नाम चतुस्त्रिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥^४

भद्रं^१ कर्णेभिः शृणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षिभिर्यजत्राः^२ ।

स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवांसस्तुनूभिर्भूषेम देवहितं यदायुः ॥

स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवास्स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।

- १० स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिस्स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥

मृपदश्वा महतः मृग्निमातरं श्रुभंयावानो विदधेपु जंमयः ।

अग्निनिह्ना मनवस्सूरचक्षसो विंशे मा^३ देवा अवसांगमन्निह^४ ॥

शतमिबुं शरदो अन्ति देवा यवा नश्वका^५ जरसं तनूनाम् ।

पुत्रांसो यत्र पितरो भवन्ति मां नो भव्यां रीरिपतायुर्गन्तोः ॥

^१ So T7 fol 14^b, Ch स्मद्

^२ So corr Ch भयते auch T7 fol 14^b

यजत्री, cf RV 4, 1, 5

^३ So corr Ch उपश्र

^४ Ch ग्रहोको

^५ So die

Unterschrift des Capitels in Ch

^६ Der Anfang des Capitels auch in T7

fol 32 und 33, T1 und B1 fol II vorhanden, nach diesen Max accentuirt

^७ RV 1, 89, 8 गार्ग्यः

^८ RV 1, 89 7 नो

^९ Ch विहि

^{१०} So T1, T7

und B1, in Uebereinstimmung mit RV 1 89 9 Ch leest नश्वक

प्रेष्टो अग्ने' दीदिहि पुष्टे नो ऽजसया सूर्या यविष्ठ ।

त्वा शश्वन्त उपयन्ति वाजाः ॥

श्रुत्कर्णाय कवये वेद्याय वचोभिर्नाकमुपयामि' शंसन् ।

यतो भयमभयत्वं नो अस्त्वये देवानामव हेद इह्व' ॥

अपिं वो देवमग्निभिस्सजोषा यजिष्ठं दूतमध्वरे कृणुध्वम् ।

यो मर्त्येषु निधुविर्ज्ञातावा तपुर्मूर्धो घृतान्त्रः पावक' ॥

घृतप्रतीको घृतपृष्टो अपिर्घृताहवनो घृतमस्य धाम ।

घृतघुषो हरितस्त्वावहन्तु घृतं पिबन्त्यजताहेव देवान् ॥ १ ॥

cf Kap ॥ 48, ॥ (meist nur die Versanfänge)

इमो अग्ने वीततमानि हव्याजसा वसि देवतातिमच्छ ।

प्रति न द्वि' सुभीणि' व्यनु ॥

सप्त ते अग्ने त्रयिस्त्रिंशद्यन्ने मनसो विश्वकमापिं युनज्मीन्धाना-

स्त्वामिर्न ईदित ईदित्यैर्देवैः पार्थिवैः पातु वायुर्न ईदित ईदित्यै-

र्देवैरन्तरिक्ष्यैः पातु सूर्यो न ईदित ईदित्यैर्देवैर्दिव्यैः पातु विश्वार्न

ईदित ईदित्यैर्देवैर्दिश्यैः पालयिर्यजुर्भिः पूषा स्वगाकारैस्त इमं य-

ज्ञमवन्तु ते मामवन्तु व आग्ने ऽनु मारभध्वस् ॥ २ ॥

cf Kap S 48 3

पृथिवि' विभूवरि' सिनीवास्पुर्ध' आचित्ते मनस्ते भुवो वि-

वस्ते' य ऊर्मिर्हविष' इन्द्रियावास्तं व¹⁰ अर्ध्यासि¹¹ सोमस्याज्यमसि

हविषो हविर्ज्योतिषो ज्योतिर्विश्वेषां देवानां भागधेयीस्य देववी-

तये वो गृह्णामि ॥

¹ Ch अग्ने after cf RV 7 1 3 ² Kap S 48, 2 यथाधिरर्नाकमुपयामि ³ So Ch AV 19 3, 4 अय देवानां वज इष्टो अग्ने ॥ Kap S 48 2 यतो भयमभय ते नो स्त्वान्ये देवानामरे ईष्टा ॥

⁴ So corr Ch सुभीणि desgl W 1 of RV 7 1 18 ⁵ Dies Capitel auch in W und W 1, der größte Theil auch in T 4 vorhanden

⁶ So W, W 1 und Kap S 18, 4, Ch विभूवरि ⁷ So Ch W 1 रन्त्य W 2 रन्त्या, Kap S 18, 1 जनोद्यान्पुरषा ⁸ Offenbar verderbten Boltingk vermuthet विभयस्ते

(Brief vom 10 Sept 1895) Kap S 48, 4 आचित्ये अग्ने नमस्ते । य ऊर्मि' ⁹ So W, Ch ईदित्ये Kap S 18 4 इदित्य ¹⁰ Ch त व ¹¹ W 1 अर्ध्या पास, Kap S 48 4 ॥ वायुर्हविषा भागधेयाज्यमसि

सं वसिञ्चन्तु मस्तस्सं पूषा सं धाता समिन्द्रस्सं बृहस्पतिः ।

सं वो ऽयमपिस्सिञ्चतु प्रजया च धनेन च ।

आयुष्मन्तं कृणोत मा^१ ॥

मान्दा वशाः ॥

१ आपो देवीर्धृतमिदाप आसन्नसीपोमौ विभ्रत्याप^२ इत्ताः ।

तीद्यौ रंसो मधुपृचामरंगमं आ मा^३ प्राणैन सहं वर्चसागन् ॥

आदिम्पश्याम्युतं^४ वा गृणोम्यां मा^५ घौषो गच्छति वाङ्म आसाम् ।

मेने^६ भेजानो अमृतस्य तंहि^७ हिरण्यवर्णा अंतृषं यदां वः ॥

संमन्यां^८ यन्त्युषं^९ यन्त्यन्यास्समानेमूर्वे नद्यः पूरन्ति ।

१० तंमू शुचिं शुचयो दीदिवीसमयां नपातं परितस्थुराणः ॥

आपो हिं छां मयोभुवस्तां न ऊर्जे दधातन ।

महे रणाय चक्षमे ॥^{१०}

यौ वशिष्वतमो रंसस्तस्य भाजयतेहं नः ।

उशतीरिव मातरः ॥^{११}

१० तस्मा अरंगमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वष ।

आपो जनयथा च नः ॥

सं ई वृषा जनयस्तासु^{१२} गर्भे सं ई शिशुर्धयति तं रिहन्ति ।

सो अपां नपादूर्जयन्मृत्वनर्वसुर्धेयाय^{१३} विधत्ते विभाति^{१४} ॥

^१ Kap S 48, 4 सुप्त कृणोत मा, weiter in Kap S großtentheils nur die Anfänge der Verse

ich accentuirt

^२ Hier beginnt das Fragment in T 4 (h), darnach habe ich accentuirt

^३ So T 4, Ch मा

^४ Accent corrigirt, T 4 मधुपृचा, Mātr S 2, 13, 1 = Corr

^५ Dies मा fehlt in Ch

^६ Mātr S 2, 13, 1 मने

^७ So T 4, Ch घनवा

^८ Accent corr, T 4 यन्त्युष, cf RV 2, 35, 3

^९ Dieser Vers in W 13 nur

abgekürzt gegeben, cf RV 10, 9, 1

^{१०} Dieser und der folgende Vers fehlen

in W 13 ganz, cf RV 10 9, 2 und 3

^{११} Kap S 48, 4 स ई स्थिवाजनयत्सु गर्भं

^{१२} So T 4, Ch सुपृचाय

^{१३} Kap S 48, 4 अपा नपादनमिन्नातयता ऋत्येवेह तत्रा विधेय

stimmt also, von den Fehlern abgesehen, zu RV 2, 35, 13, am Schluß des Capitels Endet sich dafür dieser Halbvers des Kāthaka, cf RV 2, 35, 7, १६ Schluß des Capitels

इहं गावः प्रजायध्वमिहांश्वा इहं पूरुषाः ।¹

इहो सहस्रदक्षिणो रायस्पोषः प्रजायताम् ॥

अयं यज्ञो वर्धतां गोभिरश्वैरियं वैदिस्त्वपत्यां सुवीरा² ।

इदं बहिरिति बहिरिष्यन्मै यज्ञं विश्वे अचन्तु देवाः ॥

सं आ दमे सुदृषा यस्य धेनुस्वर्षा पीपाय सुभञ्जमत्ति³ ।

सो अपां नपादनभिज्ञातवर्णो⁴ अन्यस्येवेह तन्वा विवेप⁵ ॥ ३ ॥

cf. Kap. S. 48, 4.

स्कन्वा द्यौस्स्कन्वा पृथिवी स्कन्वं विश्वमिदं हविः ।

स्कन्वादो⁶ विश्वा भूतानि प्र स्कन्वं जायतां हविः ॥

इहं गावो ड्यं यज्ञः⁷ ॥

पयस्वतीरांष औपधयः पयस्वन्नामकं⁸ वचः ।

अपां पयस्वद्यत्पयस्तेन नस्सहं वर्धताम्⁹ ॥

यद्वामृक्षच्छकुनिर्मुखेन निर्जृते तव ।

अग्निष्टतिर्वि¹⁰ शुभ्रतु हव्यवाद् घृतसूदनः ॥

यद्वामृक्षच्छपान्मुखेन¹¹ निर्जृते तव ।

अग्निष्टतिर्वि¹² शुभ्रतु हव्यवाद् घृतसूदनः ॥

भूतिर्दभा घृतेन वर्धतां यज्ञं यज्ञाय मुञ्चतु स्वाहा घृतेन वर्धतां

भूतिर्मुखेन यज्ञं मुञ्च यज्ञपतिर्मेहसस्त्वाहा ॥

¹ So corr. Ch und T⁴ पूरुषः; T⁷ fol. 13 पुष्याः; Kap. S. 48, 4 पुष्याः ² Ch सुवीरा; T⁴ सुवीरः; Kap. S. 48, 1 सुवीरा ³ So die Max.; besser Kap. S. 18, 4 स्य आ दमे wie RV 2, 35, 7. ⁴ So W¹, Ch घास्य; T⁴ घास्य, cf. RV 2, 35, 7.

⁵ W¹: रथयः; Kap. S. 15, 4 सुयानयति ⁶ Accent corrigiert; T⁴ दनभिज्ञातवर्णो, cf. RV 2, 35, 13. ⁷ Kap. S. 48, 4 यो वा नदुर्जयनस्यात्तयमुपेयाय विभते विभति । W¹: विवेप ⁸ Kap. S. 48, 5 स्कन्वादो ⁹ T⁴ वं स्कन्वाञ्जः, vielleicht aber auch प्र स्कन्वाञ्जः ¹⁰ Diese Worte in T⁴ abgebrochen; der Accent erganzt. ¹¹ So W¹, ohne Acc.; T⁴ पयस्वन्नामकं; Ch पयस्वन्नामकं ¹² RV 10, 17, 14

Schluß anders; Kap. S. 43, 3 अथो ययतो ययस्ततेन ते सद् ययतो ¹³ So T⁴ und W¹; Ch सृष्टयचन्तु; Kap. S. 48, 5 यदधायचन्तुं मुखेन ¹⁴ Kap. S. 48, 11

यामुष्टयस्ये

यांस्ते अग्रे समिंधो अस्वन्तर्वर्षेनृषिष्यां' उप सूर्ये याः ।

तांस्ते गच्छन्ताहुतीर्धृतस्य' देवाव्ये यजमानाय र्शमे ॥ ॥ ४ ॥

cf Kap ॥ 48, 6

यज्ञस्य हि स्थं चत्विजां' इन्द्रापी कल्पना युर्वम् ।

हुताहुतस्य' तृप्तमहुतस्य' हुतस्य च ॥

हुतस्य चाहुतस्य चाहुतस्य हुतस्य च ।

पीतापीतस्य सोमस्यास्य हव्यस्येन्द्रापी वीतं पिबतमांगतम् ॥

मेमं' यज्ञं तमो विदन्मन्त्रिजो मौ इमाः प्रजाः ।

मां' यस्सोमं पिवादिमं सिसृष्टमुभयं कृतम् ॥

मां नो धारिषुः' पितरो मातं देवां मां नस्संबन्धुस्तं वान्यंबन्धुः ।

10 मां' नो दुर्हसि अथर्शस ईगताहुतो ऽयं यज्ञो अणेतु देवान् ॥

सप्तर्त्रिजस्तप्तं संदीप्त्येषां दश धिंपी अग्निना पञ्चवाजाः¹¹ ।

प्राणो व्यानो ऽपानो मन आकूतमग्निस्त्वाहा देवां हविर्विदं जुष-
न्ताम्¹² ॥ ॥ ५ ॥ cf Kap ॥ 48.6

आत्मा यज्ञस्य रैह्या सुष्वाणः पवते सुतः ।

15 प्रत्नानि पाति काव्यः¹³ ॥

गोषा इन्दो नृषा अस्यश्वसां वाजसां उत ।

आत्मा यज्ञस्य पूर्यः¹⁴ ॥

¹ Kap S 48, 5 अस्वानयिर्मं वृषिष्या ² Kap ॥ 48, 5 तांस्ते गच्छन्ताहुतो हुतस्य देवाव्ये यजमानाय र्शमे । ³ So corr Mss अस्विज्ज resp ohne Acc, Kap ॥ 48, 6

यज्ञस्य हि स्थं चत्विजां विद्वानो कल्पना युव 1, cf RV 9, 38, 1, 10 TBr 3, 7, 8, 3 च स्थिषी । ⁴ So der Accent in T4, ebenso TBr 3, 7, 8, 3 ⁵ W1 माहुतस्य

⁶ Kap S 48, 6 हुताहुतस्य तृप्तमहुतस्य हुतस्य चाहुतस्य याहुतस्य च पीतापीतस्य etc

⁷ So Ch, ohne Acc, 14 मम, W इमं aber Kap S 48, 6 मेमं ⁸ Kap S

48, 6 मां य सोमं पिवादिमं सिसृष्टमुभयं कृतम् । ⁹ So corr Ch द्वारिषु T4 ध्याणो

W1 etwa धारिषु, Kap S 48, 6 मां ना द्वारिषु ¹⁰ Kap S 48.6 मां नो दुर्

हसि etc ¹¹ So T4, vielleicht वाज W1 वाजा oder वाजा, Ch वाज, Kap S

48, ॥ सप्तर्त्रिजं सप्तं सदास्पेयं दश विषो अग्निना पञ्च वाजाः । ¹² Kap S 48, 6

प्राणो व्यानपानो मन आकूतमग्निं स्वाहा देवा हविर्विदं जुषन्ताम् ॥ ¹³ Besser Kap

S 48, 7 पञ्च विद्वानि काव्यः also also RV 9, 6, 9 ¹⁴ T4 पूर्यः, cf RV 9, 2, 10

आत्मन्वन्मो दुस्तते घृतं पय ऋतस्य योनिरमृतं विजायते ।

समीचीनांस्तुदानवः प्रीणन्ति तंवरो^१ हितर्मवमेहन्ति पौरवः ॥

देवां देवेषु श्रयन्तां प्रथमां द्वितीयेषु श्रयन्तां तृतीयास्तृतीयेषु
श्रयन्तां ये स्यं चय एकादशास्तयश्च चिंशच्च चयश्च ची च रता च
चयश्च ची च सहस्रा त इमं यज्ञमवन्तु ते मामवन्तनु य आरभे ऽनु
मारभध्वम् ॥ ६ ॥ cf Kap. S 48, 7.

वसवस्त्वोदीरयन्तु^२ रुद्रास्त्वोदीरयन्त्वादित्यास्त्वोच्छ्रयन्तु^३ विश्वे त्वा
देवां दृहन्तु ॥

ध्रुवां द्यौर्ध्रुवां पृथिवीं ध्रुवं विश्वमिदं जगत् ।

देवां ह धर्मणा ध्रुवां यजमानः पशुभिर्ध्रुवः ॥

10

दिवि दिव्यान्दीहान्तरिक्षे ऽन्तरिक्षान्दीह^४ पृथिव्यां पार्थिवान्दीह ॥

आ त्वाहापमन्तर्भूध्रुवंस्तिष्ठाविचाचलत्^५ ।

विशस्वा सर्वा वाञ्छन्तु^६ मा त्वद्यज्ञो अधिभ्रयत् ॥^७

ध्रुवं ध्रुवेण हविषा हविरेव^८ सोमं नयामसि ।

येथा न इन्द्रः केवलीर्विशो^९ बलिहंतस्करत्^{१०} ॥

15

त्वाहा दिवं आप्यायस्व स्वाहान्तरिक्षादापायस्व स्वाहा पृथि-
व्यां आप्यायस्वायुधां असि ध्रुवायुर्मे धेहि वयोधां असि ध्रुव वयो^{११}

^१ So T₄, desgl W₁, ohne Accent, Ch त्वरी, aber RV 9, 74, 4 त नरो

^२ T₄ wohl वस

^३ Die Worte रुद्रा च वयश्च ची च

^४ Dies Capitel

nicht nur in T₄ sondern auch T₁ und T₃ vorhanden, nicht nur in W₁ sondern auch in W₁ c, der Schluß auch in G und Brl

^५ Zu त्योदापि-

यन्त्वा^६ habe ich keine Variante notirt, Kap S 48, 9 रुद्रास्त्वोदीरयन्तु

^७ T₃

न्तरिक्षान्दीह^८ ^८ So T₄ दावम, aber T₁, T₃, Ch, W₁ c त्वम, W₁ un-

deutlich, Kap S 49, 9 आ त्वाहापि यन्तर्भूध्रुवंस्तिष्ठाविचाचलत्

^९ Kap. S 48, 9

सयस्तिन्तु^{१०} ^{१०} Der ganze Vers in Brl fol 69 genau übereinstimmend mit RV

10, 173, 1 gegeben, also von dieser Version wesentlich abweichend

^{११} Kap S 48, 9 दधिरप ^{११} So betont T₁, T₃ hat केवलीर्विशो, T₄ केवली, W₁ c केवलीर्विशो

^{१२} So betont T₁, in T₃ und T₄ ऋत् ohne Accent, vgl RV

10, 173, 6 ^{१३} Ch चये

मे धेहि तनूपां असि ध्रुव तन्वं मे पाहि चक्षुष्पां असि ध्रुव चक्षुर्मे
पाहि वर्चोधा असि ध्रुव वर्चो मे धेहि ॥

अध्वर्यो^१ ऽयं यज्ञो अस्तु देवा ओषधीभ्यः पशुभ्यो मे धनाय ।

विंशस्रै भूताय ध्रुवो अस्तु देवास्तं पिन्वस्व घृतवदेव^२ यज्ञ ॥

१ इहैविधि मापच्योषाः^३ पर्वत इवाविचाचलत् ।

इन्द्र इवेहं ध्रुवस्तिष्ठेहं यज्ञमु धारय^४ ॥

इममिन्द्रो अदीधरद् ध्रुवं ध्रुवेण हविषा हविः ।

तस्यै सौमो अधिध्रुवत्तस्या^५ उ ब्रह्मणस्पतिः ॥

ध्रुवा द्यौर्ध्रुवा पृथिवी भ्रुवांसः पर्वता इमे ।

१० ध्रुवं विंशमिदं जगद् ध्रुवो राजा विशमसि^६ ॥ ॥ ७ ॥

cf. Kap. S. 48, 9.

अंसवे^७ स्वाहा वंसवे स्वाहा वसुधेयाय स्वाहा भूपतये^८ स्वाहा

भुवनपतये स्वाहा भूतानां पतये स्वाहा भूताय^९ स्वाहा ॥

द्रष्टृश्चस्कन्द पृथिवीर्मेनु द्यामिमं च योनिर्मेनु यंश्च पूर्वः ।

समानं योनिर्मेनु संचरन्तं द्रष्टुं जुहोम्यानु सप्त^{१०} हौषाः ॥

^१ Von hier ab bis zum Schluß des Capitels der Text auch in T⁶ fol. 12, G, Brl fol. 10, die Form अध्वर्यो, welche alle Mss. bieten, offenbar von einem noch nicht in den Wörterb. verzeichneten Adjectiv अध्वर्य von अध्वर; auch Kap. S. 48, 9 liest अध्वर्यो वं यज्ञो अस्तु, vgl. TS 3, 1, 9, 3 अध्वर्यो यज्ञो यमस्तु. ^२ Kap. S. 48, 9 घृतवदेव; aber vgl. TS 3, 1, 9, 3 घृतवदेव योय.

^३ T⁶ मापच्योषाः; cf. RV 10, 173, 2. ^४ Brl fol. 69 इवाविचाचलत्; ebenso Kap. S. 49, 9, ohne Accent; cf. RV 10, 173, 2. ^५ Brl fol. 69 राट्मु धारय, wie RV 10, 173, 2.

^६ So T⁴ und Brl fol. 10, desgl. W¹, ohne Accent; Ch अविपुय; Kap. S. 48, 9 अविपुयत; dagegen T¹, T³ und Brl fol. 69 अविपुयतमा, desgl. W¹, ohne Acc.; also wie RV 10, 173, 3. ^७ So der Halbvers in T⁶, W¹, G, Brl an beiden Stellen, und Kap. S. 48, 9; dagegen fehlt der erste Pāda ध्रुवं विंशमिदं जगद् auffallenderweise in T¹, T³, T⁴ und Ch; in W¹ ist derselbe nachträglich eingeschoben. ^८ Von hier wieder allein nach T⁴ accentuiert. ^९ भूपति hier ganz richtig, gemäß Pā. 6, 2, 19 oxytoniert, was noch nicht belegt zu sein scheint; dem gegenüber भुवनपति gemäß Pā. 6, 2, 20. ^{१०} Kap. S. 48, 9 सप्तवे; von dem folgenden Verse in Kap. S. nur die Anfänge gegeben. ^{११} So corr. T⁴ सप्त; cf. RV 10, 17, 11; Mātr. S. 2, 5, 12.

यस्ते द्रप्सस्केन्दति' यस्ते औणुर्वाहुंच्युतो धिपंषाया उपस्थे ।
 अध्वर्योर्वा परि वा यः पवित्रात्तत्ते जुहोमि मनसा वंपटृतम् ॥
 यो द्रप्सो औणुः' पतितः पृथिव्यां परिवापात्पुरोडांशत्करम्भात् ।
 धानासोमान्मन्थिन' इन्द्र शुक्रात्स्वाहाकृतमिन्द्राय तं जुहामि ॥
 यस्ते द्रप्सो मंधुमी' इन्द्रियावात्स्वाहाकृतः पुनरप्येति देवान् ।
 अध्वर्योर्वा परि वा यः पवित्रात्तत्ते जुहोमि मनसा वंपटृतम् ॥
 यस्ते द्रप्सस्केन्दति' यस्ते औणुर्वंश यः परो दिवः ।
 अयं देवो बृहस्पतिस्स तंस्तिष्ठतु राधसा ॥ ८ ॥

cf. Kap. S. 48, 9 n. A.

विसृष्टेनास्सलिला' घृतप्युतो' वसन्तो यीषो मंधुमन्ति वर्षाः' ।
 शरद्धेमन्तं ऋतवो मयाभुव उदप्रतो नभसी' संवसन्ताम् ॥

10

आ नः प्रजांमां देवानां त्वमपे व्रतपा असि ॥
 यद्वो वयं प्रमिनां व्रतानि विदुषां देवा अंबिदुष्टरासः ।
 अमिष्टविश्वमापृणति विद्वान्येभिर्देवां ऋतुभिः कल्पयाति ॥

मंधुश्च मांधवश्च वासन्तिका' ऋतू शुक्रश्च शुचिश्च यैषा ऋतू
 नभश्च नभस्यश्च वापिका ऋतू इषश्चोर्जश्च शरदां ऋतू सहश्च सह-
 र्यश्च हेमन्तिका ऋतू तपश्च तपस्यश्च शैशिषां ऋतू तं इमं यज्ञमव-
 न्तु ते मांमवन्तनु व आरभे ऽनु मांमध्वम् ॥ ९ ॥ cf. Kap. S. 48, 10.

अंसवे स्वाहा वंसवे स्वाहा विभवे' स्वाहा विवस्वते स्वाहा
 पूषाय स्वाहा सैसर्षाय स्वाहा मलिमुचाय स्वाहा गणश्चिये' स्वाहा

¹ Kap. S. 48, 9 यतति für स्केन्दति, cf. RV 10, 12, 12.

² Kap. S. 48, 11

यो वण्डुषः पतितः पृथिव्यामिति; aber cf. TS 3, 1, 10, 1. ³ So W 1, ohne Accent;

T 4 धानासोमान्मन्थिन; Ch धानासोमा मन्थिन; cf. TS 3, 1, 10, 1

मधुमं; cf. TS 3, 1, 10, 2.

⁴ Kap. S. 48, 9 यस्ते द्रप्सः रुक्म एति; also wie RV

10, 17, 13.

⁵ Kap. S. 48, 10 सरित्

⁶ T 4 wohl एतमुतो; Kap. S. 48, 10

एतमुतो

⁷ Dies Wort in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt.

⁸ Accent

corr.; T 4 नभसो = Accent ergänzt; in T 4 das Wort ohne Accent.

⁹ So

T 4; Ch यत्; Kap. S. 48, 10 यास्तिकावृत्

¹⁰ Auch Kap. S. 43, 8 विभवे; aber

Maitr. S. 3, 12, 11 विभवे; TBr. 3, 10, 7 विभुवे

¹¹ T 4 यद्विभुवे; Kap. 48, 8

गणश्चिये

चन्द्राय स्वाहा ज्योतिषे स्वाहाभिभवे^१ स्वाहाधिपतये स्वाहा दिवा-
पतये^२ स्वाहेन्द्रस्य यंहो ऽस्यगृहीतो^३ याहो^४ देवानां पूरसि तां ता
प्रविशामि तां ता प्रपद्ये सहं गृहे^५ सहं प्रजया सहं पशुभिस्सहं^६ त्वि-
ग्भिस्सहं सदस्यैस्सहं सोम्यैस्सहं दक्षिणैर्यैस्सहं यज्ञेन सहं यज्ञपति-
ना ॥ इन्द्रापी परिधी मम वाता देव पुरा कृतां तत्त्वेन्द्रयह^७ प्रपद्ये
संगुस्सांश्चसंपूरुपस्सहं यन्मे ऽस्ति तेन ॥ अरिष्ठा^८ अव्यथ्यै संवेगा-
योपवेशाय^९ गायथ्यै छन्दसे ऽभिभुवे^{१०} स्वाहारिष्ठा अव्यथ्यै संवेगा-
योपवेशाय^{११} चिपुंभे जंगत्या अनुपुंभे छन्दसे ऽभिभुवे^{१२} स्वाहा ॥ १० ॥
cf Kap S 48 8 (nur der Anfang) und 48 12, Matr S 3 12, 11, TBr
S 10, 7

द्यौश्च ता पृथिवी च श्रीणीतामहश्च ता रांची च श्रीणीतां वा-
क्^{१३} च ता मनश्च श्रीणीतामापश्च तौपथयश्च श्रीणन्वृक् च ता साम
च श्रीणीती स्तोमश्च ता यजुश्च श्रीणीतां बृहश्च^{१४} ता रथंते^{१५} च
श्रीणीतां यज्ञश्च ता दक्षिणा च श्रीणीती सूर्यश्च ता चन्द्रमाश्च
श्रीणीतां दर्शश्च ता पूर्णमासश्च^{१६} श्रीणीतां ब्रह्म च ता क्षत्रं च श्री-
णीतामकैश्च त्वाश्वमेधश्च श्रीणीती अतीतस्त्वि अतीतो ऽहमिन्दुरिन्दुम-
वागीस्तस्य^{१७} त इन्द्र इन्द्रियावत इन्द्रपीतस्य सर्वगणस्सर्वगणस्योपहूत
उपहूतस्य भक्षयामि ॥ ११ ॥ cf Kap S 48 11

^१ Diese beiden Worte fehlen in T4, daher der Accent von mir ergänzt cf
oben fribbe Kap S 19 8 स्वाहा अभिभवे Matr S 12, 11 स्वाहाभिभवे TBr 3, 10,
अभिभुवे ^२ So der Accent in T4 Kap S 48 8 दिवापतये, TBr 3, 10 7
दिवा पतये ^३ Accent corrigut T4 स्वगृहीतो, ebenso Ch, ohne Acc, W1
स्वगृहीतो Kap S 48 12 स्वगृहीतो ^४ So corr Ch याहो, Accent ergänzt da das
Wort in T4 fehlt Kap S 48 12 याहो ^५ Kap S 48, 12 गृहे ^६ Auch
Kap S 48 12 पशुभिः परिधी मम वातो देव पुरा कृता ^७ Kap S 48 12 तत्त्वेन्द्रयह
^८ अरिष्ठा in T4 ohne Accent ^९ Accent ergänzt, da सवेगायोपवेशाय in T4 fehlt.
^{१०} Auch Kap S 48 12 मिथुवे ^{११} Von सुवे an bis zum Ende des Capitels
in T4 weggebrochen daher der Accent ergänzt ^{१२} Auch Kap S 48, 12
मिथुवे ^{१३} Kap S 48 11 heet वाक् च त्या सद्यश्च श्रीणीता चतुश्च त्या कीच च
श्रीणीता ब्रह्म च त्या क्षत्रं च श्रीणीता दक्षश्च त्या यम च श्रीणीतामाकश्च त्या सद्यश्च श्रीणी
तामक च त्या सद्यश्च श्रीणीता स्तोमश्च त्या यजुश्च त्या वो etc ^{१४} Ch बृहश्च ^{१५} Ac
cent corrigut, T4 रथंते ^{१६} W1 माहश्च, Kap S 48, 11 श्रीणीतामहश्च ^{१७} Kap

विंश्या अमे त्वया वयं धारा उदन्त्या इव ।

अतिगाहेमहि द्विषः ॥^१

यां देव्यष्टकास्यपंसामपंसत्तमा स्वया असि ।

तस्यै त एना हविषा विधेम त्वं यज्ञं वरुणस्यावया असि ॥^२

श्रुत्कर्णाय ॥

अनुमते अनुमन्यस्व न इदं यज्ञेयजं कृणुमहे तनूषु^३ ।

यद्यो तोकेषु तनूषु प्रजांसु यज्ञोष्वापोपधीष्वप्सु ॥ ॥ १२ ॥

cf. Kap. S. 48, 12 (am Ende).

हिरण्यगर्भः ॥

तदित्यदं न विचिक्वेत विद्वान्यन्मतः^४ पुनरप्येति जीवान् ।

चिवृद्धुवनं यद्रथवृज्जीवो गर्भो न मृतस्त्वाहा ॥^५

आप्यायस्व सं ते पयांसि ॥

आप्यायस्व मदन्तम सोम बिन्धेभिरङ्गुभिः ।

भवा नस्तुयवस्तमसंखा वृधे ॥^६ ॥ १३ ॥

cf. Kap. S. 48, 13.

S. 48, 11 liest वृत्तस्यै यतो धर्मिदुरिदुमयागदुभे शोभाः समस्तियवत तस्य त ईदंविद्वपेतस्य
चेदियायतः सयंगवस्य सवयवा उपदृतस्य तस्यमि ॥

^१ So T4, desgl. W und Kap. S. 48, 12, ohne Accent, Ch उदन्त्या ^२ Der ganze Vers == in Kap. S. 48, 12, ohne Accent. Vgl. RV 2, 7, 3. ^३ W1 द्विष्यष्ट-
कामस्य. ^४ Der Vers lautet Kap. S. 48, 12 वा देव्यष्टका स्यपंसामपंसत्तमा सयःश्रमि ।
तस्यै त्वं हविषा विधेम त्वं यज्ञे यन्मयायवासि ॥ ^५ Kap. S. 48, 12 कृणुमह्यं यद्रथिवाय ।
^६ Kap. S. 48, 12 अनुमते अनुमन्यस्व ^७ Accent corrigiert, T4 न इदं; W1 न इदं,
Ch त इदं ^८ Kap. S. 48, 12 कृणुमहे तनूषु ^९ Kap. S. 48, 12 यद्रोष्ययेष्टोपधीष्व-
प्सु ॥ daraus ergibt sich die metrisch bessere Lesung यद्रोष्ययेष्टोपधीष्वप्सु ।
^{१०} So corr. T4 यन्दृतः; ebenso Ch, ohne Accent, W1 यन्दृतः; über dem न्दु ist
aber न्दु darüber geschrieben, offenbar als Correctur, W यदृतः; aber Kap. S.
48, 13 यं मतः, vgl. TBr. 3, 7, 10, ॥ यन्मतः ^{११} So T4; desgl. W1, ohne
Accent; Ch यद्रथयंज्जीवो गर्भो न मृतस्त्वाहा; Kap. S. 48, 13 sehr verderben यद्वृद्धुवनं
यद्रथयंज्जीवो गर्भो न मृतस्त्वाहा ^{१२} Accent ergänzt, da die letzten 3 Worte in T4
abgebrochen sind. ^{१३} Kap. S. 49, 1१ आप्यायस्व सं ते यज्ञोष्वायवाय मदन्तम । सयं
सयिद्वय । तयो यज्ञे u. s. w. Damit sind wir schon in dem Text des folgenden
Kāthaka-Capitels, das ebenfalls noch in Kap. S. 48, 13 enthalten ist.

अप्सुये ॥

तपो ऽप्सुये अन्तरीं^१ अमिचान्तंया शंसमरूपः^२ परस्य ।

तपो वसो चिकितानो^३ अचिन्तान्विं ते तिष्ठन्तामजरं अयांसः^४ ॥

यो नस्सन्तुयो अभिदांसदसे यो अन्तरो मिचमहो अनुष्ठात्^५ ।

५ तमजरंभिवृषभित्तं स्वैस्तंपा^६ तपिष्ठ तंपसा^७ तंपस्वान् ॥

सं स्मा^८ कृणोतु केतुमां नक्तं^९ चिहूरं आ सते^{१०} ।

पावको यद्वनस्पतीग्रं स्मा मिनात्यजरः^{११} ॥

नहि ते अप्ते तन्वृः कूरमानांश मंतः^{१२} ।

कपिर्बभस्ति^{१३} तेजने स्वं जरांयु गौरिव ॥

१० मेपं इव यदुप च विं च चर्वति^{१४} यदप्सरदूरूपरस्य^{१५} खादति ।

शीर्ष्णी शिरो वक्षसा वक्ष एजंयर्नैषु^{१६} बभस्ति^{१७} हंरितेभिरासंभिः^{१८} ॥

सुपर्णा वाचमक्रतोप चंच्याखरे कृष्णा इषिरा अनर्तियुः^{१९} ।

म्यूह् नियन्तुपरस्य निष्कृतं पुह् रेतो दधिरे सूर्यश्चितः^{२०} ॥ १४ ॥

cf. Kap. S. 48, 13.

^१ Accent corrigirt nach RV 3, 18, 2; T4 स्वाने अन्तरीं^२ Accent zum Theil ergänzt nach RV 3, 18, 2; in T4 तथा वक्ष abgebrochen; Ch गैहानः^३ द-
वासः in T4 abgebrochen; Accent ergänzt nach RV 3, 18, 2. ^४ So T4; desgl.
Ch, ohne Accent; W1 आनु, Kap. S. 48, 13 अनुस्यः scheint mehr zu RV 6, 5, 4
अनुष्ठात् zu stimmen ^५ W भित्तपस्वेस्तप; Kap. S. 48, 13 भित्तपस्वेस्तपा ^६ तप-
सा fehlt in Ch. ^७ Ch सम्रा, aber T4 सम्रा; desgl. W1, ohne Accent. ^८ So
T4, desgl. W1; Ch नक्तं, Kap. S. 48, 13 नक्तं ^९ So der Vera auch in Kap.
S. 48, 13, nur ohne Accent ^{१०} So corr.; Mas. तिवार Kap. S. 48, 13 तं स्मा
मिनात्यजरः 1; cf. RV 5, 7, 4; Áp. 14, 29, 3. ^{११} Kap. S. 48, 13 तन्वृः कूरमानांश
मंतः 1; T4r 6, 10, 1 तन्वृः कूरं चकार मंतः 1. ^{१२} So T4; desgl. W1, ohne Accent;
Ch कपि बभस्ति, Kap. S. 48, 13 कपिर्बभस्ति तेजने पुनर्जरायु गौरिव ^{१३} Accent
corrigirt; T4 चर्वति ^{१४} So T4, desgl. Ch und W1, ohne Accent, Böhtlingk
(Brief vom 10. Sept. 1895) vermuthet रतोरप^{१५} and mochte in अप्सरदूरु den Namen
einer sonst unbekannten Pflanze sehen. Wegen der Unsicherheit der Sache habe
ich den Text trotz des ansprechenden Gedankens nicht geändert. Kap. S. 48, 13
मेपं इव यदं च यदुप च विं चर्वति यदप्सरदूरुः कूरस्य चटसि cf. AV 6, 19, 2; Áp. 14,
29, 3. ^{१६} So T4 und W1; Ch बभस्ति; Kap. S. 48, 13 बभस्ति; cf. folgende
Anm. ^{१७} Ch हंरितेभिः; Kap. S. 48, 13 शीर्ष्णी शिरो वक्षसा वक्ष एजंयर्नैषु^{१८} तु दिभस्ति
हंरितेभिरासंभिः 1. ^{१९} Ch वाचाखरे कृष्णा इषिरा अनर्तियुः cf. übrigen RV 10, 94, 5
^{२०} W1 सूर्यश्चितः; Kap. S. 48, 13 सूर्यश्चितः

अपिना तपो ऽन्वाभवत्सूर्येण' तैजो वायुना प्राणां इन्द्रेण देवां
 यमेन पितरस्सस्वत्या मनुष्यास्सप्रदर्शेन स्तोमा वामदेत्येन सामानि
 गायत्र्या हृन्दांसि मर्यां रुमांश्चि हिंरायेन वचांसि तिरश्चिराजिना
 सर्पा अजगरेणापसव्यायश्येनेन पतचिंशो व्याघ्रेणारण्याः पशवस्सुपर्णेन
 वयस्यश्वत्थेन वनस्पतय ओदनेनानानि यवेनौषधयो ऽश्ववृषैक- १
 शपाः पशवो वृषभेण गावो वृष्णिनावयो' बस्तेनाजाश्चन्द्रमसा नक्ष-
 चाणि ब्राह्मणेन वाचो' वाचा देवतास्त्रिया विराड् याग्या पर्वता-
 स्समुद्रेणापो ऽङ्गिस्सत्येनतैमृतेन तपस्तपसा परमेष्ठी परमेष्ठिना
 मृत्युर्मृत्युना प्रजाः प्रजाभिस्संगरस्तनूभिः प्रजापतिस्तेदवैस्त्वाभूतिरनु
 च भूयासमिति च भूयासं ब्राह्मणानां चैष्ठ्य भूयासम् ॥ १५ ॥ 10

of TS 7, 3, 14

यस्य द्रोणकलशं उपदस्यति कलशमेव तस्योपवायन्तं प्राणो
 ऽनूपदस्यति' प्राणो हि सौमस्तदादुः पयो ऽवनयेदित्यथो खत्वाहुर-
 न्तर्हितमिव' वा एतद्यत्तयो' हिंरायमेवापो ऽभ्यवनयेदिरायमभ्यु-
 चयेदमृतं वा आप आयुर्हिंरायममृतादेवाध्यायुरात्मन्वत्ते' चत्वारो
 वरा देया ब्रह्मण उद्गात्रे हौवे ऽध्वर्यव एते वै यज्ञस्येन्द्रास्तानेव' प्री- 15
 णाति सैवं तत्र प्रायश्चित्तिर्यस्य चमसं उपदस्यति चमसमेव तस्यो-
 पवायन्तं प्राणो ऽनूपदस्यति' प्राणो हि सौमो यमध्वर्युरन्तमं यंहं
 गृह्णीयात्तस्य संपातमवनयेत्प्रायश्चित्त्यै' वै सौमो गृह्यते प्रायश्चि-

¹ जो व्यामयत् in T4 weggebrochen, daher der Accent ergänzt, TS 7, 3, 14
 तपो व्यामयत् Kap III 48 13 a E अस्मि सप्तस्य व्यामय सुष्ठु तेजो वायुना प्राणा ॥
 Mit diesen Worten schließt 18, 13 und weiter findet sich dort nichts was Kath
 35, 15 entsprache ² W1 मर्याया ³ Von वृष्णिना bis नक्षत्राणि in T4 weg
 gebrochen, daher Accent ergänzt ⁴ Accent corrigirt, T4 खत्वा ⁵ Kap III
 48, 14 प्राणेनोपदस्यति vgl weiter unten ⁶ T4 तमेव doch ohne Accent, was
 einen Fehler noch wahrscheinlicher macht, Kap S 48, 14 तमिव ⁷ पयो in
 T4 ohne Accent, dieser daher ergänzt ⁸ So corr in Anlehnung an Kap S
 48, 14 Miss ध्यायुनात्मन्, in T4 fehlt auch das ध्या, Kap III 48, 14 ममृतादेवाध्यायु
 रात्म पते ⁹ Ch दस्त्य ¹⁰ Kap III 48, 14 प्राणेनोपदस्यति vgl oben ¹¹ T4
 सप्ततमं, Kap S 48, 14 सपातम्

- स्यैवास्मै प्रायश्चित्तिं करोति सर्वमायुरेति' सैवं तंच प्रायश्चित्तिर्यस्य'
 यावापिशरीयते' पशुभिर्बुध्यते पशवो हि यावाणो द्युतानस्य' मा-
 रुतस्य ब्रह्मसामेन स्तुवीरूपशवो वै द्युतानो मारुतस्त्वनैवैनं साक्षा
 संदधाति पशुमान्भवति सैवं तंच प्रायश्चित्तिः प्रजापतये स्वाहेत्यभ-
 ८ क्षणीयानुपखेध्वंवनयेत्त्राजापत्यो' वै सोमः प्रतिष्ठांमेवैनं' गमयति
 सैवं तंच प्रायश्चित्तिर्यस्य सोममभिदेहेद्वह्मन्ध्वर्युस्पाशयेत्' स्तोचा-
 ग्युक्तातां शस्त्राणि होतांष यथापूर्वं यज्ञेन चरेयुः पञ्च वरा देवाः
 पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञमेवावरुद्धे ऽवभृथं' गत्वा पुनरुदत्य पुरा' द्वादश्याः
 पुनर्दीक्षेत यद्वादशमीमतिनयेदन्तर्धीयते" तंच तां दक्षिणा दद्याद्वाः"
 १० पूर्वसिन्दास्यंभवति सैवं तंच प्रायश्चित्तिः ॥ १६ ॥ cf Kap S 48, 14
 सर्वांन्वा एषो ऽपौ कामान्प्रवेशयते यो ऽग्निमन्वाधाय व्रतमुपै-
 ति" स यदनिष्टा प्रयायादकामप्रीता एनं कामा नानु प्रयायुरतेजा"
 अवीर्यस्त्यास्तं प्रयास्यञ्जुहुयात् ॥

तुभ्यं तां अङ्गिरस्तम" विश्वास्तुक्षितयः पृथक् ।

- ११ अग्ने कामाय येमिरे ॥

इति कामानेवासिन्दधाति कामप्रीता एनं कामा अन्नु प्रयानि
 तेजस्वी वीर्यावाभवति सततिर्वा एषा यज्ञस्य यो ऽग्निमन्वाधाय
 व्रतमुपैति स यदनिष्ट उद्यायाद्विच्छित्तिरेवास्य" सा" प्राञ्जमुहुत्य" मे-

¹ Kap S 45 14 fugt hier ein पशुमान्भवति ² W 1 ति ॥ यस्य ebenso auch Kap S 48, 14 ³ Kap S 48 14 यावापिशरीयते ⁴ W 1 द्युतान मा Kap S 48 14 द्युतानस्य मा ⁵ त्वमक्षणीयानुपये fehlt in T4, der Accent daher ergänzt ⁶ Ch प्रतिष्ठा प्रतिष्ठामे ⁷ T4 गत्वा, Kap S 48 14 द्वादश्याः पाञ्क्तो यज्ञो ⁸ Ac-cent in द्युध्वं ergänzt Kap. S 48 14 यथापूर्वं ⁹ W 1 पुरा ¹⁰ दन्तर्धीयते fehlt in T4, Accent daher ergänzt ¹¹ So T4 desgl W 1, ohne Accent, Ch मा दक्षिणा दक्षिणाया, Kap S 48, 14 ता दक्षिणा दद्या द्यो पू ¹² न्वाधाय व्रतमुपैति in T4 abgebrochen daher Accent ergänzt ¹³ W 1 कामाननुप ¹⁴ Kap S 45, 15 कामाननुपयानुर ¹⁵ aber cf TBr 3, 7, 1, 1 ¹⁶ Ch यमिरस्तमय, cf Rv 8, 43 15 ¹⁷ Ch ऐति त्व यदनिष्ट उद्यायाद्विच्छित्तिरेवास्य, Kap S 48, 15 स यद द्यो आयाद्विच्छित्तिरेवास्य cf TBr 3, 7, 1 2 ॥ यदुद्वायति ¹⁸ Ch न, Kap S 48, 15 सा ¹⁹ मुहुत्य in T4 abgebrochen, Accent ergänzt

नसोपतिष्ठेत मन इव वै प्रजापतिः प्राजापत्यो यज्ञो यज्ञमेव सत-
नोति भूरिति व्याहरेद्भूतो वै प्रजापतिर्भूतिमेवोपेत्यायुषा¹ वा एष
वीर्येण व्यूध्यते यस्याहिताग्नेरग्निरपक्षांयति² स यावच्छम्यया³ परा-
विध्येद्यदि तावदपक्षायेत⁴ संभरेत् ॥

इदं त एकं परं ऊ त एकं तृतीयेन⁵ ज्योतिषा सविशस्व ।

संवेजनस्तन्वे⁶ चाग्नेरधि प्रियो देवानां परमं जनिवे ॥

इति ब्रह्मण्यैवैनी संभरति⁷ सैवं तच्च प्रायश्चित्तिर्यदि परस्तरामप-
क्षायेदनुप्रायाय⁸ वसेत्सैवं तच्च प्रायश्चित्तिर्यपधीर्वा एतस्य प्रयः पशू-
न्प्रविशति यस्य हविषे उपाकृता वत्सा धंयन्ति⁹ वायव्या यवागू¹⁰
निर्वपेद्यायुर्वै प्रयसः प्रदाता तमेव भागधेयेनोपधावति सौ उस्मै¹¹
प्रयः प्रयच्छत्येषोत्तरस्मै हविषे वत्सानपावर्तयेत्सैवं¹² तच्च प्रायश्चि-
त्तिः ॥ १७ ॥ cf Kap S 48, 15, TBr 3, 7, 1, 1—6

अर्धं¹³ वा एतस्य यज्ञस्य मीयते यस्य सार्यं दुग्धं हविषांतिमाह-
तीन्द्राय व्रीहीन्निह्योपवसेत्प्रयो¹⁴ वा औपधयः प्रय एवारभ्योपव-

¹ यज्ञमेव सतनोति in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt ² Von नोतिपेत्या
bis स याय (incl) in T 4 weggebrochen daher Accent ergänzt ³ Kap S

48, 15 पक्षार्तिः ⁴ न fehlt in Ch, dafür scheint nachträglich च eingeschaltet

⁵ Ch यावच्छम्यया ⁶ Ch विष्यद्यदि T 4 विष्यद्यदेतायः Kap S 48 15 विष्यद्यदि

⁷ Ch पक्षार्तिः W 1 पक्षार्तिः ⁸ Der Vers 1 bis 4 herber in T 4 abgebrochen Accent
ergänzt nach RV 10 36 1

⁹ Am nächsten stimmt TBr 3, 7, 1 4 सधेयने तन्वे
नुवे, Kap 9 49 15 सधेयन्यने त चाग्नेरधि stimmt eher zu RV 10 36 1 सधेयने तन्वे
नुवे

¹⁰ Kap 48 15 पक्षार्ति statt सधेयन ¹¹ W 1 चावेदनप्रायोप ¹² Kap
48 15 पक्षार्ति TBr 3, 7, 1, 4 चर्जति ¹³ Von यवागू bis च 10 1 4 abgebrochen,
daher Accent ergänzt

¹⁴ So corr mit Caland, T 4 यत्सानुप्रायतेपत् desgl
Ch, ohne Accent, ebenso Kap 18, 15, W 1 नप्रायतेपत्, TBr 3, 7, 1, 6 यत्सानुप्रायतेपत्

सुयोति, vgl das folgende Capitulum zu mehreren Stellen obwohl die Lesart नुप्रायतेपत्
in der Kap S consequent durchgeführt ist, in Kāth stets zum mindesten auch

vorliegt, und obwohl man eher von ihr zu नप्रायतेपत् gelangt, als umgekehrt,
habe ich doch aus sachlichen Gründen Calands Besserung durchgeführt ¹⁵ Der

Anfang des Capitels bis इव fehlt in T 4 daher Accent ergänzt, übrigens cf das

Ende des Capitels ¹⁶ निह्ययापवसेत् fehlt in T 4, Accent ergänzt

- सति यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं कुर्युरेन्द्र इतरः पुरोडाशस्स्यात्पयो वा औप-
 धयः पयसैवास्मै' पयः' प्रदापयत्यथोत्तरस्मै हविषे वत्सानपावर्तये-
 त्सैव' तच्च प्रायश्चित्तिस्मभ्यान्वा' एष देवान्भागधेयेन व्यर्धयति ये
 यंजमानस्य सायं च प्रातश्च गृहभागंच्छन्ति यस्य सायं प्रातर्दुग्धै' ह-
 २ विरातिमाहृत्योदनं पञ्चशरावं निर्वपेदपि देवतानां' प्रथमं' यजेद-
 पिमुखा एवं देवताः प्रीणात्यपि वा श्रम्वन्या देवता इन्द्रमन्यास्ता'
 एवोभयीः प्रीणात्यथोत्तरस्मै हविषे वत्सानपावर्तयेत्सैव' तच्च प्राय-
 श्चित्तिर्यत्कीटावपचेन' जुहुयादप्रजा" अपभुंयंजमानस्याद्यदनायत-
 नै" निनयेदनायतनस्स्यान्मध्यमेन पर्णेन द्यावापृथिव्यर्चान्तःपरिधि
 १० निनयेद् द्यावापृथिवी वै यज्ञस्य प्रतिष्ठां प्रतिष्ठामेवैनं गमयति सैव
 तच्च प्रायश्चित्तिर्यत्प्रयाजेष्वनिष्टेषु प्राङ्ङ्गास्स्कन्देदध्वर्यवे च यंजमा-
 नाय चाकं स्याद्यद्विष्टाणां वंशरे च यंजमानाय चाकं स्याद्यत्प्रत्यङ्
 होत्रे च पन्थै चाकं स्याद्यदुद्वपिधे च यंजमानस्य च पभुभ्यो ऽन्ति
 स्यात्तं प्रहरेत् ॥
- ११ सहस्रमृद्धो वृषभौ जातवेदास्तौमपृष्ठो घृतवान्सुप्रतीकः ।
 मां मा हासीन्वायितौ नैस्ता" जहानि सहस्रपोषस्सं गोपोषं च यच्छ ॥
 इति वंशरैवेनं प्रहरति सैव तच्च प्रायश्चित्तिर्यं वा एतस्य यज्ञस्य

^१ Ch पय पयसैवास्मै (Orthographie) ^२ Das par fehlt in W 1 ^३ So
 T4 यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं, desgl. W1 ohne Accent, TBr 3 7, 1, 7 यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं Ch
 यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं, desgl. Kap S 48 16, vgl. weiter unten, sowie das Ende des vorigen
 Capitels ^४ Ch प्रातर्दुग्धै in T4 प्रातर्दुग्धं abgebrochen, W1 प्रातर्दुग्ध, desgl. Kap
 S 48, 16 ^५ So corr. Ms. निर्वपेदपि देवतानां, Kap S 48 16 निर्वपेदपि देवतानां प्रथमं
 निर्वपेदपि, TBr 3 7 1, 8 चायं देवतानां पयसं यजेत् ^६ Von प्रथम 118 एष in T4
 abgebrochen, Accent ergänzt ^७ Von द्रम्वन्या 120 तरस्मै in T4 abgebrochen
 Accent ergänzt ^८ So corr. mit Caland, Ch und Kap S 48 16 यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं,
 T4 यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं oder यत्प्रार्तस् W1 यत्प्रार्तस् ^९ W1 नि ॥ यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं ^{१०} So
 T4 und W1 ohne Accent, Ch जुहुयादप्रजा दप्रजा in T4 ohne Accent, der Ac-
 cent nach dem folgenden Capitel ergänzt ^{११} T4 दानाकनै ^{१२} So Ch,
 ohne Acc. T4 नेत्वा, W1 नेत्वा, Kap S 48 16 नेत्वा जहानि vgl. AV 13, 1 12,
 TBr 3 7, 2, 7

मीयते' यस्य घन्त्ये ऽहन्पन्त्यनालघुका' भवति तामपहन्त्य यजेत सं-
वैशैवं यज्ञेन यजते' तामिष्टोपहृयेत' ॥

सा त्वमस्यमो ऽहममो ऽहमसि सा त्वम्' ।

तां एहि संस्मावहे पुंसि पुत्राय कर्तव्ये' ।

रायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय सुवीर्याय ॥

इत्यर्थे एवैनामाभजति' सर्वं तच्च प्रायश्चित्तिः ॥ १८ ॥

of Kap. S. 48, 16, TBr. 3, 7, 1, 6-9, 3, 7, 2, 6 und 7.

यदेववृष्टेन' जुहुयादंपरूपमस्यात्मजायेत' यत्प्रत्येयात्पापीयान्स्या-
द्यन्' जुहुयादातिमाद्यन् ॥

मित्रो ज्ञानात्तयति प्रजानंमित्रो दाधार' पृथिवीमुत द्याम् ।

मित्रः कृटीरनिमियाभिचष्टे मित्राय' हर्षं घृतं वद्विधेम' ॥

इति मैत्र्यर्चो समिधमाधाय होतव्यं मित्रो वै यज्ञस्य शान्तिर्मि-
त्रैवैवैनच्छमयति' तद्गुताभान्या' दुग्ध्वा पुनर्होतव्यं सर्वं तच्च प्राय-
श्चित्तिर्यत्कीटावपचेन जुहुयादंप्रजा' अपशुंयजमानस्याद्यन् जुहुया-

¹ Accent corrigiert, T4 जोषते ² Kap. S. 48, 16 रूपं प्रत्ये चं पृथ्व्यानालघुका भवति, TBr. 3, 7, 1, 9 यस्य घन्त्ये तुन पृथ्व्यानालघुका भवति ³ So T4 und W1, Ch वजते;

Kap. S. 18, 16 वजते, cf. TBr. 3, 7, 1, 9 ⁴ So corr. mit Caland; Ch पशुपते

Kap. S. 48, 16 पशुपदहृयेत, TBr. 3, 7, 1, 9 पशुपदहृयेत ⁵ Kap. S. 48, 16 द्यारु

पृथिवीं त्य मनुमामाहममो हमसि सा त्य मा त्वमसि मोह, TBr. 3, 7, 1, 9 मनुमसि सा
हमम, cf. AV. 14, 2, 71 ⁶ Kap. S. 48, 16 तायेति सप्तम्यर्थे पुंसि पुत्राय कर्तव्ये इत्यर्थे

etc. (der dritte Halbvers, resp. die Worte रायस्पोषाय u. s. w. fehlen in Kap. S.)

⁷ So corr. Ms. प्रजानम्, aber Kap. S. 49, 18 इत्यर्थे एवेका तद्वामयति, TBr. 3, 7, 1, 9

वद्वं एवेनामुपहृयेत ⁸ So T4, desgl. Ch, ohne Accent, ebenso TBr. 3, 7, 2, 3,

Kap. S. 49, 17 यदेववृष्टेन; W1 यदेववृष्टेन ⁹ Ch स्यात्प्रजायेत ¹⁰ Ch प्रजाय
यात्पापीयस्या', T4 प्रजाययात्पापीया', W1 प्रजाययात्पापीयस्या' Kap. S. 48, 17 सप्तम्येया

स्यापोषया' ¹¹ Ch प्रजानमित्रो दाधार, Kap. S. 49, 17 = RV. 3, 59, 1 ¹² Von

मित्राय bis माधाय हो in T4 abgebrochen, daher Accent ergänzt ¹³ Kap. S.

49, 17 यत्प्रजायुजते = RV. 3, 59, 1 ¹⁴ Ch मित्रैवेवैनच्छमयति, W1 मित्रैवेवैनच्छमा

यति, besser Kap. S. 48, 17 मित्रैवेवैनच्छमयति, aber TBr. 3, 7, 2, 4 मित्रैवेवैनच्छमयति

¹⁵ So corr. Ms. तद्गुताभान्यान्मुग्ध्वा, resp. ohne Accent, aber Kap. S. 49, 17 तद्गुता-

भान्या दुग्ध्वा, TBr. 3, 7, 2, 4 तद्गुताभान्या ¹⁶ Von द्युग्ध्वा पुनर्होतव्यम् ¹⁷ Von द्युग्ध्वा bis

zum folgenden इया in T4 abgebrochen, Accent ergänzt.

दांतिमार्हेत्तत्राजापत्यं यर्चा चत्मीकवपांयामवनयेत्तत्राजापत्यो वै व-
 त्मीको यज्ञः प्रजापतियज्ञ एवं यज्ञं प्रतिष्ठापयति^१ तद्ब्रुवाणान्यां
 दुग्ध्यां पुनर्होतव्यं सैवं तत्र प्रायश्चित्तिः ॥ यदि पूर्वस्यामाहुत्या हुता-
 यामुत्तराहुतिस्संन्देहं दिपाग्निः पशुभिर्यजमानो व्यूध्यते^२ यदभिजुहुया-
 ५ चतुष्पाग्निः पशुभिर्यजमानो व्यूध्यते^३ ॥

यं च वेत्य वनस्पति देवानां गुह्या नामानि ।

तत्र हव्यानि गामय^४ ॥

इति वानस्पत्यं यर्चा समिधमाघायं होतव्यं वनस्पतिनैवास्यांतां
 चानातां चाहुतीं विंदाधार तद्ब्रुवाणान्यां दुग्ध्यां पुनर्होतव्यं सैवं
 १० तत्र प्रायश्चित्तिः ॥ १९ ॥ cf. Kap. S. 48, 17; TBr. 3, 7, 2.

देवांश्च यां असुराश्चासिंलोकं आसन्तं प्रजापतिरकामयत् परा-
 सुराब्रुदेय प्रजासृजयेति स एतानि चातुर्मास्यान्यपश्यत्^५ चातुर्मा-
 स्यैरेवासुराभ्राणुदत्^६ चातुर्मास्यैः^७ प्रजां असृजत् य एवं विद्वीश्चातु-
 र्मास्यैयजते^८ परा भ्रातृष्यं नुदते प्रं प्रजया प्रं पशुभिर्जायते ऽपिष्टो-
 १५ नाद्वैश्वदेवं^९ यज्ञकृतं निर्माय प्रजापतिः प्रजां असृजत्तोकथ्यादृक्षणप्र-

^१ Von यपावाम bis zum folgenden प्रजापति in T 4 abgebrochen; Accent er-
 gänzt. ^२ Von ययति bis वाय in T 4 abgebrochen; Accent ergänzt. ^३ So

corr. Mss. तद्ब्रुवाणान्यां न्युग्ध्यां, resp. ohne Accent; vgl. oben und unten das Gleiche;
 Kap. III 48, 17 तद्ब्रुवाणान्यां दुग्ध्या; TBr. 3, 2, 2, 2 und 3 तद्ब्रुवाणान्यां दुग्ध्यां
 पुनर्.

^४ T 4 व्यूध्यते, do gl. Ch, ohne Acc.; W 1 व्यूध्यते, Kap. S. 15, 17 विजृह्यते;
 TBr. 3, 7, 2, 1 व्यूध्यते. ^५ W 1 व्यूध्यते, Kap. S. 48, 17 विजृह्यते; TBr. 3, 7, 2, 5

व्यूध्यते. ^६ So Ch; T 4 and W 1 गमय; cf. RV 5, 5, 10; ebenso Kap. S. 48, 17
 गमय. ^७ So T 4; Ch चानातां चाहुतीं विंदाधार; W 1 चानातां चाहुतीं विंदाधार; Kap. S. 45, 17

स्वाता चानातां चाहुतीं विंदाधार; TBr. 3, 7, 2, 5 चानातां चाहुतीं विंदाधार. ^८ So

correct; Mss. तद्ब्रुवाणान्यां न्युग्ध्यां, resp. ohne Accent; in Ch fehlt noch die Sylbe
 चा; aber Kap. S. 48, 17 तद्ब्रुवाणान्यां दुग्ध्या; TBr. III, 7, 2, 5 -- Corr. ^९ Von य

bis नुदते in T 4 abgebrochen; Accent ergänzt. ^{१०} W 1 चातुर्मासान्यपश्यत्; Ch

चातुर्मासान्यपश्यत्; Kap. S. 15, 17 चातुर्मासान्यपश्यत्; cf. Mss. S. 1, 10, 5 चातु-

र्मासान्यपश्यत्. ^{११} Ch चतुः प्रजुदत्. ^{१२} Ch चतुः. ^{१३} Ch चतुः. ^{१४} निन्दोमा

bis मत्तु in T 4 abgebrochen; Accent ergänzt.

पासान्यज्ञक्रतुं^१ निर्माय प्रजां वरुणेनायाहयदतिराचांत्साकमेधान्यज्ञ-
 क्रतुं निर्मायेन्द्रो वृचमहन्वैश्वदेवेन वै सो^२ ऽसुरान्प्राणुदत वैश्वदेवेन
 प्रजां असृजत ॥ सृष्टां वा अन्याः प्रजां आसवसृष्टा अन्या अथ प्रजा-
 पतिरकामयत प्रजांस्सृजेयेति^३ संवत्सरो वै यज्ञो यज्ञः^४ प्रजापतिस्स
 एते आत्मनो ऽपि पयसी निरमिमीतोधन्यं च वसं^५ चाथैताभ्यो^६ ५
 देवताभ्य एतानि हवीषि भागं^७ निरवपत्तैः^८ प्रजां असृजतर्तुभ्यो वै
 ताः प्रजाः प्राजायन्तैव एतानि पञ्च हवीषि पञ्च^९ व्युतवस्तं^{१०} एवं
 प्रजायते ऽपिरेव प्रावापयत्सोमो रेतो ऽदधान्मिथुनं वा अयिंश्च सो-
 मश्च सविता प्रांसुवत्संवत्सरो^{११} वै सविता^{१२} द्वादश मांसास्संवत्सरा-
 स्साद् द्वादशकपालो ऽप्यो^{१३} वैश्वदेवत्वायैव द्वादशकपाल उपार्णु यज- १०
 त्यनिरुक्तो हि संवत्सरस्संस्वत्येव सृष्टामु^{१४} वाचमदधात्पूषणं प्रतिष्ठा-
 मभ्यसृजत^{१५} ॥ वाग्वै संस्वती पणवः पूषा मिथुनं वाक् च पणवश्च
 मध्यतो वै प्रजां विसृज्यन्ते ऽन्ततो मिथुनाश्चिपूचीः^{१६} प्रजायन्ते तदे-
 तत्प्रजापतेरेवापि मध्यतः प्रजा विसृज्यन्ते ऽथादो ऽन्ततो^{१७} मिथु-
 नादुभयतो चिपूचीः^{१८} प्रजायन्ते वाचमगानि वा एतानि हवीष्यपिना १५

^१ W 1 wohl क्या* Oh कर्तुम्-
 Accent ergänzt ^२ Von प्रजा bis यज्ञ in W 1 nicht vorhanden ^३ Von
 यज्ञ bis एते in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt ^४ So wohl in T 4,
 W 1 यज्ञश्च, Oh यज्ञ, Kap S 48, 16 यज्ञ, vgl. Matr S 1, 10 5 दत्त u. Anm.,
 das Conjectur यज्ञ hat nach Obigem nur eine sehr schwache Stütze an Ch in
 Auth., gar keine in Kap S und Matr S ^५ ताम्यो bis एतानि in T 4 ab-
 gebrochen, Accent ergänzt ^६ W 1 भोगति* ^७ Ch एतै ^८ Ch
 एता ^९ So T 4, deagl. W 1, ohne Accent, Ch मृता ^{१०} Von
 प्रांसुवत् bis सविता in W zwei Mal ^{११} ये सविता in T 4 abgebrochen, Accent
 ergänzt ^{१२} यत् bis द्विदश in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt, für यो hat
 Kap S 18, 18 ज्योतिः(!), W 1 heist अपासा उपानु यज्ञत्वं, hat also eine Lücke im
 Text ^{१३} Matr S 1, 10, 5 सृष्टामु, auch Kap S 48 16 सृष्टामु ^{१४} W 1
 पुवापयत्सिष्टामभ्यसृजत ^{१५} Kap S 48 16 द्विदश ^{१६} W 1 यो दो सतो
^{१७} Kap S 48 16 विदश

वां अनीकेनेन्द्रो वृचमहन्तोमेन' राज्ञा सविचां प्रसूतस्सस्वत्या' चै-
त्र्यां' पूर्णां वीर्यवृत्तिष्ठत विजितिरेवैतानि हवीषि ॥ २० ॥

cf Kap. S 48, 18, Mātr. S 1, 10, 5

इति श्रीमद्यजुषि' काठके चरकशाखायामोरिमिकायां प्रायश्चि-
त्तिर्नाम पञ्चविंश' स्थानकं संपूर्णम् ॥

- १ इन्द्रस्य' वै वृचं जमुष इन्द्रियं वीर्यमपाक्रामत्तदिदै सर्वमनुप्रावि-
शदप ओपधीर्वनस्पतींस्तेन देवा अथास्मीस्त इदै समनयन्यत्सान्नायं
मिथुनं वै दधि च पयश्च यस्मिंमृष्टं मण्डमिव' मस्तिव परीव दहशे
गर्भ एव स तपसो वै प्रजाः प्रजायन्ते तपस्त्वमेतज्जच्छति यच्छृतवं'
गच्छति तत एव प्रजायते यैश्चदेव्यामिधया"प्रजा असृजत तस्मा-
१० दिमा वैश्चदेवीः प्रजास्तोका वै विश्वे देवास्तानेवैतद्यजत्यमुतःप्रदा-
नाच्च प्रजा उपजीवन्ति ॥ योनिर्वा एष प्रजानां तं मरुतो ऽभ्य-
कामयन्ते ते ऽ'होगृहीता"असृजन्त यस्वतवद्वास्वत्यायैव निष्कृत्यै

१ W: महान्तो २ Von महात्मा bis पूर्व in T+ abgebrochen, daher Accent ergänzt. ३ Vgl. Mātr S 1, 10, 5 चेरा (var चेरा) Kap S 48, 18 वरगत्या याता पूरा धी-

४ So corr. Ch पञ्चविंशति ५ So corr gemäß den andern Unterschriften, Ch दोवृत्ति

६ So corr. Ch यजति ७ So die Unterschrift des Capitels in Ch

८ Dieses und die folgenden Capitel wieder nur in Ch vorhanden ९ So corr Ch यष्टमाष्ट, cf Mātr 1, 10, 1 a. A., wo zu corrigieren ist. १० So corr Ch यष्टमस्य Mātr S 1, 10, 6 यष्टमस्य

११ So corr Ch देव्यामिधया १२ Ch setzt eigentlich das " über den e-Strich des ते das ist correct, wenn kein Zeichen für die Elision des a gesetzt wird, was das in Ch vorliegt, setzt man dieses aber, so scheint es nur unmöglich, das " davor vorausgehen zu lassen

पशवो वै मरुतः प्रजननायैष पशूनां सप्तकपालो भवति सप्त हि मरुतो निरवत्या एव मारुतो ऽथो याम्यमेवैतेनान्नाद्यमवरुद्धे ता वैश्वदेवेन सृष्टा विपूचीर्युदायैस्ता^१ द्यावापृथिव्येन पर्यगृह्णात्प्रजानामेवैष सृष्टानां परिगृहीत्यै यदेककपालस्तेन प्राजापत्यः प्रजापतिमेवैतद्देवता अभि प्रतिष्ठति यजमानो वा एककपाल आहवनीय-^२ स्वर्गो लोकस्सर्वहुतं जुहोति हविर्भूतमेवैनं स्वर्गं लोकं गमयत्यात्मा वा एककपालः पशवो घृतं यहुतेनाभिपूरयति पशुभिरेवैनं समर्धयति यदाभिपूरयेद्भुञ्जन्त एनं पशव उपतिष्ठेरक्षधरं ह्येनं पशुभ्यः करोत्याविःपृष्टः^३ कार्यं उत्तरमेवैनं पशुभ्यः करोति भुञ्जन्त एनं पशव उपतिष्ठन्ते तत्तन्न सूर्यमभ्येव पूरयेन्न हि पशवो न भुञ्जन्ति बर्हिषदं^४ करोति प्रतिष्ठित्यै यजमानं वै हूर्ध्वन्तं प्रजा अनुहूर्ध्वन्ति यजमानं प्रतिष्ठित्यै यजमानं प्रतिष्ठित्यै यजमानं प्रतिष्ठित्यै^५ प्रतिष्ठितो होतव्यो यजमानस्य प्रतिष्ठित्यै ॥ १ ॥ cf. Mātr. S 1, 10, 8 am Ende bis 1, 10, 7 in der Mitte.

वेधासंनद्धस्तर्हि भवति वेधासंनद्ध^६ इध्मस्त्रेधाविहितानि हि संवत्सरेण चातुर्मास्यानि वसन्ता यजेत प्रजननाय प्रवणे यजेत प्रजन-^७ नाय प्रस्वो भवन्ति प्र मा जनयानीति^८ नोत्तरवेदिमुपवपन्ति प्रजननायायिं मन्थत्ययिं वै पशवो ऽनुप्रजायन्ते प्रजननायाथो वृषाणमेवैतं यजमानाय जनयति पशवो वै घृषदाज्यं नानारूपाः^९ पशवस्तस्मान्नानारूपमायैयं घृतमैन्द्रं दध्यैन्द्राय^{१०} घृषदाज्यं देवतया प्राणापानौ वा इन्द्रापी मिथुनं प्राणापानौ मिथुनयोनेयः प्रजास्त-^{११} सादेव मिथुनात्प्रजायते ॥ यदि वसन्ता यजेत द्विरुपस्तृणीयात्सकृदभिघारयेदोपधीरेव प्रतिष्ठापयति यदि प्रावृषि यजेत सकृदुपस्तृणी-

^१ So corr. Ch छद्वाः; cf. Mātr. S 1, 10, 7 a A. ^२ So corr. im Anschluß an Mātr. S 1, 10, 7 (p. 147, Z. 4), Ch विःमृष्टः. ^३ So corr. Ch स्त्रेधासवद.

^४ So corr. Ch जनयानीति; Mātr. S. 1, 10, 7 (p. 147, Z. 15) = Corr. ^५ So corr. Ch छद्वाः. ^६ So corr. Ch दध्यैन्द्राय, Mātr. S. 1, 10, 7 (p. 147, Z. 16) = Corr.

याद्विरभिधारयेदृष्ट्वैव' पशूनभिजिघर्ति' प्राणैभ्यो वै प्रजाः प्रजायन्ते
 प्राणा एतानि नव हवींषि नव प्राणा आत्मा देवता तत एव प्र-
 जायते नव प्रयाजा नवानुयाजा द्वा आज्यभागा अथौ हवींष्यये
 समवद्यति वाजिनो यजति तन्निश्चिन्निश्चदक्षरा विराडन्तं विराड् वि-
 ५ राज्येवान्वाद्ये प्रतिष्ठति विंशदक्षरा वै विराड् विराजो' योनेः प्र-
 जाः प्रजायन्ते विराज एवैना योनेः' प्रजनयति ॥ विंशन्निश्चै राच-
 यो मासो यो वै मासस्स संवत्सरस्संवत्सरः प्रजापतिस्तदेतत्प्रजापते-
 श्चैव विराजश्चाधि मिथुनात्प्रजायत एकैकया वा आहुत्या द्वादश
 द्वादश राचीरयुवन्त ता यावतीस्संवत्सरस्य राचयस्तावतीस्संस्थाने
 १० संवत्सरमेव भ्रातृव्याद्युवते वैश्वदेवेन वै ते चतुरो मासो ऽयुवन्त वरु-
 णप्रधासैः परीश्वतुरस्साकमेधैः' परीश्वतुरस्तानेव' भ्रातृव्याद्युवते यज्ञ-
 तुरश्वतुरो' मासो ऽयुवन्त तच्चातुर्मास्यानां चातुर्मास्यत्वम् ॥ २ ॥
 cf. Mātr. S. 1, 10, 7 in der Mitte bis 1, 10, 11 in der Mitte.

वैश्वदेवेन यजते प्रजाकामो वा पशुकामो वा न वरुणप्रधासैर्न
 साकमेधैस्सर्वो वै पुरुषस्साहस्रो' जायते यावत्तरसं' त्वै गच्छति प्रज-
 १५ ननमेतद्विर्यैश्वदेवं प्रजननमेव यजते स्वां माचां गच्छानीति यदा
 सहस्रं पशूंगच्छेदथ वरुणप्रधासैर्यजेत यदेव तत्सहस्रमगस्तस्याही
 ऽवयजत'^१ ऋतुयाजी वा अन्यश्चातुर्मास्ययाज्यन्यो यो वसन्तो ऽभूत्मा-
 वृड्भूच्छरद्भूदिति यजते स ऋतुयाजी यस्त्वयोदशं मासं संपादयति
 स त्रयोदशं मासमभियजते स चातुर्मास्ययाजी चीनृज्जनिष्ठा चतुर्ध-
 २० मुत्सृजेद्वा परा ऋजू इष्ट्वा तृतीयमुत्सृजेद्ये^२ वै त्रयस्संवत्सरस्तेषां प-

^१ So corr. Ch घावे गृह्यैव

^२ So corr. Ch निधति

^३ So corr. Ch

विराजः ^४ So corr. Ch योनेः; cf. Mātr. S. 1, 10, 8 (p. 149, Z. 7)

^५ So corr. Ch परां च; cf. Mātr. S. 1, 10, 8 (p. 118, Z. 12 and 13)

^६ So corr.

Ch परां च ^७ So corr. Ch वत्स

^८ So corr. Ch सहस्रो, Mātr. S. 1, 10, 8

(p. 148, Z. 21) = Corr. ^९ So corr. Ch यावत्तरसं; vgl. Mātr. S. 1, 10, 8 (p. 148, Z. 21)

^{१०} So corr. Ch यजेत

^{११} So corr. Ch द्यौ, Mātr. S. 1, 10, 8 (p. 148, Z. 17) = Corr

द्विंशत्पूर्वमासा यौ द्वौ तयोश्चतुर्विंशतिर्ये पद्विंशत्यधि ते चतुर्विं-
 शतिमुपयन्त्येष वाच स चयोदशो मासस्तमेवैतत्संपादयति तमभिय-
 जते ॥ यद्वर्हिः प्रयाजेषु यजत्योषधीस्तद्यजति' यद्वर्हिर्गुयाजेषु फलं
 तद्यजति यद्वर्हिर्वांरितोनां यदेव फलादधि प्रजायते तद्यजति यदुरो
 यजत्युपस्थं तद्यजति यदुपासानक्ता ष्यष्टिं चैव^१ निघ्नक्ति च तद्यजति^२
 यज्जोष्ट्री यदेव जातं यज्जनिष्यमानं तद्यजति यदूर्जाहुती यदेवान्नि'
 च पिबति च तद्यजति' यद्वैद्या हातारेमे वै दैव्या हातारेमे एव
 तद्यजति यद्विस्त्रो देवीर्वांग्वै तिस्रो देवीर्वाचमेव तद्यजति च्छन्दीसि
 वै वाक्छन्दीस्येव तद्यजति नराणंसं यजति तनूनपाद्वै यज्ञः प्रसृतो
 नराणंसो ऽप्रसृतः प्रसृतो वा एतर्हि यज्ञस्तस्मान्नराणंसमनुयाजेषु य-^{१०}
 जति त्वष्टारं यजति स हि रूपाणि विकरोति वनस्पतिं यजत्यूर्ग्वै
 सोमो वनस्पतिस्सौमिरिमाः प्रजाः प्रजास्वेवोजै दधाति ॥ ३ ॥

cf. Mātr. S. 1, 10, 8 in der Mitte bis 1, 10, 9 in der Mitte.

वाजिनो यजति पशवो वै वाजिनस्तानेव तद्यजति न वा एष'
 सुयज्ञ इव सीस्थिते हि यज्ञे' प्रदत्तेषु परिधिषु जुहोति यदनवानि' हो-
 ता यजति तेन यज्ञः क्रियते ऽनुयजत्यपिस्समिष्टिरपिः प्रतिष्ठितिस्स-^{१५}
 मिष्ट्या एव प्रतिष्ठित्यै पशवो वै वाजिनो यत्सीस्थापयेत्तात्सीस्थापये-
 दसीस्थिता ह्येते सददि प्रजायन्ते वर्हिर्गुनिपिञ्चगृह्णात्युपभेग्वेव रेतो
 दधाति प्रजा वै वर्ही रेतो वाजिनं प्रजास्वेव रेतो दधात्यूर्ध्वङ्गुरासी-
 नो यजत्यूर्ध्वङ्गुर्हि षण्णुः पशौ रेतो दधाति समुपहूय भक्षयन्ति सोम-
 पीथ इव श्येप सर्वे ऋत्विजः प्राश्नन्ति वाजिनो मे यज्ञं वहानित्या-^{२०}
 त्मना प्राश्नीयादात्मन्वेव वाजं घत्ते ॥ ४ ॥

cf. Mātr. S. 1, 10, 9 (zweite Hälfte)

^१ So corr. Ch यत्योय^३ ^२ So corr. Ch ष्यष्टिं न्वेवय oder ष्येवय (undeut-
 lich) ^३ So corr. Ch घाति ^४ Erste Hand nur तद्यजति ^५ So corr.
 Ch एव, cf. Mātr. S. 1, 10, 9 (p. 149, Z. 16) ^६ So corr. Ch यज्ञो; cf. Mātr.
 S. 1, 10, 9 (p. 149, Z. 16) ^७ So corr. Ch यद्यप्य

- ता वैश्वदेवेन सृष्टास्तस्मिंस्तरुणिमन्वरुणो ऽगृह्णादपो आहुरति
 वै तास्तमर्चस्ता अतिचरन्तीर्वरुणेनापाह्यदति तस्मात्पिता ना-
 तिचरितवै वैश्वदेवेन वै प्रजापतिः प्रजा असृजत तस्य मरुतो ह्यं
 यमप्रत ततो ऽ⁹ 'होगृहीता' असृज्यन्तां ताभ्यो भेजमैच्छत्तदात्मन्वै-
⁸ 'च्छत्स एतदात्मनो ऽधि पयो' निरमिमीत तेनाभ्यो ऽ⁹ 'हो ऽवामजद-
 हसो' वा एपावेष्टिर्यवरुणप्रघासा जग्धावै वरुणो गृह्णाति तस्माद-
 रुणप्रघासा यावद्वै कुमारो ऽन्वो¹⁰ जात एनस्तावदेतस्मिन्नेनो भवति
 यो वरुणप्रघासैर्यजते ऽथैतानि पञ्च हवींषि संतत्यै ॥ सावित्रो ऽरा-
 कपालो गायत्रो हि देवानां सवितैन्द्रायो द्वादशकपालो वैश्वदेव-
¹⁰ त्वाय यद्वै तत्प्रजा वरुणगृहीता अवेद्वीयन्तेव¹¹ तदास्विन्द्रायी बल-
 मधत्तां न वै ताः प्राणस्ता अप्राणन्तीर्वरुणो ऽगृह्णात्प्राणापानौ वा
 इन्द्रायी प्राणापाना एवैतन्मध्यतो धीयेते शिथिला वै ताः प्रजा
 वरुणो ऽगृह्णादोजो वीर्यमिन्द्रायी श्रोज एवैतद्वीर्यं मध्यतो धीयेते
 निरवत्या एव मारुती निर्वरुणत्वाय वारुणी कन्वाय कायो यथा
¹¹ आभ्यस्तवरुणगृहीताभ्यः कमभवत्तस्मात्कायः प्रजापतिचै ताः प्रजा
 वरुणेनापाह्यप्रजापतिः क आत्मनैवैना वरुणान्मुञ्चत्पृतं¹² वै सत्यं
 यज्ञो ऽनुतै स्मनृतमेपा करोति या पत्युः क्रीता सत्यथान्यैश्चत्यनृत-
 मेव¹³ निरवदायते सत्यमुपैति यथाचयति मेध्यामेवैनां यज्ञियां करो-
 ति न¹⁴ नियु ब्रूयाद्यन्मिथु ब्रूयाद्वियतमेन यातयेत्¹⁵ ॥ ५ ॥

cf Maitr S 1, 10, 10 und 1, 10, 11 a A

⁸ Im Ms (Ch) das ^a über dem शी gesetzt, da kein Avagraha geschrieben ist.

⁹ So corr Ch अह्यत्ता cf Maitr S 1, 10, 10 — Corr ⁹ So corr Ch पयो, cf Maitr S 1, 10, 10 (p 150 Z 9) ⁴ So corr Ch याजवेद, Maitr S 1, 10, 10 (p 150, Z 10) — Corr ⁵ So corr Ch कुमारो न्वो, cf Maitr S 1, 10, 10 (p 150, 11) ⁶ Ch अवेद्वीनो ⁷ So corr Ch चतुर्दश ⁸ So corr Ch सत्यथा, अध-
 गिर अद्य doch nur dem metrischen Veda eigenthümlich vgl Maitr S 1, 10, 11
 a A — Corr ⁹ Das ^a mit Caland eingefügt, fehlt in Ch, cf TB 1, 6 5, 2

¹⁰ So corr In Ch von der ersten Hand nur वत् geschrieben dann oben यत् ein-
 gefügt, Maitr S 1, 10, 11 a A (p 151, Z 5) hat याजयेत् (vielleicht यातयेत् zu
 lesen)

आमपेपा^१ भवन्ति सर्वस्याहसो^२ ऽवेष्ट्यै यदृज्ज्येयुर्विल्लकमहो^३
 ऽवेष्टि स्यात्पांचेभ्यो वै ताः प्रजां वरुणो ऽगृह्णाद्यत्पांचाणि पांचेभ्य
 एवैना वरुणान्मुञ्चति^४ प्रतिपुरुषं भवन्ति प्रतिपुरुषमेवाहो^५ ऽवयजत
 एकमधि भवति^६ गर्भेभ्य एवं तेनाहो^७ ऽवयजते ऽत्राद्वै ताः प्रजां वरु-
 णो ऽगृह्णाच्छूर्पेणानं विभ्रति तंस्माच्छूर्पेण हूयते स्त्रीपुंसौ जुहुतो^८
 मिथुनां एवं प्रजां वरुणान्मुञ्चतः पुरस्तात्पत्यञ्चौ तिष्ठन्तौ जुहुतः पु-
 रस्तादेवाये^९ ऽहो^{१०} ऽवयजतो यत्पांचाणि यं एवं द्विपादः पशवो मि-
 थुनांस्तेषां तेन पुरस्तादैहो^{११} ऽवयजतो यन्मेपथ मेपी च यं एवं चतु-
 र्पादः पशवो मिथुनांस्तेषां तेनोपरिष्टादैहो^{१२} ऽवयजत उभयत एवा-
 हो^{१३} ऽवयजतः^{१४} पुरस्ताच्चोपरिष्टाच्च ॥ पांचाणि^{१५} हुत्वापि^{१६} संमार्ष्टि यची-^{१७}
 हो^{१८} ऽवायास्तुस्तस्मिन्नुत्पूते^{१९} देवता यजानिति यद्वै प्रजां वरुणो^{२०} गृ-
 ह्णाति शमी च यवं च न गृह्णाति हेमन्तो हि वरुणस्तस्मादेतो
 हेमन्तं शुण्यतो यां एवावरुणगृहीतो ताभ्यामेना वरुणान्मुञ्चति वरु-
 णयो^{२१} वै यचो वरुणदेवत्यस्त्वेनैव^{२२} भागधेयेन वरुणं निरवदयते ऽथै-
 तां अनृतपणू^{२३} अनृताद्वै ताः प्रजां वरुणो ऽगृह्णाद्यदेतां अनृतपणू^{२४}
 अनृतादेवैना वरुणान्मुञ्चति स्त्रीपुंसौ भवतो मिथुनां एवं प्रजां व-
 रुणान्मुञ्चति लोमशौ भवतो मेध्यत्वाय यावन्तो हि पशवो लोम
 जगृहुस्ते मेधं प्रापुंश्शमीपणानि^{२५} भवन्ति शम्वाय भूर्जो^{२६} वै नामैप
 वृष्टाः कार्या^{२७} वा एतस्य सुचः प्रजापतिर्वा अत्राद्यं नोवारुन्द तच्छ-

^१ Dieses Capitel findet sich auch in T₁ und Br₁ fol. 142 143 und ist nach diesen Handschriften accentirt, Ch आमपेपा

^२ So T₁ und Br₁ fol. 142; ebenso Ch, ohne Accent

^३ चरुह्नान्गु^३ in T₁ und Br₁ fol. 143 ohne Accent.

^४ So Ch, ohne Accent, in Uebereinstimmung mit Mātr. § 1, 10, 11 (Z. 8. 9), T₁ und Br₁ fol. 143 wohl एकमपिपयति

^५ Br₁ fol. 143 पांचे हो यच^५ ^६ Ch पायजतः

^७ Br₁ fol. 143 पांचाणि ^८ Accent corrigirt, T₁ हुत्वापि, Br₁ fol. 143 हुत्वापि

^९ Ch यचोहो ^{१०} Br₁ यचोहो ^{११} Accent ergänzt, यचो in T₁ und Br₁ fol. 143 ohne Accent.

^{१२} Br₁ fol. 143 वाचणे; Mātr. §. 1, 10, 12 (p. 151, Z. 18) वाचो, was offenbar zu corrigiren ist.

^{१३} Br₁ fol. 143 वाचण-देवेभ्यस्ते

^{१४} Br₁ fol. 143 तेषाम्पाण्यजतो ^{१५} Br₁ भूर्जो ^{१६} Br₁ कार्या वा

तैध्मेनांवारुद्ध^१ परश्शतानि कार्याण्यन्ताद्यस्यावरुद्धै सहस्रेध्मो^२ ह
 तां ईहसो^३ ऽवेष्टिं विव्याच परस्सहस्राणि^४ कार्याण्यहसो^५ ऽवेष्ट्यै ॥ ६ ॥
 cf. Mastr. S. 1 10, 11 und 12

यतीन्वे^६ सालावृकेया आदिस्तेषामेतानि शीर्षाणि यत्कर्जूरालो-
 मपीय एष उदीपति यत्करीराणि यत्करीराणि भवन्ति सोमपीथमे-
 ५ वावरुद्धे प्रजापतेर्वा एतज्ज्येष्ठं तोकं यत्पर्वतास्ते पक्षिण आसंस्ते
 यव यथाकामयन्त तत्परापातमासताथ वा इयं तर्हि णिधिलासी-
 त्तेषामिन्द्रः पक्षानच्छिनत्तैरिमामर्दहृद्ये पक्षा आसंस्ते जीमूता अ-
 विस्तसास्ते गिरिमुपप्लवन्ते योनिर्ह्येषामेष तस्माद्गिरौ भूयिष्ठं वर्षति
 यत्पाक्षरक्तानि करीराणि तदेतन्नावृष्युज्जीमूताः प्लवन्ते यजन्ते वरुण-
 १० प्रधासैर्वृष्टिमेव संतनोति तस्मात्तर्हि भूयिष्ठं वर्षति वृष्टिं हि संतनो-
 ति न वैश्वदेव उत्तरवेदिमुपवपन्त्युपात्र वपन्ति प्रजाता एव प्रजाः
 परिगृह्णाति योत्तरा वेदिर्या अनीः प्रजास्तासी सा योनिस्तास्ता-
 नुप्रजायन्ते या दक्षिणा वेदिर्या आद्याः प्रजास्तासी सा योनिस्तास्ता-
 मनुप्रजायन्त^७ उभयोर्यैतदवीक्षाद्याश्च प्रजाः प्रजनयन्त्ययं याव हस्त
 १५ आसीन्नायं येषा द्वितीया वेदिस्तयेमं द्वितीयं हस्तमविन्दैस्तस्मादेष्टं^८
 एतस्य परिवेष्टापरजो हि तस्मात्कनीयाज्ज्यायीसं परिवेष्टेष्टे समे
 कार्ये समौ हीमौ हस्ता असंभिन्ने भवतो ऽहसो ऽवेष्ट्यै यासंभिन्दुर-
 नवेष्टेनैहस्यादेकस्वयामनु^९ संभिन्दन्त्यनुसंतत्या उपोत्तरां^{१०} वपन्ति न
 दक्षिणामनभ्यारोहाय ॥ क्षत्रं वै वरुणो विष्टमरुतो नाना यजन्ति

^१ Ch तदतध्मेनावारुद्ध Bel तत्तद्धेतध्मेनावारुद्ध ^२ So corr Ch सहस्रेजे T1 und
 Bri fol 143 सहस्रेष्ट, cf. Mastr. S. 1, 10, 12 (p. 152 Z. 4) — Corr ^३ So T1
 und Bri fol 143, in Ch ह त्वा स्यैहसा vgl. Mastr. S. 1, 10, 12 (p. 152 Z. 4)
^४ So Bri fol 143 in Uebereinstimmung mit Mastr. S. 1, 10, 12 (p. 152, Z. 5)
 in T1 und Ch fehlt पर, T1 सहस्राणि desgl. Ch ohne Accent ^५ Dieses und
 die folgenden Capitel beruhen wieder nur auf Ch ^६ So corr Ch एते ^७ So
 corr Ch विष्टेष्ट cf. Mastr. S. 1, 10, 13 (p. 153 Z. 3) — Corr ^८ So Ch,
 Mastr. S. 1, 10 13 (p. 153, Z. 6) irrig cf. Ap. 13, 5 20 एकस्वयाम वेदो अनुसमि
 नति u. Caland ^९ So corr Ch तस्मात्

पापवसीयस्य व्यावृत्तै यदध्वर्युः करोति तत्प्रतिप्रस्थाता करोति
 तस्माद्यद्राजा करोति तद्विद्वरोति न वैश्वदेवे त्रिंशदाहुतयस्सन्ति न
 साकमेधेषु वरुणप्रघासेषु वाव त्रिंशदाहुतयो वैराजः पुरुषो दश ह-
 स्त्या अङ्गुलयो दश पद्या दश प्राणास्तन्निशन्निशदस्यरा विराड्वैराजः^१
 पुरुषो यदेतर्ह्यवभृथमवैत्यात्मानमेवाहो ऽवयजते यद्वै यज्ञस्य स्वगा-
 कृतिं न प्राप्नोति वरुणस्तमृह्णाति यन्निष्कापेणावभृथमवैति यदेव
 वरुणगृहीतं तेन वरुणं निरवदयते ऽभ्यो यदेवाच वरुणस्य न्यक्तं तस्य
 निरवत्स्या अन्नपेक्षमाणा आयान्ति वरुणस्यान्म्वयायायैधो ऽस्येधि-
 पीमहीति' वरुणमेव निरवहायैधतुमुपयन्ति' समिदसि समेधिपी-
 महीत्याणिपमेवाशस्ते तेजो ऽसि तेजो मयि धेहीति तेज एवात्म-^{१०}
 न्यत्ते ॥ ७ ॥ cf. Mastr S 1, 10 12 a E und 1 10, 13

प्रजास्सृष्टीहो ऽवेज्य सो ऽकामयत वृचं हन्यामिति स एताभिर्दे-
 वताभिस्समुग्भूत्वोपप्लायत' मरुद्भिर्विशापिनानीकेन' स वृचमभीत्य'
 वृचं दृष्टोस्तम्भगृहीतो ऽतिष्ठदन्भिधृषुर्वस्त' मरुत एपीकैर्वातरथै-
 रध्यैयन्त' ते ऽत्यैपिस्ते ऽस्य' यव मर्मागच्छीस्तदचेष्टत्सं वा एनं तदत-^{१५}
 पीस्तस्मात्सांतपना वार्चमा^२ वै साकमेधा अपिना वा अनीकेनेन्द्रो^३
 वृचमहन्ननीकत्वायैवैषो ऽपिर्देवानी सेनानीस्सेनोत्थापनीयमेवैत-
 दिन्द्रो वै वृचाय वज्रमुद्यमं नाशकोत्त एतं मरुद्भ्यो भागं निरव-
 पत्तं मरुतो वीर्याय समतपन्त' तेन वीर्येण वज्रमुदयच्छत्सं^४ वा
 एनं तदतपीस्तस्मात्सांतपना मध्यंदिने निरुष्यस्तर्हि ह्युभा अन्तौ^५
 तपति चरुर्भवति ती हि सर्वतस्तपति देवा वै वृचस्य मर्म^६

^१ So corr Ch विराड्वैराज ^२ So corr Ch धौमर्हति ^३ So corr Ch
 वेधतमुष' cf. unten 36 13 a E auch Mastr S 1, 10, 13 a E ^४ So corr
 Ch सुतोपप्लायत cf. Mastr S 1, 10, 14 a A (p 153, III 19) und Pa 8, 2, 19
^५ Ch नेकेन ^६ So corr Ch दृष्टमर्माय ^७ So corr Ch वृष्यते ^८ So corr
 Ch चयत, cf. Mastr S 1, 10, 14 (p 153, III 20) ^९ So corr Ch 'स्ते स्य
^{१०} So corr Ch वार्चमा ^{११} So corr Ch चवेजेने ^{१२} So corr Ch सा ^{१३} So
 corr mit Caland, Ch वज्रत ॥ ^{१४} So corr Ch मर्म

नाविन्देत्तं मरुतः क्षुरपविना व्युत्सं वा एनं तदतर्पेत्तस्मात्सांतप-
नाः ॥ १॥ cf Mastr ॥ 1 10 14

- ते श्यो चूर्च हनिष्यन्त उपावर्त्तस्ते ऽध्रुवन्कस्य बाहेर्दे श्यो भविता
कस्य वा पचतेति त एतमोदनमपचन्त ते पशून्चिकुर्युतरान्वा
५ इमे श्यः कमितारस्ते जेतार इति तेभ्य एतेन प्रातिष्ठैस्तानेतेनायच्छ-
न्पशूनामेवैषा यतिस्ते' श्योविजयिनो ऽवर्त्तस्ते ऽध्रुवन्कस्य बाहेर्दे श्यो
भविता कस्य वा पचतेति त एतमोदनमपचन्त ते ऽध्रुवन्माहुतम-
शिप्तेति' ते मरुतो गृहमेधेभ्यो ऽजुहवुः पशवो वै मरुतो गृहमेधा-
स्तेभ्य एव तदजुहवुस्ते संयत्ता आर्त्तस्ते ऽमुरा देवेभ्यः क्षुधं प्राहिण्वी-
१० स्तां देवाः प्रतिश्रुत्यैतमोदनमपचन्त सा देवेषु लोकमविच्छा' पुनर-
सुराग्नाविष्मैनाच्चिरदहदपि प्रतिवेश ओदनं पचेत् आतृष्यायैव क्षु-
धं प्रहिणोति सैनं निर्देहति ॥ यद्वै चातुर्मास्यानां पाकयज्ञस्यैव तदे-
षां पशव्यं गृहमेध्यो वै पाकयज्ञो न' प्रयाजा इज्यन्ते नानुयाजा न
सामिधेनीरन्वाहाज्यभागौ यजति तेन यज्ञः क्रियते ऽपये समवद्यत्य-
१५ यिस्समिष्टिरपि.' प्रतिष्ठितिस्समिष्ट्या एव प्रतिष्ठित्यै पशवो वै गृह-
मेधाः पश्य इडा तस्मादिडामुपह्वयन्ते निष्कापो निधीयते संतत्यै
तेषां वा उभयेषामिन्द्रः प्रावसते देवा एतमिन्द्राय भागं न्यदधुरासा-
ञ्छी' निहितभागे वृणाता इति रुवयो वपद्वारो ऽथो अमुराणामे-
व तदुपभमत्याह्वयन्तस्मान्प्रजनयादित्युपभमाह्वयतीन्द्रमेव तच्चिह्नयते
२० ऽथो पुष्टिमेव आतृष्यस्य वृद्धे ॥ ९ ॥

cf Mastr ॥ 1 10 15 und 1 10 16 a A

सवक्षा गावो वसन्ति साकमेधत्वाय यत्पत्नी नाशीयादसाकमे-
धास्सुर्यैत्यन्यथाति' साकमेधत्वाय निर्वृतिर्वा एतद्यज्ञस्य गृह्णाति

¹ So corr Ch प्रति ते cf Mastr ॥ 1, 10 15 (p 154 Z 12) - Corr ² cf TBr 1 6 6 4 ³ So corr Ch विद्वा cf TBr 1, 6 7, 2 - Corr ⁴ So

corr Ch म, cf Mastr ॥ 1, 10 15 (p 155 Z 3) ⁵ So corr Ch समिष्ट

⁶ Ch रमा द्वौ oder doppeltes ऊ (undeutlich), cf Mastr ॥ 1, 10 16 a A ⁷ So

corr Ch एन्यथाति

यत्स्वयन्नाति निर्वृत्तिर्वै स्त्री स्त्रिया एष हस्तो यद्विर्व्यहर्षा जुहोति
 निर्वृत्त्यैव निर्वृत्तिं निरवदयते यद्वै यज्ञस्य स्वगाकृतिं न प्राप्नोति
 निर्वृत्तिस्तद्गृह्णाति निर्वृत्तिगृहीता वै दर्विस्तप्तं होषावचरति यद्व्या
 जुहोति निर्वृत्तिगृहीतयेव निर्वृत्तिं निरवदयते स ष्यो वृचै हन्तुमु-
 पप्रायत' तं मरुतः परिक्रीडन्त आर्यैस्ते ऽस्याप्त्वा' धनयैस्त एनमभ्य-
 धर्षयैस्तस्मान्क्रीडयस्ते संयज्ञा आसैस्ते देवा असुराणां परमन्तं न प-
 रापयैस्ते मरुतः क्रीडीन्क्रीडतो' ऽपश्यैस्ते ऽविदुर्जितमनसो वा इम
 इति तेभ्य एतं भागं निरवपैस्ततो' ऽजयन्विजित्या एवैषो ऽसौ वा
 आदित्य इन्द्रो रश्मयः क्रीडयस्साकं रश्मिभिः प्रचरन्ति विजित्यै ॥
 देवा वै वृचि हतं न प्यजानैस्तं मरुतो ऽध्यक्रीडैस्तस्मान्क्रीडयो' ऽथै-
 तानि पञ्च हवीषि संतत्या अथेन्द्राम' इन्द्रायी वै तं वज्रेणाभ्यौह-
 तामथो' आहुरिन्द्रायी असौ यजमनुयिभृतामित्यथेन्द्र' एतेन वा इन्द्रो
 वृचमहन्त एतमुदारमुदहरजोदार एवास्यैष भाग एवाथ वैश्वकर्म-
 णो विश्वा मे कर्म कृतानीति विश्वकर्मा' हभववृचै हत्वाप्रे वेर्होचं
 वेर्हूत्यमित्याधारमाधारयत्याहुतीनी' संपत्सै' धिगज्ञाय ॥ १० ॥ 15
 cf. Mātr S 1, 10, 16

प्रजासृष्टीहो ऽवेज्य वृचै हत्वा ते ऽमृतत्वमकामयन् स्वर्गो वै
 लोको ऽमृतत्वं द्वादश मासास्संवत्सरस्स्वर्गो लोको यद्वादशाहुतयो
 ऽमृतत्वमेव तेन सृणोति सं वा एतत्संवत्सरमकृद्वादापद्वा एतत्संव-
 त्सरं यत्पद् पद् संपादयति पद्वा ऋतव ऋतून्वैतत्पुनरपिपादयति

¹ So corr im Anschluß an Mātr S 1, 10, 16 (p. 155 Z. 15) Ch सुपन्नायस्त, vgl. oben 36, 8 a A. ² So zweifelnd corrigiert im Anschluß an Mātr S 1, 10, 6 (p. 150 S. 16) Ch best. prapya womit ich nichts anzufangen weiß

³ So corr Ch क्रोष्टी क्रोष्टी, Mātr S 1, 10, 16 (p. 155 Z. 19) = Corr. ⁴ So corr Ch वप्यस्त ⁵ So corr Ch चक्रीडैस्त cf. Mātr S 1, 10, 16 (p. 156, Z. 1) = Corr

⁶ So corr Ch दाना, cf. Mātr S 1, 10, 16 (p. 156, Z. 2)

⁷ So corr Ch म्योहता ⁸ So corr Ch विषता ⁹ So corr Ch कर्म ¹⁰ So corr Ch वेर्हूत्यमित्याधारमाधारयत्याहुतीनी' = Corr, desgl. cf. Mātr S 1, 10, 1 a A. ¹¹ Mātr S 1, 10, 16 a F यत्सत्ये

तानपिपद्यमानानन्वपिपद्यते ततः प्रजायते ऽति वा एतत्संवत्सर-
गाद्यद्वादशाहुतयस्संवत्सरमेवाभिपर्यावर्तत आपदा एतत्संवत्सरं पि-
तर ऋतवस्तमेव प्रजनयति तं प्रजायमानमनुप्रजायत' एतद्वा अस्य
संवत्सरो ऽभीष्टो ऽभूदभीष्टा ऋतवो ऽथास्य पितरो ऽनभीष्टा यदेष
५ पितृयज्ञस्तेनास्य पितरो ऽभीष्टाः प्रीता भवन्ति ॥ दक्षिणतो निरुषं
दक्षिणा हि पितृणामुभयतो निरुषमुभये हीज्यन्ते तन्न सूर्यं दक्षि-
णात एव निरुषं दक्षिणा हि पितृणां पट्टपालः पुरोडाशो भवति
षडा ऋतव ऋतव एवास्य तेनाभीष्टाः प्रीता भवन्ति न वै धाना-
भिर्न मन्येन यज्ञो यदेष पुरोडाशस्तेन यज्ञः क्रियते ऽथैता धानास्तुधा
१० वा एता अमुष्मिंल्लोके ऽपरिमितास्संवत्सरस्य रात्रयस्ता एवास्यैता-
भिरभीष्टाः प्रीता भवन्ति न वै धानाभिर्न पुरोडाशेन पितृयज्ञो यदेष
मन्यस्तेन पितृयज्ञो ऽभिवान्यवत्साया' दुग्धे भवति सा हि पितृणां
नेदिष्टमेकयोपमन्यत्वेकलोका हि पितरो दक्षिणोपमन्यति दक्षिणा
हि पितृणामनारयोपमन्यति तच्च पितृन्गच्छति ॥ ११ ॥

cf. Maitr S 1 10 17

१५ न प्राच्यद्वत्या पितृयज्ञो हि न दक्षिणा यज्ञो ह्युभे दिशा अन्तरो-
क्षन्त्युभये' हीज्यन्त उभयानेव यश्नोति देवश्चि पितृश्च चतुस्सक्तिर्वै-
दिर्भवति सर्वासु हि दिक्षु पितरः परिश्रिते याजयन्त्यन्तर्हिता ह्यमु-
ष्मादादित्यापितरो ऽयो अन्तर्हिता हि देवेभ्यश्च मनुष्येभ्यश्च पितर
उपमूलं वहिर्दोति तेन पितृणां यहतेमूलं तेन देवानामुभये हीज्यन्ते
२० समन्तं वहिर्हस्तृण्णयति समन्तं हीम ऋतवः परिविष्टा एति वा
एषो ऽस्माल्लोकाद्यः पितृयज्ञं पर्येति यदस्तृण्णुन पर्येतीममेव लो-
कमुपावर्तते ऽमुष्मिन्वै पूर्वस्मिन्देवता यजन्ति यज्ञश्च यजेदाहुतीस्स-
सृजेत्समदं कुर्याद्गार्हपत्ये शृतं कुर्वन्ति तेन यज्ञः क्रियत ओदनपच-

¹ So corr Ch मानुः

² So corr Ch भिषग्व्य

³ So corr Ch ह्युभे cf

नादपिमाहरन्ति तद् स्विन्नान्यत आह्रियत उष्णन्त्वा हवामह इत्य-
न्वाहोऽन्तो हि पितरो ऽनुष्टुभमन्वाहान्तो^१ वा अनुष्टुबन्तः पितरो
ऽथो अनुष्टुभि सर्वाणि छन्दस्येकामन्वाहैकलोका हि पितरस्त्रि-
न्याह तृतीये हि लोके पितरो यदेकामन्वाह तेन पितॄणां यच्चि-
न्वाह तेन देवानामुभये हीज्यन्ते नार्येयं वृणीते न होतारं मृत्योरैवना^२
उत्सृजत्यपवर्हिषः प्रयाजान्यजति प्रजा वै बर्हिः प्रजा एव मृत्योरु-
त्सृजति संव्ययते वै मनुष्येभ्यः करिष्यन्दक्षिणतो देवेभ्य उपप्ययते
ऽथाच प्राचीनावीतेन भयं व्यावृत्स्य दक्षिणतो ऽवदायोदग्रतिक्रम्य
दक्षिणायुत्य जुहोति दक्षिणा हि पितॄणाम् ॥ १२ ॥

cf. Maitr. S. 1, 10, 17 a D und 1, 10 E bis in die Mitte

सोममये यजति सोमो वै पितॄणां देवता पितृदेवत्यो हि सोमो^३
यत्सोमं पितृमन्तं यजति सोमपस्तिपितृन्यजति यद्वर्हिषदो यज्जन-
स्तद्यदपिष्यान्नाङ्गहमेधिनस्तद्यदपि^४ कथ्यवाहनं द्वे वा अप्रेस्तन्वौ ह-
व्यवाहन्या देवेभ्यो हव्यं वहति कथ्यवाहन्या पितृभ्यो ऽपिस्समिष्टि-
पिः प्रतिष्ठितिस्समिष्ट्या एव प्रतिष्ठित्यै पञ्च पञ्च कृत्वो ऽवद्यति
पञ्च हृतयस्स्वधा नम इति वपद्गरोति स्वधा हि पितॄणां नमस्कारो^५
देवानां द्वे वै देवानां याज्यानुवाक्ये प्रात्यया यच्छति गमयत्यन्यया-
थाप तिस्रः कार्या व्यावृत्स्य द्वे अनुवाक्ये एका याज्या परे वै देवेभ्यः
पितरो यैषा तृतीयाभ्येवैतया प्रयच्छति ॥ देवान्यै पितृन्मनुष्याः पि-
तरो ऽनुप्रपिबन्तो^६ देवानेवैतन्पितृनयाग्रसंक्षिपु निदधाति तेन मनु-
ष्यान्पितृन्यजति त्रिनिदधाति चीन्हीदं पुरुषानभिसस्रोन्परानन्वाचष्टे^७
त्रयो वै पिता पुत्रः पौत्रो^८ ऽनुसंतत्यै सर्वासु संक्षिपु निदधाति सर्वा
एव दिशो गमयति सर्वासु हि दिक्षु पितरो नास्यां निदध्याद्यदस्यां

^१ So corr. Ch छातो cf. Maitr. S. 1, 10, 15 a A

^२ So corr. Ch दनि.

cf. Maitr. S. 1, 10, 15 (p. 155, Z. 10) — Corr.

^३ So corr. Ch पिषते, cf. Maitr.

S. 1, 10, 18 (p. 155, Z. 16-17)

^४ So corr. Ch पौत्रा, cf. Maitr. S. 1, 10, 15

(p. 155, Z. 15)

निदधान्मृत्युनैनान्परिगृह्णीयात्तामेवानूद्यन्ति यत्तस्यां निमार्ष्टि ते-
 नैव तात्रीणात्यत्र पितरो मादयध्वमिति निष्कामन्ति त आहवनी-
 यमुपायन्ति सुसंहशं वा वयमिति त आ तमितोस्त्रिष्टन्यन्तं वा एते
 प्राणस्य गच्छन्ति ये पितृयज्ञमुपयन्त्यपिमेवोपद्रष्टारं कृत्वानां प्रा-
 णस्य गच्छन्ति परेत^१ पितरस्सोम्यास इति पुनरायन्यनुपक्ता वा ए-
 तान्पितरो व्यावृत्त्या अमीमदन्त पितर इति प्रपद्यन्ते त ऊर्णा वा
 दशां वा त्यस्यन्ति यदेव तत्र निगच्छन्ति तस्य निरवत्स्या अपः परि-
 पिबन्ति मार्जयत्येव पुनरपरिपिबन्त्येत्यमुं वा एते लोकं निगच्छ-
 न्ति ये पितृयज्ञमुपयन्ति प्रजायतिस्त्वा एनानत उन्नेतुमर्हति^२ यदे-
 तामनिरुक्तां प्राजापत्यामन्वाहाया विष्टा जनयन्कवैराणीति प्रजाप-
 तिरैवैनीस्तत उच्चयति पितृन्वा एतद्यज्ञो ऽग्न्यङ्गन्वा पुनरायन्ति
 पाङ्क्तो यज्ञसहैव यज्ञेनायान्ति^३ पितृन्वा एतस्य मनो गच्छति मनो
 न्वहुवामह^४ इति तदेव पुनरुपह्वयते ॥ १३ ॥

cf. *Maitr* S 1, 10, 18 (zweite Hälfte) and 1 10, 19

एतद्वा अस्य संवत्सरो ऽभीष्टो ऽभूदभीष्टाः पितरो ऽथास्य^५ रुद्रा
 १० अन्भीष्टा रुद्रास्त्यक्त्वा यदेते अश्वकास्तेनास्य रुद्रा अभीष्टाः प्रीता
 भवन्ति प्रतिपुरुषं भवन्ति प्रतिपुरुषमेव रुद्रं निरवदयत एको ऽधि
 भवति गर्भेभ्य एव तेन रुद्रं निरवदयत एककपाला भवन्ति न वै
 पुरुषं कपालैराप्नुमर्हत्येकधैवैनमाप्नोत्यभिघार्याः नाभिघार्याः इति
 मीमांसन्ते अभिघार्या एव न हि हविरनभिधृतं यदभिघारयेदुद्रं पशू-
 २० न्वयनयेत्तस्मान्नाभिघार्या एकोल्मुकं हरन्त्येकोल्मुकं हि रुद्राणां
 धूपायद्वरन्ति धूपायद्वि रुद्राणां पराचीनै हरन्ति पराश्वमेव रुद्रं हर-
 न्तीमां दिशं हरन्त्येतस्यां च दिशि रुद्राणां गृहा गृहेष्वेव रुद्रं निरव-

^१ Vg) oben Kath 9, 6 a A ^२ So corr mit Geland, Ch अनात सचेतुम ,
 cf. *Maitr* S 1 10, 18 (p 159, Z. 10) - Corr ^३ Ch याति ^४ So corr
 Ch एवान् cf. aber oben Kath 9, 6 ^५ So corr Ch पास्य, cf. *Maitr* S 1,
 10, 20 a A

यजते ॥ रुद्रास्तु ते पशुं करोमीत्याहुकिरा एकमुपवपति पशुभ्य एव
रुद्रं निरवदयते तस्मात्तान्पशुपतिर्घातुकथ्यतुष्पथे याजयन्ति चतुष्पथे
वै रुद्राणां गृहा गृहेष्वेव रुद्रं निरवयजत एष ते रुद्र भागस्सह स्व-
स्माधिकया तं जुपस्व स्वाहेति शरद्वै रुद्रस्य स्वसामिका तामेपो
ऽन्वचरति तस्मादेष्ट शरदि भूयिष्टै हन्ति तयैवेनै सह निरवदयते म- ५
ध्यमेन पर्णेन जुहोति तद्वरस्त्रोहतं यन्नाम्येण^१ जुहुयादुद्रः पशूनन्व-
चनयेत्तस्मादारण्येन हूयते ऽचान् रुद्रमदिमहीत्यनृणा एवाभूवभेपजं
गवे ऽध्याय पुरुषाय चेत्यनृणा एव^२ भूत्वा भेपजमकत ॥ अन्वकं यजा-
मह इति परियन्ति या पतिकामा स्यात्सापि परीयात्पतिवेदनमेवा-
स्यै कुर्वन्ति तानुदस्य प्रतिलभन्ते ऽनृणा एव भूत्वा भगं^३ प्रतिलभन्ते १०
तान्यजमानाय समावपन्ति भगमेवास्यै^४ समावपन्ति या पतिकामा
स्यात्तस्यै समावपेयुर्भगमेवास्यै^५ समावपन्ति तान्भूते^६ कृत्वा वृक्ष आ-
सचन्येप ते रुद्र भागस्तेनावसेन परो भूजवतो ऽतीहीति गिरिवै रु-
द्रस्य योनिस्तत एपो ऽन्वचरति स्वेनैवेनं भागधेयेन स्वं योनिं ग-
मयत्यनपेक्षमाणा आयान्ति रुद्रस्यानन्ववायायैधो ऽस्येधिपीमहीति १५
रुद्रमेव निरवदायैधनुमुपयन्ति^७ समिदसि समेधिपीमहीत्याणिषमे-
वाशास्ते तेजो ऽसि तेजो मयि धेहीति तेज एवात्मन्धस्ते ऽक्षी वै स्त्री
भगानाद्वी^८ तस्मात् अन्वका अग्रतिष्ठितो वा एष यस्याग्रतिष्ठितं ह-
विरप्रतिष्ठितास्त्वन्वका न प्रयाजा इज्यन्ते नानुयाजा न सामिधेनी-
एवाहृदित्यै चरुं^९ निर्वपतीयं वा अदितिरियं प्रतिष्ठास्यामेव प्रति- २०
तिष्ठति ॥ १४ ॥ cf. Mātr. S. 1, 10, 20.

^१ So corr. mit Caland, Ch. -यान ^२ So corr. Ch. -यान ^३ So corr. Ch. -यान;
aber vgl. weiter unten und Mātr. S. 1, 10, 20 (p. 160, Z. 13) ^४ So corr. Ch.
भागमे, aber vgl. weiter unten und Mātr. S. 1, 10, 20 (p. 160, Z. 13) ^५ So
Ch. und auch Mātr. S. 1, 10, 20 (p. 160, Z. 14) ^६ So corr. Ch. हन्ते; aber
cf. Mātr. S. 1, 10, 20 (p. 160, Z. 15) = Corr; cf. auch TB. I, 6, 16, 2 ^७ So
corr. Ch. वृक्षानु; vgl. oben 36, 7 a E. (ganz ebenso!) ^८ So Ch.; Mātr. S.
1, 10, 20 (p. 161, Z. 3) भगनास्ते; darnach zu corrigieren. ^९ So corr. Ch. चरनि.

- अपां^१ यो द्रवणे रसस्तमहमसां अमुष्मा आमुषायणां तेजसे
 वचसे गृह्णाम्यपां य ऊर्मौ रसस्तमहमसां अमुष्मा आमुषायणा-
 यौजसे क्ष्वाय^२ गृह्णाम्यपां यो मध्ये रसस्तमहमसां अमुष्मा आ-
 मुषायणां प्रजायै पुष्ट्यै गृह्णाम्यपां या यज्ञिया तनूस्तामहमसां^३
 ॥ अमुष्मा आमुषायणांयुषे दीर्घायुतांय गृह्णामि ॥
 रथे^४ अक्षेषु वृषभस्य वाजे वाते पर्जन्ये वरुणस्य शुम्पे ।
 इन्द्रं या देवी^५ सुभंगा जजान सेयमांगाद्वर्चसा संविदानां ॥
 या हस्तिनि द्वीपिनि^६ या हिरण्ये गोष्वश्वेषु^७ पुरुषेष्वनतः ।
 इन्द्रं या देवी सुभंगा जजान सेयमांगाद्वर्चसा संविदानां ॥
 १० सिंहे व्याघ्रं उत या पृदाकौ त्विषिर्यौ^८ ब्राह्मणे सूर्ये या ।
 इन्द्रं या देवी सुभंगा जजान सेयमांगाद्वर्चसा संविदानां ॥
 या राजन्ये दुन्दुभा आयतायामंश्वस्य क्रन्दे^९ पुरुषस्य मायौ ।
 इन्द्रं या देवी सुभंगा जजान सेयमांगाद्वर्चसा संविदानां ॥”

- रांडसि^{१०} विरांडसि सम्रांडसि^{११} स्वरांडसीन्द्राय त्वा मधुमते मधु-
 १५ मनी श्रीणामीन्द्राय त्वाजस्वत ओजस्वनी श्रीणामीन्द्राय त्वा पय-
 स्वते पयस्वनी श्रीणामीन्द्राय त्वायुष्मते^{१२} आयुष्मनी श्रीणामि व-
 र्चो ऽसि तन्मे नियच्छ तत्ते नियच्छाम्योजो ऽसि तन्मे नियच्छ तत्ते

^१ Dies Capitel findet sich außer in Ch auch in den accentuirten Handschriften T 1 und Br fol 119 120, der größte Theil desselben auch in W 2, ferner ein Stück davon in Br fol 92 und T 7, zum Anfang vgl TBr 2, 7, 7, 7

^२ Ch क्ष्वायै उषाया ^३ W 2 अथै cf Schluß des Capitels ^४ W 2 तमष्ट, dergl Ch, ohne Acc., W 2 vorher auch so für या ^५ Von hier ab, bis zum Ende der Verso, auch in Br fol 119 vorhanden, dergl in T 7 ^६ W 2 द्विषो, ebenso hat W 2 auch in den drei folgenden Versen द्विषो für द्वेषो cf TBr 2, 7, 7, 2

^७ W 2 हस्तिने द्वीपिने, T 7 हस्तिने द्वीपिनि, cf auch TBr 2, 7, 7, 1 2

^८ T 1 und Br fol 119 गोपय्येषु W 2 गोपय्येषु TBr 2, 7, 7, 1 त्विषिर्येषु ^९ Ch द्विषिर- ^{१०} TBr 2, 7, 7, 1 क्रन्दे ^{११} Hier bricht Br fol 92 ab, dergl T 7.

^{१२} Für das folgende vgl TBr 2, 7, 7, 2 und 3

^{१३} Ch उषाया

नियच्छामि पंयो ऽसि तन्मे नियच्छ तत्ते नियच्छाम्यायुरसि तन्मे
नियच्छ तत्ते नियच्छामि ॥

वर्चस्वदस्तु मे मुखं वर्चस्वच्छिरो' अस्तु मे ।

वर्चस्वान्विश्रतः प्रत्यङ् वर्चसा संपिपृग्धि मा ॥

ओजस्वदस्तु मे मुखमौजस्वच्छिरो' अस्तु मे ।

ओजस्वान्विश्रतः प्रत्यङ् ओजसा संपिपृग्धि मा ॥

पंयस्वदस्तु मे मुखं पंयस्वच्छिरो' अस्तु मे ।

पंयस्वान्विश्रतः प्रत्यङ् पंयसा संपिपृग्धि मा ॥

आयुष्मदस्तु मे मुखमायुष्मच्छिरो' अस्तु मे ।

आयुष्मान्विश्रतः प्रत्यङ् आयुषा संपिपृग्धि मा ॥

इदमहं गायत्रेण छन्दसा धिर्वृता स्तोमेन रथंतरेण सांन्नायिना

देवतया तेजस्ते वर्च आददे ऽसा इदमहं वैश्वभेन छन्दसा यज्वदशेन'

स्तोमेन बृहता सांवेन्द्रेण देवतयाँजस्ते धावमाददे ऽसा इदमहं जाग-

तेन छन्दसा सप्तदशेन' स्तोमेन वैरूपेण सांन्ना विश्वेदेवै'देवतया

प्रजां ते पुष्टिमाददे ऽसा इदमहमांनुश्वभेन छन्दसैकविंशेन स्तोमेन १५

वैराजेन सांन्ना प्रजापतिना देवतयायुस्ते दीर्घायुत्वमाददे ऽसौ ॥

इममग्न आयुषे वर्चसे कृधि तिग्ममोजो बरुण सैशिशधि ।

मातेवासा अदिते शर्म यच्छ विश्वे देवा' जरदष्टियैषांसत् ॥

विश्वकर्मा विश्वदेवो विश्वजिह्विश्वदर्शतः' ।

ते त्वा घृतस्य धारया' श्रेष्ठयाय संमसूपत ॥

यतो वातो मनोजवा यतः धारन्ति सिन्धवः ।

तांसां त्वा सर्वासां स्वाभिपिञ्चामि वर्चसा ॥

^१ Ch ह्यशिते; W 2 undeutlich; T 1 und Br स्वच्छिरो
ह्यशिते

^२ Ch स्वच्छिरो; W 2

^३ So T 1 und Br; Ch यच्छिरो; W 2 छिरो

^४ W ॥ यज्वदशेन

^५ W 2 सप्तदशेन

^६ So T 1 und Br fol. 120; W 2 देवा; cf. oben K&h. II, 7;

Mātr. S. 2, 3, 4; TBr. 2, 7, 7, 5.

^७ Ch दर्शितः

^८ Von hier ab der Text

in W 2 nicht mehr vorhanden, weil abgebrochen.

अभि त्वा वर्चसासिचं यज्ञेन पयसा सह ।
 यथासौ^१ मित्रवर्धनस्तथा त्वा सवितां कर्तु ॥
 इन्द्रं विश्वा अवीवृधन्समुद्रव्यचसं^२ गिरः ।
 रथीतमं रथीनां वाजानी संपतिं पतिम् ॥

- ५ अपां यो द्रवणे रसस्तेनाहंमिमममुंमामुषायणममुंथाः पुर्वं तेजसे
 ब्रह्मवर्चसांयाभिपिञ्चाम्यपां यं ऊर्मौ^३ रसस्तेनाहंमिमममुंमामुषाय-
 णममुंथाः पुर्वमोजसे छायांयाभिपिञ्चाम्यपां यो मध्ये रसस्तेनाहंमि-
 मममुंमामुषायणममुंथाः पुर्वं प्रजायै पुंष्ट्या अभिपिञ्चाम्यपां^४ यां
 यज्ञिया तनूस्तयाहंमिमममुंमामुषायणममुंथाः पुर्वमायुषे दीर्घायु-
 १० त्वांयाभिपिञ्चामि ॥ १५ ॥ cf TBr 2, 7, 7

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायां चातुर्मा-
 स्यानि नाम षट्विंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥

- प्रजापतिः प्रजा असृजत ता असादयाकर्मस्ता अकामयतोप
 मावर्तेरन्विति स एतमोदनमपचस्तो ऽन्वमेव भूवैकधातिष्ठता अन्य-
 १५ बावमविज्ञा ताः प्रजापतिमेवैकधान्नाद्यायाभिसमावर्तन्त यावतीर्ह
 वै कियतीश्च प्रजा वाचं वदन्ति ता एनमेकधान्नाद्यायाभिसमाव-
 र्तेन्ते य एतेनाभिपिच्यन्ते स एष ओदनसवो^१ राडसि विराडसीत्येता-

^१ So T¹ und Br¹ fol 120, in Ch यथासौ, TBr 2, 7, 10, 4 यथासा ^२ T¹
 und Br¹ fol 120 समुद्रव्यचसं, desgl. Ch, ohne Accent, aber vgl RV 1, 11, 1
^३ So corr T¹ und Br¹ fol 120 पुष्ट्याभिपि, Ch पुष्ट्याभिपि ^४ So die Unter-
 schrift des Capitels in Ch ^५ So zweifelsd corrugiert, Ch ओदनमयो, cf die
 Unterschrift des Cap

नीय सर्वाणि भवन्ति सर्वाण्यवानि भवन्ति सर्वे पुरुषास्सर्वाण्येवा-
 न्नान्यवरुद्धे सर्वान्पुरुषान्दिरण्यं ब्रह्मणे' ददाति तेजस्तेन परिक्रीणा-
 ति तिसृध्रन्वं' राजन्वायौजस्तेन परिक्रीणात्यष्टां वैश्याय पुष्टिं तेन
 परिक्रीणाति मायकमखलुं शूद्राययुस्तेन परिक्रीणाति हिरण्यमाव-
 धाति तदेवास्मिन्प्रतिष्ठापयति ॥ यदोदनं प्राश्नात्येतदेव सर्वमवरुध्य ६
 तदस्मिन्नेकधा दधाति रोहिण्यां क्रियते यद्वाहणा रोहिणी तस्माद्य-
 दुद्यति सूर्ये क्रियत एतद्वै प्रजायते रूपं यद्वैय उदेति सर्वा वा एतं
 प्रजाः प्रतिनन्दन्ति दिदृक्षेण्यो' ह दर्शनीयो भवत्यवेत्यो ऽवभृथाऽ
 नावेत्याऽ' इति मीमींसन्ते यहर्भपिञ्चूलैः पावयति तदेवावैति तदु-
 नावैत्युभयमेव करोति द्वाभ्यां पावयति ये सत्यं चानृतं च सत्येनैवा- १०
 स्यानृतं पावयति द्वौ प्राणश्चापानश्च चिभिः पावयति चिपत्या हि
 देवा अथो वयो हि प्राणाः प्राणो ध्यानी ऽपानः पञ्चभिः पावयत्यपां
 वा एतदोपधीनां तेजो यहर्भा यहर्भपिञ्चूलैः पावयत्यपानेवैनमोय-
 धीनां तेजसाभिपिञ्चति ॥ १ ॥ cf. TBr. 2, 7, 9.

आग्नेयो ऽष्टाकपालस्सौम्यश्चरुस्साविचो' ऽष्टाकपालो वाहस्पत्य- १५
 श्वरुपीयोमीय एकादशकपालस्सारस्वतश्चरुर्वारुणो यवमयो दशक-
 पालो द्यावापृथिव्य एककपालो यदामेय आग्नेयो हि ब्राह्मणो य-
 त्सौम्यस्सौम्यो' हि ब्राह्मणो यत्साविचः' प्रसवायैव साविचो यद्वा-
 हस्पत्यो ब्रह्म वै बृहस्पतिरेतद्ब्राह्मणस्य वाक्पत्यं यदरीयोमीय आग्ने-
 यो हि सौम्यो ब्राह्मणस्सौ' यदा संगच्छेते अथ वीर्यावाभवति य- २०
 त्सारस्वतो वाग्वै सरस्वत्येतद्ब्राह्मणस्य प्रत्यशं वाक्पत्यं यद्वाह्मणो
 निर्वरुणत्वायैव' वारुणो यो ह्येव कश्च सन्सूयते स वारुणो यद् द्या-

¹ So corr. Ch ब्रह्मणो

² So corr. Ch तिष्ठप्रपन्ने; TBr. 2, 7, 9, 2 = Corr.

³ So corr. Ch दिदृक्षेण्यो

⁴ So corr. Ch अवत्येयस्यो यमपा ३ नावित्या ३; cf. TBr.

2, 7, 9, 5 अवेत्यो यमपां ३ ना ३ इति

⁵ So corr. Ch सोम्य

⁶ So corr. Ch

होम्यास्सौ

⁷ So corr. Ch साविचः

⁸ So corr. Ch यस्तो

⁹ So corr. Ch

धारुत्यं

¹⁰ So corr. Ch ह्यारुत्यं; cf. TBr. 2, 7, 3, 2.

वापृथिव्य इन्द्रो वै वृचाय वज्रमुदयच्छत तं द्यावापृथिवी नान्वम-
न्येतां तमेतेन भागधेयेनान्वमन्येतां वज्रस्य वा एषो ऽनुमानो ऽनुम-
तवज्रसूयाता इति यदष्टौ हवींष्यष्टाक्षरा गायत्री ब्रह्म गायत्री ब्रह्म-
णा सूयाता इति कृष्णाजिने ऽध्यभिषिच्यते^१ ऋक्सामयोर्वा एतद्रूपं
१ यत्कृष्णाजिनमृक्सामयोरेवाध्यभिषिच्यते हिरण्येन घृतमुत्पुनाति तेजस
एव रुचे यद्वृतेनाध्यभिषिच्यते तेन ह श्रैष्ठ्यं प्राप्नोति ॥ २ ॥ cf TBr 2, 7, 3

अग्नेयो ऽष्टाकपालः पौष्णश्चरुस्सावित्रो ऽष्टाकपालो वैश्वदेवश्च-
रुस्वाष्ट्रो ऽष्टाकपालो वारुणो यवमयो दशकपालो मारुतस्सप्तका-
लो मारुती पृश्निर्वंशा यदाग्नेय ऋक्षना एवाग्नेयो ऽग्निमुक्ता हृदि-
१० र्यैषीष्णः पुष्टिर्वा पूषा पुष्टिवैश्यस्य यत्सावित्रः प्रसवायैव सावित्रो
यद्वैश्वदेवो वैश्वदेवो हि वैश्यो यत्त्वाष्ट्रस्वष्टा हि रुपाणि विकरोति
यद्धारुणो निर्वरुणत्वायैव वारुणो यो ह्येव कश्च सन्सूयते स वारुणो
यन्मारुतो मारुतो हि वैश्यो यत्सप्त हवींषि सप्त हि मरुतो ऽप्येषा
मारुती पृश्निर्वंशा तस्या अग्नेये समवत्तं भवत्यथाभिषिच्यते विद्वि-
१० मरुतो विश एव मध्यतो ऽभिषिच्यते तस्मादेव विशः प्रियो विशो
हि मध्यतो ऽभिषिच्यते ऋषभचर्मै^२ ऽध्यभिषिच्यते स हि प्रजनयिता
प्रजननाय दग्धाभिषिच्यते मृदु दधि मृदुमेवैनं करोति ॥ ३ ॥

cf TBr 2, 7 2

नराणैस्तस्य महिमानमेषामुपस्तोषाम^३ यजतस्य यज्ञैः ।

ये सुकृतवग्णुचयो धियंथास्त्वदन्ति देवा उभयानि हव्या ॥

२० यो वै सोमेन यजते स देवसवो यः पणुना यजते स देवसवो य
इष्ट्या यजते स मनुष्यसव एतं वै पृथ्वी देवा अन्वमन्यन्त तेनैनमभ्य-
पिञ्चन्तो ऽप्यारणानां पणूनामसूयत भावतीर्ह वै कियतींश्च प्रजा
वाचं वदन्ति तासां सर्वासां सूयते य एतेनाभिषिच्यते निहत्यैवैतद-

^१ So corr. mat. Caland., Ch. यस्मि, ebenso Zeile 5 ^२ So corr. Ch. दग्धा
cf. aber oben 37, 2 und TBr 2 7, 2, 2 a A ^३ Dasselbe TBr 2, 7, 2 2

^४ So corr. Ch. स्तोषाम, cf. RV 7, 2, 2, Maitr. III 4, 13, 3, TBr 3, 6, 3 1

भिषिच्यते^१ नाराशंस्यर्चा मनुष्या हि नराशंसो यत्किंच राजसूये ऽनुह-
रवेदिकं^२ तदच सर्वं क्रियते ऽथैष मारुत एकविंशतिकपालस्तस्याग्रे
समवर्त्तं भवत्यथाभिषिच्यते चिर्वै सप्त सप्त मरुतो विण्मरुतो विश
एव मध्यतो ऽभिषिच्यते तस्मादेष विशः प्रियो विशो हि मध्यतो
ऽभिषिच्यते ॥ ४ ॥ cf. TBr. 2, 7, 5.

सं ते प्रयांसि समु यन्तु वाजासं वृष्णान्यभिमातिपाहः^३ ।

आषायमानो अमृताय सोम दिवि यर्वांस्युहमानि धिष्व ॥

न वै सोमेन सोमस्य सवो ऽस्त्यभिषिक्तो हि सोमो घ्नन्ति हि
सोमं न हि हतसूयते सौम्या^४ चिष्टुभाभिषिच्यते सा हि सोमसव-
स्तौम्या^५ सूतवशायामध्यभिषिच्यते सा हि रेतोषा रेतस्सोमो यत्किंच^६
राजसूये ऽन्यत्स्तोमेभ्यस्तदच सर्वं क्रियते ऽथैष मारुत एकविंशतिक-
पालस्तस्याग्रे समवर्त्तं भवत्यथाभिषिच्यते चिर्वै सप्त सप्त मरुतो
विण्मरुतो विश एव मध्यतो ऽभिषिच्यते तस्मादेष विशः प्रियो वि-
शो हि मध्यतो ऽभिषिच्यते ॥ ५ ॥ cf. TBr. 2, 7, 4.

यद्वै राजसूयं स वरुणसवो यद्वाजयेयं स सम्राट्सवः प्रजायतिस्रा-^७
म्राज्यं परमेष्ठी स्वाराज्यं गौरिव स एष गोसवो यथेव ह गौरिवमिव
भवति य एतेनाभिषिच्यते प्रतिदुहाभिषिच्यते तद्धि स्वाराज्यं बृह-
त्ताम तद्धि स्वाराज्यमयुतं दक्षिणा तद्धि स्वाराज्यं पवमाने कण्ठर-
घन्तरं प्रोहन्ति^८ दक्षिणत आहवनीयस्यानुद्धते ऽभिषिच्यत इयं वै गौ-
रस्या एवानन्तर्हितो^९ ऽभिषिच्यते यद्विंशस्तोमो^{१०} भवति पशुस्तोमो^{११}
या एष तेन गोसवः ॥ ६ ॥ cf. TBr. 2, 7, 6.

चिवृत्स्तोमो ब्रह्मवर्चसं वै चिवृद्ब्रह्मवर्चसेनैवाभिषिच्यते^{१२} रथन्तरं

^१ cf. TBr. 2, 7, 5, 2 निरुत्य घायेत
TBr. 2, 7, 5, 2 यत्किञ्च राजसूयमनुहरवेदिकं

1, 91, 18. ^४ So corr. Ch सोम्या
hat कण्ठरघन्तरं भवति

^२ So corr. mit Caland; Ch नीतरं cf.

^३ Die Sylbe न्य fehlt in Ch; cf. RV

^५ So Ch, resp. घोहन्ति; TBr. 2, 7, 6, 1

^६ So corr. mit Caland; Ch एवानन्त-

^७ So corr. Ch

^८ So corr. Ch हरेया

- साम ब्रह्मवर्चसं वै रथंतरं ब्रह्मवर्चसेनाभिषिच्यते ऽग्निष्टोमस्तोमो'
 ब्रह्मवर्चसं वा अग्निष्टोमो ब्रह्मवर्चसेनैवाभिषिच्यते प्रवर्ग्यः प्रवृज्यते
 ब्रह्मवर्चसं वै प्रवर्ग्यो ब्रह्मवर्चसेनैवाभिषिच्यते परिस्रिजी होतासुणो
 मिर्मिरस्त्रिशुक्रिय एतद्वै ब्रह्मवर्चसस्य रूपं रूपेणैव ब्रह्मवर्चसमवस्नुह
 ५ एकं वा एतत्सवनं यदेकस्तोम. एकं छन्द एकादशैकादशानुसवनं'
 दद्यात्सवनानां व्यावृत्त्यै चयस्त्रिंशत्संपद्यन्ते चयस्त्रिंशद्देवता देवता ए-
 वावस्नुहे ऽश्वं चतुस्त्रिंशं ददाति प्रजापतिश्चतुस्त्रिंशः प्रजापतिमेवा-
 प्रीति बृहस्पतये वै देवा न अददधत् तमेतेन प्रजापतिरयाजयत्ततो
 ऽस्मै अददधत् स एष बृहस्पतिसवो ब्रह्मवर्चसकाम एतेन यजेत
 10 ब्रह्मवर्चसी भवति तस्यैषैव नियतिः' प्रजास्सर्वा ब्राह्मणीर्विस्रवर्चसि-
 नीर्भवन्ति' ॥ ७ ॥ cf TBr 2 7, 1

- पञ्चदशस्तोम ओजो वै वीर्यं पञ्चदश' ओजसैव वीर्येणाभिषि-
 च्यते बृहत्सामौजो वै वीर्यं बृहदोजसैव वीर्येणाभिषिच्यत उक्थ्य-
 स्तोम' ओजो वै वीर्यमुक्थ्यान्त्योजसैव वीर्येणाभिषिच्यत' ऐन्द्रौ
 15 स्तोत्रं च शस्तं च चैषुभाः पवमाना ओजो वै वीर्यं चिषुवोजसैव
 वीर्येणाभिषिच्यत इन्द्रं वै सर्वा मृधस्सर्वा नाष्ट्रास्सर्वाणि रक्षींस्त्रिजि-
 घीसंस्तमेतेन प्रजापतिरयाजयत्स सर्वा मृधस्सर्वा नाष्ट्रास्सर्वाणि' र-
 क्षींस्त्रिरिन्द्रो यजमानो यदेतेन यजते सर्वा एव मृधस्सर्वा नाष्ट्रा-
 स्सर्वाणि रक्षींसि तर्पति स एष इन्द्रसवः ॥ ८' ॥
 २० सांचीर्हि^१ देव प्रथमांय^२ पित्रे वर्षाणामसौ वरिमांणमसौ ।

^१ So Ch स्तोमो cf TBr 2, 7, 1 1 अग्निष्टोम स्तोमो भवति

^२ So meine

Correctur, Ch एकादशैकादशानुसवनं, cf TBr 2 7, 1, 3

^३ So zweifelnd corr

Ch निय

^४ So Ch प्रादुर्गोयत्त

^५ Von यज्वदय las zum folgenden yaj

am Rande eingeschaltet, offenbar zuerst versichtlich ausgelassen

^६ So corr Ch

zuerst उत्तरस्तोम geschrieben, dann am Rande corrigirt zu उत्तरा

^७ So corr

Ch छते

^८ Das ganze Stück von रक्षींस्त्रिजिघीस bis सर्वाय folgt in Ch hier

nochmals, unzweifelhafte Dittographie

^९ So corr Ch schreibt u

^{१०} Dies

Capitel auch in den accentuirten Handschriften T 1 Bri fol 118 119 und W 2

verhanden

^{११} TBr 2, 7, 15 1 प्रथमांय

अथासंभ्यं सवितवीर्याणि दिवे दिव' आसुवा भूरि पश्वः ॥
 भूतो भूतेषु चरति प्रविष्टस्स भूतानामधिपतिर्वभूव ।
 तस्य मृत्योश्चरति' राजसूयै सं राजा राज्यमनुमन्यतामिदम् ॥
 येभिश्शिल्पैः' पप्रथानामद्वैद्यैर्भिक्षाभ्यर्पिणश्प्रजापतिः' ।
 येभिर्वाचं चित्ररूपेभिरप्ययस्तनेममयै' इह वर्चसा संमहिम्' ॥
 येभिरादित्यस्तपति प्र' केतुभिर्येभिस्सूर्यो ददृशे चित्रभानुः ।
 येभिर्वाचं पुष्कलेभिरप्ययस्तनेममयै' इह वर्चसा संमहिम्' ॥
 आयं भानु शंवसा पञ्च कृष्टीरिल्' इव ज्येष्ठो' भवतु प्रजानाम् ।
 अस्मिन्स्तु पुष्कलं चित्रभान्वायं पृणानु' रजसा विमानम् ॥
 यहे शिल्पं कश्यप' रोचनावदिन्द्रियावत्पुष्कलं चित्रभानु' ।
 यस्मिन्सूर्यो अर्पितास्सप्रं साकं तस्मिन्नाजानमधि विंध्यमेमम् ॥
 व्याघ्रो वैव्याघ्रे' अंधि विक्रमस्त्व दिंशो महीः ।
 विंशस्त्वा सर्वा' वाञ्छन्वापो दिव्याः पयस्वतीः ॥
 या आपो दिव्याः पयसा संवभूवुर्यो अन्तरिक्षा' उत पार्थिवासः ।
 तासां त्वा सर्वासां रुचाभिपिञ्चामि वर्चसा ॥
 अग्निं त्वा वर्चसासिचं' यज्ञेन पयसा सह ।
 यथासौ' निचवर्धनस्तथा त्वा सवितां कर्तुम् ॥

1 Bri fol 118 दिवि दिव 2 Bri 118 und W 2 मृत्युश्चरति, TBr 2, 7, 15, 2 मृत्यो 3 Ch श्ले 4 So T1, Bri 118 पप्रथानम्, desgl Ch, ohne Accent, W 2 पप्रथानम् 5 Bri 118 und W 2 अर्पिते, TBr 2, 7, 15 2 दिव्यरूपं समन्यत und सन, Bri 118 ohne Accent 6 T1 Bri 118 und W 2, in Ch समधि 7 T1 und Bri 118 योस्ते, W 2 यस्ते, Ch यस्ते, TBr 2 7, 15, 2 पुष्कलेभिरप्यत und सन, Bri 118 मय ohne Accent 8 T1, Bri 118 und W 2 समदिग्, Ch समधि 9 W 2 इदं, TBr 2, 7, 15, 3 रुष्टो mit Var कष्टो 10 So betont Bri 118, in T1 und W 2 Lacke 11 W 2 एणतु oder एणतु, cf TBr 2, 7, 15, 3 एणतु 12 Bri 118 कश्यपे 13 W 2 पुष्कलं चित्रभानु 14 So T1 und Bri 118; in W 2 व्याघ्रो वैव्याघ्रे, Ch व्याघ्र वैव्याघ्रे, TBr 2, 7, 15, 3 व्याघ्रो वैव्याघ्रो धि 15 So corr. Mes सदा 16 W 2 रित्ते, cf TBr. 2, 7, 15, 4 अन्तरिक् 17 In Ch und W 2 schilt sich, vgl aber auch TBr. 2, 7, 15, 4 18 Vgl TBr. 2, 7, 15, 4 यथासौ सद्युधेनः

इत्तं विंश्चा अवीवृधन्समुद्रं च स' गिरः ।

रथीतमं रथीनां वाजानी सत्यति पतिम् ॥

अभिः प्रेहि' वीर्यस्वोयश्चेत्ता' सपत्नहा ।

आतिष्ठ मित्रवर्धनस्तुभ्यं देवां अधिद्रुवन् ॥

१ आतिष्ठ वृचहन्त्रं युक्ता ते ब्रह्मणा हरी ।

अर्वाचीनि' सु ते मनो यावा कृणोतु वपुना ॥

आतिष्ठन्तं' परि विंशे अभूषज्जियो वंसानश्चरति स्वरोचिः ।

महत्तदस्यासुरस्य नामा विश्वरूपो' अमृतानि तस्यौ ॥

अनु तैन्वो' मदत्तनु बृहस्पतिरनु सोमो अन्वमिरावीत् ।

१० अनु त्वा विंशे अवन्तु देवास्समे राजानो य उदाभिपिक्ताः^{१०} ॥

अनु त्वा मिषावरुणा इहावतामनु द्यावापृथिवी औपधीभिः ।

सुर्यो ऽहोभिरनु त्वावतु चन्द्रमा नक्षत्रैरनु त्वावीत् ॥

द्यौश्च त्वा पृथिवी च प्रचेतसा यज्ञो बृहदक्षिणा त्वा पिपतु ।

अनु स्वधा चिकिते^{११} सोमो अग्निरनु त्वावतु सविता सवेन ॥

११ एता व्याघ्रं परिष्वजानि^{११} सिंहे हि भवन्ति महते यनाय ।

ममैज्यन्ते वीपिनमभ्युनारुषं^{१२} न सुभुस्तस्थिवीसम्^{१३} ॥ ९ ॥

of TBr 2 7 15 und 16, 2 7 8

योधश्च^{१४} मा प्रतीयोधश्च पुरस्ताद्गोपायतामस्वप्नश्च मानवद्राक्षश्च^{१५}

¹ T1 und Brl 119 समुद्रव्यसन, vgl. Kath 18 3 36, 15, RV 1, 11, 1, TBr 2, 7, 15, 5 ² W 2 रथीनां ebenso TBr 2, 7, 15 5 ³ Brl 119 अभिप्रेहि TBr 2 7, 8 1 अभि प्रेहि

⁴ So Ch, ohne Accent, T1, Brl 110 und W 1 स्थिता, aber TBr 2 7, 16 1 प्रतीता ⁵ Brl wohl अभिप्रेत was TBr 2, 7, 16, 1

⁶ W 2 अर्वाचीनि cf RV 1, 84, 3 ⁷ So T1 und Brl 119, in W 2 अर्वाति, aber vgl. RV 3, 39, 4 ⁸ W 2 हरी ⁹ Brl नियन्ते vgl. aber TBr 2, 7, 8, 1 a F

¹⁰ So T1 und Brl 119 in Ch य उदाभिपिक्ता, W 2 योदाभिपिक्ता, vgl. TBr 2, 7, 8 2 य उदाभिपिक्ता ¹¹ TBr 2 7, 8 2 त्यायतु ¹² W 2 चिकिते, TBr 2, 7, 8, 2 चिकिते

¹³ Vgl. TBr 2, 7, 8, 2 परिष्वजाना ¹⁴ Ch द्वीपेन ¹⁵ W 2 इयेव सुभुस्त, T1 इयेव सभ्यस्त, Brl 119 इयेव सभ्यस्त, Ch इय न सत्वस्त, TBr 2, 7, 10 4 समुद्र = सुभयन्तस्थिवीस

¹⁶ Dies Capitel beruht wieder bloß auf Ch, für den Anfang vgl. AV 8, 1, 13 ¹⁷ So corr Ch ममपुत्रद्राक्षश्च

दक्षिणतो गोपायतां गोपायमानश्च मा रक्षमाणश्च पश्चाद्गोपायतां
जागृविश्च मारुन्धती चोत्तराद्गोपायताम् ॥

अनमित्रं नो अथराग्नमित्रमुदक्कृधि^१ ।

इन्द्रानमित्रं नः^२ पश्चादनमित्रं पुरस्कृधि ॥

अनमित्रैरहोभिस्सचीमहि विश्वे देवा अनमित्रा न उपसस्सन्तु^३
निमुचः ॥ याप्पदुर्वीः पञ्च प्रदिशस्ता नः^४ पान्तु मित्रधा नो मित्रे
दधाता अभयं नो अस्तु ॥

ये राचीमनुतिष्ठय ये च भूतेषु जागृथ ।

पणूये सर्वाज्ञस्य^५ ते न आत्मसु^६ जागृत ॥

बोध प्रतीबोधास्वप्नानवद्राण गोपायमान रक्षमाण^७ जागृवे ऽह-^{१०}
न्यति ये देवास्तनूपास्स्य ते म इह तन्वं पात बोध प्रतीबोधेत्यसौ
वा आदित्यो बोधो ऽपिः प्रतीबोधो^८ ऽस्वप्नानवद्राणेति चन्द्रमा वा
अस्वप्नो यः^९ पवते सो ऽनवद्राणो गोपायमान रक्षमाणेत्यहर्वं गो-
पायमानो राधी रक्षमाणो जागृवे ऽरुन्धतीति यज्ञो वै जागृविर्दक्षि-
णारुन्धत्येते^{१०} वै देवा राष्ट्रभृतस्तानेवेष्टु आत्मनो गोपीषाय ॥ १० ॥^{११}

ये^{१२} राष्ट्रभृतो ये राष्ट्रस्यानुभर्तारस्तेभ्यो राष्ट्रीयः^{१३} परिदेय इमे वा-
व ते प्राणास्तेभ्य एवैनं परिददाति तेषामेताः पल्पस्तानेतां अनु
ताभ्यो ऽवापि कार्ये ताभ्य एवैतन्क्रियते तां ह्येतां^{१४} अनु पुरोधाकामः
कुर्वीत वंस्त एवै^{१५} स्त्र्वं^{१६} च समुजौ करोति यदि द्यौश्चमभिचरेत्स न इह
वंस्त पात्विति धूयाव^{१७} द्यौश्चमपि वंस्तारि^{१८} वै स्त्र्वं प्रतिष्ठितं वंस्तारि^{१९}
एवं द्यौश्चमन्तरिति ताजकप्रधन्वत्यपरुस्त्वमानः कुर्वीत संयामे कु-

^१ So corr. Ch मुदक्कृधि

^२ So corr. Ch इन्द्रानमित्रावः, cf. AV 6, 13, 3.

^३ So corr. Ch न पान्तु

^४ So corr. Ch जस्य, cf. AV 19, 48, 5.

^५ So corr.

Ch आत्मस्य, cf. AV 19, 48, 5.

^६ So corr. Ch स्वमान

^७ So corr. Ch रक्षो

धरज्जा^८

^९ So corr. Ch यजः

^{१०} So corr. Ch जगृवि द

^{११} Dies Capitel

sich in T₁ vorhanden und darnach accentuirt

^{१२} So T₁; Ch उद्विन्; aber

vgl. weiter unten, desgl. Mātr S. 2, 1, 12.

^{१३} So T₁, Ch तद्विन्

^{१४} So

T₁, Ch द्यौश्च

^{१५} So T₁, Ch द्यौश्च

- वीति ये राष्ट्रभृतो' ये राष्ट्रस्यानुभर्तारस्तानिवोपासरहे ऽसौ राष्ट्रमनु-
 विभ्रति य एषां लोकानां द्वन्द्व राष्ट्रभृतो' वेद नास्य राष्ट्रं व्यथते ॥
 अग्निश्वास्या' मनश्च वायुश्चान्तरिक्षस्य यज्ञश्च सूर्यश्च दिवंश्चन्द्रमाश्च
 रणस्तपप्रथमं हि भयादपवहति चिपम्राः कवचिनस्त्रिषम्रा निषाङ्गिण-
 १ स्त्रिषम्रा आयुधिंनस्तेभ्यो राष्ट्रीयः परिदेय इमे वांवं ते प्राणास्तेभ्य
 एवैनं परिदेदात्यभिर्तो वा अपिष्टोमं देवासुरा यज्ञा आसन्नपिष्टोमे
 देवा उज्येष्मसुरास्ते' देवा यदोक्तान्यांगच्छन्यदोक्तान्यभ्यजयन्-
 धेन्द्रो' ऽग्रवीत्कश्चाहं चेदमाहरिषाव इत्यहं चेत्यग्रवीद्विंशुस्तं वरुणो
 ऽन्वतिष्ठतेन्द्र आहरत्सो ऽग्रवीत्कश्चाहं चेदमाहरिषाव इत्यहं चेत्यग्र-
 १० वीद्वहस्पतिस्तं बृहस्पतिरन्वतिष्ठतेन्द्र आहरत्सो ऽग्रवीत्कश्चाहं चेदमा-
 हरिषाव इत्यहं चेत्यग्रवीद्विंशुस्तं विंशुर्न्वतिष्ठतेन्द्र आहरदेताभिर्व'
 देवताभिस्सायुज्येन देवा' असुराणां राष्ट्रमाददतैताभिरेव देवताभि-
 स्सायुज्येन भ्रातृव्याद्राष्ट्रमादाय तद्राष्ट्रं कृत्वा ये राष्ट्रभृतो ये राष्ट्रस्या-
 नुभर्तारस्तेभ्य एनत्संप्रयच्छत्येतद्भिभृतैतन्मा' रिपदित्यसौ वा आदि-
 ११ त्यो राष्ट्रभृतो राष्ट्रभृतस्तेभ्य एवैनत्संप्रयच्छत्येतद्भिभृतैतन्मा' रिपदि-
 ति य एष सप्तयः प्रजापतिरैष यन्मध्ये जुहुयाद्वावधून्वीतैनं' परोग-
 ष्यति होतव्यस्तथा हिनं न च्यधूनुत ऊर्ध्वस्तिष्ठजुहोत्वूर्ध्वो हि ति-
 ष्ठन्वीर्यावत्ततः पूर्णया सुचा जुहोति पूर्णः प्रजापतिः प्रजापतिमेवा-
 प्रोति ॥ ११ ॥
- १० देवाश्च' वा असुराश्च समावदेव यज्ञे ऽकुर्वत यदेव देवा अकुर्वत
 तदसुरा अकुर्वत ते देवा एतान्नाष्ट्रभृतो ऽयश्यस्तेयामयिं चौपधीष्ट

^१ राष्ट्रभृतो in T1 ohne Accent, der Accent ergänzt
 ohne Accent, der Accent ergänzt.

^२ So T1, in Ch निष्वास्या ^३ So T1, in Ch उत्तेय' ^४ So T1, in Ch पदोक्तान्यांगच्छन्यदोक्तान्य' ^५ T1 चद्रप्र', Ch पतिस्तस्य

^६ T1 इत्य ॥ एता' ^७ Ch दित्या ^८ So T1, Ch रिपते' ^९ Die ganze Stelle von रिपदित्यसौ bis hierher folgt in Ch nochmals (Dittographie), T1 ~ Text

^{१०} So corr Ch द्वयधून्वीतैनं, T1 द्वयधून्वीतैनम्यतो' ^{११} Dies Capitel wiederum nur nach Ch, ebenso die folgenden.

प्रथमेनावृजत सूर्ये च मनींसि च द्वितीयेन चन्द्रमसं च नक्षत्राणि
 च तृतीयेन यज्ञं च दक्षिणां च चतुर्थेन ते ऽसुरा अयज्ञा अदक्षिणा
 अनक्षत्रा यत्किंचाकुर्वत तां कृत्यामेवाकुर्वत तस्मान्नादक्षिणं गृहे
 हविष्कुर्वीत यत्कुरुते कृत्यां कुरुते प्रजापतिं चर्कसामानि च पञ्चमेन
 वायुमप ओषधीरूर्जं षष्ठेनैतावद्वावास्ति^१ यावदेवास्ति तदेपामेतैर-
 वृजत य एष सप्रथः प्रजापतिरेवैष तेनैनाभ्राणुदन्त ततो देवा अभ-
 वन्परासुरा अभवन्नेतैर्यजेत भ्रातृष्यवानेतावद्वावास्ति यावदेवास्ति त-
 देतैर्भ्रातृष्यस्य वृद्धे य एष सप्रथः प्रजापतिरेवैष तेनेनं प्रणुदते भव-
 त्यात्मना परास्य भ्रातृष्यो भवत्येतैर्याजयेद्राजानि^२ संयामे संयत्त एता-
 वद्वावास्ति यावदेवास्ति तदेपामेतैर्वृद्धे य एष सप्रथः प्रजापतिरेवैष^३
 तेनैनाभ्राणुदते जित्यै जयत्येवैतैर्याजयेद्यद्राष्ट्रं^४ शिथिलमिवावहति स्या-
 त्तेपां यावन्तो रथास्त्युस्तान्सर्वान्योजयित्वा यथ्येष्ठस्याज्ञस्य दक्षिणं
 रथचक्रं प्रवृद्ध नाड्यां^५ जुहुयाद्वीर्यं वै रथो बीर्यैवैषां राष्ट्रं विसृज्य-
 ति रथचक्रं विगृह्णन्ति वज्रो वै रथो वज्रैवैषां^६ पाप्मानं विगृह्ण-
 न्ति यदि क्षुप्ताहुतिरथ्येति कल्पत एभ्यो यस्य नाड्यां जुहोति स दक्षि-
 णा समृद्धवे ॥ १२ ॥ cf. TS 3, 4, 8.

को ऽसि कतमो ऽसि को नामासि कस्यै त्वा कतमस्यै त्वा काय
 त्वा कामस्य त्वासन्नसा अपिदधामि स त्वं नो देव गायत्रेण छन्द-
 साहे परिपाहि मृडो ऽसि मृडसे द्विपदे चतुष्यद आदित्यो ऽसि वृणो
 अथस्य रेतो देवानां यातुरसि यातुर्मे ऽस्यसुमदि तं जहि^१ स त्वं नो^२
 देव वैपुमेन छन्दसा रात्रौ परिपाहि मृणो ऽसि मृणामुष्य द्विपदश्च-
 तुष्यदस्स्तम्भो ऽसि वरुणस्य राज्ञो वरुणस्य पाशस्यो ऽमुमहे^३ वधान
 ज्ञेष्को ऽसि निर्जृत्वाः पाशस्यो ऽमुं रात्रौ वधानाशये वीतमन्यवे स्वाहा॥

^१ So corr. Ch पाति^२ So corr. Ch मन्त्रयेतैर्तेपां^३ So corr. Ch जयत्येवैते^४ Vgl. TS 3, 4, 8, 3.^५ So corr. Ch यज्येते^६ Vgl. dazu unten Cap. 14

dasselbe.

^७ So corr. Ch क्षेपयद्गो; doch vgl. das Folgende.

- न्यो' नानुपश्येत्तदेतान्निदधीत भ्रातृव्यस्याननुकशायि भवत्यात्मना प-
 रास्य भ्रातृव्यो भवति पृथिव्यै स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहेति
 चय इमे लोका एभ्य एवेनं लोकैभ्यः परिददाति कामाय स्वाहेत्या-
 युर्वै परमः काम आयुरेव तेन स्पृणोति स्वभाय स्वाहेति या' एवेनं
 १ स्वपन्नं नाष्टा' दिपन्ति स्वप्न' एनं ताभ्यः पात्यहे स्वाहा रात्रौ स्वा-
 हेति द्यौ वा चतू अहस्य रात्री च ताभ्यामेवेनं परिददाति सप्रैता
 आहुतीर्जुहोति सप्रं प्राणांस्तानेवांसिन्दधाति तानसिन्धि विद्या-
 तयति तानस्मादनपगान्करोति ॥ धृतेनाश्मानमनन्त्येयं ह्येतर्ह्येतस्या-
 त्मा तेजो धृतं यावानेवास्यात्मा तं तेजसानक्ति सर्वतो ऽनक्ति सर्वत
 १० एवेनं तेजसा संमर्धयति तृप्स्त्वं तृप्नो' ऽहमिति प्राणानेवास्यैतन्म-
 हिम्नो व्याचष्टे प्राणा हि महिमांती द्यौर्मि पिता पृथिवी मे माता
 सूर्यो मे चक्षुर्वातो मे प्राण इत्येताभ्य एव देवताभ्य आत्मानं परिद-
 दात्यस्तुतो' नामाहमसि सं इह द्यावापृथिव्योरात्मानं' परिदद इति
 द्यावापृथिव्योरेवात्मानं परिदत्ते' तयोऽथ्ये' तयोः पराक्रम इति यो
 ११ वा अनयोः पराक्रमते न सं' व्यथते ऽनयोरेव पराक्रैत्" गोपीपाय
 पिपृतं मा मां मा" हिंसिष्टमित्यात्मनो ऽहिंसायै पाहि द्विषः पाहि
 रिषः" पाह्यदेव्या अभिशस्ता इत्याशिषमेवांगस्ते ॥ सर्वतो ऽश्मानं
 परिहृत्येयं ह्येतं' सर्वतः पातीयान्तं" लोष्टमुद्रुजत्येतावान्त्पात्मा वा-
 हुमाश्रमवटं खनत्येतावान्हिं पुरुषस्त्वमवधायाथाश्मानमथ" हिरण्य-
 २० मस्या एवेनमुत्तरार्धे निदधानिखातो भवति नाभिं प्रति निखनति
 नाभिवै प्राणान्दाधार ये चोर्ध्वौ ये चावाजः प्राणानां" धृत्यै हि-

^१ Brl दधान्ये वायव्ये.

^२ So Ch, sur ohne Accent, T1 und Brl ४

^३ So corr Ch द्यपन्नवाट्टा, T1 und Brl द्यपन्नवाट्टा ^४ Ch द्यपन्न ^५ Accent

correct, T1 द्यपन्नं ह, Brl द्यपन्नं ह ^६ Brl द्यपन्न ^७ So T1 und Brl, Ch

द्योनात्मान ^८ Brl परिपते ^९ द्यपे ohne Accent in T1 und Brl ^{१०} Brl

ह व्यथते ^{११} Brl पराक्रमेत् ^{१२} Brl पिपृतंमात्मा मां ^{१३} Ch रिष्य ^{१४} So

T1 und Brl, Ch ह्येतं ^{१५} So T1 und Brl, auch Ch, ohne Accent, पातीयान्त

^{१६} So T1 und Brl, Ch दद्यात् ^{१७} So T1 und Brl, Ch दद्यात्

एयेन सैस्पर्शयत्यमृतं वै हिंरण्यममृतेनैवैनि सैदधात्युद्वाचमुंस्मनीयाम-
मित्येतानि वा अस्य निखनेज्ञान्येवोद्धृत्यात्ममाची^१ वैर्दिर्भवत्यात्म-
माची हि वर्म यन्वात्ममाची स्यान्वात्मने क्रियेतैतावती^२ पृथिवी या-
वती वैदिरस्या एवैतदन्तेषु पुरो ऽधित देवपुरा एवाकृतायो एतां
एव देवता एतासां दिशां परस्यां अकृत गोपीयाय ॥ १६ ॥

ऋषयो वा इन्द्रं प्रत्यक्षं नापश्येत्सं वसिष्ठ एव प्रत्यक्षमपश्यत्सी
ऽभिभेदितरेभ्यो मर्षिभ्यः प्रवक्ष्यतीति सो ऽब्रवीद्वाक्ष्यं ते वक्ष्यामि
यथा त्वपुरोहिताः प्रजाः प्रजनिष्यन्ते ऽथ मेतरेभ्य ऋषिभ्यो मा प्र-
वोच इति तस्मा एतान्स्त्रीमभागानब्रवीत्ततो वसिष्ठपुरोहिताः प्रजाः
प्राजायन्त स्त्रीमो वा एतेषां भागस्तस्त्रीमभागान् स्त्रीमभागत्वं^३
रश्मिरसि क्षयाय त्वा क्षयं जिन्वेति क्षयो वै देवा देवेभ्य एव यज्ञं
प्राह मेतिरसि धर्मेण त्वा धर्मं जिन्वेति धर्मो मनुष्या मनुष्येभ्य एव
यज्ञं प्राहान्वितिरसि^४ दिवे त्वा दिवं जिन्व संधिरस्यन्तरिक्षाय त्वा-
न्तरिक्षं जिन्व प्रतिधिरसि पृथिव्यै त्वा पृथिवीं जिन्वेति त्रय इमे
लोका एभ्य एव लोकेभ्यो यज्ञं प्राह विष्टमो ऽसि बृष्ट्यै त्वा बृष्टिं^५
जिन्वेति वृष्टिमेवावरुद्धे प्रवास्यनुवासीति मिथुनमेव करोत्युगिग-
सि वसुभ्यस्त्वा वसूञ्चिन्व^६ प्रकेतो ऽसि रुदेभ्यस्त्वा रुद्राञ्चिन्व^७ सुदि-
तिरस्यादित्येभ्यस्त्वादित्याञ्चिन्वेत्यष्टौ^८ वसव एकादश रुद्रा द्वादशा-
दित्या वाग्वाचिर्वागी स्वरस्त्वयस्त्विंशस्त्वयस्त्विंशहेवता देवताभ्य एव यज्ञं
प्राहौजो^९ ऽसि पितृभ्यस्त्वा पितृञ्चिन्वेति देवानेव पितृननुसंतनोति^{१०}
तन्तुरसि प्रजाभ्यस्त्वा प्रजा जिन्वेति प्रजा एव पशून्नुसंतनोति पृ-
तनापाडसि पशुभ्यस्त्वा पशूञ्चिन्वेति प्रजा एव पशून्नुसंतनोति^{११}

^१ Ch निखनेतम्ये ^२ So T: und Br: Ch क्रियेतैता ^३ So corr Ch वाटः
त्रितिरसि ^४ Ch क्षयं जिन्व ^५ Ch रुद्रा जिन्व erste Hand रुद्र ^६ So corr
Ch सुदितिरस्यदित्येभ्यस्त्यादित्य जि ^७ So corr Ch वाहोत्र ^८ So corr und
unbestimmt mit Caland, Ch वतु मत्तानायादसि वसुभ्यस्त्या वसूञ्चिन्वेति प्रजा एव पशून्नुसंत-
नोति प्रजाभ्यस्त्या प्रजा जिन्वेति प्रजा एव पशून्नुसंतनोति ॥ cf. Kāth 17, 7 Gop Br 2 2 13

रेवदस्योषधीभ्यस्त्वौषधीर्जिन्वेत्योषधीष्वेव षण्म्रतिष्ठापयत्यभिजिद-
 सि युक्तपावेन्द्राय त्वेन्द्रं जिन्वेति वज्रो वै षोडशी व्यावृत्तो ऽन्यैर्वज्र-
 स्तस्मादेपो ऽन्यैर्व्यावृत्तो ऽधिपतिरसि प्राणाय त्वा प्राणं जिन्वेति प्रा-
 णमेवावरुन्दे यरुणो ऽस्यपानाय त्वापानं जिन्वेत्यपानमेवावरुन्दे
 ६ सैसर्पो ऽसि चक्षुषे त्वा चक्षुर्जिन्वेति चक्षुरेवावरुन्दे वयोधा असि
 श्रोत्राय त्वा श्रोत्रं जिन्वेति श्रोत्रमेवावरुन्दे ॥ एतद्वै पुरुषमकारपातः
 प्राणानुपैति प्रजापतिमेव चिद्वृदसि चिद्वृते त्वा सवृदसि सवृते त्वा
 प्रवृदसि प्रवृते त्वानूवृदस्वनूवृते त्वेति मिथुनमेव करोति संगरोहो ऽसि
 विरोहो ऽसि प्ररोहो ऽस्यनूरोहो' ऽसीति प्रजापतिरेव वसुको ऽसि
 10 वस्वष्टिरसि वेषथीरसीति प्रतिष्ठितिरेव देवस्य सवितुः प्रसवे बृह-
 स्पतये स्तुतेति यद्यद्वै सविता देवेभ्यः प्राप्नुवन्नेनाभुवन्सवितृप्रसूता'
 एव स्तुवन्त्यूधुवन्ति' यस्यैवं विदुषो यस्यैवं विद्वान्सोमभागैर्ब्रह्मा
 भवति वसीयान्भवति ॥ ११ ॥

cf oben 17, 7, Gop Br 2, 2 13 und 14, TS 3 5 2

स्वाद्यौ त्वा स्वादुना तीव्रां तीथिणामृताममृतेन' मधुमती मधु-
 15 मता सृजामि सै सोमेन सोमो' ऽस्यश्विभ्यां पयस्व सरस्वत्यै पथ्य-
 स्वेन्द्राय सुचाम्णे' पयस्व ॥

परीतो पिबता सुतै सोमो य उक्तमै हविः ।

दधन्वान्यो नर्यो अश्वन्तरा सुधाव सोममद्रिभिः ॥'

वायुः पूतः पुनातु ते ॥

१० ब्रह्म हव्यं पवते तेज इन्द्रियै सुरया सोमस्सुत' आमुतो मदाय ।
 शुक्रेण देव देवताः पिपृग्धि रसेनाक्षं यजमानाय येहि ॥

1 So corr Ch स्पृग्धो 2 So corr Ch वायुपूतः 3 Ch दत्तयुः 4 So
 corr Ch तीव्रां तीथिणामृताममृतेन, cf oben 12 9 a A, Mātr S 2 3, 8 a A 5 So
 corr Ch सोमं स्वयं, cf oben 12, 9 a A, Mātr S 2, 3, 6, 3, 11, 7 6 So
 corr Ch चाम्णे 7 Vgl RV 9, 107, 1, Mātr S 3 11, 7 8 So corr Ch
 सुता, cf. Mā tr S 3, 11 7

कुविदङ्ग यवमन्तो यवं चिद्यथा दान्यनुपूर्वं वियूय ।

इहेहैषां कृणुत भोजनानि ये बर्हिषो नमोवृक्तिं न जग्मुः ॥^१

उपयामगृहीतो ऽस्यश्चिभ्यां त्वा जुष्टं गृह्णामि सरस्वत्या इन्द्राय
सुवाम्ण एष ते योनिस्तेजसे त्वा वीर्याय त्वा बलाय त्वा ॥

नाना हि वां देवकृतां सदस्कृतं मा संसृष्टायां परमे व्योमन् ।

सुरा त्वमसि शुष्मिणी सोम एष मा मा हिंसीस्त्वं योनिमाविशन् ॥^२

उपयामगृहीतो ऽस्याश्विनं तेजस्सारस्वतं वीर्यमैन्द्रं बलमेष ते
योनिर्मोदाय त्वानन्दाय त्वा महसे त्वा ॥

या व्याघ्रं विपूचिकोभौ वृकं^३ च रक्षति ।

श्येनं पतत्रिणीं सिंहं सोमं^४ पात्विहसः ॥

संपृचस्स्थ^५ सं मा भद्रेण पृङ्गं विपृचस्स्थ वि मा पाप्मना
पृङ्गं ॥ १८ ॥ cf. oben 12, 9; Mātr. S. 2, 3, 8; 3, 11, 7.

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमकायां सचा नाम
सप्तविंशं^६ स्थानकं संपूर्णम् ॥^७

^१ Vgl. RV 10, 131, 2; Mātr. S. 1, 11, 4

^२ Vgl. Mātr. S. 2, 3, 8.

^३ So corr. Ch वृकं, cf. Mātr. S. 3, 11, 7

^४ So Ch; cf. Mātr. S. 3, 11, 7.

^५ So corr. Ch संपृजास्स्थ

^६ So corr. Ch सप्तविंशे

^७ So die Unterschrift des Capitels in Ch

सौमो' राजामृतं सुतं चजीर्षेणाजहान्मृत्युम् ।

चूतेन सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

सौममद्यौ व्यपिवच्छन्दसा' हिसंशुचिषत् ।

१ चूतेन' सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

अद्भ्यः क्षीरं व्यपिवत्कुङ्काक्षिरसो' धियां ।

चूतेन' सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

१० अनात्परिमुतो रसं यक्षणा व्यपिवत्क्षत्रम् ।

चूतेन' सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

रैतो सूत्रं विजहाति यौनिं प्रविशन्दिन्द्रियम् ।

गर्भो जरायुणावृत उत्त्वं जहाति जन्मना ।

१० चूतेन सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

वेदेन रूपे व्यपिवत्सुतासुतौ' प्रजापतिः ।

चूतेन सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

२० दृष्टा रूपे व्याकरोत्सत्यानृतै' प्रजापतिः ।

^१ Dies Capitel und der Anfang des folgenden nach T1 und Br1 accentuirt auch in W1 vorhanden ^२ व्यपिय ohne Accent in T1 und Br1, der Accent ergaenz, cf den dritten Vers ^३ In T1 und Br1 hier nur चूतेन, das Weitere des Verses ist offenbar zu ergaenzen ^४ Der Accent ergaenz, T1 व्यपिवत्कुङ्काक्षी, Br1 व्यपिवत्कुङ्काक्षिरसो, Ch कङ्का

^५ In T1 und Br1 hier चूतेन, das Weitere des Verses zu ergaenzen ^६ In T1 und Br1 hier व्यपिवत् richtig accentuirt. ^७ In T1 und Br1 nur चूतेन, so auch in den folgenden Versen ^८ Accent ergaenz, in T1 und Br1 व्यपिवत् ohne Accent. ^९ Accent ergaenz, in T1 und Br1 व्याकरोत् ohne Accent

अथ दामनृतैः ऽदधाच्छ्रुवाँ सत्ये प्रजापतिः ।

चतरेन सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

दद्यां परिसृतो रसैः शुक्रमैः शुक्रमैः अपिबत्यसोमं प्रजापतिः ।

चतरेन सत्यमिन्द्रियं विषानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं ॥
मधु ॥ ११ ॥

cf. Mātr. S. 3, 11, 6; TBr. 2, 6, 2; VS 19, 72-79.

सुरावन्तं^१ बहिर्हृदि सुवीरं यज्ञं हिन्वन्ति महिषा नमोभिः ।

दधानासोमं दिवि देवतासु मदेनेन्द्रं^२ यजमानास्त्वर्काः ॥

यस्ते रससम्भृत औषधीषु सोमस्य गुप्ससुरया सुतस्य ।

तेन जिव्य यजमानं मदेन^३ संस्वतीमश्विना इन्द्रमयिमं ॥

यमश्विना नमुचेरामुरादधि संस्वत्यंसनोदिन्द्रियाय ।

इमं तं शुक्रमै^४ मधुमन्तमिन्द्रं^५ सोमं राजानमिहं भक्षयामि ॥

यद्वच रिपे रसिनस्सुतस्य यदिन्द्रो अपिबच्छचीभिः ।

अहं तदस्य मनसा शिवेन सोमं राजानमिहं भक्षयामि ॥^६

पितृभ्यस्त्वधायिभ्यस्त्वधा नमः पितामहेभ्यस्त्वधायिभ्यस्त्वधा^७

नमः प्रपितामहेभ्यस्त्वधायिभ्यस्त्वधा नमो ऽष्टान्पितरो ऽमीमदन्त

पितरो ऽतीतृपन्त पितरः पितरश्चान्यध्वम् ॥

पुनन्तु^८ ना पितरस्सोम्यासः पुनन्तु ना पितामहाः ।

पुनन्तु प्रपितामहाः पवित्रेण शतागुषा ॥

^१ Dieser Halbvers nur in W 1 vollständig, T 1 und Br 1 haben nur चतरेन; Ch liest चतरेन सत्यमिन्द्रियमिदं पयो गतं मधु ^२ Der Anfang des Capitels in T 1 und Br 1 vorhanden; darnach accentuirt. ^३ So corr., nach Anleitung von Mātr. S. 3, 11, 7; cf. auch den folgenden Vers; Ms mदेनेन्द्रं, Ch so ohne Acc.

^४ Ch यजमानमदेन; W 1 यजमानं यदेन; T 1 und Br 1 यजमानं यदेन ^५ Br इमेने शुक्रमै; T 1 ते शुक्रमै; Accent corrigirt. ^६ So corr.; Ms. मिन्दै, resp. Ch ohne Acc.

^७ Bis hierher nach T 1 und Br 1 accentuirt; T 1 geht dann weiter auf Kāth. 13, 16 über; auch Br 1 bricht hier ab. ^८ Von hier ab die Accente nach T 7 fol. 33 gesetzt, collationirt mit Br 1 fol. 31.

पुनन्तु मा पितामहाः पुनन्तु प्रपितामहाः ।

पवित्रेण शतायुषा विश्वमायुष्यश्च वै ॥

अयं आयूषि पवसे ^१

पुनन्तु मा देवजनाः पुनन्तु मनसा धियः ।

^२ पुनन्तु विश्वा भूतानि जातवेदः पुनीहि^३ मा ॥

पवित्रेण पुनीहि मा शुक्रेण देव दीद्यत् ।

अग्ने क्रत्वा क्रतूरेनु ॥

यज्ञे पवित्रमर्चिथंसे चित्तमन्तरा ।

ब्रह्म तेन पुनातु मा ॥

^४ पवमानस्वर्जनः पवित्रेण विचर्षणिः^५ ।

यः पोता स पुनातु मा ॥

उभाभ्यां देव सवितः पवित्रेण सर्वेन च ।

मा पुनीहि विश्वतः ॥

वैश्वदेवी पुनती देव्यागाद्यस्या इमांस्तन्वो वीतपृष्ठाः ।

^६ तया मन्दन्तस्सधमाद्येषु^७ वयं स्याम पतयो रयीणाम्^८ ।

ये समानास्तमनसः^९ पितरो यमराज्ये ।

तेषां लोकस्त्वधा नमो यज्ञो देवेषु कल्पताम् ॥

ये समानास्तमनसो^{१०} जीवा जीवेषु मामकाः ।

तेषां धीर्मेयि कल्पतामसिंल्लोके शतैः समाः ॥

^{११} इह सुती^{१२} अगृण्वं पितृणामहं देवानामुत मर्त्यानाम् ।

ताभ्यामिदं विश्वमेजत्समेति यदन्तरा पितरं मातरं च ॥

^१ In T7 und BrI fol 91 ist dieser Vers vollständig gegeben. ^२ So T7, in BrI III 91 पुनीहि ohne Accent. ^३ So T7 und BrI, in Ch पवित्रे विचर्षणि

^४ So BrI, in T7 स, ohne Accent.

^५ So corr Ch मन्दन्तस्सधमाद्येषु, T मन्दन्त

सधमाद्येषु, BrI fol 91 मन्दन्त सधमाद्येषु

^६ Hier bricht T7 ab, dergleichen BrI fol 91, daher das Weitere ohne Accent nur nach Ch

^७ So corr Ch समा

^८ So corr Ch यज्ञो

इदै हविः प्रजननं मे अस्तु दशवीरैः सर्वगणैः स्वस्तये ।

आत्मसनि प्रजासनि पशुसन्धभयसनि लोकसनि ।

अग्निः प्रजां बहुलां मे करोत्वन्नं पयो रेतो अस्मासु धत्त ॥ २ ॥

cf. Māitr. S. 3, 11, 7 und 10.

सीसेन तन्नं मनसा मनीषिण ऊर्णासूचेण कवयो वयन्ति ।

अश्विना यज्ञं सविता सरस्वतीन्द्रस्य रूपं वरुणो भियज्यम्^१ ॥

5

तदस्य रूपममृतं शचीभिस्त्रिस्रो ददुर्देवतास्संरराणाः^२ ।

लोमानि शर्पैर्वह्नुधा^३ न तोक्मभिस्त्वगस्य मांसमभवन्न लाजाः ॥

तदश्विना भियजा रुद्रवर्तनी सरस्वती वयति पेशो अन्तरम्^४ ।

अस्थि मज्जानं मांसैः करोतरेण^५ दधतो गवां त्वचि ॥

सरस्वती मनसा पेशलं वसु नासत्याभ्यां वयति दशैतं वपुः^६ ।

10

रसं परिश्रुता न रोहितं नपहुवीरिस्तसरं^७ न वेम ॥

पयसा शुक्रममृतं जनिषी मुराया मूत्राज्जनयन्ति रेतः ।

अपामतिं दुर्मतिं चाधमाना ऊवध्यं वार्ति सन्वं^८ तदारात् ॥

इन्द्रसुचामा हृदयेन सत्यं पुरोडाशेन सविता जजान ।

यकृत्कोमानं वरुणो भियज्यन्मतस्त्रे वायव्यैर्न मिनाति पित्तम् ॥

15

अन्वाणि स्थाली मधु पिन्वमाना गुदाः^९ पात्राणि मुदुधा न धेनुः ।

श्येनस्य पचं न म्रीहा शचीभिरासन्दी^{१०} नाभिरुदरं न माता ॥

कुम्भो वनिपुर्जनिता शचीभिर्यस्मिन्त्रये योन्यां गर्भो अन्तः ।

माशिर्यक्तशतधार उस्तो दुहे न कुम्भी स्वधां पितृभ्यः ॥

मुखं सदस्य शिर इत्सतेन जिह्वा पवित्रमश्विनासन्सरस्वती ।

20

चपं न^{११} पायुर्भिषगस्य चारो वस्तिर्न^{१२} शेषो हरसा तरस्वी ॥

^१ So Ch; in Māitr. S. 3, 11, 9 भियज्यन् ^२ Māitr. S. 3, 11, 9 दधु ^३ So corr. Ch शर्पैर्वह्नुधा ^४ So corr. Ch अन्तरम्; cf. Māitr. S. 3, 11, 9 ~ Corr. ^५ So Ch; Māitr. S. 3, 11, 9 करो ^६ Ch नपहु वीर; besser Māitr. S. 3, 11, 9 नपहु वीर ^७ So corr. Ch सन्वं, cf. Māitr. S. 3, 11, 9. ^८ So corr. Ch गुदा ^९ So corr. Ch स्थाली; cf. Māitr. S. 3, 11, 9. ^{१०} So corr. Ch चप्य ^{११} So corr. Ch यति

अश्विभ्यां चक्षुरमृतं महाभ्यां ह्यग्नेन तेजो हविषा श्रुतेन ।
 पक्ष्माणि गोधूमैः कुवलैरुतानि पेणो न शुक्लमसितं वसाते ॥
 अविर्न मेपो नसि' वीर्याय प्राणस्य पन्था अमृतो महाभ्याम् ।
 सरस्वत्युपवाकैर्व्यानं नस्यानि बहिर्बदैर्जैजान ॥

- ९ इन्द्रस्य रूपमृषभो बलाय कर्णाभ्यां श्रोत्रममृतं महाभ्याम् ।
 यवा न बहिर्भुवि केसराणि कर्कशु जज्ञे' मधु सारघं मुखात् ॥
 आत्मन्नुपस्थे न वृक्षस्य लोम मुखे श्मश्रूणि' न व्याघ्रलोम' ।
 केशा न शीर्षेन्यशसे श्रियै शिखा सिंहस्य लोम त्विषिरिन्द्रियाणि ॥
 अङ्गान्यात्मन्भिषजा तदश्विनात्मानमङ्गैस्समधात्सरस्वती ।
 १० इन्द्रस्य रूपं शतमानमायुश्चन्द्रेण ज्योतिरमृतं दधाना ॥
 सरस्वती योन्यां गर्भमन्तरश्विभ्यां पत्नी सुकृतं विभर्ति ।
 अपां रसेन वरुणेन सान्नेन्द्रि श्रियै जनयन्नप्सु राजा ॥
 तेजः' पशूनां हविरिन्द्रियावत्परिस्तुता पयसा सारघं मधु ।
 अश्विभ्यां दुग्धं भिषजा' सरस्वत्या सुतासुताभ्याममृतस्सोम इन्दुः ॥

११ || ३ || cf Mātr S 3, 11, 9 TBr 2, 6 4, VS 19, 80 āg

क्ष्वस्य नाभिरसि क्ष्वस्य योनिरसि स्थोनासि सुपदासि स्थोना-
 मासीद सुपदामासीद मा त्वा हिंसीन्मा' मा हिंसीः ॥

निपसाद' धृतं व्रतो वरुणः प्रस्त्यूस्त्वा ।

साम्राज्याय सुक्रतुः ॥

- २० देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हंस्ताभ्यामश्वि-
 नोर्भैषज्येन तेजसे ब्रह्मवर्चसांयाभिषिञ्चामि देवस्य त्वा सवितुः प्र-
 सवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हंस्ताभ्यां सरस्वत्या भैषज्येन वीर्यायान्ना-
 द्यायाभिषिञ्चामि देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो

^१ So corr Ch गमि, cf Mātr S 3, 11, 9 ^२ So corr Ch क्षत्रो ^३ So
 corr Ch श्मश्रूणि ^४ So corr Ch समस्त exte Hand सोमम् ^५ So corr Ch
 तेजः' ^६ So corr Ch युष्मिषजा ^७ So corr Ch हिंसीमां ^८ Von hier ab
 neuncenturt nach T 1 und Br fol 120 121

हंस्ताभ्यामिन्द्रस्येन्द्रियेण बलाय धियै यंशसे ऽभिषिञ्चामि को ऽसि
को नामासि कस्मै त्वा काय त्वा सुंष्टोका^१ सुंमङ्गला^३ सत्यरा-
जा^३ ॥

शिरो मे धीर्येशो मुखं त्विधिः केशाश्च श्मश्रूणि^४ ।

राजा मे प्राणो अमृतं सखाद् चक्षुर्विराद् ह्रीचम्^५ ॥

जिह्वा मे भद्रं वाह^६ महो मनो मन्युस्स्वराह् भामः ।

मोदाः प्रमोदा अङ्गुलीरङ्गानि मित्रं मे सहः^७ ॥

बाहू मे बलमिन्द्रियै हस्तौ मे कर्म वीर्यम् ।

ज्ञात्मा ह्यचमुरो मम ॥

पृथीर्मे राष्ट्रमुदरमसौ पीवाश्च धीर्ययौ ।

ऊरू अरुन्ती जानुनी विशो मे ऽङ्गानि सर्वतः ॥

नाभिर्मे चित्रं विज्ञानं पायुर्मे ऽपचितिर्भसत्^८ ।

ज्ञानन्दनन्दा अश्वदौ^९ मे भगस्सौभाग्यं पसः ॥

जङ्गाभ्यां पद्भ्यां धर्मो ऽसि विशि राजा प्रतिष्ठितः^{१०} ।

प्रति क्षचे प्रतितिष्ठामि राष्ट्रे प्रत्यश्वेषु प्रतितिष्ठामि गोषु ॥

प्रत्यङ्गेषु प्रतितिष्ठाम्यात्मन्रति प्राणेषु प्रतितिष्ठामि पुष्टे ।

प्रति द्यावापृथिव्योः प्रतितिष्ठामि यज्ञे ॥

धियो देवा एकादश त्रयस्त्रिंशस्सुराधसः ।

बृहस्पतिप्रभूता देवस्य सवितुस्सवे ॥

देवा देवैरवन्तु मा प्रथमा द्वितीयैर्द्वितीयास्तृतीयैस्तृतीयास्तत्वेन^{११} ॥ २०

^१ Accent corr. T1 und Brl सुंष्टोकाः; cf. VS 20, 4.

^२ So Ch, ohne

Accent; T1 und Brl सुंमङ्गलाः

^३ So Ch, ohne Accent; T1 सत्यराजाः;

Brl सत्यराजाः, hier hört der Text von T1 und Brl 121 auf.

^४ So corr. Ch

^५ So corr. Ch हां महो, cf. MS 3, 11, 8; VS 20, 6.

^६ So corr. Ch सहः; cf. MS 3, 11, 8; VS 20, 6.

^७ So corr. Ch विज्ञानमायुर्मे

पचितिर्भसत्; MS 3, 11, 8 विज्ञां पायुर्मे पचितिः; desgl. VS 20, 9.

^८ So Ch; 10 MS

3, 11, 8 अश्वदौ; desgl. VS 20, 9.

^९ So corr. Ch द्वितः

^{१०} So corr. Ch

सोपा वृत्तिः

सत्यं यज्ञेन यज्ञो यजुर्भिर्यजूषि सामभिस्सामान्यृग्भिर्ऋचो याज्या-
भिर्याज्या वषट्कारैर्वैषट्कार आहुतिभिराहुतयो मे कामान्समर्धयन्तु भू-
स्वाहा ॥

लोमानि प्रयतिर्मम त्वङ् म आनतिरागतिः ।

५ मीसं म उपनतिर्वस्वस्थि मज्जा म आनतिः ॥ ॥ ४ ॥

cf. Mātr S 3 11 8, TBr 2 6 5, VS 20 1—13

यहेवा^१ देवहेडनं देवासश्चकृमा^२ वयम् ।

अग्निर्मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वहस^३ ॥

यदि दिवा यदि नक्तमेनैसि चकृमा वयम् ।

वायुर्मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वहस^३ ॥

१० यदि जायद्यदि स्वप्न ऐनीसि^४ चकृमा वयम् ।

सूर्यो मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वहसः ॥

यज्ञामे यदराथे यासभायां यदिन्द्रिये ।

यच्छूद्रे यदर्य ऐनश्चकृमा वयम् ।

यदेकस्याधि धर्मेणि तस्यावयजनमसि ॥

११ यदापो अग्न्या वरुणेति शपामहे ततो वरुण नो मुञ्चावभृष
निचुद्गुण^५ निचेरुसि निचुद्गुणो ऽव देवैर्देवकृतमेनो ऽयाडव^६ मर्यै-
मर्यैकृतमुरोरा नो देव रियस्याहि^७ ॥

समुद्रे ते हृदयमप्स्वन्तस्मं त्वा विशन्त्वोषधीरुतापः ॥

सुमित्रा य आप ओपधयो भवन्तु दुर्मित्रास्तस्यै भूयासुर्यो ऽस्मा-

२० ष्ठेष्टि यं च वयं द्विषमः ॥

दुपदादिवेन्नुमुचानस्त्विन्नस्त्राली मत्तादिव ।

^१ Die ersten drei Verse accentuirt nach T1 und T7, Westeres fehlt dort. Auch in W1 finden sich diese drei Verse doch ohne Accente. ^२ Ch देवास

च. ^३ T7 स्वप्नमेनैसि, dergl. W1, ohne Accent, dagegen T1 स्वप्न ऐनीसि

^४ So corr Ch निचुद्गुण, vgl. das Folgende. ^५ So corr Ch याडव. ^६ So corr Ch रियस्याहि.

पूतं पवित्रेणैवाज्यमापश्रुन्वन्तु मैनसः ॥

उद्वयं तमसस्पतिं पश्यन्तो ज्योतिरुत्तरम् ।

देवं देवचा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तरम् ॥

प्रत्यस्तो वरुणस्य पाशः प्रतियुतो वरुणस्य पाशः ॥ एधो ऽस्यधि-
पीमहि समिदसि^१ ॥ तेजो ऽसि तेजो मयि घेहि ॥

अपो अद्यान्वचारिषं रसेन समगन्महि ।

पयस्वानप आगमं तं मा सैसृज वर्चसा ॥

समावर्ति पृथिवी समुपास्समु सूर्यः ।

वैश्वानरज्योतिर्भूयासं विभुं कामं व्यध्वै ॥

भूस्वाहा ॥ ५ ॥ cf. Māitr. S. 3, 11, 10; 1, 3, 39, TS 1, 4, 45, VS 20, 14—23. 10

समिद इन्द्र उपसामनीके पुरोरुचा^२ पूर्वकृद्वावृषानः ।

त्रिभिर्देवैस्त्रिंशता वज्रबाहुर्जघान वृषं वि दुरो ववार ॥

नराशंसः प्रति शूरो मिमानस्तनूतपात्रति यज्ञस्य धाम ।

गोभिर्वपावान्मधुना समञ्जन्हिरण्यैश्चन्दी^३ यजतु^४ प्रचेताः ॥

इदितो देवैर्हरिर्वा अभिष्टिराजुह्वानो हविषा शर्धमानः ।

पुरंदरो गोचभिद्वज्रबाहुरायातु यज्ञमुप नो जुषाणः ॥

जुषाणो बर्हिर्हरिवान् इन्द्रः प्राचीर्न सीदत्रदिशा पृथिव्याः ।

उरुप्रथाः प्रथमानं स्योनमादित्यैरक्तं वसुभिस्सजोपाः ॥

इन्द्रं दुरः कवयो धावमाना वृषाणं यन्तु^५ जनयस्सुपत्नीः ।

द्यौरो देवीरभितो विश्वयन्तां सुवीरा वीरं प्रथमाना महोभिः^६ ॥

उपासानक्ता बृहती^७ बृहन्तं पयस्वती सुदुधे शूरमिन्द्रम् ।

पेशस्वती तन्तुना संव्ययन्ती देवानां देवं यजतस्सुरुक्ते ॥

^१ Vgl. TS 1, 4, 45, 3; VS 20, 23

^२ So corr. Ch पुरोरुचा

^३ So corr.

Ch त्रिमज्जान्दि^४ ^४ MS 3, 11, 1 यजति, desgl. VS 20, 37.

^५ So corr. Ch यद

^६ MS 3, 11, 1 यन्ति, VS 20, 40 यन्तु

^७ So corr. Ch ययोनिः

^८ यदतो fehlt in

Ch und ist von mir ergänzt; cf. MS 3, 11, 1, VS 20, 41.

दैव्या मिमाना मनसा पुरुषा होतारा' इन्द्रं प्रथमा सुवाचा ।
 मूर्धन्यज्ञस्य मधुना दधाना प्राचीनं ज्योतिर्हविषा वृधातः ॥
 तिस्रो देवीर्हविषा वर्धमाना इन्द्रं जूषाणा वृषणं न पत्नीः ।
 अर्च्छिचं तनुं ययसा सरस्वतीडा देवी भारती विश्वतूर्तिः* ॥

॥ तदा दधदिन्द्राय शुष्ममपाको ऽचिष्टुर्यशसे मुखणि ।
 वृषा यजन्वृषणं भूरिता मूर्धन्यज्ञस्य समनक्तु देवान् ॥
 वनस्पतिरवमृष्टो न पाशैस्मन्या समञ्जश्छमिता' न देवः ।
 इन्द्रस्य हव्यैर्जठरं पृष्ठानस्त्वदाति' यजं मधुना घृतेन ॥
 स्तोक्रानामिन्दुं प्रति शूर इन्द्रो वृषायमाणो' वृषभस्तुराघाट् ।

॥ घृतमुषा मनसा हव्यमुदन्मूर्धन्यज्ञस्य' जुषती स्वाहा ॥ ॥ ६ ॥
 cf. Maitr. S. 3. 11, 1, VS. 20, 36-46, TBr. 2. 6, 8

आ चर्यणिमा वृषभो जनानां राजा कृशीनां पुरुहुत इन्द्रः ।
 स्तुतश्चवस्यच्चवसोप मद्विगुक्ता' हरी वृषणा याह्वार्वाक्' ॥
 विवेपे यन्मा धिषणा जजान स्तवै पुरा पार्यादिन्द्रमहः' ।
 अहसो यव पीषरघषा नो नावेव यान्तमुभये हवन्ते ॥

॥ ति सधीचीहृतयो" वृष्यानि पौस्यानि" नियुतस्सश्चुरिन्द्रम्" ।
 समुद्रं न सिन्धव उक्थशुष्मा" उरुव्यचसं गिर आविशन्ति ॥
 सत्यमित्तन्न त्वावाँ अन्यो अस्तीन्द्र देवो न मर्त्यो ज्यायान् ।
 अहवहिं परिशयानमर्णो ऽवासृजो अपो अञ्छा समुद्रम् ॥"

* So corr. Ch. दीताय. * So corr. Ch. पिष्यातूर्ति. * So corr. Ch. हव्यया
 समञ्जश्छमिता, cf. VS. 20. 46. * So auch VS. 20, 45, dagegen MS. 3, 11, 1
 स्वदातु. * So corr. Ch. वृषाणज्जानो, MS. 3. 11, 1 und VS. 20, 46 = Corr. * So
 corr. Ch. हव्यमुदन्म, cf. MS. 3, 11, 1 a E. * So corr. Ch. यशसे मद्विगुत्तया,
 cf. MS. 4, 14, 18, RV. 1, 177, 1. * So corr. Ch. वोट MS. 4, 12, 3 = Corr.,
 RV. 3, 32. 14 दाह. * So corr. Ch. पायति, cf. MS. 4. 12. 3. RV. 3, 32, 14.
 * So corr. Ch. इतयो cf. RV. 6. 36, 3, MS. 4. 14. 19 (die Samh. MS. hat =
 KATH. I). * So corr. Ch. पौस्यानि. * So corr. Ch. अञ्छा. * So corr. Ch.
 उक्थशुष्मा. * RV. 6, 30. 4, MS. 4, 14, 18.

प्र ससाहिपे पुरुहूत श्वूज्येष्ठस्ते शुभ इह रातिरस्तु ।
 इन्द्राभर दक्षिणेना वसूनि पतिस्मिन्धूनामसि रेवतीनाम् ॥^१
 स शेवृधमधिधा द्युक्षमसे महि द्यवं जनापाडिन्द्र तथ्यम् ।
 रक्षा च नो मघोनः पाहि सूर्याया च नस्त्वपत्या इपे धाः ॥^२
 ॥ ७ ॥ cf. Mātr. S. 4, 14, 18; 4, 12, 3; TBr. 2, 6, 9.

5

समिद्धो अग्निरश्विना ततो घर्मो विपाद् सुतः ।
 दुहे धेनुस्सरस्वती सामं शुक्रमिहेन्द्रियम् ॥
 तनूया भिषजा सुते ऽश्विनोभा सरस्वती^३ ।
 मध्वा रजसीन्द्रियमिन्द्राय पथिभिर्वहान्^४ ॥
 इन्द्रायेन्दु सरस्वती नराशसेन नमहुम्^५ ।
 अथातामश्विना मधु भेषजं भिषजा सुते ॥
 आजुह्वाना सरस्वतीन्द्रायेन्द्रियाणि वीर्यम् ।
 इडाभिरश्विना इपै समूजै सं रयिं दधुः ॥
 अश्विना नमुचेस्तुतं सोमं शुक्रं परिसुता ।
 सरस्वती तमाभरद्वर्हिपेन्द्राय पातवे ॥
 कवथो न थ्यचस्वतीरश्विभ्यां न दुरो दिशः ।
 इन्द्रो न रोदसी दुघे^६ दुहे कामान्सरस्वती ॥
 उघासा नक्तमश्विना दिवेन्दु सायमिन्द्रियैः ।
 संजानाने सुपेशसा समञ्जाते सरस्वत्या ॥
 पातं नो अश्विना दिवा पाहि नक्तं सरस्वति^७ ।
 दैव्या होतारा भिषजा पातमिन्द्र सचा सुते ॥

10

15

20

^१ RV 10, 160, 1, MS 4, 12, 3 ^२ RV 1, 54, 11, MS 4, 14, 18. ^३ So corr. Ch सर* ^४ So auch VS 20, 56; dagegen MS 3, 11, 3 वर ^५ So corr. Ch नमहुम्, MS 3, 11, 3 und VS 20, 57 -- Corr ^६ Für दुघे haben MS 3, 11, 3 und VS 20, 60 उघे, aber VS 21, 34 auch दुघे ^७ So corr. Ch सरस्वती, cf MS 3, 11, 11; VS 20, 62.

तिस्रस्त्रेधा सरस्वत्यश्विना भारतीडा' ।

तीव्रं परिस्रुता सोममिन्द्रायामुपबुर्मदम्' ॥

अश्विना भेषजं मधु भेषजं नस्सरस्वती ।¹

गोभिर्न सोममश्विना मासरेण परिस्रुतम्' ।

5 समधाती सरस्वत्या स्वाहेन्द्रे सुतं मधु ॥ ॥ ८ ॥²

cf Maiti S 3, 11, 3, VS 20, 65—66, TBr 2, 6, 12

अश्विना हविरिन्द्रियं नमुचेर्धिया सरस्वती ।

आ जुक्रमासुराडसु' मघमिन्द्राय' जभिरे ॥

यमश्विना सरस्वती हविपेन्द्रमवर्धयन् ।

स विभेद वलं' मघं' नमुचा आसुरे सचा ॥

10 तमिन्द्रं पशवस्सचाश्विनोभा सरस्वती ।

दधाना अभ्यनूषत हविषा यज्ञ इन्द्रियम् ॥

य इन्द्र इन्द्रियं दधुस्सविता वरुणो भगः ।

स सुचामा हविष्पतिर्यजमानाय सध्वत ॥

सविता वरुणो दधद्यजमानाय दापुषे ।

15 आदत्त नमुचेर्बसु सुचामा बलमिन्द्रियम् ॥

वरुणः क्षत्रमिन्द्रियं भगेन सविता धियम् ।

सुचामा यशसा बलं दधाना यज्ञमाशत ॥

अश्विना गोभिरिन्द्रियमश्वेभिर्वीर्यं बलम् ।

हविपेन्द्रं सरस्वती यजमानमवर्धयन्'³ ॥

¹ So corr Ch त्रीड

² So corr Ch वासुधुमे, VS 20, 63 प सुधुमे, MS ॥, 11, 3 वासुधुमे, aber Padap. richtiger इन्द्राय । सुधु' । ³ Die zweite Hälfte dieses Verses fehlt in Ch

⁴ So Ch, in MS 3, 11, 3 und VS 20, 66 परिस्रुत' ⁵ Die Bezeichnung für den Abschluß von Cap 8 fehlt in Ch, ich habe denselben gesetzt nach Analogie der Theilung von MS 3, 11, 3 und 3, 11, 4, welches letzteres Capitel ebenfalls mit अश्विना हविरिन्द्रिय beginnt

⁶ So corr Ch मासुराडसु, cf MS 3, 11, 4 und VS 26, 67 = Corr

⁷ Auch VS 20, 67 मघं, dagegen MS 3, 11, 4 मघ' ⁸ So Ch, nach MS 3, 11, 4 nach allen MSS यत्, dagegen VS 20, 65 यम

⁹ Ch मघच', VS 20, 65 मघं, dagegen MS 3, 11, 4 मघ' ¹⁰ So corr Ch यधयन्, cf aber MS 3, 11, 4 und VS 20, 73 = Corr

ता नासत्या सुपेशसा हिरण्यवर्तनी नरा ।
 सरस्वती हविष्मतीन्द्र^१ कर्मसु नो ऽवत ॥
 ता भियजा सुकर्मणा सा^२ सुदुधा सरस्वती ।
 स वृचहा शतक्रतुरिन्द्राय दधुरिन्द्रियम् ॥
 युवै^३ सुराममश्विना नमुचा आसुरे सचा ।
 विपिपाना शुभस्पती इन्द्रं कर्मस्वावतम्^४ ॥
 पुषनिव पितरा अश्विनोभेन्द्रावपुः काव्यै^५ दंसनाभिः ।
 यत्सुरामं व्यपियशशीभिस्सरस्वती त्वा मघवन्नभिष्णक् ॥
 यस्मिन्नश्वास ऋषभास उद्यणो^६ वशा मेपा अयसृष्टा^७ आहुताः ।
 कीलालपे सोमपृष्टाय वेधसे^८ ददा मतिं जनय^९ चारुमघये ॥
 अहाव्यमे हविरास्ये ते सुचीव घृतं चम्बीव सोमः ।
 वाजसनिं रयिमस्ते सुवीरं प्रणस्तं धेहि यशसं बृहन्तम् ॥ ९ ॥
 of Maitr ॥ ३ 11, 4 VS 20, 67—79, TBr २ 6 13
 समिद्धो अग्निस्समिधा सुपमिद्धो वरेण्यः ।
 गायत्री छन्द इन्द्रियं त्रियविर्गौर्वयो दधुः ॥
 तनूनपाच्छुचिवतस्तनूपाश्च^{१०} सरस्वती^{११} ।
 उष्णिहा छन्द इन्द्रियं दित्यवाह गौर्वयो दधुः ॥
 इडाभिरगिरीव्यस्तोमो देवो अमर्त्यः ।
 अनुष्टुप्छन्द इन्द्रियं यज्ञाविर्गौर्वयो दधुः ॥
 सुबर्हिर्गभिः पूषणौ स्तीर्णवर्हिर्मर्त्यः ।
 बृहती छन्द इन्द्रियं त्रिवस्तो गौर्वयो^{१२} दधुः ॥

^१ So VS 20, 74 तेन्द्र, dagegen MS ३ 11, 4 तेन्द्र ^२ So corr Ch स
^३ So corr Ch युवा ^४ Vgl RV 10 131, 4, auch MS ॥ 11, 4 und VS 20, 76
^५ So corr Ch भात्र तवाणो ^६ So Ch, cf dagegen MS ३, 11, 4 & E und VS
 20 78 ^७ So corr Ch वेदये, cf MS ३ 11, 4, VS 20 78 ^८ So auch VS
 20 78, dagegen MS ३, 11, 4 & E अन्ये ^९ So corr Ch वाहुवि, was VS
 21, 13 schreibt, während MS इगुवि buchst. Im Kath aber pflegt man स + य ein
 छ zu werden ^{१०} So corr Ch हवती ^{११} So corr Ch योर्व

त्वा वैश्वानराय चैष्टुभेन च्छन्दसांहरूपदधे^१ देवस्य त्वा सवितुः । सव्रे
ऽश्विनोर्वाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामसये त्वा वैश्वानरायानुष्टुभेन च्छन्द-
सा राचीमुपदधे^२ ॥

पुनस्त्वादित्या रुद्रा वंसवस्समिन्धतां पुनश्चैहाणो वसुनीथ यज्ञैः ।

५ धृतैर्न ते तन्वं वर्धयामि सत्यास्सन्तु यजमानस्य कामाः ॥^३

अग्निर्होता नो अध्वर्ये वाजी संपरिखीयते ।

देवो देवेषु यज्ञियः ॥^४

परि चिचिष्ट्यध्वरं यात्यमी रथीरिव ।

ज्ञा देवेषु प्रयो दधत् ॥

१० परि वाजपतिः कविरग्निर्हव्यान्यक्रमीत् ।

दधद्रत्नानि दारुण्ये ॥

परि त्वापे पुरं वयं विप्रै सहस्य धीमहि ।

धृपदणै दिवै दिवै^५ हन्तारं भद्रुरावताम्^६ ॥

परि प्रागादेवो^७ अमी रक्षोहामीवचातनः ।

१५ सैधन्विश्वा अग्न द्विपो दहनंक्षीसि विश्वहा ॥

चित्तस्य परिचित ऊर्ध्वश्रितश्चयध्वम् ।

प्रजामसै रयिमसै नियच्छत ॥ १२ ॥

व्रजं कृणुध्वी स हि वो नृपाणो वर्म सीव्यध्वं बहुला पृथूनि ।

पुरः कृणुध्वमायसीरधृष्टा मा वसुसोच्चमसो^८ द्रिहता तम् ॥

२० अजीजनन्नमृतं^९ मर्यासो ऽसेमाणं तरणिं वीदुजम्भम् ।

दश स्वसारो अपुवस्समीचीः पुमींसं जातमभिसंभन्ताम्^{१०} ॥

^१ Accent corr T1 und Brl च्छन्दसाहरूपदधे W1 च्छन्दसाहरूपदधे ^२ T1 रात्रि
मुपदधे, Brl fol 51 रात्रिमुपदधे ^३ Vgl TS 4 2 3, 4 5 2, 2 5 ^४ Vgl RV
4 15, 1 10g MS 4 13, 4, TBr 3 6 4, 1 ^५ Accent corr T1 und Brl दिवै
दिवै, cf RV 10, 67, 22 ^६ Ch रावताम् T1 und Brl रावताम्, cf RV 10 67, 22
^७ Brl fol 51 द्विपो, desgleichen W1, ohne Accent ^८ So corr Ch hier wieder
das einzige Ma heit वासुसोच्चमसो, aber vgl RV 10 101 5 ^९ So corr Ch
अजीजनपयत, vgl RV 3, 29, 13 ^{१०} So Ch RV 11, 29 13 रभन्ते

सार्कं हि शुचिना शुचिः प्रशास्ता क्रतुनाजनि ।
 विद्वानस्य व्रता ध्रुवा वया इवानुरोहति^१ ॥
 अंपासदेतु^२ निर्घृतिर्नेहास्या अंपि किं चन ।
 अगोतां नाष्टौ पाप्मानं सर्वं तदपहन्महे ॥
 अंपास्य नैर्घृतां पाशां मृत्योरेकशतं चये ।
 अंपास्य ये^३ सिनाः पाशा मृत्योरेकशतं सुवे^४ ॥
 ये ते पाशा एकशतं मृत्यो मर्त्याय हन्तावे ।
 तीस्ते^५ यज्ञस्य मायया सर्वानवयजामहे ॥
 देवीमहं निर्घृतिं^६ बाधमानः पितृव पुत्रं दमये^७ वंचोभिः ।
 यां जायमानस्य जायमानस्य^८ शिरो देवीं प्रति सूरिर्विचष्टे ॥^९
 शं नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये ।
 शं योरभिस्रवन्तु नः ॥^{१०}
 ऊर्जं विभ्रद्वसुधनिस्सुमेधा गृहाणां^{११} मोदमाना सुवचाः ।
 अघोरेण चक्षुषाहं शिवेन गृहाणां^{१२} पश्यन्वय उत्तिरामि ॥
 गृहाणामायुः^{१३} प्र वयं तिराम गृहा अस्माकं प्रतिरन्वायुः ।
 येन देवा ज्योतिषोर्ध्वा उदायन्तेनादित्या वसवो येन रुद्राः ।
 येनाङ्गिरसो महिमानमानशुस्तेनैतु यजमानस्त्वस्ति ॥
 स्योना मृषिवि भवानृक्षरा निवेशनी ।
 यच्छा नश्यन्ते^{१४} सप्रथाः ॥

^१ So Ch; RV 2, 5, 4 रोहते
 vorhanden; darnach accentuirt

^२ Von hier ab wiederum ein Stück in T₁

verhanden; darnach accentuirt ^३ So meine Correctur, Ch अमोत्यानाष्टौ, T₁
 अमोत्यानाष्टौ ^४ Accent von mir gesetzt; in T₁ ये ohne Accent ^५ So T₁

सिनाः etc.; in Ch सिनापायाया मृत्योरेकशतं सुवे ^६ So T₁, in Ch तीस्ते ^७ Ch
 तिराति ^८ So Ch, ohne Accent, T₁ पुत्रान्दय, aber TS 4, 2, 5, 4 पुत्रं दमये

^९ Accent corrigirt. In T₁ auch das 2 जायमानस्य accentuirt; in Ch ist dasselbe
 durchstrichen, erscheint also del. ^{१०} Hier bricht T₁ ab. ^{११} Vgl. AV

1, 6, 1. ^{१२} So corr. Ch यद्वाना न यो- ^{१३} So corr. Ch यद्वाना ^{१४} So
 corr. Ch यद्वानामायुः ^{१५} So corr. Ch न यमं, aber cf. RV 1, 22, 15; MS 4, 12, 2.

^{१६} So Ch; RV 1, 22, 15 यमः; desgl. MS 4, 12, 2.

वाक्ता समुद्र' उपदधातु प्रजावनिं रायस्योपवनिं मह्यं वाजिनाय
महो ध्रुवा सलिलासि ज्योतिष्मती सा स्वर्गं लोकं प्रजानीहि प्रजा-
पतिः प्रजापतौ सादयतु नयाद्भिस्त्वद्भुवा सीद ॥ १३ ॥

उदस्याद्यनजिज्ञो जिदश्च जिद्विरण्यजिंसूनृतया' परीवृतः ।

१ एतचक्रेण' सवितां रथेनोर्जो भागं पृथिवीमेत्यापृणन्' ॥

सं वरचान्दधातन' निराहारं' कृणोतन ।

सिञ्चामहा अवनं ययमुद्रिणं विश्वाहादस्तमंशितम् ॥

ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्तादिं सीमतंस्सुरुचो वेन आवः ।

सं बुध्या उपमां अस्य विष्टास्ततश्च यौनिमंसतश्च' विबः ॥

१० अनाप्ता यां वः प्रथमां यस्यां कर्माणि कुर्वते ।

वीराब्धो अव मां दर्शस्तं' एतत्पुरो' दधे ॥

पयै ध्रु प्रधन्व' वाजसातये परि वृचाणि सदाणिः ।

द्विषंस्तरथ्या' ऋण्यां न ईयसे ॥

सहस्रधारं ऽव ते समस्वरन्दिवो नाके मधुजिह्वा असथतः ।

११ तस्य स्पशो न निमिषन्ति भूर्णयः पदे पदे' पाणिंनस्सन्ति सैतवः ॥^{१३}

मलिङ्गुचो नामासि त्रयोदशो मास' इन्द्रस्य शर्मासीन्द्रस्य व-
र्मासीन्द्रस्य वरूथमसि तं त्वा प्रपद्ये संगुस्सांश्चस्संपूरुषः^{१४} ॥ सह यन्मे
ऽस्ति तेन सं मे गर्भं च वमं च भव गायत्रीक्षोमभिः प्रविशामि

^१ So corr Ch समुद्रा ^२ Dies Capitel accentuirt nach T₁, Brl fol 117 und Wⁿ ^३ Wⁿ यतचक्रेण MS 2, 7, 12 एकचक्रेण ^४ Brl त्यापृणन्, Wⁿ पूषण, cf MS 2 7 12 बुधिया यापयपृणन् ^५ So T₁ und Brl fol 117, desgl Ch, ohne Accent Wⁿ 2 म वरचं दधातन TS 4, 2 5, 5 म वरचा द ^६ So T₁, Brl und Wⁿ resp निराहारयद्भुः, Ch निराहार्य TS 4, 2 5, 5 निराहारयान Wⁿ मासः, desgl Ch, ohne^१ Acc vgl Lāth 16, 15 20 5, MS 2 7, 15, TS 4, 2, 8 2 ^७ T₁ मा दर्शस्तं Brl मा दर्शस्तं Wⁿ मा दर्शस्तं, Ch मदमस्तदा cf AV 4 7, 7 ^८ Wⁿ 2 हते पुरोदधे, cf AV 4, 7, 7 ^९ So T₁ Brl, Wⁿ 2, in Ch वृचतु cf RV 9, 110, 1 ^{१०} T₁ तरथ्या, cf RV 9, 110, 1 ^{११} So T₁ und Brl, in Wⁿ पदे पदे ^{१२} Vgl zu dem ganzen Verse RV 9, 74 6 ^{१३} So T₁ und Brl, in Ch त्रयोदश मास, Wⁿ त्रयोदश मास ^{१४} So T₁ und Brl, desgl Ch ohne Accent, in Wⁿ सयोपायस्यपूरुष

चिष्टुंभे^१ त्वां प्रविशामि जगती मसिं प्रविशाम्यनुष्टुभमस्मां प्र-
विशामि पङ्क्तिं मज्ज्ञां^२ प्रविशामि ॥

ऐन्द्रायं वमं बहुलं यदुयं विंशे देवां नान्ति विध्यन्ति शूराः ।

तन्त्रस्त्रायतां तन्वृस्सर्वतो महदायुष्मन्तो जरांमुपगच्छेम जीवाः ॥ १४ ॥

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशखायामोरिमिकायां सौवाम-
शीनामाष्टाचिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥^३

यदकन्दः प्रथमं जायमान उद्यन्समुद्रादुत वा पुरीषात् ।

श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुत्यं^४ महि जातं ते अर्बन् ॥

अभ्यस्यादिश्याः^५ पृतना अरातीस्तदगिराह तदु सोम आह ।

बृहस्पतिस्सवितेन्द्रस्तदाह पूषा माधात्सुकृतस्य लोके ॥

18

आस्यादुदस्यादजनिष्ट विप्रो व्यास्थन्नृधो अग्निशीत बाहू ।

सममृक्षि ज्योतिषा भूर्यस्य परा बाधस्व निर्वृतिं पराचैः^६ ॥

प्रजापतिस्त्वा सादयतु ॥

दिवो मूर्धासि पृथिव्या नाभिर्हर्गपामोपधीनाम् ।

विश्वायुष्मर्षं सप्रधा नमस्पथे वयस्स्वस्तदः^७ ॥

15

^१ So T1 und Br1, in W2 चैष्टुम्, desgl. Ch, ohne Accent ^२ T1 und Br1 मज्ज्ञा, W2 मज्ज्ञ, Ch मज्ज्ञा ^३ So die Unterschrift des Capitels in Ch

^४ So corr Ch तपस्तुत्यं, vgl RV 1, 163, 1, in Kāth selbst nur noch die Anfangsworte des Verses an zwei Stellen (40, 6, 5, 6, 3) ^५ So corr Ch अभ्यस्ताः, cf TS 4, 2, 6, 1, MS 1, 5, 3, 1, 6, 2

^६ Ch निर्वृतिम्, kein Parallelvers

^७ So corr Ch नाभिर्हर्ग ^८ Vgl Kāth 18, 15, wo der Vers anders abschließt, cf auch MS 2, 12, 3, VS 18, 54

प्राचीनमूर्ध्वमधरागपागुद्देवाः^१ पान्तु^२ यजमानममृतमृतात्^३ ।

तेन वक्षणा तेन च्छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वङ्गुवा सीद ॥

आपो रेवतीः क्षयथा हि वस्वः क्रतुं च भद्रं विभृथामृतं च ।

रायथ स्थ स्वपत्यस्य पत्नीस्सरस्वती तद्गृणते वयो धात् ॥

- १ अर्थेतस्थान्वगतो^४ उपेर्वस्तेजसा देवताभिर्गृह्णामि शर्म च स्य
वर्म च स्य देवस्य वस्सवितुः प्रसवे मधुमतीस्सादयामि ज्योतिषे वा
शुक्रास्स्य वीर्यावतीरिन्द्रस्य च इन्द्रियावतो देवताभिर्गृह्णाम्यमृतं च
स्य सत्यं च स्य देवस्य वस्सवितुः प्रसवे मधुमतीस्सादयामि चक्षुषे
वां मन्द्रास्स्थाभिभवो^५ विष्णोषां वो^६ देवानां देवताभ्यो गृह्णामि
१० रक्षोघ्नीश्च स्थारातिघ्नीश्च^७ स्य देवस्य वस्सवितुः प्रसवे मधुमतीस्साद-
यामि रेतसे वामधिपतिरस्यूर्जस्वानादित्यानां यो देवानां देवता-
भिर्गृह्णामि सपत्नघ्नीश्च स्थाभिमातिघ्नीश्च स्य देवस्य वस्सवितुः प्र-
सवे मधुमतीस्सादयामि प्रजाभ्यो वां वज्रक्षितस्स्योर्ध्वश्चितो घृहस्य-
तेर्वो वक्षणा देवताभिर्गृह्णामि वसु च स्य वामं च स्य देवस्य वस्स-
११ वितुः प्रसवे मधुमतीस्सादयामि तेजसे वां क्षत्रभृतस्स्यौजस्तिनीर्मि-
चावरुणयोर्वो देवयोर्देवताभिर्गृह्णामि भूतं च स्य भव्यं च स्य देवस्य
वस्सवितुः प्रसवे मधुमतीस्सादयामि वचसे वां दिवि धयस्वान्त-
रिक्षमापृण मृथिव्यां कल्पस्व ॥ १ ॥

यददस्संप्रयतीरहा अनदता^८ हते ।

- २० तस्मादा नद्यो^९ नाम स्य ता यो नामानि सिन्धवः ॥

यत्प्रेषिता वरुणेनाच्छीर्मे^{१०} समवल्पात ।

तदिन्द्र आपोद्यतीर्वस्तस्मादापो अनुष्टुन ॥

^१ So corr Ch मूर्ध्वम^२ So corr Ch पान्तु^३ So Ch, kein Parallel
vers^४ Ch अपेर्वस्तेजसा वgl TS 1, 8, 11, 1^५ So corr Ch वक्षणे
वास्य भूयो^६ Dies wo fehlt in Ch und ist von mir ergänzt^७ So corr
Ch स्थाराति^८ So corr Ch अनदता aber cf MS 2, 13, 1, TS 5, 6, 1, 2,
AV 3, 13, 1^९ Ch schreibt zwei Mal nach einander नद्यो नद्यो^{१०} Ch
वरुणेनाच्छीर्मे, vgl AV 8, 13, 2, anders MS 2, 13, 1, TS 5, 6, 1, 2

अपकामं स्पन्दमाना अवीवरत' वो हिकम्' ।

इन्द्रो वशशक्तिभिर्देवीस्तस्माद्दानाम' वः प्रियम् ॥

एको देवो अण्यतिष्ठन्स्पन्दमाना उपेत्य ।

उदानिपुर्महीरिति तस्मादुदकमुच्यते ॥'

आपो देवीर्धृतमिदाप आसन्नशीघ्रोमौ विभ्रत्याप इत्ताः ।

तीष्ठा रसो मधुपृचामरंगम' आ मा प्राणेन सह वर्चसागन् ॥

तपो योनिरसि प्राजापत्यं विश्वाभिस्त्वा धीभिरुपदधामि ॥'

ये यज्ञं समगृह्णन्देवा देवेभ्यस्परि ।

ताभ्याययी नयन् प्रजानती स्वर्गे लोके अमृतं दुहाना ॥

ये ज्योतींतीपि संदधति स्वरारोहन्तो अमृतस्य लोकम् ।

ते यन्तु प्रजानन्तो यज्ञं दधानासुकृतस्य लोकम् ॥

यः पन्था विततो देवयानश्छन्दोभिर्विगृहीत एति ।

तेनातिष्ठ दिवमन्तरिक्षं यज्ञं गृहीत्वा सुकृतस्य लोकम् ॥

ये पशवो मेध्यासो यज्ञस्य योनिमभिसंवभूवुः ।

तान्ददन्ते कवयो विपश्चिन्तो यज्ञं दुहानासुकृतस्य लोके ॥

यो यज्ञस्सहस्रधरो द्यावापृथिव्योरधि निर्मितः ।

तेनैतु यजमानस्वस्त्या दिवो ऽधि पृष्ठमस्थ्यात् ॥

आयवे स्वाहायुष्कृते' स्वाहायोः पत्नने स्वाहा विष्णवे स्वाहा

बृहस्पतये स्वाहा ॥

अद्वयसंभृतः पृथिव्या रसो विश्वकर्मणस्समवर्तताधि ।

तस्य त्वष्टा विदधतूपमेति तन्मर्त्यस्य देवमाजानमपे ॥'

¹ So corr. Ch अवीवरत, vgl. AV 3, 13, 3; MS 2, 13, 1, TS 5, 6, 1, 3.

² Vgl. TS 5, 6, 1, 3. ³ So corr. Ch द्वयो तस्माद्वाचाम ⁴ Vgl. AV 3, 13, 1, MS 2, 13, 1.

⁵ So corr. Ch मधुपृचा; vgl. oben 35, 3; MS 2, 13, 1; AV 3, 13, 5; TS 5, 6, 1, 3. ⁶ So corr. Ch प्राप्ता; aber vgl. oben 35, 3; MS 2, 13, 1; AV 3, 13, 5; TS 5, 6, 1, 3.

⁷ Vgl. MS 2, 13, 2 ⁸ So corr. Ch स्वाहायुष्टवे ⁹ Vgl. MS 2, 7, 15; VS 31, 17; TAr. 3, 13; 10, 1, 3.

चिवृत्ते अये शिरस्तेन अये शिरः पञ्चदशौ ते अये^१ बाहू तौ मे
अये^२ बाहू सप्तदशस्ते अय आत्मा स मे अय आत्मैकविंशौ ते अय
ऊरू तौ मे अय ऊरू त्रिणवौ ते अये अष्टीवन्तौ तौ^३ मे अये^४
अष्टीवन्तौ चयस्त्रिंशं ते अये प्रतिष्ठानं तन्मे अये प्रतिष्ठानं चिवृत्ते
१ अये शिरस्तेन माभिपाहि पञ्चदशौ ते अये बाहू ताभ्यां माभिपाहि
सप्तदशस्ते अय आत्मा तेन माभिपाह्येकविंशौ ते अय ऊरू ताभ्यां
माभिपाहि त्रिणवौ ते अये अष्टीवन्तौ ताभ्यां माभिपाहि चय-
स्त्रिंशं ते अये प्रतिष्ठानं तेन माभिपाहि ॥ २ ॥

cf AY 2, 18, MS 2 13 1 und 2, TS 5, 6 1

प्रजापतिस्त्वा^५ सादयतु पृथिव्याः पृष्ठे ज्योतिष्मतीं व्यचस्वतीं
१० प्रयस्वतीं प्रथो ऽसि पृथिव्यसि भूरसि भूमिरस्यदितिरसि विश्वधाया
विश्वस्य भुवनस्य धर्षी पृथिवीं यच्छ पृथिवीं ईह पृथिवीं मा हिं-
सीर्विश्वस्मै प्राणाय ध्यानायामानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरिषाया-
मिष्ट्वाभिपातु मद्वा स्वस्त्या छर्दिषा शंतमेन तया देवतयाङ्गिरस्व-
ङ्गवा सीद ॥

११ चितिं जुहोमि मनसा यथा देवा इहागमन् ।
वीतिहोषा ऋतावृधः ॥
समुद्रस्य वसुनस्य यत्नञ्जुहोमि^६ विश्वकर्मणे ।
विश्वाहादाभ्यै हविः ॥

स्वाहोदपुरा^७ नामास्यन्वेन विष्टा वसवो रक्षितारो ऽग्निरधि वि-
१० यज्ञो अस्यां तां^८ त्वा प्रपद्ये सा मे शर्म च वर्म च भव तया देवत-

^१ So corr Ch चयौ ^२ So corr Ch चयौ ^३ Dies hier fehlt in Ch und ist von mir eingeschaltet. ^४ So corr Ch चयौ ^५ Vgl MS 4 9, 16, VS 13, 17, TS 4 4, 6, 4, 3, 3

^६ Vgl MS 2, 10 ॥, TS 5 5, 1 3, VS 17, 78 ^७ Ch schreibt यत्नञ्जुहोमि ॥ जुहोमि, im Folgenden dagegen fehlen die Versabtheilungen und sind daher von mir gesetzt vgl MS 2, 10 6 a E, TS 5, 1, 4, 3, VS 17, 78

^८ Vgl MS 2, 8, 14, TS 4, 4, 5 ^९ So corr Ch ता

याङ्गिरस्वद्भुवा सीद ज्योतिरसि' ज्योतिर्मं यच्छ पृथिवीं हेह पृथिव्या
मा पाहि तया देवतयाङ्गिरस्वद्भुवा सीद भूरसि भुवनस्य रेत इष्टका
स्वर्गो लोको मनसा त्वान्वारोहामि सूरसि स्वस्सीष्टका स्वर्गे लोके
चाचा त्वान्वारोहामि' यास्ते अय आर्द्रा' योनयो याः कुलायिनीर्ये
ते अय इन्द्रो या उ नाभयो यास्ते अये तन्व ऊर्जो नाम ताभि- ५
स्वमुभयीभिस्संविदानास्स्वयंचिन्वानास्तन्वी' निपीद ॥

मधु वाता' अतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः ।

माधीर्नस्सन्वोपधीः ॥

मधु नक्तमुतोपसा मधुमत्पार्थिवं रजः ।

मधु द्यौरस्तु नः यिता ॥'

10

मधुमावो वनस्पतिर्मधुमौ अस्तु सूर्यः ।

माधीर्गावो भवन्तु नः ॥

संसर्पन्दीन्समुद्रान्स्वर्गानपां' पतिर्वृषभ' इष्टकानाम् ।

तच गच्छ यच पूर्वं परेताः' पुरीषं वसानस्सुकृतस्य' लोकम् ॥

अपां गम्भीरं गच्छ मा त्वा सूर्यः परिताप्सीन्मायिर्वैश्वानरः' ।

16

अनु त्वा दिव्या वृष्टिस्सचतामसिद्राः' प्रजा अभिविपश्य ॥

मही द्यौः पृथिवी च न इमं यज्ञं मिमिक्षताम् ।

पिपृतां नो भरीमभिः ॥''

स्यूता देवेभिरमृतेनागादुखा स्वसारमधि वेदिमस्यात्' ।

¹ So corr Ch उज्यो'

² So corr Ch क्षरन्ति

³ So corr Ch चान्ता

⁴ So corr Ch स्वयंचिन्वानास्त-

⁵ So corr Ch यात, aber vgl RV 1, 90, 6,

MS 2, 7, 16, TS 4, 2, 3, 3, VS 13, 27

⁶ Vgl RV 1, 90, 7, zum folgenden

Verse RV 1, 90, 8

⁷ Ch संसर्पन्दीन्समु- aber W 2 संसर्पन्दीन्समुद्राः, vgl MS

2, 7, 16, VS 13, 31 Dieser und die beiden folgenden Verse in W 2 vorhanden, doch mit so lückenhafter Accentuation, daß ich auf deren Wiedergabe verzichtet habe

⁸ W 2 पति वृषभं

⁹ W 2 परेता

¹⁰ W 2 वारुः, cf aber MS

2, 7, 16 ¹¹ So corr Ch ह्या सुयं परेताः, W 2 ह्या सुयं परेताः, vgl VS 13, 30

¹² Ch सचतामसि

¹³ Vgl RV 1, 22, 13, MS 2, 7, 16

¹⁴ So

corr Ch वेदि, vgl MS 2, 7, 16

सत्यं पूर्वभिर्ऋषिभिश्चाकूपानो ऽपिः प्रविष्टौ इह तद्दधातु ॥
 पृथिवि पृथिव्यां सीद माता मातरि माता स्योना स्योनायाम् ॥
 क्रतुं देवानाममृतत्वमीमहे^१ ऽपिं सधस्ये सदनेष्वच्युतम् ।
 वैश्वानरं ब्रह्मणा विश्वव्यचसि स्तोमस्य धामन्निदधे पुरीषम् ॥
 ९ न्यधुर्माचया कवयो वयोधसमग्निं सधस्ये सदनेषु सुक्रतुम् ।
 वैश्वानरं ब्रह्मणा विश्वव्यचसि स्तोमस्य धामन्यधां पुरीषम् ॥^२
 समिध्यमानि समिधा समिन्यते ऽपिं सधस्ये सदनेष्वहुतम् ।
 वैश्वानरं ब्रह्मणा विश्वव्यचसि स्तोमस्य धामन्पवमानमाभृतम् ॥
 समास्त्वापे ॥ ३ ॥ cf MS 2, 7, 16, 2, 8, 14, 2, 10, 6, 4, 9, 16 etc.

- 10 विश्वकर्मा^३ दिशां पतिः प्रजापतिस्सं नः पशून्पातु सं मां पातु
 तया देवतयाङ्गिरस्वंब्रुवां सीद प्रजापतिर्दिशां पतिः प्रजापतिस्सं
 नः पशून्पातु सं मां पातु^४ तया देवतयाङ्गिरस्वंब्रुवां सीद रुद्रौ दि-
 शां पतिर्वैरुणो दिशां पतिरपिर्दिशां पतिः प्रजापतिस्सं नः पशू-
 न्पातु सं मां पातु तया देवतयाङ्गिरस्वंब्रुवां सीद ॥ मां छन्दस्तन्मृ-
 ११ थिव्यमिर्देवतां^५ प्रमां छन्दस्तदन्तरिक्षं^६ वांतो देवता प्रतिमां छन्द-
 स्तदं^७ द्यौस्सूर्यो देवतासीवयं^८ छन्दस्तद्विंशसौमो^९ देवता विरादं छ-
 न्दस्तद्यौर्वैरुणो देवता गायत्री छन्दस्तदजां^{१०} बृहस्पतिर्देवता विष्टु-
 प्छन्दस्तद्विण्मिन्द्रो देवता जंगती छन्दस्तद्वी^{११} प्रजापतिर्देवतानु-
 ष्टुप्छन्दस्तदयुर्मिर्वा देवतोष्णिहा छन्दस्तद्वंशुः^{१२} पूषा देवता बृहती^{१३}

^१ So corr Ch कृतुदेवानाममृतत्वमीमहे, vgl MS 2, 7, 16

^२ Vgl MS 2, 7, 16

^३ Dies Capitel accentuirt nach T1, T3 und BrI fol 72 73

fehlt in Ch, die Worte finden sich aber in den accentuirtten Mss, desgl in W 1 f, wo dies Textstück ebenfalls vorliegt doch ohne Accente

^४ T1, T3 und BrI schreiben मा चः

^५ T1, T3 und BrI चमां चः

^६ T1, T3 und BrI

प्रतिमा चः

^७ W 1 f द्यौस्सूर्यो देवतासीवयं

^८ Ch गायत्री चः, T1, T3 und BrI

गायत्री चः

^९ Ch विंशसौमो, T1, T3 und BrI विंशसौमो चः

^{१०} T1, T3 und

BrI विण्मिन्द्रो

^{११} T1 T3 und BrI द्यौर्मिर्वा चः

BrI विण्मिन्द्रो

^{१२} T1 T3 und BrI द्यौर्मिर्वा चः

छन्दस्तद्वृष्टिः पञ्चन्यो देवता पङ्क्तिच्छन्दस्तदंशः परमेष्ठी देवता तेन
ग्रन्थणा तेन छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वद्भुवासीदत¹ ॥ ४ ॥

cf. TS II, 5, 11; MS 2, 13, 14.

श्रुतसदसि सत्यसदसि तेजससदसि वर्चससदसि यशससदसि गृणा-
नासि धामासि धाम्ने त्वा धामभ्यस्त्वा धामसु² सीद सनिरसि सत्ये
त्वा सनेयं विन्निरसि वित्त्यै त्वा विदेयं कर्मासि कर्मणे त्वा क्रियासि³
शक्तिरसि शक्त्यै त्वा शक्नेयं भूतिरसि भूत्यै त्वा भूयासं गूर्दां ऽसि गूर्दाय
त्वा गूर्देभ्यस्त्वा गूर्दे सीद क्ष्वचं पाहि क्ष्वचं पिन्व क्ष्वचं जिन्व क्ष्वचं
यच्छ क्ष्वचमसि क्ष्वचाय त्वा क्ष्वचेभ्यस्त्वा क्ष्वचे सीद विश्वेषु त्वा पार्थि-
वेषु सादयामि विश्वेषु त्वान्तरिक्षेषु सादयामि विश्वेषु त्वा दिव्येषु
सादयामि विश्वासु त्वाप्सु सादयामि विश्वासु त्वौपधिषु सादयामि⁴
विश्वेषु त्वा वनस्पतिषु सादयामि विश्वासु त्वा दिक्षु सादयामि वि-
श्वासु त्वा प्रदिक्षु सादयामि ॥ दिवि सीद स्वर्जिदसि पृतनाजिदसि
भूरिजिदस्यभिजिदसि विश्वजिदसि सर्वजिदसि सत्राजिदसि धनजि-
दसि भ्राडसि विभ्राडसि प्रभ्राडसि सपत्नहनं त्वा वर्जं सादयामि
रक्षोहनं त्वा वर्जं सादयामि पिशाचहनं त्वा वर्जं सादयामि यातु-⁵
धानहनं त्वा वर्जं सादयाम्यरातिहनं त्वा वर्जं सादयाम्यभिमातिहनं
त्वा वर्जं सादयामि शत्रुहणमसि शत्रुहणं⁶ भ्रातृव्यहणमसुरहणं त्वैन्द्रं
वर्जं सादयामि ॥ ५ ॥

उददस्युदितिरस्युद्यत्यस्याक्रममाणास्याक्रामन्यस्याक्रान्तिरसि सं-
क्रममाणासि⁷ संक्रामन्यसि संक्रान्तिरसि स्वर्गांसि स्वरसीपि सीदो-⁸
र्जि सीद भगे सीद द्रविणे सीद सुभूते सीद पृथिव्या यज्ञिये सीद
विष्णोः पदे सीदेडायाः पदे सीद घृतवन्ति सीद पिन्वमाने सीद संव-

¹ So T's und Br ganz deutlich; in T: wohl ebenso, doch nicht ganz deut-
lich; in Ch पुत्रा सीदत; vgl. unten 39, III a. E. ² So corr. Ch धामासु

³ So corr. Ch शत्रुहणमसि शत्रुहणं ⁴ So corr. Ch संक्रामाणा

त्तरे सीद परिवत्सरे सीदेदावत्सरे सीदानुवत्सरे सीदोद्धत्सरे सीदैकस्यां
सीद दशसु सीद शते सीद सहस्रे सीदायुते सीद प्रयुते सीद नियुते
सीदार्बुदे^१ सीद न्यर्बुदे^२ सीद वड्हे सीद समुद्रे सीद मध्ये सीदान्ते
सीद परार्धे सीद ॥ पिन्वमानासि पिन्वमानाय त्वा पिन्वमानेभ्यस्त्वा
५ पिन्वमाने सीदतेमस्युताय^३ त्वर्तेभ्यस्त्वर्ते^४ सीद सत्यमसि सत्याय त्वा
सत्येभ्यस्त्वा सत्ये सीद संधिरसि संधये त्वा संधिभ्यस्त्वा संधिषु सीद
सँष्टिडसि सँष्टिपे त्वा सँष्टिड्भ्यस्त्वा सँष्टिटसु सीद संपदसि संपदे
त्वा संपद्भ्यस्त्वा संपत्सु सीद ॥ ६ ॥

प्राची दिग्गायत्री छन्दो रथन्तरं सामाग्निर्देवता वसन्त ऋतुस्त्रि-
१० बृहस्लोमः पञ्चदशवर्तनिस्त्रियविर्वयः कृतमयानां पुरोवातो वातस्त्रा-
नग ऋषिर्दैक्षिणा दिक् षिष्टुप्छन्दो बृहत्सामेन्द्रो देवता यीष्म ऋतुः
पञ्चदशस्लोमस्त्रिदशवर्तनिर्दिन्यवाङ्मयस्त्रेतायानां^५ दक्षिणावातो वा-
तः प्रान्त ऋषिः प्रतीची दिग्जगती छन्दो वैरूपै साम महतो देवता
वर्षा ऋतुस्त्रिदशस्लोम एकविंशवर्तनिस्त्रिवत्सो वयो द्वापरो ऽया-
१५ नां^६ पश्चाद्वातो वातस्त्रनातन ऋषिरुदीची दिगनुष्टुप्छन्दो वैराजं
साम विश्वे देवा देवता शरहत्तुरेकविंशस्लोमस्त्रिणववर्तनिस्तुर्यवाङ्मय
आस्कन्दो ऽयानामुत्तराद्वातो वातः पुराण ऋषिर्ध्वा^७ दिक् पङ्क्ति-
श्छन्दश्शाफरं रैवतं साम मिचावरुणो देवता हेमन्तशिशिरा ऋतु
षिणवस्त्रोमस्त्रयस्त्रिंशवर्तनिः^८ पष्ठवाङ्मयो ऽभिभूरयानां विष्वग्वा-
२० तो^९ वातस्सुपर्णं ऋषिः पितरः पितामहाः परे ऽवरेभ्यस्ते नः पान्तु
ते नो ऽवन्तस्त्रिंशस्त्रयस्त्रिंशचे ऽस्यामाग्निष्यस्यां पुरोधायामस्यां^{१०}
देवहूत्यां तेन प्रक्षणा तेन च्छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वष्टुवासी-
दत^{११} ॥ ७ ॥ cf MS 2, 7, 20, TS 4 3, 3

^१ So corr Ch दुर्बे^२ So corr Ch न्यर्बुदे^३ So corr Ch होदतम^४ So corr Ch त्वतेभ्य^५ Ch यानाद्वि^६ So corr Ch त्वयुपरो यान^७ So

corr Ch ऋषिः

^८ So corr Ch त्रिणव^९ So corr Ch त्रिष्ययातो^{१०} So corr Ch पुरोधाय^{११} So corr Ch वा ऋषिर्देवत vgl 39, 4 a E, 30, 13 a E

आयुषः प्राणैः संतनु प्राणाद्यानि संतनु व्यानादपानि संतन्वपाना-
 चक्षुस्संतनु^१ चक्षुष्यश्रोत्रं संतनु श्रोत्राद्यानि संतनु वाच आत्मानं
 संतन्यात्मनः पृथिवीं^२ संतनु पृथिव्या अन्तरिक्षं संतन्वन्तरिक्षादिवै
 संतनु दिवस्त्वस्संतनु पृथिवी वशाभावस्या गर्भो वनस्पतयो जरा-
 य्वगिर्वत्सो ऽपिहोचं पीयूषो ऽन्तरिक्षं वशा धाता गर्भो रुद्रा जरायु^३
 वायुर्वत्सो धर्मः पीयूषो द्यौर्वशा स्तनयित्नुर्गर्भो नद्यचाणि जरायु
 सूर्यो वत्सो वृष्टिः पीयूष ऋग्वशा बृहद्वनतरे गर्भः प्रियनिविदो ज-
 रायु यज्ञो वत्सो दक्षिणा पीयूषो विद्वग्वा राजन्वो गर्भः पश्यो जरायु
 राजा वत्सो बलिः पीयूषः ॥ १ ॥ cf TB. 1, 5, 7.

भूमस्कृदसि वरिचस्कृदसि प्राच्यसूध्वांस्यन्तरिक्षमसि तेजोदां त्वा^४ १०
 तेजसि सादयामि वर्चोदां त्वा^५ वर्चसि सादयामि पयोदां त्वा पयसि
 सादयामि यज्ञोदां त्वा यज्ञसि सादयामि द्रविणोदां त्वा द्रविणे सा-
 दयामि पृथिव्यास्त्वा द्रविणे सादयाम्यन्तरिक्षस्य त्वा द्रविणे साद-
 यामि दिवस्त्वा द्रविणे सादयामि दिशां त्वा द्रविणे सादयामि द्रवि-
 णोदां त्वा द्रविणे सादयाम्यप्सुपदसि वयस्सदसि ज्येनसदसि गृध्रस- १५
 दसि^६ सुपर्णसदसि ॥

या देवसीएक आयुदां उपशीवरी^७ ।

सा मामुपशेप्य^८ जायेव पतिमिस्तदा ॥

या देवसीएके प्राणदा व्यानदा अपानदाश्चक्षुर्दाश्रोत्रदा वाग्दा
 आत्मदाः पृथिविदा अन्तरिक्षदा द्यौर्दास्त्वर्दाः^९ कुमारीदाः प्रफर्वादाः २०
 प्रथमीपशदा युवतिदा उपशीवरी ॥ सा^{१०} मामुपशेप्य जायेव पति-
 मिस्तदा ॥ ९ ॥ cf MS 2, 13, 18 und 16; TS 4, 4, 7 and 6

^१ So corr. Ch नाश्व

^२ So corr. Ch पृथिवी

^३ So corr. Ch तेजोदत्ता

^४ So corr. Ch वर्चोदत्ता

^५ So corr. Ch वृष्टे

^६ So corr. Ch तपमोघा

^७ So corr. Ch पश्ये

^८ So corr. Ch हृदाः

^९ So corr. Ch वा

उयमेव सा या प्रथमा व्यौच्छत्सावास्वन्तश्चरति^१ प्रविष्टा ।

वधूर्मिमाय नवगज्जनिवी^२ वय एनां महिमानसचन्ते ॥

छन्दस्वती उपसौ पेपिशाने समानं योनिमनुसंचरेते^३ ।

सूर्यपत्नी विचरतः प्रजानती केतुमती अजरे भूरितेसा ॥

५ चतस्य पन्थामनु तिस्र आगुल्यो घर्मासो अनु रेतसागुः ।

प्रजामेका रक्षत्यूर्जमेका क्षत्रमेका रक्षति देवयूनाम् ॥^४

चतुष्टोमसदधाद्या तुरीया यज्ञस्य पक्षा चतुष्यो भवन्ती ।

गायत्री त्रिष्टुप्जगती विराडर्कं युञ्जानास्त्वरभरन्निदम्^५ ॥

पञ्चभिर्धाता विदधा इदं यज्ञासी स्वसृजनन्यञ्च^६ पञ्च ।

१० तासामु यन्ति प्रयवेण पञ्च नाना रूपाणि क्रतवो वसानाः^७ ॥

पञ्च^८ व्युष्टीरनु पञ्च दोहा गां पञ्चनाम्नीमृतवो ऽनु पञ्च ।

पञ्च दिशः पञ्चदशेन कृष्णास्तमानमूर्ध्वरिभि लोक्मेकम् ॥

ज्योतिष्मती प्रतिमुञ्चते नभ उपा देवी सूर्यस्य^९ व्रतेन ।

विपश्यन्ति पशवो^{१०} जायमाना नानारूपा मातुरस्या उपस्ये ॥

१५ त्रिंशत्स्वसार उपयन्ति निष्कृती समानं केतुं प्रतिमुञ्चमानाः ।

चतूस्तन्वते^{११} कवयः प्रजानतीर्मध्येछन्दसः^{१२} परियन्ति भास्वतीः ॥

^१ So Ch, in MS 2, 13, 10 haben wir साप्यन्तश्चरति, AV 8, 9, 11 व्यौच्छत्सावास्वन्तश्चरति, TS 4, 3, 11, 1 व्यौच्छत्सावास्वन्तश्चरति, keine dieser Lesungen liegt die von Ch so nahe, daß die Correctur evident wäre, vielleicht ist सा तासा zu lesen? oder doch nach MS zu corrigiren?

^२ So corr Ch क्षत्रमे, aber vgl MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 1, AV 8, 9, 11.

^३ So corr Ch सचन्ते, MS 2, 13, 10 und AV 8, 9, 12 = Corr, TS 4, 3, 11, 1 सचन्ती, auch an heiße sich Ch leicht corrigiren.

^४ Vgl MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 1, AV 8, 9, 13.

^५ So corr Ch हर्कं यज्ञानास्त, vgl MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 2, AV 8, 9, 14.

^६ So corr Ch स्यमूर्, cf TS 4, 3, 11, 2, anders MS 2, 13, 10.

^७ So corr. Ch वसान, cf MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 2.

^८ Hier beginnt ein Fragment in W 2, einige Verso mit unvollkommener Accentuation, auf deren Wiedergabe ich verzichtet habe, cf oben 26, 11, MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 4, AV 8, 4, 15.

^९ So W 2, in Ch देवीसूर्यस्य, cf MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 3.

^{१०} W 2 व्रतमे

^{११} So W 2 in Ch तन्वती, vgl MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 3.

^{१२} So Ch, in W 2 सप्यच्छ

शुक्रपद्मा नभसा ज्योतिषागाद्विश्वरूपा ऋत्विग्विकेतुः^१ ।
 समानमर्थे स्वपस्यमाना^२ बिभती जगमजर^३ उष आगाः ॥
 चतूनां पत्नी प्रथमेयमागाद्दहां नेवी जनिवी^४ प्रजानाम् ।
 एका सती बहुधोपो^५ व्युच्छाजीर्णा तं जरय सर्वमन्यत् ॥
 चतस्य धाम प्रथमा व्युपुष्यपामेका^६ महिमानं बिभर्ति ।
 सूर्यस्विका चरति निष्कृतानि धर्मस्विका सवितैका नियच्छते^७ ॥
 एकाष्टका तपसा तपमाना जजान गर्भं महिमानमिन्द्रम् ।
 तेन दस्यून्व्यसहन्त देवा हन्तासुराणामभयच्छचीभिः^८ ॥
 क्षनानुजामनुजां मामकर्ते^९ सत्यं वदन्धनुयच्छ एतत् ।
 भूयासमस्य सुमतौ यथा यूयमन्या वो^{१०} अन्यामति मा प्रयुक्त^{११} ॥
 अभून्नु नस्सुमतौ विश्वयेदा आष्ट^{१२} प्रतिष्ठामविदन्नु^{१३} गाधम् ।
 भूयासमस्य सुमतौ यथा यूयमन्या वो^{१४} अन्यामति मा प्रयुक्त^{१५} ॥
 प्रथमा ह व्युवास^{१६} सा धेनुभवद्यमे ।

सा नः पयस्वती दुहामुत्तरामुत्तरा^{१७} समाम् ॥ ॥ १० ॥^{१८}

cf MAitr S 2 13, 10, TS 4 3 11, AV 8 9, 11—16

अपिनतौपाद्^{१९} क्त्वा णचीपतिस्सौहाद्येन^{२०} स्वर्गो यज्ञेन मघवान्-
 न्युना वृचहा वृषभेन त्वष्टा वपद्वारेणार्धभाक् पृथिव्या स्तृणीको^{२१} ऽन्नेन
 गयस्मान्ना तनूमानृग्भिस्त्वादस्तपसानाधृष्टसूर्येण विराट्पुत्रिभिः प्राभ-

^१ So Ch in W: Lücke vgl TS 4, 11 5 ययवोर- ^२ So corr Ch
 व्यस्यमाना W: नमदस्यपयमात्रा vgl TS 4 3 11, 5 ^३ So corr Ch जगमजर
 W: २ जराम उष ^४ So corr Ch जनिवे vgl MS 2 13 10 TS 4, 3 11, 5
^५ So corr Ch धोपो ^६ So corr Ch व्युपुष्य vgl MS 2 13, 10, TS 4, 3 11, 5
^७ Ch काविय- ^८ Vgl TS 4, 3 11, 3 ^९ So corr Ch जगमजर, W: मामकर्त,
 vgl TS 4, 3, 11, 3 ^{१०} So W 2, in Ch वो ^{११} W: मा प्रयुक्त ^{१२} So corr
 nach Anlesung von TS 4, 3, 11, 4 Ch schreibt आष्टा ^{१३} So corr Ch मविद्रे
 नु, W 2 hier nicht mehr vorhanden, TS 4, 3, 11, 4 मविदद्वि ^{१४} So corr Ch
 वो ^{१५} So corr Ch व्ययाम vgl MS 2 13, 10 a E, TS 4, 3, 11, 5 ^{१६} Ch
 सुतरामुत्तरा ^{१७} So corr Ch ॥ ११ ॥ ^{१८} So corr Ch अनिमगतापाद् ^{१९} So
 corr Ch सौहाद्येन, aber cf TS 4, 4, 8 ^{२०} So Ch

वत्संवत्सरेण पर्यभवद्भीषाद्' चाभीषाह्यथाभिवयाश्वोर्ध्ववयाश्च स-
वयाश्च बृहद्वयाश्च सासह्यश्च सहीर्यश्च सहमानश्च सहस्वीश्चाभि त्वा
गूर नोनुमस्त्वामिद्वि हवामहे ॥ ११ ॥ cf TS 4 4 8

कया' नश्चिचं आभुवदूती' सदावृधस्संखा ।

१ कया शंचिष्ठया वृतां ॥

कंस्त्वा सत्यो मंदानां मैहिष्ठो मत्तदन्वसः ।

दृढां चिदारुजे' वसु ॥

अभी घुं णस्संखीनामविता जरितृणांम् ।

शतं भवास्यूतिभिः' ॥

१० इन्द्रो दधीचो अस्यभिर्वृचाण्यप्रतिष्कृतः' ।

जघान नवतीर्नव ॥

इच्छन्नाश्वस्य यच्छिरः पर्वतेष्वपथितम् ।

अविन्दच्छर्यणावति' ॥

अचाह गोरमन्वत' नाम त्वष्टुरपीच्यम्' ।

११ इत्था चन्द्रमसो गृहे ॥

तमिन्द्रं वाजयामसि महे वृचाय हन्तवे ।

स वृषा वृषभो भुवत् ॥

इन्द्रस्स दामने कृत ओजिष्ठस्स यले वृषी" ।

द्युम्नी शुक्ली"स सोम्यः" ॥

¹ So corr Ch दधीचाश्वसोपासगाः

nach Brl fol 175

² Ch आभुवद्, cf RV 4 31, 1

³ Der Anfang des Cap accentuirt

cf RV 4, 31, 2 MS 2 13 9

⁴ Brl अक्षयुं hier bricht Brl ab

⁵ So corr Ch प्रतिष्ठतः, cf RV 1, 64 13, MS 2, 13, ॥

⁶ Vgl MS 2 13, 6, dagegen RV 1, 64, 14 तद्विषः

⁷ So corr Ch योत्, cf RV 1, 64 15, MS 2, 13 6

⁸ So corr Ch पोरयम्, = RV 1 64 15

⁹ sic Ch in Abweichung von allen andern Texten RV 8 62 8, MS 2 17, 6 u 8 w

¹⁰ Dort findet sich dafür द्वि

¹¹ So Ch, während die andern Texte यत्नादी लेखे RV 8, 62, 8 u 8 w

¹² So corr Ch स आद्य

गिरा वज्रो न संभृतस्सबलो अन्नपच्युतः^१ ।

ववक्ष उयो अस्तुतः ॥

इन्द्रमित्राग्निनो बृहदिन्द्रमर्केभिरर्किणः ।

इन्द्रं वाणीस्नूपत ॥

इन्द्र इक्षर्योस्सचा संमिथ आ वचोभुजा ।

इन्द्रो वज्रो हिरण्ययः ॥

इन्द्र वाजेषु नो वह^२ सहस्रप्रधनेषु च ।

उय^३ उयाभिरुतिभिः ॥

अभि त्वा शूर नोनुमो ऽदुग्धा इव घेनवः ।

ईशानमस्य जगतस्स्वर्द्धशमीशानमिन्द्र तस्थुयः ।

ईशानमिन्द्र तस्थुषः ॥^४

न त्वावी अन्थो दिव्यो न पार्थिवो^५ न जातो न जनिष्यते ।

अश्वायन्तो मघवन्मिन्द्र वाजिनो^६ गथ्यन्तस्त्वा हवामहे ॥

त्वामिदि हवामहे साता^७ वाजस्य कारवः ।

त्वां वृचेष्विन्द्र सत्यतिं नरस्त्वां काष्ठास्वर्वतः ।

त्वां काष्ठास्वर्वतः ॥

स त्वं नश्चिव वज्रहस्त धृष्ट्या महस्स्तवानो अद्रिबः ।

महस्स्तवानो अद्रिवो गामश्वं रथ्यमिन्द्र संकिर सचा वाजं न जि-
ग्युषे ॥^८

यज्ञा यज्ञा वो अयये गिरा गिरा च चक्षसे^९ ।

प्र प्र वयममृतं जातवेदसं प्रियं मित्रं न शैसिपम् ।

^१ So corr. Ch चक्षसे; vgl. RV 8, 82, 9; MS 2, 13, 6 u. s. w.

^२ So Ch;

in RV 1, 7, 4 जय; deagl. MS 2, 13, 6 u. s. w.

^३ So corr. Ch उय

^४ So

corr. Ch ईशानमिन्द्र तस्थुषं न त्वावी etc., vgl. RV 7, 32, 22; MS 2, 13, 9 u. s. w.

^५ So corr. Ch पार्थिवः न etc.; vgl. RV 7, 32, 23; MS 2, 13, 9.

^६ So corr. Ch

न जनिष्यते श्वायन्तो मघवन्मिन्द्र वाजिनः गथ्यं vgl. RV 7, 32, 23; MS 2, 13, 9.

^७ So

corr. Ch साता; vgl. RV 6, 46, 1; MS 2, 13, 9.

^८ Vgl. RV 6, 46, 2; MS

2, 13, 9. ^९ So Ch; dagegen दक्षसे in RV 6, 46, 1; MS 2, 13, 9 u. s. w.

वत्संवत्सरेण पर्यभवदभीषाद्' चाभीषाह्यश्चाभिवयाश्चोर्ध्ववयाश्च स-
वयाश्च बृहद्वयाश्च सासह्यश्च सहोयीश्च सहमानश्च सहस्वीश्चाभि त्वा
पूर नोनुमस्त्वामिद्वि हवामहे ॥ ११ ॥ cf TS 4 4 8

कया' नश्चिचं आभुवदूती' सदावृधस्सखा ।

८ कया शचिष्ठया वृता ॥

कस्त्वा सत्यो मदानां मेहिष्ठो मत्सदन्वस' ।

दृढा चिदारुजे' वंसु ॥

अभी पुं एस्सस्तीनामविता जरितृणांम् ।

शतं भवास्पूतिभिः' ॥

10 इन्द्रो दधीचो अस्यभिर्वृचाण्यप्रतिष्कृतः' ।

जघान नवतीर्नव ॥

इच्छन्नश्वस्य यच्छिर' पर्वतेष्वपश्रितम् ।

अविन्दच्छर्यणावति' ॥

अवाह गोरमन्वत' नाम त्वपुरषीच्यम्' ।

15 इत्या चन्द्रमसो गृहे ॥

तमिन्द्र वाजयामसि मेहे वृचाय हन्तवे ।

स वृषा वृषभो भुवत् ॥

इन्द्रस्स दामने कृत ओजिष्ठस्स बले वृधी" ।

द्युम्नी शुक्ली" स सोम्य" ॥

¹ So corr Ch दधीचाभिवयाश्चोर्ध्ववयाश्च
nach Bel fol 175

² Ch आभुव' cf RV 4 31 1

³ Der Anfang des Cap accentuirt

cf RV 4 31, 2 MS 7 13 9

⁴ Bel अवन्त' hier bricht Bel ab

⁵ So corr

Ch प्रतिष्ठत cf RV 1, 84 13, MS 2, 13 6

⁶ Vgl MS 2 III 6, dagegen RV

1, 84 14 तद्विद

⁷ So corr Ch गोर, cf RV 1, 84 15, MS 2, 13 6

⁸ So

corr Ch पुरषम् s RV 1 84 15

⁹ sic Ch an Abweichung von allen andern

Texten RV 8 82 8, MS 2 13 6 u. s. w. Dort findet sich dafür द्युम्नी

¹⁰ So

Ch während die andern Texte पुरषी lesen, RV 8, 82 8 u. s. w.

¹¹ So corr

Ch स सोम्य

गिरा वज्रो न संभृतस्सबलो अनपच्यतः^१ ।

ववक्ष उयो अस्तृतः ॥

इन्द्रमित्राग्निनो बृहदिन्द्रमर्केभिरर्किणः ।

इन्द्रं वाणीरनूपत ॥

इन्द्र इन्द्रयोस्सचा संमिष्ट आ वचोयुजा ।

5

इन्द्रो वज्री हिरण्ययः ॥

इन्द्र वाजेषु नो वह' सहस्रप्रधनेषु च ।

उय' उयाभिरूतिभिः ॥

अभि त्वा गूर नोनूमो इदुग्धा इव घेनवः ।

ईशानमस्य जगतस्स्वर्देशमीशानमिन्द्र तस्युषः ।

10

ईशानमिन्द्र तस्युषः ॥^२

न त्वावाँ अन्यो दिव्यो न पार्थिवो' न जातो न जनिष्यते ।

अश्वायन्तो मधवन्मिन्द्र वाजिनो' गव्यन्तस्ता हवामहे ॥

त्वामिहि हवामहे साता' वाजस्य कारवः ।

त्वां वृत्रेध्विन्द्र सत्पतिं नरत्वां काषास्वर्वतः ।

15

त्वां काषास्वर्वतः ॥

स त्वं नश्चिच वज्रहस्त धृष्णाया महस्तवानो अद्रिबः ।

महस्तवानो अद्रिवो गामश्वं रथ्यमिन्द्र संकिर सचा वाजं न जि-
ग्युषे ॥^३

यज्ञा यज्ञा वो अगये गिरा गिरा च चक्षसे' ।

20

म म वयममृतं जातवेदसं मियं मित्रं न ईसिवम् ।

^१ So corr. Ch *पच्यतः; vgl. RV 8, 82, 9; MS 2, 13, 6 u. s. w. ^२ So Ch; in RV 1, 7, 4 जय; desgl. MS 2, 13, 6 u. s. w. ^३ So corr. Ch उजा ^४ So

corr. Ch ईशानमिन्द्र तस्युषो न त्वावाँ etc.; vgl. RV 7, 32, 22; MS 2, 13, 9 u. s. w.

^५ So corr. Ch पार्थिवः ॥ etc.; vgl. RV 7, 32, 23; MS 2, 13, 9. ^६ So corr. Ch

॥ जनिष्यते श्वायन्तो मधवन्मिन्द्र वाजिनः गव्यः vgl. RV 7, 32, 23; MS 2, 13, 9. ^७ So

corr. Ch साता, vgl. RV 6, 46, 1; MS 2, 13, 9. ^८ Vgl. RV ॥, 46, 2; MS

2, 13, 9. ^९ So Ch; dagegen दवसे in RV 6, 48, 1; MS 2, 13, 9 u. s. w.

प्रियं मित्रं न शैसियम् ॥

ऊर्जो नपाति^१ स हिनायमस्युर्दाशेम^२ हव्यदातये दाशेम हव्यदातये ।

भुवद्वाजेष्वविता^३ भुवद्बुध^४ उत चाता तनूनाम् ॥ ॥ १२ ॥

cf. Mātr. S. 2, 13, 9 und 6 etc.

अग्ने^५ देवीं इहावह जज्ञानो वृक्तवर्हिषे ।

१ असि होता न ईयः ॥

अग्नम् महो^६ नमसा यविष्ठं^७ यौ दीदाय संमिदस्त्वे दुरोणे ।

चित्रभानुं^८ रौदसी अन्तर्बुवीं^९ स्वाहुतं^{१०} विश्वतः प्रत्यश्वम् ॥

मेधाकारं विदेषस्य प्रसाधनमग्निं^{११} होतारं परिभूतमं मतिम्^{१२} ।

त्वामर्भस्य^{१३} हविषस्समानमिच्छां महो वृणते नान्यं त्वत्^{१४} ॥

१० मनुष्वत्त्वा^{१५} निधीमहि मनुष्वत्समिधीमहि ।

अग्ने मनुष्वदङ्गिरो देवान्देवयते यज ॥

अग्निर्हि वाजिनं विधे ददाति विश्वचर्षणिः ।

अग्नी^{१६} राये स्वाभुवै स प्रीतो याति वार्यमिथे स्तोतृभ्य^{१७} आभर ॥

अग्निर्देवता कृत्तिका नक्षत्रं प्रजापतिर्देवता रोहिणी नक्षत्रं मरु-

१८ तो देवतेन्वका नक्षत्रं रुद्रो देवता बाहुर्नक्षत्रमदितिर्देवता पुनर्वसु-

र्नक्षत्रं बृहस्पतिर्देवता तिष्यो नक्षत्रं सर्पा देवताष्टेपा नक्षत्रं पितरो

देवता मघा नक्षत्रं भगो देवता फल्गुनीर्नक्षत्रमर्यमा^{१९} देवतोत्तराः

^१ So corr. Ch ग्रैसियमुर्जो नपाति

^२ So corr. Ch हव्यः ॥ दाशेत; vgl. RV 6, 49, 2;

MS 2, 13, 9.

^३ So corr. Ch हुविष्य

^४ So corr. Ch बुधः

^५ Dies Capitel

auch in T1 und BrI fol. 126 vorhanden; darnach accentuirt.

^६ So die Mes.;

dagegen RV 7, 12, 1 मग्निः; desgl. MS 2, 13, 5; TBr. 3, 11, 6, 3.

^७ So T1;

in Ch यविष्ठ; BrI यविष्ठः

^८ Ch चित्रं भानु

^९ BrI fol. 126 चन्तरोयौ

^{१०} Accent in diesem Worte erglänzt; T1 und BrI स्वाहुतं ohne Accent.

^{११} So

T1 und BrI; Ch निवर्हतिरं परिभूतमतिम्

^{१२} So T1 und BrI; in Ch स्वाभमस्य;

cf. TBr. 3, 11, 6, 3; RV 10, 91, 8 anders

^{१३} So T1 und BrI; in Ch स्वा

महो दणते नाभ्यस्तत्

^{१४} So T1 und BrI; in BrI मनुष्वत्त्वा; cf. RV 5, 21, 1;

TBr. 3, 11, 6, 3

^{१५} So T1 und BrI, Ch यविष्यः; vgl. RV 5, 6, 3; TBr.

3, 11, 6, 4.

^{१६} Ch स्तोत्रेभ्य

^{१७} So BrI; in Ch चन्तरोयौ; T1 wohl

नो न

फल्गुनीनक्षत्रं^१ सविता देवता हस्तौ^२ नक्षत्रं तंश देवता चित्रा
 नक्षत्रं वायुर्देवता निष्ठा नक्षत्रमिन्द्रापी देवता विशाखं^३ नक्षत्रं
 मिथुं देवतानूराधां नक्षत्रमिन्द्रो देवता ज्येष्ठा नक्षत्रं निर्वृतिर्देवता
 मूलं नक्षत्रमापो देवतापादां नक्षत्रं विंशे देवा देवतोत्तरा^४ अषाढां
 नक्षत्रं विष्णुर्देवताश्रव्यो नक्षत्रं वसवो देवता श्रविष्ठा नक्षत्रं बरु-
 णो देवता शर्तभिषङ् नक्षत्रमजं एकपाद्देवता प्रोष्ठपदां नक्षत्रमहि-
 र्बुध्यो देवतोत्तरे प्रोष्ठपदां नक्षत्रं पूषा देवता रेवती नक्षत्रमश्विनौ
 देवताश्रयजौ नक्षत्रं यमो देवतापभरणीनक्षत्रमयं रुचस्थ प्रजाप-
 तेस्सोमस्य धातुर्भूयांसं^५ प्रजनिषीय तेन ग्रहणा तेन च्छन्दसा तया
 देवतयाङ्गिरस्वर्धुवांसोदत्^६ ॥ १३ ॥

10

cf. TBr. 3, 11, 6, 3 und 4; Mātr. S. 2, 13, 20

अग्निर्मूर्धायमग्निस्त्वामग्ने पुष्करादधि ॥

हुवे वस्सुद्योत्मानं सुवृत्तिं विशमग्निमतिथिं सुप्रयसम्^७ ।

मिथ इव यो दिधिषाय्यो भूदेव आदेवे जने जातवेदाः ॥

पुरो यो मन्द्रं दिव्यं सुवृत्तिं प्रयति यज्ञे अग्निमध्वरे दधिध्वम् ।

पुर उक्थेभिस्स^८ हि नो विभावा स्वध्वरा करति जातवेदाः ॥

15

का त आकूतिर्मनसो वराय भुयद्ये शंतमा^९ का मनीषा ।

को वा यज्ञैः परि दशं त आय केन वा ते मनसा दाशेम^{१०} ॥

जनस्य गोपा अजनिष्ट जागृविरगिस्सुदक्षस्सुविताय नव्यसे ।

धृतप्रतीको बृहता दिविस्पृशा ह्युमहिर्भाति भरतेभ्यश्नुचिः^{११} ॥

^१ So Brj; in T1 तस्य फल्गुनौ न*, in Ch तस्य फल्गुनौ* ^२ So die Mss.,
 wehn nicht vielleicht T1 doch हस्तौ bistoi; in MS 2, 13, 20 हस्तौ, Gaaad corr.
 हस्तौ ^३ So T1 und Brj, in Ch विशाखा, aber auch MS 2, 13, 20 विशाखं ^४ So
 T1 und Brj; in Ch विंशे देवी उत्तरा ^५ So T1 und Brj, in Ch धातु भू* ^६ So
 T1; desgl. Ch, ohne Accent; in Brj धुवांसोदत् ^७ So corr. Ch सुप्रयासम्, alier
 vgl. RV 2, 4, 1. ^८ So corr. Ch उत्तेभिः; vgl. RV 6, 10, 1 ^९ So corr.
 Ch शतमा; vgl. RV 1, 76, 1. ^{१०} Erste Hand in Ch दशेम ^{११} So corr. Ch
 भरतेभ्यश्नुचिः; vgl. RV 5, 11, 1; MS 2, 13, 7; TS 4, 4, 1, 2; VS 15, 27.

त्वामग्रे अङ्घ्रिस्तो गुहा हितमन्वविन्दज्जिप्रियाणं^१ वने वने ।

स जायसे मथ्यमानस्तहो महत्त्वामाहुस्सहसस्पुवमङ्घ्रि^२ ॥

यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरोहितमग्निं नरस्त्रिपथस्ये समीधिरे ।

इन्द्रेण देवैस्सरथं स बर्हिषि सीदन्वि होता यजथाय मुक्रतुः^३ ॥

४ त्वामग्रे हविष्मन्तो देवं मर्तास ईडते ।

मन्ये त्वा जातवेदसं स हव्या बह्यानुपक्^४ ॥

त्वां चिबथ्रवस्तम हवन्तो विष्णु जन्तवः ।

शोचिष्केशं पुरुप्रियाग्रे हव्याय योढवे ॥

यद्वाहिष्ठं तदयये बृहदर्चं विभावसो ।

१० महिषीवं त्वद्रयिस्त्वद्वाजा^५ उदीरते ॥

आ ते अग्न इधीमहि ॥

आ ते अग्न ऋचा हविष्पुक्रस्य शोचिषस्यते ।

सुश्रुद् दस विरपते हव्यवाट तुभ्यं हूयत इपं स्तोतृभ्य आभर ॥

अग्निं तं मन्ये यो वसुरस्तं यं यन्ति धेनवः ।

१२ अस्तमवेन आशवो ऽस्तं नित्यासो वाजिन इपं स्तोतृभ्य आभर ॥

॥ १४ ॥ cf. Maitr B 2 13 7, TS 4 4 4, VS 15 20 ff

अग्निं नरो दीधितिभिररण्योर्हेस्तच्युती जनयन्त प्रशस्तम् ।

हरेष्ठं गृहपतिमर्थयुम् ॥

तमग्निमस्ते वसवो^६ नृण्वन्सुप्रतिचक्षमवसे कुतश्चित् ।

१० दक्षाय्यो यो दम आस नित्यः^७ ॥

प्रेक्षो अग्रे दीदिहि पुरो नो ऽजसया सूम्या यविष्ठ ।

^१ So corr Ch दान vgl RV 5 11, 6, MS 2, 13, 7, TS 4 1, 4 3, VS 15, 23

^२ So corr Ch स जायसे पथ्यमानस्तहो महत्त्वामाहुस्सहसस्पुवमङ्घ्रि, vgl RV 5, 11, 6, MS 2, 13, 7 u s w ^३ Vgl RV 5 11, 2 ^४ So corr Ch स हव्या बह्यानुपक्, vgl RV 5, 9, 1

^५ So corr Ch त्वद्रयिस्त्वद्वाजा, vgl RV 5, 6 4 ^६ So corr Ch मण्ड, vgl RV 5, 6, 5 ^७ So corr Ch वसवो दसो, vgl RV 7, 1, 2

^८ So corr Ch दम आस नित्यः, vgl RV 7, 1, 2

त्वीं शश्वन्त उपयन्ति वाजाः ॥
 एना वो अग्निं नमसोर्जो नपातमाहुवे ।
 प्रियं चोत्तिष्ठमरतिं स्वध्वरं विश्वस्य दूतममृतम् ॥^१
 अय आयाह्यग्निभिर्होतारं त्वा वृणीमहे ।
 ज्ञा त्वामनक्तु प्रयता हविष्मती यजिष्ठं वर्हिंरासदे ॥
 उदस्य शोचिरस्यादाजुह्वानस्य^२ मीढुषः ।
 उब्रूमासो अरूपासो दिदिस्पृगस्समपिमिन्धते नरः ॥
 अये वाजस्य गोमत ईशानस्सहसो यही ।
 असे धेहि जातवेदो महि थवः ॥^३
 स इधानो^४ वसुष्कविरपिरीडेन्यो^५ गिरा ।
 रेवदस्मभ्यं पुर्वणीक दीदिहि ॥
 द्यपो राजन्तु त्मनाग्ने वस्तोरुतोपसः ।
 स तिग्मजम्भ रक्षसो दह प्रति ॥^६
 भद्रो नो अग्निराहुतो भद्रा रातिसुभग भद्रो अध्वरः ।
 भद्रा उत प्रशस्तयः ॥^७
 यस्समिधा य आहुत्या^८ यो वेदेन ददाश मर्तो अयये^९ ।
 यो नमसा स्वध्वरः ॥
 तदग्ने^{१०} द्युन्नमाभर यत्तासाहस्तदने कंचिदभिषम् ।
 मन्यं जनस्य दूद्यः ॥

^१ Vgl. RV 7, 16, 1; MS 2, 13, 8; TS 4, 4, 4, 4; VS 15, 32. ^२ So corr.
 Ch गुधिरः; vgl. RV 7, 16, 3; TS 4, 4, 4, 5. ^३ Vgl. RV 1, 79, 4; MS 2, 13, 8;
 TS 4, 4, 4, 5; VS 15, 35. ^४ So corr. Ch एषान्ते; vgl. RV 1, 79, 5; MS
 2, 13, 8; TS 4, 4, 4, 5; VS 15, 36. ^५ So corr. Ch रेहेन्यो; vgl. RV 1, 79, 5;
 MS 2, 13, 8 u. n. w. ^६ Vgl. RV 1, 79, 6; MS 2, 13, 8; TS 4, 4, 4, 5; VS
 15, 37. ^७ Vgl. RV 8, 19, 19; MS 4, 12, 5; VS 15, 38. ^८ So Ch; vgl.
 RV 8, 19, 5 चाहुतो ^९ So corr. Ch यामयो; vgl. RV 8, 19, 5. ^{१०} So corr.
 Ch उदने; vgl. RV 8, 19, 15; in Ch offers उ für त gesetzt.

अपि होतारं मन्ये दास्वन्तं वसु^१ सूर्नु सहसो जातवेदसं विप्रं न
जातवेदसम् ।

य ऊर्ध्वया स्वधरो देवो देवाच्या^२ कृपा ।

घृतस्य विश्वाष्टिमुनुवष्टि शोचिषाजुह्वानस्य^३ सर्पिषः ॥

५ यजिष्ठं त्वा यजमाना हुवेम ज्येष्ठमद्विरसां विप्र मन्मभिर्विप्रेभिः^४ षुक्र
मन्मभिः^५ ।

परिमानमिव^६ द्यां होतारं चर्षणीनाम् ।

शोचिष्केशं वृषणं यमिमा विशः प्रावन्तु^७ जूतये विशः ॥

एवेन सद्यः^८ पर्येपि^९ पार्थिवं मुहुर्गीरितो^{१०} वृषभः कनिकदहधद्रेतः
कनिकदत् ।

शतं चक्षाणो^{११} अक्षभिर्देवो बनेषु तुर्वणिः ।

सदो दधान उपरेषु सानुष्वणिः^{१२} परेषु सानुषु ॥

अचेत्यपिश्चिकितिहृष्यवाट् स सुमद्रथः^{१३} ।

अग्निः^{१४} षुक्लेण शोचिषा बृहत्सूर्यो अरोचत ॥

१५ मन्मभ्राण्यथ द्विपो^{१५} दहन्वशीसि विम्वहा ।

अग्निर्विश्वस्य राजति ।^{१६} अग्निर्विश्वं विराजति ।

अग्निस्सर्वं विराजति ॥ ॥ १५ ॥

cf Maitr B 2, 13 8, TS 4 4 4, VS 15 32 fig

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायां यदक्रन्दो
नामैकोनचत्वारिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥^{१७}

^१ So corr Ch वसु ^२ So corr Ch देवाच्या ^३ So corr Ch जुह्वान
सः, vgl RV 1, 127, 1, MS 2, 13 8, TS 4 4, 4, 8, VS 15, 47 ^४ So corr
Ch मन्मभिर्विप्रेभिः षुक्रमन्मभिः, vgl RV 1, 127, 2 ^५ So corr Ch परिह्वान, vgl
RV 1, 127, 2 ^६ So corr Ch विश्वप्रावन्तु, vgl RV 1, 127, 2 ^७ So
corr Ch मद्रथः, vgl RV 1, 123, 3 ^८ So Ch, RV 1, 123 3 पर्येति ^९ So
Ch, vgl RV 1, 123, 3 ^{१०} So corr Ch चक्षुः, vgl RV 1, 123 ॥ ^{११} So
corr Ch सानु ^{१२} So corr Ch किति हृष्यवाट् समुद्रथः, vgl RV VAI 6, 5
^{१३} So corr Ch मन्मभ्राण्य द्विषः, vgl RV 8, 43 26 ^{१४} So corr In Ch
राजति च ^{१५} So die Unterschrift des Capitels an Ch

हिरण्यगर्भस्समवर्तताये' भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।
 स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 यः प्राणतो निमिषतश्च' राजा पतिर्विश्वस्य जंगतो बभूव ।
 ईजे यो अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 य ओजोदा बलदा यस्य विश्व उपांसते प्रशिषं यस्य देवाः ।
 यस्य छायांमृतं यस्य मृत्युः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 येन द्यौर्या पृथिवी च' दृढा येन स्वस्तभिर्त' येन नाकम् ।
 यो अन्तरिक्षं विममे वरीयः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 य इमे द्यावापृथिवी तस्तभाने चंधारयद्रोदसी' रजमाने ।
 यस्मिन्बधि विततस्मूर' एति कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 यत्येमे विश्वे गिरयो महित्वा समुद्रं यस्य रसंया सहाहुः' ।
 दिशो यस्य प्रदिशः पञ्च देवीः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 आपो ह यन्महती' विश्वमायन्यग्भि' दधाना जनयन्तीरग्निम् ।
 ततो देवानां निरवर्ततासुरैकः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 आ नः प्रजा जनयतु प्रजापतिर्धाता दधातु सुमनस्वमानः ।
 संवत्सरं ऋतुभिश्चाक्षुपानो मयि पुष्टिं पुष्टिर्पतिर्दधातु' ॥ १ ॥
 cf Mātr. ॥ 2, 13 23, TS 4, 1 8 3 fig, RV 10, 121 usw

प्राणापानाभ्यां त्वा सयुजा युजा युनज्म्याधाराभ्यां त्वा सयुजा
 युजा युनज्मीन्द्राग्निभ्यां त्वा सयुजा युजा युनज्मि ऋद्धोभिस्त्वा स्तो-
 मेभिस्त्वोक्पेभिस्त्वा" तेजसे त्वा वर्चसे त्वा रथ्यै" त्वा घोषाय त्वा स-
 जातानां मध्यमेष्टेयाय मया त्वा सयुजा युजा युनज्मि ॥

1 Dies Capitel in Bel fol 95 und 96 vollständig vorhanden, größtentheils
 auch in T's, ein kleines Fragment in T's Nach diesen Mss accentuirt 2 Ch
 nichtes 3 Das ch fehlt in Ch und T's 4 Bel und T's स्वस्तभिर्त 5 Ch
 द्रोदसे 6 Hier kleine Lücke in T's, gerade dies Stück im Fragment von T's
 vorhanden 7 So Accent corrigirt, Mss सहाहुः 8 Ch भावार्थ 9 So
 Accent corrigirt, Bel und T's पुष्टिर्पति 10 So corr Ch स्तोमेभि 11 So
 corr Ch रथ्यै

त्वामये वृषभश्चेकितानं पुनर्युवानं जनयन्नुपागाम् ।
अस्यूरि^१ खौ गार्हपत्यानि सन्तु तिग्मेन नौ ब्रह्मणा सैशिशधि ॥
संवत्सरस्य प्रतिमां ये त्वा रात्र्युपासते ।

तेषामायुष्मतीं प्रजां रायस्योपेण सैसृज ॥^२ ॥ २ ॥

१ यो अप्स्वन्तरपिर्यो वृषे यः पुरुषे यो^३ अश्मनि ।

य आविवेश भुवनानि विश्वा तेभ्यो अपिभ्यो हुतमस्वेतत् ॥
पृष्टो दिवि पृष्टो अपिः पृषिव्यां^४ पृष्टो विश्वा ओयधीराविवेश ।
वैश्वानरस्सहसा पृष्टो अपिस्स नो दिवा स रिषः पातु नक्तम् ॥
यस्सोमे अन्तर्यो गोप्स्वन्तर्वेयीसि^५ य आविवेश यो मृगेषु ।

१० य आविवेश द्विपदो यश्चतुष्पदस्तेभ्यो^६ अपिभ्यो हुतमस्वेतत् ॥

विश्वकर्मा त्वा सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्टे ज्योतिष्मतीमन्तरिक्षं य-
च्छान्तरिक्षं दैहान्तरिक्षं मा हिंसीर्विश्वसै प्राणाय चानायापाना-
योदानाय प्रतिष्ठायै चरिषाय वायुष्टाभिपातु मद्या स्वस्त्या छर्दिषा
शंतमेन तथा देवतयाङ्गिरस्वहुवा सीदान्तरिक्षमधिष्ठौब्रह्मणा विष्टं
११ रुद्रा रक्षितारो वायुरधिवियक्तो अस्यां तां त्वा^७ प्रपद्ये सा मे शर्म च
वर्म च भव तथा देवतयाङ्गिरस्वहुवा सीद तेजो ऽसि तेजो मे यच्छा-
न्तरिक्षं दैहान्तरिक्षं मा पाहि तथा देवतयाङ्गिरस्वहुवा सीद ॥

हुतादमपिं^८ यमु काममाहुयं दातारं प्रतिग्रहीतारमाहुः ।

यं जोहवीमि^९ पृतनासु सासहिं तेभ्यो अपिभ्यो हुतमस्वेतत् ॥

^१ So Ch; besser TS 5, 7, 2, 1 युवमं चै; so vielleicht zu corrigieren; vgl. zu dem Verse auch RV 6, 15, 19 (2. Hälfte) ^२ So corr. Ch चसूरि; vgl. RV 6, 15, 19; TS 5, 7, 2, 1. ^३ Vgl. TS 5, 7, 2, 1. ^४ So corr. Ch ये; vgl. MS 2, 13, 13.

^५ So corr. Ch पृषिव्यास्यो, vgl. oben 4, 16; MS 2, 13, 11; RV 1, 98, 2. ^६ So corr. Ch जेष्य, vgl. MS 2, 13, 13; AV 3, 21, 2. ^७ So corr. Ch रात्र्युत्तु; vgl. MS 2, 13, 13; AV 3, 21, 2. ^८ Erste Hand in Ch तत्तव; dann corr. in सत्तव; vgl. TS 4, 4, 5, 1 und 2. ^९ Ch यो हुतादः; das यो ist von mir gestrichen; vgl. MS 2, 13, 13 विश्वाटम.

^{१०} So corr. Ch मायुं यं ज्योहवीमि, vgl. MS 2, 13, 13 a E.

येनेन्द्रस्य रथं संवभूवुर्वैश्वानर उत विश्वदायः ।

धीरो यण्णक्रः परिभूरदाभ्यस्तेभ्यो^१ अग्निभ्यो हुतमस्वेतत् ॥

वेदिरसि सुधां मे धेहि वरुणस्य कुक्षी स्थो मा मा संताप्तं ता-
ह्यारिष्टनेमे ऽभि मा सच स्वस्त्या छर्दिषा शंतमेन नमो ऽयेवैश्वान-
रस्य हरसे नमश्शरवे चायमाण चायस्व नो हन्तरधि नो ब्रूहि ॥

वर्चं आधाय मे तनूस्तह ओजो महदलम् ।

चयस्त्रिंशद्दीर्घाणि तान्यग्निः प्रददातु मे ॥

आ मा वर्चो ऽग्निना दत्तमेतु महि राधस्तह ओजो महदलम् ।

दीर्घायुत्वाय शतशारदाय प्रतिगृह्णामि महत इन्द्रियाय ॥

अग्ने दुग्धाये कक्षाये^२ किंशिलाये चन्याये कक्ष्य या त इपुरुवा^३ 10
नाम तस्यै ते विधेम तया नः पाहि तस्यै ते स्वाहा ॥ ३ ॥

cf. Maitr. S. 2, 13, 13; TS 4, 4, 5; 5, 5, 9, 1.

रोहितेषु त्वा जीमूतेषु सादयाम्बरुणेषु त्वा^४ जीमूतेषु सादयामि
कृष्णेषु त्वा नीलेषु त्वासितेषु त्वा जीमूतेषु सादयाम्ब्रह्मा नामासि
दुला नामासि नितली नामासि चुपुणीका नामास्यभ्रयन्ती नामा-
सि मेघयन्ती नामासि वर्षयन्ती नामासि ज्योतिष्मती त्वा सादया- 15
मि ज्योतिष्कृतं त्वा सादयामि ज्योतिर्विदं^५ त्वा सादयामि ज्वलन्ती
त्वा सादयामि दीपमानां^६ त्वा सादयामि मल्ललाभवन्ती^७ त्वा सा-
दयामि रोचमानां^८ त्वा सादयामि बृहज्ज्योतिषं^९ त्वा सादयामि भा-
स्वती त्वा सादयामि बोधयन्ती त्वा सादयामि जायती त्वा साद-
याम्यजसां त्वा सादयामि प्रसवाय तोषयामाय त्वा काटाक्षाय^{१०} त्वा- 20

^१ So corr. Ch यण्णक्रः परिभूरिदाम्य, vgl. MS 2, 13, 13. ^२ So Ch, vgl. in
TS 5, 5, 9, 1 गद्य ^३ Dies tva fehlt in Ch und ist von mir ergänzt. ^४ So
corr. Ch विदि ^५ So corr. Ch दोग्धयानं ^६ So corr. Ch erste Hand
मन्यना, dann मन्मना, vgl. TS 1, 4, 34, Naugh. 1, 11. ^७ So corr. Ch
रोचमानं ^८ So corr. Ch तिषा ^९ In Ch erste Hand कटाक्षाय, dann corr. in
काटाक्षाय

र्णवाय त्वा सिन्धवे त्वा समुद्राय त्वा सरसे त्वा विश्वथचसे त्वा धर्ण-
साय त्वा द्रविणाय त्वा सुभूताय त्वान्तरिक्षाय त्वा ॥ ४ ॥

cf. Mātr S 2, 13, 19, TS 1, 4, 31, 4, 4, 5, 1, TÂr 3, 19

द्यौरपराजितामृतेन नष्टादित्या^१ रक्षितारसूर्यो^२ ऽधिवियतो अस्यां
तां त्वा प्रपद्ये सा मे गर्भं च वर्मं च भव तया देवतयाङ्गिरस्वद्भुवा^३
५ सीद स्वरसि स्वर्मे यच्छ दिवं हेह दिवो मा पाहि तया देवतयाङ्गि-
रस्वद्भुवा सीद परमेष्ठी त्वा सादयतु दिवः पृष्ठे ज्योतिष्मतीं व्यचस्व-
तीं प्रथस्वतीं भास्वतीं^४ रश्मिबतीमा या द्यां भास्या पृथिवीमुर्व-
न्तरिक्षं दिवं यच्छ दिवं हेह दिवं मा हिंसीर्विश्वसै प्राणाय ध्याना-
यापानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरिषाय सूर्यस्वाभिपातु मखा स्वस्त्या
१० छर्दिषा शंतमेन तया देवतयाङ्गिरस्वद्भुवा सीद ॥

उक्षान्नाय वशान्नाय सोमपृष्ठाय वेधसे ।

वैश्वानज्येष्ठेभ्यस्तेभ्यो अपिभ्यो हुतमस्वेतत्^५ ।

प्राणो ऽसि ध्यानो ऽस्यपानो ऽसि श्रोत्रमसि चक्षुर्नाम तया देव-
तयाङ्गिरस्वद्भुवा सीद ॥

१५ यस्ते ऽचितं यदु चितं^६ ते अग्रे यदूनं यद्वाचातिरिक्तम् ।

विश्वे देवा अङ्गिरसश्चिनवन्नादित्यास्ते चित्तिमापूरयन्तु ॥

यास्ते अग्रे समिधो यानि धाम या जिह्वा जातवेदो यो अर्चिः ।

ये ते अग्रे मेहवो^७ य इन्द्रवस्तेभिरात्मानं चिनुहि प्रजानन् ॥

चित्तिमचिन्तिं^८ चिनवी विविडान्पृष्ठेव वीता वृजिना च मर्तान् ।

२० रामे च नस्त्वपत्याय^९ देव दितिं च रास्वादितिमुत्सृज्य ॥

^१ So Ch^१ Vgl TS 4, 4, 5 2 चिदो daruach wohl zu corrigiren ^३ So corr Ch लो भास्वते ^४ Vgl oben 7, 16, RV 5, 43, 11, MS 2, 13, 13 a E, TS 1, 3, 14, 7, AV 3, 21, 6, 20, 1, 3 ^५ Vgl TBr 3, 11, 6, 1 ^६ So corr Ch यो, vgl TS 5, 5, 4, 1 ^७ So Ch, vgl मेहवो TS 5, 5, 4, 1 ^८ So corr Ch चित्तिमचिन्तिं, vgl RV 4, 2, 11, TS 5, 5, 4, 1 ^९ So corr Ch नुपत्याय vgl RV 4, 2, 11, TS 5, 5, 4, 4

वयमग्रे' धनवन्तस्स्यामालं यज्ञायोतं' दक्षिणायै ।
 यावा वदेदभि' सौमस्यैशुमेन्द्रे' शिष्टेमेन्दुना सुतेन ॥
 रायस्योपं नो धेहि जातवेद ऊजो' भागं मधुमत्सूनृतावत् ।
 दधाम यज्ञं सुनवाम सौमं यज्ञेन त्वामुपशिष्टेम शक्र ॥
 ईशानं त्वा शुश्रुमा वयं धनानां धनपते ।
 गोमदग्रे अश्ववद्भूरि पुष्टं हिरण्यवदं वज्रेहि मंह्यम् ॥
 दुहां ते द्यौः पृथिवी पयो जगरंस्त्वा सौदको विसर्पतु ।
 प्रजापतिनात्मानमाग्रीणे ऽरिक्तो म आत्मा ॥
 यो रुद्रो अपौ यो अस्मं य औपधीयु यो वनस्पतिषु ।
 यो रुद्रो विश्वा भुवनविर्वेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु देवाः^१ ॥ 10
 ॥ ५ ॥ cf. TS 4, 4, 5 and 6, weiteres aus den Anmerkungen

पिता मातरिश्वाच्छिद्रा पदा धादच्छिद्रोशिजः कवयः पदानुत-
 क्षिपुस्सोमो' विश्वविचेता नेपद्बृहस्पतिरुक्थामदानि' शैसिपत् ॥
 यदक्रन्दः ॥
 यमेन दत्तं चित्त एनमायुनगिन्द्र एनं प्रथमो अध्यतिष्ठत् ।
 गन्धर्वो अस्य रथनामगृभ्णात्सूरादशं वसवो निरतष्ट^२ ॥
 असि' यमो अस्यादित्यो अर्बन्वसि चित्तो गुह्येन व्रतेन ।
 असि सोमेन समया विपृक्त^३ आहुस्ते चीणि दिवि बन्धनानि ॥
 चीणि त आहुर्दिवि बन्धनानि चीण्यप्सु चीण्यन्तस्समुद्रे ।

^१ Von hier an bis zum Schluß des Capitels in Bel fol 105 und T1 (Nr 24) vorhanden und darnach accentuirt. ^२ Ch स्याम यज्ञायोतं ^३ So Bel fol 105 und T1, in Ch यावत्वादीदं. ^४ So Bel und T1, in Ch सिष्टे ^५ So corr mit Caland, Bel, T1 und auch T6, wo der Vers 13^b sich findet, देवा, desgl Ch, ohne Accent ^६ So Calands Corrector, Ch निसिष्यत्सोमो, TS 5, 6, 86 पदानुत-^७ यमो ^८ So corr Ch रथनामदानि, vgl TS 5, 6, 8, 9 ^९ So corr Ch निरतष्ट, vgl RV 1, 163, 2, TS 4, 6, 7, 1 ^{१०} So corr Ch अस्य, vgl. RV 1, 163, 3, TS 4, 6, 7, 1. ^{११} So corr Ch विपृक्त, vgl RV 1, 163, 3, TS 4, 6, 7, 1.

उतेव मे वरुणश्चान्तस्यैर्वन्यवा' त आहुः परमं जनिवम् ॥

इमा ते वाजिचवमार्जनानीमा शफानी' सवितुर्निधाना' ।

अथा ते भद्रा वृषणा' अगृभ्णामृतस्य या अभिरक्षन्ति गोपाः ॥

संवत्सरो ऽसि परिवत्सरो ऽसीदावत्सरो' ऽस्यनुवत्सरो ऽस्युद्वत्सरो

१ ऽसि देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामिन्द्र-
बन्तं त्वा सादयामि धामच्छदसि स्वे योनौ सीद स्वे पृथिव्या योनौ
सीदर्तवस्ते' कल्पन्तां मासास्ते कल्पन्तामर्धमासास्ते कल्पन्तामहोरा-
चाणि ते कल्पन्तामद्धानि ते कल्पन्तां परूषि ते कल्पन्तां शरीराणि ते
कल्पन्तामेत्या प्रेत्या सं चा च प्र च सारयामिज्योतिर्ज्योतिरगिरिन्द्रो

10 ज्योतिर्ज्योतिरिन्द्रसूर्यो ज्योतिर्ज्योतिस्सूर्यः ॥

इमं स्तनमूर्जस्वन्तं धयापां प्रपीनमपे' सरिरस्य मध्ये ।

उत्तं जुषस्व मधुमन्तमूर्मिं' समुद्रिष्य सदनमाविशस्व ॥ ६ ॥

cf TS 5 6, 8, 6, 4 6 7, 5, 5, 10, 6, RV 1, 163, 2—5

समुद्रादूर्मिर्मधुमौ उदारदुर्पाशुना सममृतत्वमानद' ।

घृतस्य नाम गुह्यं यदस्ति जिह्वा देवानाममृतस्य नाभिः ॥

15 वयं नाम प्रब्रवाम' घृतस्यासिन्यज्ञे धारयामा नमोभिः ।

उप ब्रह्मा ऋणवच्छस्यमानं' चतुर्ऋज्ञो ऽवमीज्जौर' एतत् ॥

चत्वारि ऋक्षा चयो अस्य पादा वे शीर्षे सप्त हस्तासो अस्य ।

विधा बहो वृषभो रोरवीति' महो देवो मर्त्या आविवेश ॥

¹ So corr Ch वरुणश्चान्तस्यैर्वन्यवा' vgl aber RV 1, 163, 4 TS 4, 6 7, 2, VS 29, 10

² So corr Ch शफानी, vgl RV 1, 163, 5, TS 4, 6, 7, 2, VS 29 16 ³ So

Ch' vgl RV 1, 163, ॥ इतिवृत्तिः, desgl TS 4, 6, 7, 2, VS 29, 16 ⁴ So Ch,

vgl RV 1, 163, 5 वृषणा, desgl TS 4, 6, 7, 2, VS 29, 16 ⁵ So corr Ch

परिवत्सरो ऽसिदेव' ⁶ So corr Ch सौदतव' ⁷ So auch VS 17, 37, dagegen

TS 5, 5, 10, 6 वृषणातमप्ये ⁸ So corr Ch मानाद, vgl RV 4, 58, 1, MS 1, 6 ॥

⁹ So corr Ch वृषणा, vgl RV 4, 58, 2 वृषणा, auch MS 1, 6 2 ¹⁰ So corr

Ch ऋणवच्छस्य, vgl RV 4, 58, 2, MS 1, 6, 2 ¹¹ So corr Ch रोरवीति, vgl RV

4, 58, 2 ¹² So corr Ch रोरवीति, vgl RV 4 58, 3, MS 1, 6, 2

विधा हितं पणिभिर्गुह्यमानं^१ गवि^२ देवासो घृतमन्वविन्दन् ।
 इन्द्र एकै सूर एकं जजान वेनादेकै स्वधया निरुतष्टाः ॥
 एता अर्पन्ति दद्यात्समुद्राच्छतव्रजा रिपुणा नावच्छे^३ ।
 घृतस्य धारा अभिचाकशीमि हिरण्ययो वेतसो मध्य आसाम् ॥
 सम्यक्स्रवन्ति सरितो न येना अन्तर्हृदा मनसा पूयमानाः ।
 एते अर्पन्त्यूर्मयो घृतस्य मृगा इव क्षिपणोरीपमाणाः ॥
 सित्योरिव प्राथ्यने गूघनासो चातप्रमियः पतयन्ति यज्ञाः ।
 घृतस्य धारा अरूपो न वाजी काष्ठा भिन्दूर्मिभिः पिन्वमानः ॥
 अभि प्रवन्त समनेव योषाः कल्याण्यस्सयमानासो^४ अयिम् ।
 घृतस्य धारास्समिधो नसन्त ता जुपाणो हर्यति जातवेदाः ॥
 कन्या इव बहुतुमेतवा उ अङ्ग्यञ्जाना अभिचाकशीमि ।
 यच सोमस्सूयते यच यज्ञो घृतस्य धारा अभि तत्पवन्ते ॥
 अभ्यर्पत सुष्टुतिं गव्यमाजिमस्सासु भद्रा द्रविणानि वक्ष ।
 इमं यज्ञं नयत देवता नो घृतस्य धारा मधुमत्पवन्ते ॥
 धामन्ते विश्वं भुवनमपिथितमन्तस्समुद्रे दृद्यन्तरायुधि ।
 अपामनीके समिधे य आभृतस्समश्याम मधुमन्तं त ऊर्मिम् ॥
 ॥ ७ ॥ cf RV 4 58

पितुं^५ नु^६ स्तोपं महो धर्मोऽं तविषीम् ।
 यस्य चित्तो व्योजसा यूचं^७ विपर्वमर्दयत् ॥
 स्वादो पितो मधो^८ पितो वयं त्वा ववृमहे^९ ।
 अस्माकमवितां भव ॥

^१ So corr Ch पाणि, vgl RV 4, 58 4

^२ So corr Ch गवे vgl RV

4, 58 4 ^३ So corr Ch नवर्त्तति vgl RV 4 58 5

^४ So corr Ch

कन्यास्सम्यग्, vgl RV 4 58 8

^५ Dies Capitel in T1 und BrI vorhanden, darnach neccentfurt vgl RV 1, 187, 1. Die Mas T1 und BrI haben hier fast durchweg die richtigen Lesarten während Ch vielfach abweicht

^६ Ch पितुं T1 पितु

^७ Ch यूच

^८ So T1 und BrI, in Ch मधु, vgl RV

1, 187, 2 ^९ So T1 und BrI, in Ch ववृमहे 8gl RV 1, 187, 2

उप नः पितवांचर' शिवंश्शिवामिहृतिभिः^१ ।

मयोभूरद्विषेण्यंस्तंता' सुशैवो अंदयाः^२ ॥

तंव त्वे' पितो रंसा रंजास्यनु विंष्टिताः ।

दिवि वांता इव स्थिताः^३ ॥

६ तंव त्वे' पितो ददतस्तंव स्वादिष्ट तं पितो ।

प्र स्वादानो रंसानां तुविषीवा इवेरते ॥

त्वं पितो महानां देवानां मनो हितम् ।

अकारि चारु केतुना तंवाहिमंबसावधीत्^४ ॥

यददः पितो अजगन्निबंस्व पर्वतानाम् ।

१० अचा चिह्नो मधो पितो ऽरं भक्षाय गम्याः ।

यदपामोपधीनां परिशमारिशामहे ।

वांतामे पीव इहव ॥^५

यत्ते सोम गंवाशिरो^६ यंवाशिरो भंजामहे ।

वांतामे पीव इहव ॥

११ कस्मै आपधे भव पीवो वृक्ष उदारयिः ।

वांतामे पीव इहव ॥

तं त्वा^७ वयं पितो वंचोभिर्गोवो नं^८ हव्यां सुषूदिमं ।

देवैभ्यस्त्वा सधमादमसंभ्यं^९ त्वा सधमादमं^{१०} ॥ न ८ ॥ cf RV 1, 187

मह्यमापो मधुमदैरयन्तं^{११} मह्यं ज्योतिरभस्तूयैस्तत् ।

^१ So T₁ und Brl, in Ch छित वाचर, vgl. RV 1, 187, 3

^२ Ch द्विषां

ऊतिभिः vgl. RV 1, 187, 3

^३ Accent corr., T₁ und Brl सपोभू, vgl. RV

1, 187, 3

^४ Ch अद्वय, vgl. RV 1, 187, 3

^५ So T₁ und Brl, in Ch ते,

vgl. RV 1, 187, 4

^६ To T₁ und Brl, in Ch छत दणापिता., vgl. RV 1,

187, 4

^७ So T₁ und Brl, in Ch ते, vgl. RV 1, 187, 5

^८ So T₁, in

Brl तयादमं, Ch तयदि, vgl. RV 1, 187, ॥

^९ In Ch folgt auf diesen Vers

der 10 Vers कस्मै आपधे भव पीवो (ac), in T₁ und Brl steht derselbe an der richtigen Stelle

^{१०} So T₁ und Brl, in Ch गंवाशिरो, vgl. RV 1, 187, 9

^{११} Ch

सन्ध्या

^{१२} So T₁ und Brl in Ch यो

^{१३} Ch सदमा

^{१४} Ch सदमा

^{१५} vgl. AV 6, 61, 1 देवयन्ता

मां देवा' अनु विश्वे तपोजा मह्यं देवस्सविता' व्यचो धात्' ॥

अहमस्तन्नां पृथिवीमुत घामहमृतैरजनै' सप्त साकम् ।

अहं वाचं परि' सर्वा बभूव य इन्द्रापी असनै सखायौ ॥

अहं द्यावापृथिवी आबभूवाहं विश्वा ओपधीस्सप्त सिन्धून् ।

मह्यं विशस्समनमन्त दैवीरहमुपश्रुतहव्यो' बभूव ॥

रायै' जातस्सहसे वृद्धः क्षत्राणां क्षत्रभृत्तमो वयोधाः ।

महान्महित्वा सैस्तम्भे क्षत्रे राष्ट्रै च जागृहि ॥

नव कृत इन्द्रो राजा सविता त्वाभिपिञ्चतु ।

मित्रो वायुर्बृहस्पतिर्धाता क्षत्रं दधानु ते ॥

अदितिस्त्वा सुष्वतु' राजन्महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते 10

राज्याय महते जानराज्याय महते विंशस्य भुवनस्याधिपत्याय समा-

स्त्वामे देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां स-

स्वत्या वाचा यनुर्यन्त्रेणैर्मममुमामुषायणममुषाः पुत्रमपेस्ताम्रा-

ज्येनाभिपिञ्चामीन्द्रस्य साम्राज्येनाभिधिञ्चामि" ॥ ९ ॥

cf AV 6, 61, 1-3

ममापे वचो विहवेष्वस्तु वयं त्वेन्धानास्तन्वं पुपेम ।

मह्यं नमन्तां प्रदिशश्चतसस्त्वयाध्यक्षेण पृतना जयेम ॥¹¹

मम देवा विहवे सन्तु सर्व इन्द्रवन्तो मरुतो विष्णुरग्निः ।

ममान्तरिक्षमुल्लोकमस्तु मह्यं वातः पवते" कामे अस्मिन् ॥

¹ Ch मावेदा, aber vgl AV 6, 61, 1 ² So corr Ch सविता, AV 6, 61, 1
= Corr ³ So corr Ch मात AV 6 61, 1 = Corr ⁴ So corr Ch वृत्तै',
vgl AV 6, 61, 2 ⁵ So corr Ch वाससि ⁶ So mein Correcturrersatz

Ch सुयस्मत्तद्व्या, mit स्मत्तद्व्य weiß ich nichts anzufangen, ist vielleicht स्मत्तद्व्य
möglich und सुयस्मत्तद्व्य zu lesen? ⁷ Von hier ab in T₁ und Br₁ fol 121
vorhanden, bis zum Ende des Capitels, darnach accentuirt ⁸ So T₁ und
Br₁, wohl in सुयस्मत्त zu corr., oder nach Caland सुयत्त, Ch undeutlich, etwa स्वयत्त

⁹ Ch वेणममुमातु ¹⁰ So der Text in Br₁, in Ch schließt dasselbe mit पुत्रमन्
साम्राज्येनाभिधिञ्चामि, desgl in T₁, accentuirt ¹¹ Vgl RV 10, 129, 1, AV
5, 3, 1, TS 4, 3, 14, 1, MS 1, 4, 1.

¹² So Ch, vgl RV 10, 129, 2 पृतना,
desgl AV 5, 3, 3, TS 4, 7, 14, 1

मयि देवा द्रविणमायजन्तां ममाशीरस्तु मम^१ देवहूतिः ।

दैव्या होतारो वनिपन्न^२ एतदरिष्टास्स्थाम तन्वा सुवीराः ॥

मह्यं यजन्तां मम यानीष्टाकूतिस्सत्या^३ मनसो मे अस्तु ।

एनो मा निगां कतमच्चनाहं^४ विश्वे देवा अनुतिष्ठन्तु मेह ॥

६ अपिर्मन्युं^५ प्रतिनुदम्पुरस्ताददव्यो गोपः परिपातु विश्वतः ।

अपाञ्चो यन्तु निर्घृणं^६ पुनस्ते ऽमैषां^७ चित्तं प्रबुधा विनश्यतु ॥

धाता धातृणां भुवनस्य यस्पतिर्देवी^८ सवितारमभिमातिपाहम् ।

इमं यज्ञं बृहस्पते ऽश्विनोभेन्द्रायतं^९ कार्ष्णीर्दसनाभिः ॥

अयीध्वदुर्वीरुरु शास्कृणोत विश्वे देवा इह वीरयध्वम् ।

१० मा हासहि^{१०} प्रजया मा तनूभिर्मा रयाम^{११} द्विपते सोम राजन् ॥

उरुव्यचा नो महिषश्शर्म यैसदसिन्हवे पुरुहूतः पुरुक्षुः ।

स नः प्रजायै हयैश्च मृडेन्द्र मा नो रीरथो मा परा दाः ॥^{१२}

तिस्रो देवीर्महि^{१३} नश्शर्म यच्छत प्रजायै नस्तन्वे यश्च^{१४} पुष्टम् ।

मा नो वर्धादभिभा सो^{१५} अग्रस्तिर्मा नो वृधदृजना^{१६} देव्या या ॥

११ ये नस्सपत्ना अप ते^{१७} भवन्विन्द्राग्निभ्यामववाधामहे तान् ।

आदित्या रुद्रा उपरिस्पृशं^{१८} मीयं चेत्तारमधिराजमकन् ॥

^१ Vgl RV 10 128, 3 मया^१ मयि, desgl AV 5, 3 5, TS 4 7, 14, 1 ^२ Ch

यनिपन्न वतः, vgl AV 5 3, 5 यनिपन्न वतः, RV 10, 129, ३ यनुपन्न पुर्वे, TS 4, 7, 14, 1, 2 यनिपन्न पुर्वे ^३ So corr übereinstimmend mit AV 5, 3, 4, Ch यमया

मेष्टाकूतिः, vgl RV 10, 128, 4 अम यानि ह्यवाकूतिः, desgl TS 4 7, 14, 2 ^४ So corr Ch कतमच्चनाहं ^५ So auch TB 4, 7, 14, 2, dagegen RV 10, 128, 6 अने मेष्टु desgl AV 5 3, 2 ^६ So corr Ch निग्रा, andere RV und TS निगुत

AV निगता, vgl aber RV 7, 104, 14 ^७ So corr Ch मेष्टा, vgl RV 10, 128, 6, AV 5, 3 2, TS 4, 7, 14 3 ^८ So corr Ch वरुहूतो विश्वोभेन्द्रायतं vgl RV

10, 128, 7, TS 4, 7, 14, 3 ^९ So corr Ch यमामहि aber vgl RV 10, 128, 5, AV 5, 3, 7, TS 4, 7, 14, 2 ^{१०} So corr Ch तनूभिर्मरियाम, urale Hand भरियाम,

vgl RV 10 128 5 AV 5, 3, 7, TS 4, 7, 12, 2 ^{११} Vgl RV 10, 128, 8, AV 5 3, 8, TS 4 7, 14, 3 4 ^{१२} So corr Ch देवोर्महि ^{१३} So corr Ch यश्च,

vgl AV 5 3, 7 ^{१४} So corr Ch वर्धादभिभा सो, vgl AV 5, 3, 6 विददभिभा सो ^{१५} So Ch, in AV 5 3, 6 विददृजिना ^{१६} So corr Ch येन यमया यमतेमे, vgl

RV 10, 128, 9, AV 5 3 10

अवाञ्चमिन्द्रममुतो हवामहे यो गोजिह्वनजिदश्वजिह्वः ।

इमं नो यज्ञं विह्वे जुषस्वेह कृणमो हरिवो मेदिनं त्वा ॥¹ ॥ १० ॥

cf RV 10, 128, TS 4 7, 14, AV 6, 3

तव² थिये व्यजिहीत³ पर्वतो गवां गोचमुदंसृजो यदङ्गिर⁴ ।

इन्द्रेण युजां तमसा परीवृतं बृहस्पते निरपामौजो⁵ अर्णवम् ॥

बृहस्पते अति यदयो⁶ अहाद् द्युमन्त्रिभाति क्रतुमज्जनपु ।

यद्दीदयच्छवसर्तमजात तदस्मासु द्रविणं धेहि⁷ चित्रम् ॥

बृहस्पतिस्समजयदसूनि महो प्रजाङ्गोमतो देवं एषः ।

अपस्मिपासन्स्वप्रतीतो⁸ बृहस्पतिर्हन्त्यमिचमर्कैः⁹ ॥

यमो दाधार¹⁰ पृथिवी यमो द्यामुत सूर्यम् ।

यमाय सर्वमिन्नस्ये¹¹ यन्माराण्डायुरक्षितम् ॥

यथा पञ्च यथा पञ्चधा पञ्चदशर्षयः ।

यमं यो विद्यात्सं गूयाद्यथैकपिचिजानते¹² ॥¹³

त्रिकटुकेभिः पतति पटुर्वीरिक्मिबृहन् ।

गायत्री त्रिष्टुप्छन्दोसि सर्वा तां यमं आहिता ॥¹⁴

मृडा¹⁵ नो रुद्रोत नो मयस्कृधि दायंद्दीराय नमसा विधेम ते ।

यच्छ¹⁶ च योश्च¹⁷ मंनुरायेजे पितां तदश्याम तव रुद्र प्रणीतिषु ॥

¹ Vgl. TS 4 7, 14, 4 AV 6 3 11, (RVkh 10, 128, 1) ² Dies Cap. in Brl fol 10 17 vorhanden, darnach accentuiert auch in W 1 und G vorhanden
³ Accent ergänzt, Brl व्यजिहीत ohne Accent ⁴ Brl यद् ⁵ So Ch, ohne Accent Brl und G परीवृत, dengl. W 1 ohne Accent, vgl. RV 2 23, 18 ⁶ Ch प्रमोदते ⁷ Ch धेहि, vgl. oben 4, III auch RV 2 23 15, MS 4, 14 1, TS 1, 8 22, 3, VS 26, 3 ⁸ So Brl und W 1: Ch सुरयतोत, G स्वरप्रतीतो, vgl. oben 4, 16, RV 6, 73 3, TS 2, 8, 2, 8 ⁹ Accent corr., Brl हन्त्यमिच, aber vgl. oben 4 16, RV 6 73, 3 ¹⁰ So Brl, G und W 1, auch T 6 (wo dieser Vers ebenfalls fol 11^a vorhanden) Ch दधार, vgl. aber auch TAr 6, 5, II दाधार ¹¹ T 6 हर्षमेतस्य ¹² Accent des schließenden Verbums ergänzt, Brl विजानते ohne Accent, vgl. aber TAr 6, 2 ¹³ VgL RV 10, 11, 16 u s w ¹⁴ Dieser und die folgenden beiden Verse auch in Brl fol 102 103 enthalten ¹⁵ Ch मृडा च यश्च योश्च, vgl. RV 1, 114, 2, TS 1, 5, 10, 2

अश्याम ते सुमतिं देवयज्यां क्षयं दीरस्य तंव रुद्र मीढः^१ ।
 सुन्नायचिद्विशो^२ अस्माकमाचरांरिष्टवीरा जुहवाम^३ ते हविः ॥
 तेषं वयं रुद्रं यज्ञसाधमङ्कु^४ कविमंवसे निह्यामहे ।
 आरं अस्मद्द्वयं^५ हेडो अस्यतु सुमतिमिदयमस्यां^६ वृणीमहे ॥
 १० अंव ते हेडो वरुण^७ नमोभिरव यज्ञेभिरीमहे हविर्भिः ।
 क्षयन्नसंभ्यमसुर प्रचेतो^८ राजवेनीसि शिथयः कृतानि ॥
 उंदुत्तमं वरुण पाशमसंदंवाधमं विं मध्यमं अषाय ।
 अथा वयमादित्य घते तंवांनागसो अदितये स्याम ॥^९
 इमं मे वरुण शुभी हवमद्यां च मृडय ।

10 त्वामवस्युराचके ॥^{१०}

तत्त्वा यामि प्रेक्षणा वन्दमानस्तंदांशस्ते यजमानो हविर्भिः ।
 अहेडमानो वरुणेहं वोध्युरुषे^{११} मां न आंयुः प्रमोषीः ॥ ११ ॥
 cf RV 2, 23 1B. 15, 6, 73, 3, Tar 6, 5, 2, RV 10 14, 16, 1, 114, 2-4, 1, 24,
 14. 15 11, 1, 25 19

हव्यं प्रीणीहि हव्यं श्रीणीहि हव्यं अषय ॥ हव्यं पच हव्यमसि ह-
 ष्याय त्वा हव्यवाडसि हव्ये सीद ॥

11 स्वयं कृषाणस्सुगमप्रयावं तिग्मशृङ्गो वृषभश्शोशुचानः ।
 प्रत्नि सधस्यमनुपग्यमान आ तन्तुमपिदिभ्यं^{१२} ततान^{१३} ॥

^१ Ch मीढः ^२ So corr Ch, W1 und G -द्विशो, Brl वरुणद्विशो und Brl
 fol 102 प्रतिद्विशो, vgl RV 1, 114, 3 ^३ Brl जुहवाम ^४ So Brl an beiden
 Stellen desgl Ch ohne Accent, W1 यज्ञसाधमङ्कुद्विमवसे, desgl G, mit Ac-
 centen, dagegen RV 1, 114, 4 यज्ञ ^५ So Brl an beiden Stellen, und G,
 desgl W1, nur ohne Accent, in Ch आरं अस्मद्द्वयं हेडो, vgl RV 1, 114, 4
^६ Ch सुमतिमद्वयं ^७ So Brl, W1 und G, in Ch वरुणो, vgl RV 1, 24, 14
^८ So die Mss, ebenso TS 1, 5, 11, 2, desgl der Padap zu RV 1, 21, 14 und
 MS 4, 10, 4 प्रचेत, dagegen Samh Text RV 1, 24, 14 प्रचेत, desgl MS 4, 14, 17,
 4, 10, 4 ^९ Dieser Vers findet sich so, d h vollständig gegeben, in Brl und
 G, desgl W1, ohne Accent In Ch dagegen nur der Anfang उंदुत्तमः ॥ vgl
 RV 1, 24, 15 ^{१०} Dieser Vers findet sich so an dieser Stelle in Brl und G,
 desgl in W1, ohne Accent. In Ch fehlt derselbe ganz Vgl RV 1, 25, 19
^{११} Brl शोशुचान ^{१२} So corr Ch मिदिभ्यः, vgl MS 2, 13, 22 a A, TB
 2, 4, 2, 5 ^{१३} So corr Ch ततानि, vgl MS 2, 13 22 a A, TB 2, 4, 2, 5

त्वं नस्तन्तुस्त सेतुरसौ त्वं पन्था भवसि देवयानः ।
 त्वयापे पृष्टं वयमारुहेमाथा देवैस्सधमादं^१ मदेम ॥
 अतिसर्गे ददतो मानवाय स्वर्गे पन्थामनुपश्यमानाः^२ ।
 अजुपन्त मरुतो यज्ञमेतं वृष्टिद्यावानममृते^३ स्वर्विदम् ॥
 अावर्तमानो भुवनस्य मध्ये प्रजा विकृत्तञ्जनयन्विरूपम्^४ ।
 संयत्सरः परमेष्ठी धृतवतो यज्ञं नः पातु रजसः परस्मात् ॥
 प्रजां पिपर्तुं परिवत्सरो नो धाता दधातु सुमनस्यमानः ।
 बह्नीसाकं बहुधा विश्वरूपा एकव्रता मामभिसंविशन्तु ॥ १२ ॥
cf. Maitr 8 2, 13, 22, TBr 2 4 2, 5 6

यदाकृतात्सममुत्तौदृदो^५ वा मनसस्संभृतं चक्षुषो वा ।
 तमनुप्रेहि सुकृतस्य लोकं यचर्षयो जग्मुः प्रथमाः पुराणाः ॥
 एतै^६ सधस्थाः परि वो ददामि यमावहाच्छेवधिं^७ जातवेदाः ।
 अन्वागन्ता यज्ञमानस्त्वस्ति ते स्म जानीत परमे व्योमन् ॥
 एतं जानीत परमे व्योमन्त्रये सधस्था^८ विद लोकमस्य ।
 यदागच्छात्पयिभिर्देवयानिरिष्टापूर्तं कृणुतादाविरसै ॥
 इमं स्तनमिष्टो यज्ञः ॥
 येन सहस्रं वहसि येनापे सर्ववेदसम्^९ ।
 तेनेमं यज्ञं नो वह स्वर्देवेषु गन्तवे ॥
 येनापे सुकृतः यथा मधोर्धारा व्यानशुः ।
 तेनेमं यज्ञं नो^{१०} नय^{११} स्वर्देवेषु गन्तवे ॥

^१ So corr Ch यदमाव vgl MS 2, 13, 22, TBr 2, 4 2 6 ^२ So corr Ch
 मान, vgl MS 2, 13, 22 ^३ Etwas anders MS 2, 13, 22 ^४ So corr Ch
 सममुत्तौदो, vgl TS 5 7 7, 1 ^५ So corr Ch उत्तौ, vgl TS 5, 7, 7, 1 ^६ So
 corr Ch श्वेवधि ^७ So corr Ch सधस्था, vgl TS 2, 7, 7, 1, vgl auch den
 vorausgehenden Vers ^८ So corr Ch यज्ञस्य, vgl oben 18, 18, TS 5, 7, 7, 3,
 MS 2 12, 4, VS 15 55, 16, 62 ^९ So corr Ch यज्ञं, vgl TS 5, 7, 7, 3 =
 Corr ^{१०} So Ch, vgl TS 5, 7, 7, 3 auch hier var

येनामे दक्षिणावन्तं यज्ञं वहन्त्यृत्विजः ।

तेनेमं यज्ञं नो वह स्वर्देवेषु गन्तवे ॥^१

प्रस्तरेण परिधिना सुचा वेद्या च वर्हिषा ।

चृचेमं यज्ञं नो नय स्वर्देवेषु गन्तवे ॥

५ यच्च धारा मधुमतीस्सदा स्यन्दन्ते अक्षिताः ।

तदग्निर्वैश्वकर्मेणस्त्वर्देवेषु नो दधत् ॥

अपूपकूला नद्यस्सदा स्यन्दन्ते^२ अक्षिताः ।

तदग्निर्वैश्वकर्मेणस्त्वर्देवेषु नो दधत् ॥

उपक्षरन्ति मधुनो धृतस्य कुत्स्याः पूर्णास्सदमक्षीयमाणाः ।

१० तदग्निर्वैश्वकर्मेणस्त्वर्देवेषु नो दधत् ॥

यास्ते अग्ने या वो देवाः ॥

रोचय मा ब्राह्मणेष्वाथो राजमु रोचय ।

रोचय मा विश्वेषु शूद्रेषु मयि धेहि रुचा रुचम् ॥

स्वर्णधर्मस्स्वाहा स्वर्णशुक्रस्स्वाहा स्वर्णसूर्यस्स्वाहा स्वर्णार्क-

१५ स्स्वाहा स्वर्णामिस्स्वाहा ॥ ॥ १३ ॥ cf TS 5, 7, 7

इडे^३ अग्निं विपश्चितं गिरां यज्ञस्य साधनम् ।

शुष्टीवानं धितावानम् ॥^४

अग्ने शक्नेम^५ ते वयं यमं देवस्य वाजिनः ।

अति वेप्रीसि तरेम ॥

२० पृथुयाजा अमर्त्यो धृतनिर्णिकस्वाहुतः ।

अग्निर्यज्ञस्य हव्यवाद् ॥^६

तं सवाधो^७ यतंसुच इत्यां धियां यज्ञवन्तः ।

^१ Vgl TS 5, 7, 7 3

^२ Vgl TS 5 7, 7, 2

^३ So corr Ch स्यन्दन्त,

vgl den folgenden Vers, cf auch Tb 5 7, 7, 3

^४ Daes Capitel in T 1

(Nr 11) und Bri fol 29 30 vorhanden, darnach accentuirt

^५ Vgl RV

3, 27, 2, MS 4, 11, 2

^६ शक्नेम in den MS ohne Accent, vgl RV ॥ 27, 3

^७ Vgl RV 3, 27, 5

^८ Bri सुवाधो, vgl RV 3, 27, 6

आचक्रुरयिमूतये ॥

नवं नुं स्तोममये दिवंश्येनाय' जीजनम्' ।

वस्वः कुर्विदनाति नः ॥

स्याहो यस्य श्रियो दृजो रयिर्वीरिवतो यथा ।

अये यज्ञस्य चेततः' ॥

उप त्वा रणसंदृजं प्रयस्वन्नस्सहस्रतः ।

अये ससृजमहे' गिरः ॥

उप छायांमिव घृणेरगन्म' जमै ते वयम् ।

अये हिंराण्यसंदृजः ॥

अये मृडं महीं असि यं द्रमां देवयुं जनम् ।

उयेष बहिंरासदम् ॥'

स मानुषीषु दूढभो' विष्टुं प्राचीरंमर्त्यः ।

दूतो विश्वेषां भुयत् ॥

औयैभृगुयञ्जुचिमभवानवदाहुवे' ।

अयि समुद्रवाससम् ॥

आ सयि सवितुर्ब्रह्मा भंगस्येव भुजिं हुवे ।

अयि समुद्रवाससम् ॥'

हुवे यातस्वनं कविं पञ्जन्यक्रन्धौ संहः ।

अयि समुद्रवाससम् ॥''

उप त्वा जामयो गिरो देदिशतीर्हविष्कृतः ।

वायोरनीके अस्थिरन् ॥''

यस्य चिधान्वृतं बहिस्तस्यां' असंदिनम् ।

¹ In den Mes. ohne Accent, vgl. RV 7, 15, 4 ² Bel. लोजन, vgl. RV 7, 15, 1 ³ Vgl. RV 7, 15, 5 गोचम ⁴ Ch. यमजमहे, vgl. RV 6, 16, 37.
⁵ Ch. दृजेर, vgl. RV 6, 16, 39 ⁶ Vgl. RV 4, 9, 1 ⁷ Ch. दूरभो, vgl. RV 4, 9, 2 ⁸ Bel. जयन्ये, vgl. RV 8, 91, 4 ⁹ Vgl. RV 8, 91, 6 ¹⁰ Vgl. RV 8, 91, 5 ¹¹ Vgl. RV 8, 91, 13 ¹² Vgl. RV 8, 91, 14 तद्विद्यमदिनम्, Ch. तद्विद्यमदिनम्

आपश्चिन्दिदधा पदम् ॥

अपिर्मूर्धा ॥

उदसे शुचयस्तव शुक्रां भाजन्त ईरते ।

तव ज्योतीर्षर्चयः ॥

८ ईशिषे वार्यस्य हि दाचस्यापे स्तुर्पतिः ।

स्तोता स्यां तव शर्मणि ॥

त्वामपे मनीषिणस्त्वर्हि हिन्वन्ति चिन्तिभिः ।

त्वां वर्धन्तु नो गिरः ॥

अदव्यस्य स्वधावतो दूतस्य रभतस्तदा ।

१० अपेस्सर्यं वृणीमहे ॥

अपिंशुचिमततमशुचिर्विप्रशुचिष्कर्विः ।

शुची रोचत आहुतः ॥^१ ॥ १४ ॥

cf RV 8, 27, 2-6, 7, 15, 4, 5, 6, 16, 37 38, 4, 9, 1, 2, 8, 91, 4-6 13 14
8, 44 17-21, MS 4, 11, 2

इत्येकोत्तरशतशाखाध्वर्युप्रभेदभिन्ने श्रीमद्यजुर्वेदे काठके चरकशा-
खायामोरिमिकायां हिरण्यगर्भे नाम चत्वारिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥

१५ भद्रमस्तु संपूर्णां चैयमोरिमिका ॥ श्रीयन्यचये मध्यपठिताश्च याज्या-
नुवाक्याः संपूर्णाः ॥ असिन्यन्यचयाभ्यन्तरे याज्यानुवाक्या नाम
चतुर्षो यन्यः ॥^२

^१ Ch पदमे, vgl RV 5, 44, 17

^२ W 1 शर्मणि, vgl RV 5, 44, 16

^३ vgl RV 8, 44, 19

^४ RV 8, 44, 20

^५ RV 8, 41, 21. ^६ So die

Unterschrift dieses Capitels, resp Buches in Ch

अथाश्वमेधो नाम पञ्चमो यन्त्रः ॥¹

ये² ते पन्थानस्सवितः³ पूर्यासो ऽरेणवो वितता⁴ अन्तरिक्षे ।

तेभिर्नो अद्य पृथिभिस्सुगेभी रक्षा च नो अग्नि च ब्रूहि देव ॥

नमो ऽप्ये पृथिविर्दक्षिते लोकस्पृते लोकमसौ यजमानाय देहि
नमो वायवे ऽन्तरिक्षिर्दक्षिते लोकस्पृते लोकमसौ यजमानाय देहि⁵
नम आदित्याय दिविर्दक्षिते लोकस्पृते लोकमसौ यजमानाय दे-
हि ॥ १ ॥ cf. TS 7, 5, 24.

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्वाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामाददे ॥

इमामगृभ्णन्नशनामृतस्य पूर्वं आयुषि विदधेपु कव्या ।

तया देवास्सुतमावभूवुर्धृतस्य सामन्सरमारपन्ती⁶ ॥

10

अभिधा असि भुवनमसि ॥ यन्तासि धर्तासि सो ऽग्निं वैश्वानरं
सप्रथमं⁷ गच्छ स्वाहाकृतः पृथिव्यां स्वगा त्वा देवेभ्यस्स्वाहा त्वा
प्रजापतये यन्ता राड्यन्तासि यमनो धर्तासि धरुणः कृषे त्वा क्षेमाय
त्वा रथ्ये त्वा घोषाय त्वा पृथिव्यै त्वान्तरिक्षाय त्वा दिवे त्वा सते
त्वासते त्वाद्वास्त्वौयधीभ्यस्त्वा⁸ विश्वेभ्यस्त्वा भूतेभ्यः ॥ २ ॥

15

cf MS 3, 12, 1; TS 7, 1, 11, VS 22, 2-5.

¹ Es folgen hier in Ch noch die Worte ओं स्वस्त्यस्तु प्रजाभ्यः ॥ ओं नमो ब्रह्मणे ॥
ओं द्रष्टे नम इति घोराष्टमार्चम् ॥ ओं ॥ ² Dies Capitel auch in Bel fol 230

vorhanden, darnach accentuant ³ So auch TS 7, 5, 24; dagegen RV 1, 35, 11

एन्द्राः, ebenso VS 34, 27. ⁴ So auch TS 7, 5, 24; dagegen RV 1, 35, 11

सुक्रता, ebenso VS 34, 27. ⁵ So corr. Ch सामन्तर ⁶ So corr. Ch

सप्रथमं; vgl MS 3, 12, 1- TS 7, 1, 11, 2; VS 22, 3 = Corr. ⁷ So corr.

Ch ह्योयः

विभुर्मात्रा प्रभुः पित्राश्वो^१ ऽसि हयो ऽसि मयो ऽस्यत्यो ऽसि
 नरो ऽस्यर्वासि सप्रिरसि वाज्यसि वृषासि नृमणा^२ असि ययुर्नामा-
 स्यादित्यानां पत्नान्वेक्ष्यये स्वाहा स्वाहेन्द्रायिभ्यां स्वाहा विश्वेभ्यो
 देवेभ्यस्स्वाहा प्रजापतये स्वाहा सर्वाभ्यो देवताभ्य इह धृतिस्स्वाहेह
 १ विधृतिस्स्वाहेह रन्तिस्स्वाहेह रमतिस्स्वाहा भूरसि भुवे त्वा भव्याय
 त्वा भविष्यते त्वा विश्वेभ्यस्त्वा भूतेभ्यो देवा आशापाला एतं देवेभ्यो
 ऽश्वं मेधाय प्रोक्षितं गोपायत ॥ ३ ॥

cf MS 3 12, 4, TS 7, 1 12, 1, VS 22, 19

आयनाय स्वाहा प्रायणाय स्वाहोद्गावाय स्वाहोद्गताय^३ स्वाहा
 शूकाराय स्वाहा शूकृताय स्वाहा पलायिताय स्वाहापलायिताय
 10 स्वाहा वल्गते स्वाहा परावल्गते स्वाहा यते स्वाहा प्रयते स्वा-
 हा ॥ ४ ॥ cf MS 3, 12, 3, TS 7, 1, 13, VS 22 7 8

अयये स्वाहा सोमाय स्वाहा वायवे स्वाहापां मोदाय स्वाहा
 सवित्रे स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा पूष्णे स्वाहा बृहस्पतये स्वाहा मि-
 त्राय स्वाहा बरुणाय स्वाहा ॥ ५ ॥

cf MS 3 12 2, TS 7, 1 14, VS 22, 6

15 पृथिव्यै^४ स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहा चन्द्र-
 मसे स्वाहा नक्षत्रेभ्यस्स्वाहा प्राच्यै दिग्ने स्वाहा दक्षिण्यै दिग्ने
 स्वाहा प्रतीच्यै दिग्ने स्वाहोदीच्यै दिग्ने स्वाहोर्ध्व्यै^५ दिग्ने स्वाहा दि-
 ग्भ्यस्स्वाहावान्तरदिशाभ्यस्स्वाहा समाभ्यस्स्वाहा शरद्भ्यस्स्वाहाहोरा-
 त्रेभ्यस्स्वाहार्धमासेभ्यस्स्वाहा मासेभ्यस्स्वाहर्तुभ्यस्स्वाहा^६ संवत्सराय
 20 स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ६ ॥

cf MS 3 12, 7 8, TS 7, 1, 15, VS 22, 27 ॥

अयये स्वाहा सोमाय स्वाहा सवित्रे स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा पूष्णे

^१ So corr Ch वित्रासा, vgl MS 3, 12, 4, 7, 1, 12, 1, VS 22, 19 = Cori.

^२ So corr Ch नृमणा

^३ So corr Ch स्वाहोद्गावाय स्वाहोद्गताय

^४ Vor पृथिव्यै

steht in Ch noch द्वितीये यायु ॥ १० ॥

^५ So corr Ch धीय

^६ So corr Ch

स्वाहासुभ्य

स्वाहा बृहस्पतये स्वाहापां मोदाय स्वाहा वायवे स्वाहा मित्राय
स्वाहा वरुणाय स्वाहा ॥ ७ ॥

cf. MS 3, 12, 2. 5; TS 7, 1, 16; VS III, 6. 27.

पृथिव्यै^१ स्वाहान्नरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहाप्रये स्वाहा सीमाय
स्वाहा सूर्याय स्वाहा चन्द्रमसे स्वाहाहे स्वाहा रात्र्यै स्वाहर्जये^२ स्वा-
हा साधवे स्वाहा सुक्षित्यै स्वाहा क्षुधे स्वाहागितिम्ने स्वाहा रो-
चाय^३ स्वाहा हिमाय स्वाहा शीताय स्वाहातपाय स्वाहाख्याय
स्वाहा^४ स्वर्गाय स्वाहा लोकाय स्वाहा वृत्ताय स्वाहा सर्वस्य स्वा-
हा ॥ ८ ॥ cf. TS 7, 1, 17.

भुवो देवानां कर्मणापसर्तस्य^५ पथ्यासि वसुभिर्देवेभिर्देवतया गा-
यत्रेण त्वा छन्दसा युनज्मि वसन्तेन त्वर्तूनी^६ हविषा दीक्षयामि भुवो^{१०}
देवानां कर्मणापसर्तस्य^५ पथ्यासि रुद्रेभिर्देवेभिर्देवतया ब्रह्मणेन त्वा
छन्दसा युनज्मि यीप्सेन त्वर्तूनी^६ हविषा दीक्षयामि भुवो देवानां
कर्मणापसर्तस्य^५ पथ्यास्यादित्येभिर्देवेभिर्देवतया जागतेन त्वा छन्दसा
युनज्मि वर्षाभिस्त्वर्तूनी^६ हविषा दीक्षयामि भुवो देवानां कर्मणाप-
सर्तस्य पथ्यासि विषेभिर्देवेभिर्देवतयानुष्टुमेन त्वा छन्दसा युनज्मि^{१५}
शरदा त्वर्तूनी^६ हविषा दीक्षयामि भुवो देवानां कर्मणापसर्तस्य प-
थ्यास्वह्निरोभिर्देवेभिर्देवतया पाङ्क्तेन त्वा छन्दसा युनज्मि हेमन्तशि-
शिराभ्यां त्वर्तूनी^६ हविषा दीक्षयामि भुवो देवानां कर्मणापसर्तस्य
पथ्यास्याहं दीक्षामरुहमृतस्य पत्नी गायत्रेण छन्दसा वक्षणा चर्त-
सत्ये ऽधी सत्यमृते ऽधी मुचामाणं महीमू पु ॥ ९ ॥ cf. TS 7, 1, 18. २०

इंकाराय स्वाहेकृताय स्वाहा क्रन्दते स्वाहायक्रन्दते स्वाहा प्रोथते

^१ Diesem Worte geht in Ch. voraus मण ययु ॥ १० ॥; cf. oben und am Schluß des Capitels. ^२ So corr. Ch. स्वाहर्जये; cf. TS 7, 1, 17, 1. ^३ So

Ch! Wahrscheinlich mit TS 7, 1, 17, 1 zu corr. in रोचाय. ^४ So corr. mit

Caland; Ch. स्वाहाख्याय; wohl Dittographie. ^५ So corr. Ch. पसर्तस्य; das ते am Rande eingeschaltet; vgl. TS 7, 1, 18, 1. ^६ So corr. Ch. पसर्तस्य. ^७ So corr.

Ch. पसर्तस्य; das ते am Rande eingeschaltet.

स्वाहा प्रमोथते^१ स्वाहा गन्धाय स्वाहा घ्राताय स्वाहा प्राणाय स्वा-
 हा व्यानाय स्वाहापानाय स्वाहा संदीयमानाय स्वाहा संदिताय
 स्वाहा विचृत्यमानाय स्वाहा विचृताय स्वाहा पलायिष्यते स्वाहा
 पलायिताय स्वाहोपरिष्यते स्वाहोपरताय स्वाहा निवेक्ष्यते स्वाहा
 १ निविशमानाय स्वाहा निविष्टाय स्वाहा निपत्स्यते स्वाहा निपीदते
 स्वाहा निपत्तणाय स्वाहासिष्यते स्वाहासीनाय स्वाहासिताय स्वा-
 हा निपत्स्यते स्वाहा निपद्यमानाय स्वाहा निपन्नाय स्वाहा शयि-
 ष्यते स्वाहा शयानाय स्वाहा शयिताय स्वाहा संमीलिष्यते स्वाहा
 संमीलते^२ स्वाहा संमीलिताय स्वाहा स्वप्स्यते स्वाहा स्वपते स्वा-
 १० हा सुप्ताय स्वाहा प्रभोत्स्यते स्वाहा प्रबुध्यमानाय स्वाहा प्रबुद्धाय
 स्वाहा जागरिष्यते स्वाहा जाग्यते स्वाहा जागृताय स्वाहा शुश्रूषमा-
 णाय^३ स्वाहा शृण्वते स्वाहा श्रुताय स्वाहा वीक्षिष्यते स्वाहा वी-
 क्षमाणाय स्वाहा वीक्षिताय स्वाहा सहास्यते स्वाहा संजिहानाय
 स्वाहोज्जिहानाय स्वाहा विवर्त्स्यते स्वाहा विवर्त्तमानाय स्वाहा वि-
 १५ वृत्ताय स्वाहोत्थास्यते स्वाहोत्तिष्ठते स्वाहोत्थिताय स्वाहा विधवि-
 ष्यते^४ स्वाहा विधून्वानाय स्वाहा विधूताय स्वाहोन्क्रैस्यते^५ स्वाहो-
 ण्क्रामते स्वाहोन्क्रान्ताय स्वाहा चंक्रमिष्यते स्वाहा चंक्रम्यमाणाय^६
 स्वाहा चंक्रमिताय स्वाहा कण्डूयिष्यते स्वाहा कण्डूयमानाय स्वाहा
 कण्डूयिताय स्वाहा निकषिष्यते स्वाहा निकषमाणाय^७ स्वाहा निक-
 २० पिताय स्वाहा यदत्ति तस्मै स्वाहा यत्तिवति तस्मै स्वाहा यन्मेहति
 तस्मै स्वाहा यन्मृकृत्करोति तस्मै स्वाहा येतसे स्वाहा प्रजाभ्यस्स्वाहा
 प्रजननाय स्वाहा ॥ १० ॥ cf TS 7, 1, 19; MS 3, 12, 3; VS 22, 7, 8.

^१ So corr. Ch प्रोधते स्वाहा प्रोधते, TS 7, 1, 19, 1 = Corr.; vgl. auch MS 3, 12, 3 a A.; VS 22, 7. ^२ So corr. Ch समोनिते, vgl. TS 7, 1, 19, ॥ = Corr.

^३ So corr. Ch शुश्रूषमानाय ^४ So corr. Ch शिष्येयते, TS 7, 1, 19, 3 = Corr.

^५ So corr. Ch स्वाहोन्क्रामते, TS 7, 1, 19, 3 = Corr. ^६ So corr. Ch चक्रम्यमानाय

^७ So corr. Ch निकषमानाय

अग्रे स्वाहा वायवे स्वाहा सूर्याय स्वाहर्तमस्यृतस्यर्तमसि सत्य-
मसि सत्यस्य सत्यमस्यृतस्य पन्था असि देवानां छायामृतस्य नाम
तत्सत्यं यज्ञं प्रजापतिरसि ॥

अधि यदस्मिन्वाजिनीव शुभस्पर्धन्ते दिवस्सूर्येण विशः ।

अपो वृणानः पवते कवीयन्पथून् गोपा इयः परिज्मा ॥ ११ ॥¹

cf TS 7 1, 20

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामश्वमेधनामनि पञ्चमे
अध्याये पन्थानुवचनं प्रथमं संपूर्णम् ॥²

एकस्मै स्वाहा द्वाभ्यां स्वाहा त्रिभ्यस्स्वाहा चतुर्भ्यस्स्वाहा पञ्च-
भ्यस्स्वाहा षड्भ्यस्स्वाहा सप्तभ्यस्स्वाहाष्टभ्यस्स्वाहा¹ नवभ्यस्स्वाहा
दशभ्यस्स्वाहैकान्नविंशत्यै स्वाहा विंशत्यै स्वाहा नवविंशत्यै स्वाहा¹⁰
विंशते स्वाहैकान्नचत्वारिंशते स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहा नवच-
त्वारिंशते स्वाहा पञ्चाशते स्वाहैकान्नषष्ठ्यै स्वाहा नवषष्ठ्यै स्वाहा
सप्तत्यै स्वाहैकान्नशीत्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा नवाशीत्यै स्वाहा नवत्यै
स्वाहैकान्नशताय स्वाहा शताय स्वाहा द्वाभ्यां शताभ्यां स्वाहा सर्व-
स्मै स्वाहा ॥ १ ॥ cf TS 7, 2, 11, (MS 3 12, 15, VS 23, 39)

13

एकस्मै स्वाहा त्रिभ्यस्स्वाहा पञ्चभ्यस्स्वाहा सप्तभ्यस्स्वाहा नव-
भ्यस्स्वाहैकादशभ्यस्स्वाहैकान्नविंशत्यै स्वाहैकविंशत्यै स्वाहा नव-
विंशत्यै स्वाहैकविंशते स्वाहैकान्नचत्वारिंशते स्वाहैकचत्वारिंशते

¹ Hier folgt in Ch noch एकत्रय ॥ १६ ॥, vgl oben
des Capitels in Ch

² Erste Hand in Ch २५५.

³ So die Unterschrift

स्वाहा नवचत्वारिंशते स्वाहैकपञ्चाशते स्वाहैकाक्षपथ्यै स्वाहैक-
पथ्यै स्वाहा नवपथ्यै स्वाहैकसप्तत्यै स्वाहैकान्वाशीत्यै स्वाहैकाशीत्यै
स्वाहा नवाशीत्यै स्वाहैकनवत्यै स्वाहैकाक्षशताय स्वाहा शताय
स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ २ ॥ cf TS ७, २ १२

- ११ द्वाभ्यां स्वाहा चतुर्भ्यस्स्वाहा षड्भ्यस्स्वाहाष्टाभ्यस्स्वाहा दशभ्य-
स्स्वाहाष्टादशभ्यस्स्वाहा^१ विंशत्यै स्वाहा त्रिंशते स्वाहाष्टाविंशते
स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहाष्टाचत्वारिंशते स्वाहा पञ्चाशतेस्व षाष्टा-
पञ्चाशते स्वाहा पथ्यै स्वाहाष्टापथ्यै स्वाहा सप्तत्यै स्वाहाष्टासप्तत्यै
स्वाहाशीत्यै स्वाहाष्टाशीत्यै स्वाहा नवत्यै स्वाहाष्टानवत्यै स्वाहा
१० शताय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ३ ॥ cf TS ७ २ १३

त्रिभ्यस्स्वाहा पञ्चभ्यस्स्वाहा यथा त्रितीय एवं चतुर्थोऽन्यत्र-
भृते. ॥ ४ ॥ cf TS ७, २ १४

- चतुर्भ्यस्स्वाहाष्टाभ्यस्स्वाहा द्वादशभ्यस्स्वाहा षोडशभ्यस्स्वाहा विं-
शत्यै स्वाहा चतुर्विंशत्यै स्वाहाष्टाविंशत्यै स्वाहा द्वाविंशते स्वाहा
१५ षट्त्रिंशते स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहाष्टाचत्वारिंशते स्वाहा द्वापञ्चा-
शते स्वाहा षट्पञ्चाशते स्वाहा पथ्यै स्वाहा चतुष्पथ्यै स्वाहाष्टापथ्यै
स्वाहा द्वासप्तत्यै स्वाहा षट्सप्तत्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा चतुरशीत्यै
स्वाहाष्टाशीत्यै स्वाहा द्वात्रयत्यै स्वाहा षण्णवत्यै^२ स्वाहा शताय
स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ५ ॥ cf TS ७ २ १५

- २० पञ्चभ्यस्स्वाहा दशभ्यस्स्वाहा पञ्चदशभ्यस्स्वाहा विंशत्यै स्वाहा
पञ्चविंशत्यै स्वाहा त्रिंशते स्वाहा पञ्चत्रिंशते स्वाहा चत्वारिंशते
स्वाहा पञ्चचत्वारिंशते स्वाहा पञ्चाशते स्वाहा पञ्चपञ्चाशते स्वाहा
पथ्यै स्वाहा पञ्चपथ्यै स्वाहा सप्तत्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा पञ्चाशीत्यै
स्वाहा नवत्यै स्वाहा पञ्चनवत्यै स्वाहा शताय स्वाहा सर्वस्यै स्वा-
२३ हा ॥ ६ ॥ cf TS ७, २ १६

^१ So corr Ch स्वाहाष्टादशभ्यस्स्वाहा ^२ So corr Ch षण्णवत्यै

दशभ्यस्त्वाहा विंशत्यै स्वाहा त्रिंशते स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहा
पञ्चाशते स्वाहा षष्ठ्यै स्वाहा सप्तत्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा नवत्यै स्वा-
हा शताय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ७ ॥ cf. TS 7, 2, 17.

विंशत्यै स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहा षष्ठ्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा
शताय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ८ ॥ cf. TS 7, 2, 18.

पञ्चाशते स्वाहा शताय स्वाहा द्वाभ्यां शताभ्यां स्वाहा त्रिभ्यश्च-
तुर्भ्यः पञ्चभ्यश्च षड्भ्यस्सप्तभ्यो ऽष्टाभ्यो^१ नवभ्यश्शतेभ्यस्त्वाहा सहस्राय
स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ९ ॥ cf. TS 7, 2, 19.

शताय स्वाहा सहस्राय स्वाहायुताय स्वाहा प्रयुताय स्वाहा नि-
युताय स्वाहार्बुदाय^२ स्वाहा न्यर्बुदाय^३ स्वाहा वदाय स्वाहा समुद्राय^४
स्वाहा मध्याय स्वाहान्ताय स्वाहा परार्धाय स्वाहापसे स्वाहा व्युष्ट्यै
स्वाहोदेषते स्वाहोद्यते स्वाहोदिताय स्वाहा स्वर्गाय स्वाहा लो-
काय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ १० ॥ cf. TS 7, 2, 20.

इति गणानुवचनं द्वितीयम् ॥^५

अर्वाहं यज्ञसंक्रामत्वमुष्मादधि^१ मामभि ।

ऋषीणां यः पुरोहितः ॥

निर्देवं^२ निर्वीर्यं कृत्वा विष्कन्धं^३ तस्मिन्हीयतां यो ऽस्मान्देष्टि ।

शरीरं यज्ञश्मलं^४ कुसीदं तस्मिन्सीदतुं^५ यो ऽस्मान्देष्टि ॥

^१ Ch. षष्ठ्यो; cf. oben.

^२ So corr. Ch. वृंधाय

^३ So corr. Ch. न्यर्बुदाय

^४ So die Unterschrift des Capitals III Ch.

^५ So corr. Ch. वृंधायत्ययमुष्मा^६;

vgl. TS 7, 3, 11, 1.

^६ So corr. Ch. निन्दित्यभि^७; vgl. TS 7, 3, 11, 1.

^७ So

corr. Ch. विद्वन्म, vgl. TS 7, 3, 11, 1.

^८ So corr. Ch. यज्ञश्मले; vgl. TS 7, 3, 11, 1.

^९ So corr. Ch. सीदत; vgl. TS 7, 3, 11, 1.

यज्ञ यज्ञस्य यज्ञेजस्तेन संक्राम मामग्नि ।

ब्राह्मणानृत्विजो^१ देवान्यज्ञस्य तपसा ते ऽसा अहमाहुवे ॥

इष्टेन पक्कमुप ते हुवे ऽसा अहम् ।

सं ते वृञ्जे मुकूर्तं^२ सं प्रजां पशून् ॥^३

^४ प्रैषान्सामिधेनीराघारा^५ आज्यभागा आयुतं प्रत्यायुतमाश्रूणामि ते ।

प्रयाजानुयाजान्स्विष्टकृतमिडामाशिष^६ आवृञ्जे स्वः ॥

अपिनेन्द्रेण^७ सोमेन सरस्वत्या विष्णुना देवताभिः ।

याज्यानुवाक्याभ्यामुप ते हुवे ऽसा अहं यज्ञमाददे^८ ते वषट्कृतम् ॥

स्तुतं शस्त्रं प्रतिगरं यहमिडामाशिष आवृञ्जे स्वः ।^९

^{१०} पत्नीसंयाजानुप^{११} ते हुवे ऽसा अहं समिष्टयजुराददे^{१२} तव ॥

पशून्स्तुतं^{१३} पुरोडाशान्त्वनान्योत यज्ञम् ।

देवान्सेन्द्रानुप ते हुवे ऽसा अहमपिमुखान्सीमवती ये च विश्वे ॥

॥ १ ॥ cf. TS 7, 3, 11.

भूतं^{१४} भयं भविष्यद्वषट् स्वाहा नमः शंक्ताम यजुर्वषट् स्वाहा

^{१५} नमो गायत्री विष्टुञ्जंगती वषट् स्वाहा नमः पृथिव्यन्तरिक्षं द्यौर्व-

षट् स्वाहा नमो ऽन्नं कृषिर्वृष्टिर्वषट् स्वाहा नमः पिता पुत्रः पौ-

त्रो^{१६} वषट् स्वाहा नमः प्राणो^{१७} व्यानी ऽपानौ वषट् स्वाहा नमो

भूर्भुवस्स्वर्वषट् स्वाहा नमः ॥ २ ॥ cf. TS 7, 3, 12.

आ मे गृहा भवन्ता प्रजा म आ मा यज्ञो विशतु वीर्यावान् ।

^{१८} आपो देवीर्यज्ञिया माविशन्तु सहस्रस्य मा भूमा मा प्रहासीत् ॥

^१ So corr. Ch ब्राह्मणा नृत्विजो, vgl. TS 7, 3, 11, 1. ^२ So corr. Ch मुकूर्तो, vgl. TS 7, 3, 11, 2. ^३ Das Zeichen ॥ fehlt in Ch; von mir gesetzt. Vgl. TS 7, 3, 11, 2.

^४ So corr. Ch राघारा, vgl. TS 7, 3, 11, 2. ^५ So corr. Ch ब्राह्मणानृत्विजो; vgl. TS 7, 3, 11, 2.

^६ So corr. Ch देन. ^७ So corr. Ch माददः; vgl. TS 7, 3, 11, 2. ^८ Das Zeichen ॥ fehlt in Ch.

^९ So corr. Ch संयाजानुप, vgl. TS 7, 3, 11, 3. ^{१०} So corr. Ch राददते; vgl. TS 7, 3, 11, ॥

^{११} So corr. Ch पशून्स्तुतम्; vgl. TS 7, 3, 11, 3. ^{१२} Dies Capitel in T 6 fol. 7^b vorhanden; danach accentuiert. ^{१३} Ch य रुविषु. ^{१४} Accent corr.; T 6 वीर्यो;

vgl. TS 7, 3, 12. ^{१५} Ch प्राणो, in T 6 प्राणो ohne Accent; daher dieser ergänzt.

आ मे यहा' भवन्ता पुरोरुक्स्तुतश्चे' माविशती समीची' ।
 आदित्या रुद्रा वसवो मे सदस्यास्सहस्रस्य मा भूमा मा प्रहासीत् ॥
 आ माग्निष्टोमो विशन्तूकथ्यश्चातिरात्रो मा विशन्तापिशर्वरः ।
 तिरोअहूमा मा सुहुता' आविशन्तु सहस्रस्य' मा भूमा मा प्रहासीत् ॥
 ॥ ३ ॥ cf. TS 7, 3, 13.

अग्निना तपो ऽन्वाभवद्वाचा ब्रह्म मणिना रूपाणि हिरण्येन व-
 र्चो ऽद्भिः पृथिवीं वायुनान्तरिक्षं सूर्येण दिवं चन्द्रमसा नक्षत्राणि
 यमेन पितृनाज्ञा मनुष्यान्फलेन नाद्यानजगरेण' सर्पांन्याघ्रेणारण्या-
 भ्यशूङ्गधेनेन पतत्रिणो घीहिनान्नानि यवेनौषधीरुदुम्बरेणोर्जं न्ययो-
 धेन वनस्पतीन्वृष्णाभ्यान्वृषभेण' गा वृष्णिनावीर्बस्तेनाजा गायत्र्या 10
 छन्द्रीसि चिवृता स्तोमान्नयन्तरेण सामानि ब्राह्मणेन वाचम् ॥ ४ ॥
 cf. TS 7, 3, 14.

स्वाहाधिमाधीताय स्वाहा स्वाहाधीतं' मनसे स्वाहा स्वाहा मनः
 प्रजापतये स्वाहा काय स्वाहा कस्मै स्वाहा कतमस्मै स्वाहादित्यै
 स्वाहादित्यै मस्य स्वाहादित्यै सुमृडीकायै स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा सर-
 स्वत्यै पावकायै स्वाहा सरस्वत्यै बृहत्यै स्वाहा पूष्ये स्वाहा पूष्ये प्र- 15
 पथ्याय स्वाहा पूष्ये नरधिपाय स्वाहा तद्रे' स्वाहा तद्रे" तुरीपाय
 स्वाहा तद्रे" पुरुरूपाय स्वाहा विष्णवे स्वाहा विष्णवे निखुर्येपाय
 स्वाहा विष्णवे निभूयपाय स्वाहा विश्वो देवस्य नेतुः ॥ ५ ॥
 cf. TS 7, 3, 16

दध्रस्वाहा हनुभ्यां स्वाहोपाभ्यां स्वाहा नासिकाभ्यां स्वाहा
 मुखाय स्वाहा चक्षुभ्यां स्वाहा श्रोत्राभ्यां स्वाहा पार इक्ष्ववो ऽवा- 20

¹ In Ch, wis = schemat यहा (so erato Hand) in वाहा corr ² So corr
 Ch पुरोरुक्ता', vgl TS 7, 3, 13 = Corr ³ So corr Ch दध्रमौली, vgl TS 7, 3, 13.

⁴ So corr Ch तिरोअहू मा सुहुता, vgl TS 7, 3, 13 ⁵ So corr. Ch सहस्रस्य,
 vgl TS 7, 3, 13 ⁶ So corr Ch नाद्या, in TS 7, 3, 14 नाद्वयान् ⁷ So corr.

Ch स्वावृषभेन, ubrigens läge es wohl ebenso nah, mit TS 7, 3, 15 भ्यान्वृषभेण zu
 lesen ⁸ So corr. Ch इत्याद्याभिर्न, vgl. TS 7, 3, 15 ⁹ So corr. Ch इत्याद्ये

¹⁰ So corr. Ch त्वाद्ये ¹¹ So corr. Ch त्वाद्ये

- रीयेभ्यः^१ पक्ष्मभ्यस्स्वाहावार इक्षवः पारीयेभ्यः^२ पक्ष्मभ्यस्स्वाहा ग्री-
ष्णे स्वाहा भूर्या स्वाहा ललाटाय स्वाहा मूर्ध्ने स्वाहा मस्तिष्काय
स्वाहा केशेभ्यस्स्वाहा वह्नाय स्वाहा यीवाभ्यस्स्वाहा स्तुभ्येभ्यस्स्वा-
हा^३ कीकसाभ्यस्स्वाहा पृष्टिभ्यस्स्वाहा पाजस्याय^४ स्वाहा पार्श्वार्थ्या
३ स्वाहीसाभ्या स्वाहा दोषभ्या^५ स्वाहा बाहुभ्या^६ स्वाहा जङ्घाभ्या^७ स्वा-
हा श्रोणिभ्या^८ स्वाहोरुभ्या^९ स्वाहाघ्रीवद्भ्या^{१०} स्वाहा जङ्घाभ्या^{११} स्वाहा
भसदे स्वाहा शिखरादेभ्यस्स्वाहा बालधानाय स्वाहागङ्गाभ्या^{१२} स्वाहा
शेपाय स्वाहा रेतसे स्वाहा प्रजाभ्यस्स्वाहा प्रजननाय स्वाहा पद्म-
स्वाहा गर्भेभ्यस्स्वाहा लोमभ्यस्स्वाहा त्वचे स्वाहा लोहिताय स्वा-
१० हा मीसाय स्वाहा^{१३} नावभ्यस्स्वाहास्थिभ्यस्स्वाहा^{१४} मज्जभ्यस्स्वाहाङ्गे-
भ्यस्स्वाहात्मने स्वाहा सर्वस्य स्वाहा ॥ ६ ॥ cf TS 7, 3, 16

अङ्ग्येताय स्वाहाज्जिघृक्षाय स्वाहा शितिपदे स्वाहा शिति-
ककुदे स्वाहा शितिरन्ध्राय स्वाहा शितिपृष्ठाय स्वाहा शित्यिषाय
स्वाहा पुष्पकर्णाय स्वाहा शित्योष्ठाय स्वाहा शितिभवे स्वाहा शि-
१५ तिभसदे स्वाहा श्वेतानूकाशाय स्वाहाज्जये स्वाहा ललामाय स्वा-
हासित्तवे^{१५} स्वाहा कृष्णेताय स्वाहा रोहितैताय^{१६} स्वाहारुणैताय
स्वादेदशाय स्वाहा कीदशाय स्वाहा तादशाय स्वाहा सदशाय स्वा-
हा विसदशाय स्वाहा सुसदशाय स्वाहा रुपाय स्वाहा सर्वस्य स्वा-
हा ॥ ७ ॥ cf TS 7, 3, 17

- १० कृष्णाय स्वाहा श्वेताय स्वाहा पिङ्गवाय^{१७} स्वाहा सारङ्गाय स्वा-
हारुणाय स्वाहा गौराय स्वाहा बभवे स्वाहा नकुलाय स्वाहा गो-

^१ So Ch in TS 7, 16, 1 श्वयापुत्र्य

^२ So Ch in TS 7, 16, 1 प्रापुत्र्य

^३ So corr Ch रुन्धेभ्य

^४ So corr Ch पाजस्याय (erste Hand vielleicht पाजस्याय),
cf TS 7, 3, 16 1

^५ Erste Hand in Ch दाषाभ्या

^६ Dies ह्यादा fehlt in

Ch und ist von mir ergänzt

^७ So corr Ch शिखरादेभ्य

^८ So corr Ch

ह्यादाशित्तवे, vgl. TS 7, 3, 17

^९ So corr Ch राष्ट्रिणैताय, vgl. TS 7, 3, 17

^{१०} So corr Ch विषयाय

णाय स्वाहा रोहिताय स्वाहा श्यावाय स्वाहा श्यामाय स्वाहा पा-
लवाय^१ स्वाहा मुरूपाय स्वाहा सरूपाय स्वाहा विरूपाय स्वाहानु-
रूपाय स्वाहा प्रतिरूपाय स्वाहा श्वलाय स्वाहा कमलाय स्वाहा
पृथ्वये स्वाहा पृथ्विसक्थ्याय^२ स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ८ ॥

cf. TS 7, 3, 18.

श्रीपथीभ्यस्स्वाहा मूलेभ्यस्स्वाहा तूलेभ्यस्स्वाहा पर्वभ्यस्स्वाहा^३
वल्गेभ्यस्स्वाहा पुष्पेभ्यस्स्वाहा फलेभ्यस्स्वाहा गृहीतेभ्यस्स्वाहागृही-
तेभ्यस्स्वाहावपन्नेभ्यस्स्वाहा श्यानेभ्यस्स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ८ ॥

cf. TS 7, 3, 19.

वनस्पतिभ्यस्स्वाहा मूलेभ्यस्स्वाहा तूलेभ्यस्स्वाहा स्कन्धेभ्यस्स्वा-
हा^४ शाखाभ्यस्स्वाहा पण्येभ्यस्स्वाहा पुष्पेभ्यस्स्वाहा फलेभ्यस्स्वाहा
गृहीतेभ्यस्स्वाहागृहीतेभ्यस्स्वाहावपन्नेभ्यस्स्वाहा श्यानेभ्यस्स्वाहा^५
शिष्टाय स्वाहा परिशिष्टाय स्वाहातिशिष्टाय स्वाहा सैशिष्टाय स्वा-
होच्छिष्टाय^६ स्वाहा^७ रिक्ताय स्वाहारिक्ताय स्वाहा प्ररिक्ताय स्वाहा
संरिक्ताय स्वाहोद्विक्ताय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ १० ॥ cf. TS 7, 3, 20.

इत्यनुवचनं तृतीयम् ॥^८

मेपस्त्वा प्रचतैर्यतु लोहितपीव^१ छागैश्शत्मलिर्चुद्धा पर्णो ब्रह्म-^२
णा ब्रह्मो मेधेन न्ययोधश्चमसैरुक्षर ऊर्जा गायत्री छन्दोभिस्तिवृ-

^१ So Ch; in TS 7, 3, 18 पाकवाय - ^२ So corr. Ch सक्थ्या
स्कन्धेभ्यः; vgl. oben 5, 3, 6; TS 7, 3, 20 schreibt hier स्कन्धेभ्यः

^३ Dies स्पष्टा fehlt in Ch und ist von mir ergänzt.
des Capitels in Ch.

^४ So corr. Ch

^५ Ch शोडि

^६ So die Unterschrift

त्तोमैवन्तीस्थावन्तीस्त्वावन्तु प्रियं त्वा प्रियाणां वर्षिष्ठमापानां^१
गणानां त्वा गणपतिं हवामहे वसो मम प्रियाणां^२ त्वा प्रिय-
पतिं हवामहे वसो मम निधीनां त्वा निधिपतिं हवामहे वसो
मम ॥ १ ॥ cf. TS 7, 4, 12.

- १ कूपाभ्यस्त्वाहा कुल्याभ्यस्त्वाहा स्यात्याभ्यस्त्वाहा वट्याभ्यस्त्वा-
हा खत्याभ्यस्त्वाहा^३ हृद्याभ्यस्त्वाहा^४ सूद्याभ्यस्त्वाहा पत्वत्याभ्य-
स्त्वाहा^५ वैशन्तीभ्यस्त्वाहा सरस्याभ्यस्त्वाहा वर्षाभ्यस्त्वाहा वर्षाभ्य-
स्त्वाहा मृष्टाभ्यस्त्वाहा^६ द्वादुनिभ्यस्त्वाहा स्यावराभ्यस्त्वाहा स्यन्दमा-
नाभ्यस्त्वाहा नादेयोभ्यस्त्वाहा सैन्धवीभ्यस्त्वाहा समुद्रियाभ्यस्त्वाहा
१० सर्वाभ्यस्त्वाहा ॥ २ ॥ cf. TS 7, 4, 12.

अग्नस्त्वाहा वहन्तीभ्यस्त्वाहा समुद्रं वहन्तीभ्यस्त्वाहा समन्तं
वहन्तीभ्यस्त्वाहोमं वहन्तीभ्यस्त्वाहा भीमं वहन्तीभ्यस्त्वाहा शीमं
वहन्तीभ्यस्त्वाहा शीघ्रं वहन्तीभ्यस्त्वाहाम्भोभ्यस्त्वाहा नभोभ्यस्त्वा-
हा महोभ्यस्त्वाहा ॥ ३ ॥ cf. TS 7, 4, 14.

- ११ यो अर्बन्तं जिपीसति तमभ्यमीति^१ वरुणः ।

परो मर्तः^२ परंश्वा ॥

अहं च त्वं च वृचहन्सि सनुयाव वरीष्वा^३ ।

अरातीवा चिदद्रिवो ऽनु नौ शूर मैसते भद्रा इन्द्रस्य रातयः ॥

^१ So corr. Ch वर्षिष्ठमापानः; vgl. TS 7, 4, 12. ^२ So corr. Ch प्रियानां ^३ So
Ch; besser wohl mit TS 7, 4, 13 खत्याभ्यः zu lesen ^४ So corr. mit Galand;
Ch हृद्याभ्यः ^५ So corr. Ch पत्वत्याभ्यः ^६ So corr. Ch मृष्टाभ्यस्त्वाहा; vgl.
Pā. 3, 1, 17, Vārt. 1 घुष्टा, घुष्टायते; TS 7, 4, 13 पुंस्त्वान् ^७ So corr. Ch तमभ्ये
मीति; vgl. MS 3, 12, 1 n. E; TS 7, 4, 15 ^८ So corr. Ch संतः ^९ So
gewiß richtig Ch, यरोषु von ययुः, das als Bezeichnung für Flüsse Naigh. 1, 13
angeführt wird, doch bisher noch nicht belegt war, auch im Ushlingks zweitem
WB. nicht; vgl. beide Petersburger Wörterbücher n. v. यरो, resp. यरो fem. plur.
„Flüsse“. Vgl. den Vers RV 8, 51, 11 und TS 7, 4, 15 mit andrem Schluß des
Avakṣa

अभि क्रत्येन्द्र' भूरथ जमन्न ते विच्यद् महिमानं रजीसि ।

स्वेना हि वृषे श्रवसा जगन्ध न श्वरजं विविदद्युधा' ते ॥ ४ ॥

cf TS 7, 4, 15

नमो राज्ञे नमो वरुणाय नमो ऽध्याय नमः प्रजापतये नमो ऽधि-
पतये ऽधिपतिरस्यधिपतिं मा कुर्वधिपतिरहं प्रजानां भूयासं मां'
धेहि मयि धेतुपाकृताय स्वाहालब्धाय स्वाहा हुताय स्वाहा ॥ ५ ॥ ६

cf TS 7, 4, 16

मयोभूर्वातो' अभिवात्युसा' ऊर्जस्वतीरोपधीराविशन्ताम् ।

पीवस्वतीर्जीविधन्याः पिबन्त्यवसाय पश्यते रुद्र नो मृद ॥

यास्सरूपा विरूपा एकरूपा' यासामग्निर्निध्या नामानि वेद ।

या अङ्गिरसस्तपसेह चक्रुस्ताभ्यः पर्जन्य महि शर्म यच्छ ॥

या देवेषु तन्वमैरयन्त यासां सोमो विश्वा रूपाणि वेद ।

10

ता अस्मभ्यं पयसा पिन्वमानाः प्रजावतीरिन्द्र गोष्ठे रिरिहि' ॥

प्रजापतिर्मह्यमेता रराणो विथैर्देवैर्यज्ञियैस्संविदानः ।

बह्वीर्भवन्तीरूप' नो गोष्ठमाशुस्तासां वयं प्रजया सैसदेम ॥

इह धृतिस्स्वाहेह विधृतिस्स्वाहेह रन्तिस्स्वाहेह रमतिस्स्वाहा म-
हीमू' पु सुचामाणम् ॥ ६ ॥ cf TS 7, 4 17, RV 10 169

11

कस्विदेकाकी' चरति क उ स्विज्जायते पुनः ।

किं स्विधिमस्य भेपजं किं स्विदावपनं महत् ॥

सूर्य एकाकी चरति चन्द्रमा जायते पुनः ।

अग्निर्हिमस्य भेपजं भूमिरावपनं महत् ॥

¹ So corr Ch कथेद, vgl RV 7, 21 6, TS 7 4 15

² So corr Ch

मधुरतयिषद vgl RV 7, 21, 6 TS 7 4 15

³ So corr Ch भूयामयसा, vgl

TS 7, 4, 16

⁴ Dies Capitel auch in W 15 vorhanden

⁵ Ch प्रात्यक्षा, vgl

RV 10, 169, 1, TS 7, 4, 17

⁶ Ch एकाक्या, vgl RV 10, 169 2, TS 7, 4, 17

⁷ So W 15, in Ch रिदेह, vgl RV 10, 169, 3

⁸ So W 15, in Ch भेपजुष्य,

vgl RV 10, 169, 4

⁹ Ch महीमू

¹⁰ Auch dies Capitel in W 15

vorhanden

का स्विदासीत्पूर्वचित्तिः किं^१ स्विदासीद्बृहद्वयः^२ ।

का स्विदासीत्पिलिप्पिला^३ का स्विदासीत्पिशङ्गिला ॥

द्यौरासीत्पूर्वचित्तिरश्व आसीद्बृहद्वयः^४ ।

अविरासीत्पिलिप्पिला^५ राविरासीत्पिशङ्गिला^६ ॥

८ पृच्छामि त्वा परमन्तं पृथिव्याः पृच्छामि त्वा भुवनस्य नाभिम् ।

पृच्छामि त्वा वृष्णो अश्वस्य रेतः पृच्छामि वाचः परमं व्योम ॥

वेदिमाहुः परमन्तं पृथिव्या यज्ञमाहुर्भुवनस्य नाभिम् ।

सीममाहुर्वृष्णो अश्वस्य रेतो ब्रह्मैव वाचः परमं व्योम ॥ ॥ ७ ॥^७

cf TS 7, 4 18, MS 3, 12 19, RV 1, 164 34 35, VS 23, 9—12 61 62

अश्वे अश्वत्थिष्विके न मा नयति कथन ।

10 ससत्यश्वकस्सुभगे काम्पीलवासिनि ॥

स्वर्गे लोके संप्रोक्तुं वाशमाहमजामि^८ गर्भधमा त्वमजासि गर्भधं
तौ सह चतुरः पदस्संप्रसारयावहै वृषा वां रेतोधा रेतो दधातूस्-
कथ्योर्गृदं^९ धेस्यञ्जिमुदञ्जिमन्वज ॥

यस्स्त्रीणां जीवभोजनो य आसां चिलधावनः ।

॥ प्रियस्त्रीणामपीच्यो^{१०} य आसां कृष्णे लक्ष्मणि सर्दिगृदिं^{११} पराव-
धीत् ॥^{१२}

अश्वे अश्वत्थिष्विके न मा नयति कथन ।

ससत्यश्वकः^{१३} ॥

ऊर्ध्वामेनामुच्छ्रयताडिणुभारं गिरा इव^{१४} ।

^१ So W 17, in Ch क ^२ So W 17, in Ch द्वय ^३ So W 17, in Ch
पिलिपिना ^४ Ch रथराशौ ^५ So W 17, in Ch पिथपिथ ^६ So W 17,

in Ch राजौरा ^७ In Ch fehlt hier die Zahl, resp. die Bezeichnung des
Capitelabschlusses der jedoch durch W 17 wie auch durch TS feststeht. ^८ So

Ch und W 17 'मजामि' ^९ W 17 मरुमजामि गर्भधमात्वमजामि गर्भधन्तो ^{१०} Ch
मपेयो ^{११} Ch मपेयो W 17 मपेयो oder मपेयो ^{१२} Ch सन्दि ^{१३} Die

Versatztheilungen fehlen hier in Ch und sind von mir gesetzt ^{१४} Ch समस्य

^{१५} W 17 हेतु भार गिरा इव

अधास्या मध्यमेधतां शीते वाते पुनर्बिब' ॥

अश्व इत्युक्तम् ॥

यद्वरिणी ययमस्ति' न पुष्टं पशु मन्यते ।

शूद्रा यदर्यजारा' न मोषाय धनायति ॥'

अश्व इत्युक्तम् ॥

इयं यका शकुन्तिकाहलमिति' वञ्चति ।

आहतं गभे पसो निजलग्नीति' धानिका ॥

अश्व इत्युक्तम् ॥

माता च ते पिता च ते इयं वृष्टस्य रोहतः ।

प्रसुलामीति ते पिता गभे मुष्टिमतीसयत्' ॥

दधिक्राव्यो' अकारिषमापो हि हेति तिस्रः ॥ ८ ॥

cf. TS 7, 4, 19, MS 3, 12, 20; 3, 13, 1; VS 23, 19-32

भूर्भुवस्त्वर्वसवस्वाञ्जन्तु गायत्रेण अन्दसा रुद्रास्वाञ्जन्तु वैशु-
मेन अन्दसादित्यास्वाञ्जन्तु जागतेन अन्दसा ॥

यद्वातो अपो अगमदिन्द्रस्य तन्वं प्रियाम्' ।

एतौ स्तोत्रेतेन यथा पुनरश्वमावर्तयासि¹⁰ नः ॥

लाजीऽञ्छाचीऽन्यशो¹¹ समाऽ¹² यव्यायै गव्याया एतद्देवा अन्न-
मन्नैतदन्नमद्भि प्रजापते ॥

युञ्जन्ति ब्रह्मरूपं चरन्तं परि तस्युषः ।

रोचन्ते रोचना दिवि ॥

¹ So W 17, in Ch मध्यमेधतां शीते वाते पुनर्बिब

² So W 17, in Ch ययति

³ Ch यद्वरिणी

⁴ In W 17 kommt dieser Vers erst nach dem folgenden.

⁵ So corr. Mss. शकुन्तिका

⁶ So corr. Ch und W 17 सूति

⁷ W 17

पुष्टिम⁸ ⁹ In W 17 ist dieser Vers (RV 4, 39, 6) vollständig gegeben und dann erst folgt das Westere wie in Ch ¹⁰ So corr. Ch विषय ¹¹ So corr.

Ch यव्यायै गव्याया, vgl. TS 7, 4, 20; MS 3, 12, 18, VS 23, 7. ¹² So corr. Ch

ञ्छातीत्यशो, vgl. TS 7, 4, 20, MS 3, 12, 19. ¹³ Die 2 von mir ergänzt; vgl.

TS 7, 4, 20.

युञ्जन्त्यस्य काम्या^१ हरी विपक्षसा रथे ।

शीला धृष्णू^२ नृवाहसा ॥

केतुं कृण्वन्केतवे पेशो मर्या अपेगसे ।

समुपद्मिज्जरायथाः ॥ ॥ ९ ॥

cf TS 7 4 20 NS 3 12 18 19 VS 23 5-8, RV 1 6 1-3

- ५ प्राणाय स्वाहा व्यानाय स्वाहापानाय स्वाहा स्नावभ्यस्वाहा
संतानेभ्यस्वाहा परिसंतानेभ्यस्वाहा पर्वभ्यस्वाहा सधानेभ्यस्वा-
हा शरीरेभ्यस्वाहा यज्ञाय स्वाहा दक्षिण्यै स्वाहा स्वर्गाय स्वाहा
लोकाय स्वाहा सर्वस्य स्वाहा ॥ १० ॥ cf TS 7 4 21

इति मेघानुवचनं चतुर्थम् ॥'

- 10 सिताय स्वाहासिताय स्वाहाभिहिताय स्वाहानभिहिताय स्वा-
हा युक्ताय स्वाहायुक्ताय स्वाहायुक्ताय स्वाहोद्युक्ताय स्वाहा विमु-
क्ताय स्वाहा प्रमुक्ताय स्वाहा वञ्चते स्वाहा परिवञ्चते स्वाहा संव-
ञ्चते स्वाहानुवञ्चते स्वाहोद्वञ्चते स्वाहा यते स्वाहा धावते स्वाहा
निष्ठते स्वाहोपरताय स्वाहा सर्वस्य स्वाहा ॥ १ ॥ cf TS 7 4 22

- 11 पृथिव्यै स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहा संश्रोयते^३ स्वाहा
सप्रवमानाय स्वाहा सप्रुताय स्वाहा मेघायिष्यते स्वाहा मेघायते
स्वाहा मेघायिताय स्वाहा मेघिताय स्वाहा मेघाय स्वाहा नीहाराय
स्वाहा निहाकायै स्वाहा प्राप्तचाय स्वाहा प्रचलाकायै^४ स्वाहा वि-

^१ So corr Ch काम्य ^२ So corr Ch धृष्ण ^३ So die Unterschrift des Capitels in Ch ^४ So corr Ch सप्रोयते vgl TS 7 5 11 1 - Corr ^५ So corr Ch प्रचलाकायै vgl TS 7 5 11, 1

द्योतिष्यते स्वाहा विद्योतमानाय स्वाहा संविद्योतमानाय स्वाहा
 स्तनयिष्यते स्वाहा स्तनयते स्वाहोयै^१ स्तनयते स्वाहा वर्पिष्यते स्वा-
 हा वर्पते स्वाहाभिवर्पते स्वाहा परिवर्पते स्वाहा संवर्पते स्वाहानु-
 वर्पते स्वाहा प्रोपिष्यते स्वाहा प्रुष्यते स्वाहा परिप्रुष्यते स्वाहा शी-
 कायिष्यते स्वाहा शीकायते स्वाहा शीतिकाय स्वाहोद्रहीष्यते स्वा-
 होद्रह्णते स्वाहोद्रहीताय स्वाहा विप्रोष्यते स्वाहा विप्रवमानाय
 स्वाहा विप्रुताय स्वाहातप्यते स्वाहातपते स्वाहोयमातपते^२ स्वा-
 हर्भ्यस्स्वाहा^३ यजुर्भ्यस्स्वाहा सामभ्यस्स्वाहाद्रिरोभ्यस्स्वाहा वेदेभ्य-
 स्स्वाहा गाथाभ्यस्स्वाहा नाराण्सीभ्यस्स्वाहा ऐरीभ्यस्स्वाहा सर्वसै
 स्वाहा ॥ २ ॥ cf TS 7, 5 11

10

दत्वते स्वाहादन्तकाय स्वाहा प्राणिने स्वाहाप्राणकाय स्वाहा^४
 नासिकायते स्वाहानासिकाय स्वाहा मुखवते स्वाहामुखकाय स्वा-
 हाक्षयवते स्वाहानक्षकाय स्वाहा कर्णवते स्वाहाकर्णकाय स्वाहा
 शीर्षयवते स्वाहाशीर्षकाय स्वाहा पादवते स्वाहापादकाय स्वाहा
 प्राणते स्वाहाप्राणते स्वाहा वदते स्वाहावदते स्वाहा पश्यते स्वा-
 हापश्यते स्वाहा शृण्वते स्वाहाशृण्वते स्वाहा मनस्विने स्वाहामन-
 स्काय स्वाहा रेतस्विने स्वाहारेतस्काय स्वाहा प्रजाभ्यस्स्वाहाप्रजन-
 नाय स्वाहा लोमवते स्वाहालोमकाय स्वाहा त्वचे स्वाहात्वक्काय
 स्वाहा चर्मवते स्वाहाचर्मकाय स्वाहा लोहितवते स्वाहालोहिताय
 स्वाहा मसिन्वते^५ स्वाहामसिकाय स्वाहा स्त्रावभ्यस्स्वाहास्त्रावकाय^६ २०
 स्वाहास्थन्वते स्वाहानस्थकाय स्वाहा मज्जन्वते स्वाहामज्जकाय
 स्वाहाङ्गवते स्वाहानङ्गकाय स्वाहान्मन्वते स्वाहानान्मकाय स्वाहा
 सर्वसै स्वाहा ॥ ३ ॥ cf TS 7, 5, 12.

^१ So corr Ch स्वाहोयै, vgl TS 7, 5, 11, 1

^२ So corr Ch स्वाहा उपत्यते

स्वाहा उपते स्वाहोयमा उपते; vgl TS 7, 5, 11, 2 = Corr. ^३ So corr. Ch स्वाहोयै,
 vgl TS 7, 5, 11, 2.

^४ Daes स्वाहा fehlt in Ch und ist von mir ergänzt

^५ So Ch, ebenso auch TS 7, 5, 12, 2

^६ So corr Ch स्त्रावत्यस्या

अग्निः पशुरासीत्तेनायजत स एतं लोकमजयद्यस्मिन्नाग्निस्स ते लोक-
कस्तं जेष्यस्यथावजिघ्र' वायुः पशुरासीत्तेनायजत स एतं लोकमज-
यद्यस्मिन्वायुस्स ते लोकस्तं जेष्यस्यथावजिघ्रादित्यः पशुरासीत्तेनाय-
जत स एतं लोकमजयद्यस्मिन्नादित्यस्स ते लोकस्तं जेष्यस्यथाव-
जिघ्र ॥ ४ ॥ cf TS 5, 7, 26, VS 23, 17

द्यौस्ते पृष्ठं पृथिवी सधस्यमात्मानरिषीं समुद्रो' योनिस्सूर्यस्ते च-
क्षुर्वातः प्राणश्चन्द्रमाम्ब्रोचं दिशः' पादा अवान्तरदिशः पशवो न-
क्षत्राणि रूपं मासाश्चार्धमासाश्च पर्यपृतवो' ऽङ्गानि संवत्सरो महि-
मा ॥ ५ ॥^१ cf TS 5, 7, 25

10 आयासाय स्वाहावयासाय स्वाहा वियासाय स्वाहा प्रयासाय'
स्वाहा संयासाय स्वाहोद्यासाय' स्वाहा शोकाय स्वाहा शुचे स्वाहा
शुचये स्वाहा तपसे स्वाहा तप्यन्ते स्वाहा द्युधे स्वाहा भूणहत्यायै
स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ६ ॥^२ cf TS 1, 4, 35, VS 39, 11 19

जुहकाय स्वाहावभृथाय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ७ ॥^३

15 मृत्यवे स्वाहावभृथाय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ८ ॥^४

कस्त्वा युनक्ति स त्वा युनक्तु विष्णुस्त्वा युनक्तस्य यज्ञस्यर्द्धे मर्ह
संतत्या अमुष्मै कामायायुपे त्वा प्राणाय त्वा व्यानाय त्वापानाय त्वा
ष्युष्ट्यै त्वा रय्यै त्वा राधसे त्वा पोपाय त्वा घोपाय त्वा राद्वोपाय त्वा
प्रप्युत्यै" त्वा कस्त्वा विमुञ्चति स त्वा विमुञ्चतु विष्णुस्त्वा विमुञ्च-

20 त्वस्य यज्ञस्यर्द्धे" मर्ह संतत्या अमुष्मै कामायायुपे त्वा प्राणाय त्वा

^१ So corr Ch स्वयत्तजिघ्र

^२ So corr Ch समुद्र, vgl TS 5, 7, 25

^३ So

corr Ch दिशः

^४ Ch चक्षुर्वो

^५ Die Zahl corrigiert, Ch setzt hier irriger

weise ७ voraus im Folgenden noch einige Fehler hervorgehen, die erst mit
Cap 9 ein Ende haben

^६ So corr Ch स्वाहावभृथाय

^७ So corr

Ch स्वाहोद्यासाय, vgl TS 1, 4 35

^८ Die Zahl corr Ch hat hier ॥ ८ ॥

^९ Die Zahl corr Ch hat hier ॥ २ ॥

^{१०} Die Zahl corr Ch hat hier ॥ १० ॥

^{११} So corr Ch प्रप्युत्यै, erste Hand प्रप्ये, vgl TS 7, 5, 13

^{१२} So corr

प्रप्युत्यै

प्यानाय त्वापानाय त्वा च्युष्ट्यै त्वा स्यै त्वा राधसे त्वा पोषाय त्वा
पोषाय त्वाराहोषाय त्वा प्रतिष्ठित्यै त्वा ॥ ९ ॥

cf. TS 7, 5, 13; (VS 1, 6; 2, 23).

अप्रये गायत्राय चिवृते राधन्तराय^१ वासन्तायाष्टाकपाल इन्द्राय
चैष्टुभाय पञ्चदशाय बार्हताय यैष्मयैकादशकपालो विश्वेभ्यो देवे-
भ्यो जागतेभ्यस्सप्तदशेभ्यो वैरूपेभ्यो वार्षिकेभ्यो द्वादशकपालो मि- ५
त्रावरुणाभ्यामानुष्टुभाभ्यामेकविंशभ्यां^२ वैराजाभ्यां शरदाभ्यां पय-
स्या बृहस्पतये पाङ्क्तय चिण्वाय शाक्राय हैमन्तिकाय चरुस्सवित्र^३
आतिच्छन्दसाय त्रयस्त्रिंशाय^४ रैवताय शैशिराय द्वादशकपालो ऽदित्यै
विष्णुपत्न्यै चरुमये वैश्वानराय द्वादशकपालो ऽनुमत्यै चरुः काय
एककपालः ॥ १० ॥ cf. TS 7, 5, 14

10

हिरण्यगर्भस्समवर्तताये भूतस्य जातः यतिरेक आसीत् ।

स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥

उपयामगृहीतो ऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णामि तस्य ते द्यौ-
र्महिमा नक्षत्राणि रूपमादित्यस्ते तेजस्तस्यै त्वा महिम्ने प्रजापतये
स्वाहा ॥ ११ ॥ cf. TS 7, 5, 16, MS 2, 12, 16.

15

अया विष्टा जनयन्कर्वराणि स हि घृणिहूर्वराय गातुः ।

स प्रत्युदैद्वरणं^५ मध्वो अयं स्वा यत्तनू^६ तन्वमैरयत् ॥

उपयामगृहीतो ऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णामि तस्य ते ऽन्त-
रिक्षं महिमापो वयींसि रूपं वायुदे तेजस्तस्यै त्वा महिम्ने प्रजापतये
स्वाहा ॥ १२ ॥ cf. TS 1, 7, 12, 2

20

यः प्राणतो निमिषतो महिर्लोक इद्राजा जगतो बभूव ।

ईशे यो अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥

^१ So corr. Ch रय^१ ^२ So corr. Ch अनुष्टु^२ ^३ So corr. Ch सवित्र ^४ Ch
त्रिपत्न्यै ^५ Ch प्रत्युदैद्वरणं; vgl. den Vers oben 9, 6 und 14, 3; anders TS 1, 7,
12, 2 und MS 1, 10, 3. ^६ So nach 9, 6 und 14, 3 offenbar die Kāthaka Form
dieses Verses; Ch liest hier श्वार्तनू तन्वमे

उपयामगृहीतो ऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णामि तस्य ते पृथि-
वी महिमौपधयो वनस्पतयो रूपमग्निस्ते तेजस्तस्मै त्वा महिस्ते प्रजा-
पतये स्वाहा ॥ १३ ॥ cf TS 7, 5 III 17, MS 3, 12, 17

आ^१ ब्रह्मन्वाक्षणौ ब्रह्मवर्चसी जायतामांसिन्वाष्ट्रे^२ राजन्य इषव्य-
३ ऋग्यजुः महारणौ जायतां दोग्धी धेनुर्वौ दानद्वांनाशुस्संभिर्जिष्णू रथे-
ष्टाः पुंरंधिर्योषा सभैर्यो युवांस्यं^४ यजमानस्य वीरौ जायतां निकामे
निकामे नः पजैन्यो वर्षतु फलवतीर्न औपधयः पचन्तां योगक्षेमौ
नः कल्पताम् ॥ १४ ॥ of TS 7, II 18, MS II 12, 6, VS 22, 22

आक्रान्वाजी^५ पृथिवीमग्निं युजमकृत वाज्यर्वाक्रान्वाज्यन्तरिक्षं
१० वायुं युजमकृत वाज्यर्वा ह्यां वाज्याक्रीस्त सूर्यं युजमकृत वाज्यर्वायुष्टे
वाजिन्युष्टु त्वाग्ने स्वस्ति मा संपारय वायुष्टे वाजिन्युष्टु त्वाग्ने
स्वस्ति मा संपारयादित्यस्ते वाजिन्युष्टु त्वाग्ने स्वस्ति मा संपारय
प्राणधृगसि प्राणं मे दृह व्यानधृगसि व्यानं मे दृहापानधृगस्यपानं मे
दृह चक्षुरसि चक्षुर्मे धेहि श्रोत्रमसि श्रोत्रं मयि^६ धेह्यायुरस्यायुर्मे
१५ धेहि सर्वमायुर्गोपम् ॥ १५ ॥ cf TS 7, 5 19

क्रमैरभ्यक्रमीद्वाजी विश्वेदेवैर्यज्ञियैस्संविदानस्त नो नय मुकृतस्य
लोकं तस्य ते वर्यं स्वधया मदेम ॥ १६ ॥ cf TS 5 7, 24

जज्ञि बीजं वष्टां पजैन्यः पन्था^७ सस्य सुपिप्पला औपधयस्त्व-
धिचरण्यै सुपसदनो ऽगिस्त्वध्यक्षमन्तरिक्षं सुपवाः^८ पवमानसूप-

^१ Dies Capitel auch in T⁶ fol 8^a und Brl fol 7 vorhanden, darnach ac-
centuirt

^२ So corr die Mos वाक्तामस्मि, resp Ch so ohne Accent, vgl
TS 7, 5 18

^३ So die Accentuation in Brl, in T⁶ हुवास्थ, vgl TS 7, 5, 18

^४ Ch वाक्ता द्याजौ ^५ Man erwartet entweder hier मे oder vorher उत्तमयि und
nachher स्वायुर्मयि wie in TS 7, 5, 19, 2, das Letztere dürfte das Richtige sein

^६ So Ch^१ vgl TS 7, 5 20 पाता ^७ So Ch, in TS 7, 5, 20 मुपाय

स्थाना द्यौश्शिवमसौ तपन्यथापूर्वमहोरात्रे पञ्चदशिनो ऽर्धमासा-
स्त्रिंशिनो^१ मासाः कुप्रा चतुर्वशान्तस्संवत्सरः ॥ १७ ॥

cf TS 7, 5, 20

आग्नेयो ऽष्टाकपालस्सौम्यश्चरुस्सावित्रो ऽष्टाकपालस्सारस्वतश्चरुः
पौष्णश्चरु रौद्रो गावीधुकश्चरुःस्रग्ये वैश्वानराय द्वादशकपालो मृगा-
खरे यदि नागच्छेदस्ये ऽ^२होमुचे^३ ऽष्टाकपालस्सौर्यं पयो वायव्य आ-
ज्यभागः ॥ १८ ॥ cf TS 7, 5, 21.

अस्ये ऽ^४होमुचे ऽष्टाकपाल इन्द्रार्यीहोमुच एकादशकपालो वा-
योसावित्र आगोमुग्ध्यां चरुमिंचावरुणाभ्यामागोमुग्ध्यां पयस्या-
श्विभ्यामागोमुग्ध्यां धाना मरुद् एनोमुग्ध्यस्सप्तकपालो विश्वेभ्यो
देवेभ्य एनोमुग्ध्यो द्वादशकपालो ऽनुमत्य चरुस्रग्ये वैश्वानराय द्वाद-
शकपालो द्यावापृथिवीभ्यामहोमुग्ध्यां द्विकपालः ॥ १९ ॥

cf TS 7, 5, 22, MS 3, 15, 11

अस्ये^५ संमनमद्यृषिष्यै संमनमद्यृषाभिः^६ पृषिष्यां संमनमदेव^७ मं-
ह्यं भद्रास्संनतयस्संनमन्तु^८ वायवे^९ संमनमदन्तरिक्षाय संमनमद्यृषा
वायुरन्तरिक्षेण संमनमदेव^{१०} मंह्यं भद्रास्संनतयस्संनमन्तु सूर्याय संम-
नमद्विषे संमनमद्यृषा सूर्यो दिवा संमनमदेव^{११} मंह्यं भद्रास्संनतयस्संन-
मन्तु^{१२} वरुणाय संमनमदद्वास्संमनमद्यृषा वरुणो ऽद्भिस्संमनमदेव^{१३}
मंह्यं भद्रास्संनतयस्संनमन्तु सांघे संमनमद्वेचं संमनमद्यृषा सांमर्चा^{१४}
संमनमदेव^{१५} मंह्यं भद्रास्संनतयस्संनमन्तु व्रह्मणे संमनमद्वचाय संम-
नमद्यृषा व्रह्म द्यौर्वेण संमनमदेव^{१६} मंह्यं भद्रास्संनतयस्संनमन्तु राज्ञे
संमनमद्विशे संमनमद्यृषा राजा विशां संमनमदेव^{१७} मंह्यं भद्रास्संनत-

^१ Ch त्रिंशिनो, vgl. TS 7, 5, 20

mir ergänzt.

^२ Dies Cap auch in Bel vorhanden und darnach accentuirt

^३ Ch स्रग्ये

^४ Bel अह, Ch अह

^५ So Bel, in Ch वायु स

^६ Ch

स्रग्ये

^७ Accent corrigirt, Bel धमनमदेव

^८ Accent corrigirt, Bel सामर्चा,

vgl. TS 7, 5, 23, 2.

यस्सैनमन्तु रंथाय संमनमदंश्चेभ्यस्सैनमदंषा' रंथो ऽथैस्सैनमदेवं
महं भद्रास्सैनतयस्सैनमन्तु' ॥ २० ॥ cf TS 7, 5, 23

समिद्दिशं कया नः ॥

को अद्य युक्ते धुरि गा ऋतस्य शिमीवतो भामिनो दुर्दणायून् ।

१० आसन्निपूतस्वसो मयोभूय एषां भृत्यामृणधत्त जीवात् ॥ ॥ २१ ॥
cf MS 3, 16, 4 १ E, RV 1, 84, 16, TS 4, 2, 11, 3 u. s w

इति मितानुवचनं पञ्चमम् ॥^१

जीमूतस्येव भवति प्रतीकं यद्वर्मी याति समदामुपस्ये ।

अनाविद्धया तन्वा जय त्वि स त्वा वर्मणो महिमा' पिपर्तु ॥

धन्वना गा धन्वनाजिं जयेम धन्वना तीघ्रास्समदो जयेम ।

१० धनुश्शचोरपकामं कृणोति धन्वना सर्वाः^२ प्रदिशो जयेम ॥

वक्ष्यन्तीवेदागनीगन्ति कर्णे प्रियै सखायं परिपस्वजाना' ।

योयेव शिङ्गे वितताधि धन्वक्या इयै समने पारयन्ती ॥

ते आचरन्ती समनेव योया' मातेव पुत्रं विभृतामुपस्ये ।

अप गबून्विध्यता' संविदाने आत्नी' इमे विस्फुरन्ती' अमिचान् ॥

११ बह्वीनां पिता बहुरस्य पुत्रश्चिथा' कृणोति समनावगत्य^३ ।

उपुधिस्रद्धाः पृतनाश्च सर्वाः पृष्टे^४ निनद्यो जयति प्रसूतः ॥

^१ Accent corrigiert, Brl दण्डेभ्यः ^२ Ch नतया ^३ So das Unterschift des Capitels in Ch ^४ So corr Ch यमनो अहिना, vgl RV 6, 75, 4. ^५ So corr Ch धन्वना सर्व ^६ So corr Ch परिपस्वजाना, vgl RV 6, 7, 3, MS 3, 16, 3, TS 4 5 6, 1, VS 29, 40 ^७ So corr Ch वेदा ^८ So corr Ch ययु' ^९ So auch MS १ 16 ॥ ^{१०} So corr Ch निवध्य ^{११} So corr Ch अरुना' ^{१२} So corr Ch पृष्टि, vgl RV 6 75, 5 u. s w

रथे तिष्ठन्वयति वाजिनः पुरो यव यव कामयते सुपारथिः ।
 अभीशूनां महिमानं पनायत^१ मनः पश्चादनुयच्छन्ति रथमयः ॥
 तीव्राङ्घ्रियोपान्कृषते^२ वृषपाणयो ऽथा रथेभिस्सह वाजयन्तः ।
 अवक्रामन्तः प्रपदैरमिवान्क्षिणन्ति शत्रून्पव्ययन्तः^३ ॥
 रथवाहनै^४ हविरस्य नाम यवायुधं निहितमस्य चर्म ।
 तथा रथमुप शर्मै सदेम विश्वाहा वयं सुमनस्यमानाः ॥
 स्वादुर्पैसदः पितरो वयोधाः कृच्छ्रेयितश्शक्तीवन्तो गभीराः ।
 चित्रसेना इपुचला अमृधास्ततोवीरा उरवो व्रातसाहाः ॥
 द्वाद्वयासः पितरस्सोम्यासश्शिखे नो द्वावापृथिवी अनेहसा ।
 पूषा नः पातु दुरितादृतावृधो रक्षा माकिर्नो^५ अघर्णैस् ईशत^६ ॥
 सपर्यै वस्ते मृगो अस्या दन्तो गोभिस्संनद्धा पतति प्रसूता ।
 यवा नरस्सं च वि च द्रवन्ति तचासभ्यमिपवश्शर्म यैस्न ॥
 वृज्जीते^७ परिवृद्धि^८ नो ऽश्मा भवतु नस्तनू ।
 सोमो अधिप्रवीतु^९ नो ऽदितिशर्म यच्छतु ॥
 अहिरिव भोगैः पर्येति वाहुं ज्याया हेति परियाधमानः ।
 हस्तघ्नो विश्वा वयुनानि विद्वान्पुमान्पुर्मांसं^{१०} परिपातु विश्वतः ॥
 आजर्दन्ति सान्वेपां^{११} जघनीं उघजिघते^{१२} ।
 अश्वाजनि प्रचेतसो ऽश्वान्समत्सु चोदय ॥
 वनस्पते वीद्वङ्गो हि भूया अस्सत्सखा प्रतरणसुवीरः ।
 गोभिस्संनद्धो असि वीडयस्वास्याता^{१३} ते जयतु जेतानि ॥

^१ So corr. Ch शत्रोपान्कृषतेमानमनयन्त, vgl. RV 6, 75, 6
 कृषते; vgl. RV 6, 75, 7 u. s. w. ^२ Ch शत्रून् ^३ So corr. Ch रथवाहनैः;
 vgl. RV 6, 75, 8 u. s. w. ^४ So corr. Ch माकिर्नो; vgl. RV 6, 75, 10. ^५ So
 corr. Ch ईशत ^६ So Ch^१ Wahrscheinlich doch wohl fehlerhaft für अघर्णैः,
 wie nach RV 6, 75, 12; TS 4, 6, 6; VS 29, 49 zu erwarten ^७ Ch undentl. ch.
 civa परिवृद्धि; vgl. RV 6, 75, 12. ^८ So corr. Ch ययौत ^९ So corr. Ch
 पुर्मांसः, vgl. RV 6, 75, 14. ^{१०} So corr. Ch सान्वेपां, vgl. RV 6, 75, 13. ^{११} So
 corr. Ch जघन ^{१२} Ch रथतो, vgl. RV 6, 47, 26.

दिवः पृथिव्याः पर्योज उद्धृतं वनस्पतिभ्यः पर्याभृतं सहः ।
 अपामोज्मानं परि गोभिरावृतमिन्द्रस्य वज्रं^१ हविषा रथं यज्ञ ॥
 इन्द्रस्य वज्रो मरुतामनीकं मित्रस्य गर्भो वरुणस्य नाभिः ।
 सेमां नो हव्यदातिं जुषाणो देव रथ प्रति हव्या गृभाय ॥
 १ उपश्वासय पृथिवीमुत द्यां पुरुषा ते मनुतां विधितं^२ जगत् ।
 स दुन्दुभे सजूरिन्द्रेण देवैर्दृगाहवीयो अपसेध गन्धून् ॥
 आक्रन्दय बलमोजो न आधा निरनिहि दुस्ति वाधमानः ।
 अपमोष दुन्दुभे दुच्छुना इत इन्द्रस्य मुष्टिरसि वीडयस्व ॥
 आमूरज प्रत्यावर्तयेमाः केतुमहुन्दुभिर्वावदीति ।

10 समश्चपर्णाश्चरन्ति नो नरो ऽस्माकमिन्द्र रथिनो जयन्तु ॥ १ ॥
 cf TS 4, 6, 6, MS 3, 16, 3, VS 29 38-57, RV 6, 76, 1-14, 6, 47,
 26-31

समिद्धो अज्जम्कृदरं^३ मतीनां घृतमये मधुमत्पिन्वमानः ।
 वाजी वहन्वाजिनं जातवेदो देवानां वक्षि म्रियमा सधस्थम् ॥
 घृतेनाज्जन्तं पथो देवयानान्नजानन्वाज्यपेतु^४ देवान् ।
 अनु त्वा सप्ते प्रदिशस्सचर्ता स्वधामस्यै यजमानाय धेहि ॥

11 ईद्वश्वासि^५ वन्द्यश्च वाजिन्नाणुश्वासि मेध्यश्च सप्ते ।
 अपिष्टा देवैर्वसुभिस्सजोपाः प्रीतं वहिं वहतु जातवेदाः ॥
 स्त्रीर्णे वहिँस्सुष्टरीमा जुषाणोरु पृथु^६ प्रथमानं पृथिव्याम् ।
 देवेभिरक्तमदितिस्सजोपास्स्योनं कृण्वाना^७ सुविते दधातु^८ ॥
 एता उ^९ वस्सुभगा विश्ववारा वि पश्वोभिश्चयमाणा^{१०} उदातैः ।

^१ So corr Ch वज्रो, vgl RV 6, 47, 27, MS 3, 16, 3, TS 4, 6, 6, 6, VS 29, 53

^२ So corr Ch विधिता, vgl RV 6 47, MS 3 16, 3 u s w ^३ Ch रुदर

^४ So corr Ch वाज्यपेतु, vgl MS 3, 16, 2, TS 5, 1, 11, 1, VS 29, 2 ^५ So

corr Ch श्वासि, vgl MS 3 16, 2, TS 5, 1, 11, 1, VS 29, 3 ^६ So corr Ch

पृथु, vgl MS 3, 16, 2, TS 5, 1, 11, 2, VS 29, 4 ^७ So corr Ch कृण्वान

^८ So corr Ch दधातु ^९ So corr Ch इया तपस्सु, vgl MS 3 16, 2, TS 5, 1,

11, 2, VS 29, 5 ^{१०} So corr Ch चयमाणा

चृध्वासतीः कवयश्शुभमाना^१ क्षारो देवीसुप्रयाणा^२ भवन्तु ॥
 अन्तरा मित्रावरुणा चरन्ती मुखं यज्ञानामभिसंविदाने ।
 उपासा वा^३ सुहिराण्ये सुशिल्पे चतस्य योना इह सादयामि^४ ॥
 प्रथमा वा^५ सरथिना सुवर्णा देवौ पश्यन्तौ भुवनानि विश्वा ।
 अपिप्रयं चोदना वां^६ मिमाना होताप ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता ॥ ५
 आदित्यैर्नो भारती वष्टु यज्ञं सरस्वती सह^७ रुद्रैर्न आवीत् ।
 इदोपहृता वसुभिस्सजोषा यज्ञं नो देवीरमृतेषु धत्त ॥
 त्वष्टा वीरं देवकामं जजान त्वष्टुर्वा जायत आशुरश्वः ।
 त्वष्टेदं विश्वं भुवनं जजान बहोः कर्तारमिह यश्चि होतः ॥
 अश्वो धृतेन तन्या समक्त उप देवां चतुशः पाष एतु ।
 वनस्पतिर्देवलोकां^८ प्रजानन्नपिना हव्या स्वदितानि वक्षत् ॥
 प्रजापतेस्तपसा वावृधानस्सद्यो जातो ममिषे^९ यज्ञमपे ।
 स्वाहाकृतेन हविषा पुरोगा याहि सखा^{१०} हविरदन्तु देवाः ॥ ॥ २ ॥
 cf. MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11; VS 29, 1—11.

यदक्रन्दः ॥

आत्मानं ते मनसारादजानामवी दिवा पतयन्तं पतङ्गम् ।
 शिरो अपश्यं^१ पथिभिस्सुगेभिरेणुभिर्जेहमानं^२ पतच्चि ॥
 अवा ते रूपमुत्तमपश्यं^३ जिगीयमाखमिप^४ आ पदे गोः ।
 यदा ते मर्तो अनु भोगमानडादिद्वसिष्ठ औपधीरजीगः ॥

^१ So Ch; vgl. v. 1. in TS 5, 1, 11, 2 neben कवयः, was auch MS 3, 16, 2; VS 29, 5.

^२ So Ch; dagegen सुप्रयाणा in MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 2; VS 29, 5.

^३ So corr. mit Caland, Ch साधयामि, dagegen सादयामि in MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 3; VS 29, 6.

^४ So corr. Ch चोदनागमिः; vgl. MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 3; VS 29, 7.

^५ So corr. Ch सह; vgl. MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 3; VS 29, 8.

^६ So corr. Ch सोजः, vgl. MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 4; VS 29, 10.

^७ So Ch; vgl. dagegen दधिपे in MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 4; VS 29, 11.

^८ So Ch; dagegen माध्या MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 4; VS 29, 11.

^९ So corr. Ch अपश्यदधि, vgl. RV 1, 163, 6; TS 4, 6, 7, 3; VS 29, 17.

^{१०} So corr. Ch रेखमि; vgl. RV 1, 163, 6.

^{११} So corr. Ch तमपश्य; vgl. RV 1, 163, 7; TS 4, 6, 7, 3; VS 29, 18.

^{१२} So corr. Ch मान-

अनु त्वा रथो अनु मर्यो अर्वन्नु गावो ऽनु भगः कनीनाम् ।

अनु व्रातासस्तव^१ सत्यमीयुस्तु देवा मभिरे वीर्यं ते ॥

हिरण्यशृङ्गो ऽयो अस्य पादा मनोजवा अवर इन्द्र आसीत् ।

देवा इदस्य हविरद्यमायन्यो अर्वन्तं प्रथमो अध्वतिष्ठत् ॥

३ ईर्मानासस्मिलिकमध्यमासस्मै^२ पूरणासो दिव्यासो अत्याः ।

हैसा इव श्रेणिशो यतन्ते यदास्त्रिपुर्द्वियमञ्जमथाः ॥

तव शरीरं पतयिष्यवर्न्तव^३ चित्तं वात इव भ्रजीमान् ।

तव शृङ्गानि विष्टिता पुरुषाण्येषु जर्भुराणा चरन्ति ॥

उप प्रागाच्छसनं^४ वाज्यर्षा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः ।

१० अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात्कवयो यन्ति रेभाः ॥

उप प्रागात्परमं यत्सपस्थमर्षो^५ अच्छा पितरं मातरं च ।

अद्या देवाक्षुष्टमो हि गम्या अथाशास्ते^६ दाशुपे वार्याणि ॥ ३ ॥

cf. RV 1, 163, 1. 6—13, TS 4, 6, 7, VS 29, 17—24

मा नो मिचो वरुणो अर्यमायुरिन्द्र ऋभुक्षा मरुतः परित्यन् ।

यवाजिनी देवजातस्य सप्तेः प्रवह्यामो विदधे वार्याणि ॥

११ यन्निर्णिजा रेक्णसा प्रावृतस्य रातिं गृभीतां मुखतो नयन्ति ।

सुप्राङ्जो मेम्यद्विश्वरूप^७ इन्द्रापूर्णाः प्रियमप्येतु^८ पाथः ॥

एष छागः^९ पुरो अश्वेन वाजिना पूष्णो भागो नीयते विश्वदेवः^{१०} ।

अभिप्रियं यत्पुरोडाशमर्वता त्वष्टेदेनै सौथवसाय जिन्वति ॥

^१ So corr. Ch ताम्ना, vgl. RV 1, 163, 5; TS 4, 6, 7, 3; VS 20, 19. ^२ So

corr. Ch ताम्नास्मिलिकमध्यमासस्मै, vgl. RV 1, 163, 10, TS 4, 6, 7, 4; VS 29, 21.

^३ So corr. Ch शरीरमतिष्ठत्, vgl. RV 1, 163, 11, TS 4, 6, 7, 4, VS 29, 22

^४ So Ch, desgl. TS 4, 6, 7, 4 und VS 29, 22, dagegen प्रजोतम् RV 1, 163, 11.

^५ So corr. Ch प्रागाच्छसन, vgl. RV 1, 163, 12; TS 4, 6, 7, 3, VS 29, 23

^६ So corr. Ch यत्सपस्थमर्षो, vgl. RV 163, 13; TS 4, 6, 7, 5; VS 29, 24

^७ So corr. Ch अथास्ते, vgl. RV 1, 163, 13, TS 4, 6, 7, 5; VS 29, 24

^८ So corr. Ch प्रियम्, vgl. RV 1, 163, 2; MS 3, 16, 1, TS 1, 6, 8, 1, VS 25, 25.

^९ So auch MS 3, 16, 1; in RV 1, 162, 2 छेति, desgl. TS 4, 6, 51, VS 25, 23

^{१०} Ch छागः ^{११} So Ch; wohl in विश्वदेव. zu corr. mit RV 1, 162, 3; MS 3, 16, 1;

TS 4, 6, 8, 1; VS 25, 26

यद्विष्यमृतुगो देवयानं विमर्निषाः पर्यश्वं नयन्ति ।
 तत्रा यूष्णः प्रथमो भाग एति यज्ञं देवेभ्यः^१ परिवेदयन्नजः ॥
 होताभ्यर्चुरावया^२ अग्निमिन्वो^३ यावयाभ उत गीस्ता सुविप्रः ।
 तेन यज्ञेन स्वरंकृतेन स्विष्टेन वध्याणा आपृणध्वम् ॥
 यूपवस्का उत ये यूपवाहाश्चपालं ये अश्वयूपाय तक्षति ।
 ये चार्चते पचनं संभरन्त्युतो तेषामभिगूर्तिर्न^४ इन्वतु ॥
 उप प्रागात्सुमन्मे ऽधायि मन्म देवानामाशा उप वीतपृष्ठः ।
 अन्वेनं विप्रा ऋपयो मदन्तु^५ देवानां पुष्टे चक्रमा सुवन्धुम् ॥
 यद्वाजिनो दाम संदानमवैतो या शीर्षण्या रजना रज्जुरस्य ।
 यद्वा घास्य प्रभृतमास्ये नृषे सर्वा ता ते अग्नि देवेष्वस्तु ॥
 यदश्वस्य क्रविषो मष्टिकाग यद्वा स्वरी स्वधितौ रिप्रमस्ति ।
 यद्वस्तयोश्शमितुयैन्नखेषु^६ सर्वा ता ते अग्नि देवेष्वस्तु ॥
 यदूवध्यमुदस्यापवाति^७ य आमस्य क्रविषो गन्धो अस्ति ।
 सुकृता तच्छमितारः कृषन्तूत^८ मेधं शृतपाकं पचन्तु ॥
 यन्नीष्टाणं मीस्थचन्या^९ उखाया या पात्राणि यूष्ण आसेचनानि ।
 ऊष्ण्यापिधाना चक्षुणामङ्गास्तूनाः परिपृण्यश्वम् ॥ ४ ॥
 of RV 1, 162, 1—10 13, MS 3, 16, 1, TS 4, 6, 8, 9, VS 25, 24—33 38
 यज्ञे गावाद्यग्निना पच्यमानादभि शूलं निहतस्यावधावति ।
 मा तद्वृत्त्यामाश्रियन्मा तृणेषु देवेभ्यस्तदुशश्रो रातमस्तु ॥

^१ So corr Ch हेवेभ्य vgl RV 1 162 4 u s w ^२ So corr Ch यदाया,
 vgl RV 1, 162, 5, MS 3, 16, 1, TS 4, 6, 8, 2, VS 25, 28 ^३ So corr Ch
 मिदो, vgl RV 1, 162, 5 u s w ^४ So corr Ch तिव, vgl RV 1, 162, 6,
 MS 3, 16, 1, TS 4, 6, 8, 2, VS 25, 29 ^५ So Ch, vgl dagegen मदन्ति in
 RV 1, 162, 7, MS 3, 16, 1, TS 4, 6, 8, 3, VS 29, 30 ^६ So corr Ch शमितर्षः
 vgl RV 1, 162, 9 u s w ^७ So corr Ch यद्व्यस्तमुद, vgl RV 1, 162, 10,
 TS 4, 6, 8, 4, VS 25, 33 ^८ So corr Ch तद्वितार कपयन्तु, vgl RV 1,
 162, 10, TS 4, 6, 8, 4, VS 25, 33 ^९ So corr Ch शिष्य, vgl RV 1, 162, 13,
 MS 3, 16, 1; TS 4, 6, 9, 1, VS 25, 36

ये वाजिनं परिपश्यन्ति षक्रं य ईमाहूस्सुरभिर्निहरेति ।

ये चार्वतो मीसभिस्त्रामुपासत उतो तेषामभिगूर्तिनै^१ इन्वतु ॥

मा त्वाग्निर्धनयेद्भूमगन्धिर्मोखा^२ भाजन्यभिर्विक्त जग्निः^३ ।

इष्टं वीतमभिगूर्तं वषट्कृतं तं देवासः प्रतिगृह्णन्त्यश्वम् ॥

५ निक्रमणं निषदनं विवर्तनं यच्च षड्गीशमर्वतः^४ ।

यच्च पपौ यच्च^५ घासिं जघास सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥

यत्ते सादे सहसा शूकृतस्य पाध्याया वा कशया वा^६ तुतोद ।

सुचेव ता हविषो अश्वरेषु सर्वा ता ते वस्त्रणा सूदयामि ॥

यदश्वाय चास उपस्तृणन्त्यधीवासं या हिरण्यान्यसै ।

१० संदानमर्वतन्तं षड्गीशं प्रिया देवेष्वायामयन्ति ॥

चतुस्त्रिंशद्वाजिनो देवबन्धोर्वङ्गीरश्वस्य स्वधितिस्समेति ।

अच्छिद्रा^७ गावा वयुना कृणोत परुष्परुनुषुष्या^८ विशस्त ॥

एकस्त्वष्टुरश्वस्य^९ विशस्ता द्वा यन्तारा^{१०} भवतस्तथतुः ।

या ते गावाणामृतुथा कृणोमि ता ता^{११} पिण्डानां प्रजुहोम्यसौ ॥

१५ मा त्वा तपत्रिय आत्मापियन्तं मा^{१२} स्वधितिस्तन्व आतिष्ठिपत्ते ।

मा ते गृध्रविशस्तातिहाय च्छिद्रा गावाण्यसिना मिषू कः ॥

न वा उ एतन्वियसे^{१३} न रिष्यसि देवा इदेधि पथिभिस्सुगेभिः ।

^१ So corr. Ch गूर्तिनं, vgl. RV 1, 162, 12

^२ Ch धनयेदुष्य, erste Hand धनये; vgl. RV 1, 162, 15 धनयोदु; ebenso VS 25, 37 in MS 3, 16, 1 a E. schwanken die Mss; TS 4, 6, 9, 2 धनयिदु^३

^३ So corr. Ch जग्निः, vgl. RV 1, 162, 15; MS 3, 16, 1 a E; TS 4, 6, 9, 2.

^४ So corr. Ch षट् षड्गीशः; vgl. RV 1, 162, 14; MS 3, 16, 1; TS 4, 6, 9, 1; VS 25, 35

^५ So corr. Ch घट्ट घासिं यच्च; vgl. RV 1, 162, 14; MS 3, 16, 1; TS 4, 6, 9, 1, VS 25, 35.

^६ Dies da fehlt in Ch und ist von mir ergänzt; vgl. RV 1, 162, 17; TS 4, 6, 9, 3; VS 25, 40.

^७ So corr. Ch अच्छिद्रः; vgl. RV 1, 162, 18; TS 4, 6, 9, 3, VS 25, 41.

^८ So corr. Ch वयुना; vgl. RV 1, 162, 18; TS 4, 6, 9, 3, VS 25, 41.

^९ RV 162, 19 und die andern Texte त्वष्टुरश्वस्य

^{१०} So corr. Ch यन्तारा; vgl. RV 1, 162, 19 u. s. w.

^{११} So corr. Ch चाता; vgl. RV 1, 162, 19 u. s. w.

^{१२} So corr. Ch सा; vgl. RV 1, 162, 20

^{१३} So corr. Ch नै एतन्वियसे; vgl. RV 1, 162, 21; MS 1, 2, 15; TS 4, 6, 9, 4; VS 25, 44.

हरी ते युञ्जा पृथती अभूतामुपास्यादाजी धुरि रासभस्य ॥
 सुगव्यं^१ नो वाजी स्व^२व्यं पुंसः पुत्री उत विश्वपुषं रयिम् ।
 अनागास्त्वं^३ नो अदितिः कृणोतु क्षत्रं नो अश्वो वनते^४ हविष्मान् ॥
 ॥ ५ ॥ cf RV 1, 162, 11—22, MS 3, 16 1, TS 4 6 8 4, 4, 6 9, 1 १६, VS
 26, 34 35 37—46

इति जीमूतानुवचनं षष्ठम् ॥^५

5

इन्द्राय राज्ञे सूकरो वरुणाय राज्ञे कृष्णो यमाय राज्ञं चक्षुश्चक्षुष-
 भाय राज्ञे गवयश्शार्दूलाय राज्ञे गौरः पुरुषराजाय मर्कटः क्षिप्रश्चेनस्य^६
 चर्तिका नीलङ्गोः^७ कृमिस्सोमाय राज्ञे कुलुङ्गस्त्रिन्धोश्शिषूमारो^८
 हिमवतो हस्ती ॥ १ ॥ cf TS 6 5 11, MS 3, 14 11, VS 24 30

मयुः प्राजापत्य उलो हलिहृणो वृषदेशस्ते धातुस्सरस्वत्यै शारि- 10
 शयेता पुरुषवाक्सरस्वते शुक्रशयेत. पुरुषवागास्यो ऽजो नकुल-
 शका ते पौष्णा^९ वाचे क्रौञ्चः ॥ २ ॥

cf TS 6 5 12 MS 3 14 12—14 VS 24 31—33

अर्षा नग्ने रुषो^{१०} नाक्को मकरः पुलीरयस्ते^{११} कूवरस्य^{१२} वाचे पैङ्ग-

^१ So corr Ch दण्डवजो vgl RV 1 162 22 TS 4 ॥ 9 1 VS 25 45

^२ So corr Ch अनागास्त्वो vgl RV 1 162 22, TS 4 6 9 4 VS 26 45 ^३ So

Ch, dagegen वनते RV 1 162 22 TS 4, 6 9 4, VS 25 15 ^४ So die

Unterschrift des Capitels in Ch ^५ So corr Ch राज्ञे vgl TS 5 5 11 ^६ So

corr Ch क्षिप्रश्चेनस्य ^७ So corr Ch नीलङ्गो ^८ So Ch für शिषुमारो ^९ So

corr Ch पौष्णो ^{१०} Erste Hand रुषो ^{११} So Ch, vgl MS 3, 14 ॥ und

3 14 16 पुनीकव, VS 24 25 कुनीकव, TS 5 5 13 कुनीकव ^{१२} So Ch, wohl in

कूदारस्य zu corr, vgl Pet WB कूवार „Meer“, AK 1 2 3 1 Sch — कूवार — कूवार,

bisher noch unbelegt auch in Bohlsgks kürzerem WB mit dem Stern versehen,

TS 5, 5 13 MS 3, 14 16 und VS 24 30 lesen तं कूवारस्य

राजो^१ भगाय कुपीतक आती वाहसो दर्विदा ते वायव्या दिग्भ्य-
श्चक्रवाकः^२ ॥ ३ ॥

cf TS 5, 5, 13, MS 3, 14, 2 3 16, 16, VS 24, 34 35

बलायाजगर आखुसूत्रया शयासृक्स्ते^३ मैवा^४ मृत्यवे ऽसितो म-
न्यवे स्वजः^५ कौम्भीनसः पुष्करसादो लोहिताहिस्ते त्वाष्ट्राः^६ प्रतिश्रु-
० त्कायै वाहसः ॥ ४ ॥ cf TS 5, 5, 14, MS 3, 14, 14, VS 24, 33

पुरुषमृगश्चन्द्रमसे गोधा कालका दावांघाटस्ते वनस्पतीनामे-
रयहे कृष्णो रात्रौ पिगः^७ ह्रिक्का^८ नीलशीर्णी^९ ते ऽयंभ्यो धातुः क-
ङ्कटः^{१०} ॥ ५ ॥ cf TS 5, 5, 15, MS 3, 14, 16 17, VS 24, 35 36

सौरी बलाकश्यो^{११} मयूरश्येनस्ते गन्धर्याणां वसूनां कपिञ्जलो
१० रुद्राणां तिष्ठिरी रोहिन्कुसुमदृणाची^{१२} गोलत्तिका ता अप्सरसामरण्याय
सृमरः ॥ ६ ॥ cf TS 5, 5, 16; MS 3, 14, III, VS 24, 37.

पृषतो वैश्वदेवो विद्वो^{१३} न्यङ्कुः कशस्ते ऽनुमत्या अन्यवापो ऽर्धमा-
सानां^{१४} मासां कश्यपः कुर्वयिः कुटर्दात्प्राहस्ते सिनीवाल्यै बृहस्प-
तये शिन्मुटः^{१५} ॥ ७ ॥ cf TS 5, 5, 17, MS 3, 14, 20, VS 24, 39

१५ शका भौमी पाङ्कः^{१६} कशो मन्थीलवस्ते पितृणामृतूनां जहका
संवत्सराय लोपा कपोत उलूकश्शशस्ते^{१७} नैर्चताः^{१८} कृक्वाकुसा-
विचः ॥ ८ ॥ cf TS 5, 5, 18, MS 3, 14, 19, VS 24, 26 38

^१ Frate Hand in Ch दोगराजी ^२ So corr. Ch चक्रवाकः, vgl TS 5, 5, 13, VS 24, 32

^३ So corr Ch शयासृक्स्ते ^४ So corr Ch मैवा ^५ So corr Ch मन्थी ^६ So corr Ch त्वाष्ट्राः ^७ So Ch, für पिगः TS 5, 5, 15; VS 24, 39, MS 3, 14, 20

^८ In Ch undeutlich, vielleicht ह्रिक्का ^९ So corr. Ch नीलशीर्णी, vgl TS 5, 5, 15 कङ्कटः ^{१०} So corr Ch कङ्कटः, vgl TS 5, 5, 16.

^{११} So corr. Ch कुन्धवा, vgl TS 5, 5, 16, MS 3, 14, 18, VS 24, 37. ^{१२} So Ch (viell विद्वो), vgl TS 5, 5, 17 पितृ, VS 24, 32 विद्वो

^{१३} So corr Ch पंमासा ^{१४} So Ch; vgl TS 5, 5, 17 शिन्मुटः, v. 1 शिन्मुट ^{१५} So corr. Ch पाङ्कः, vgl TS 5, 5, 18, MS 3, 14, 7, VS 24, 26, in mehreren Mss der TS शश १ १

^{१६} So corr Ch नैर्चता ^{१७} So corr Ch कुक्वाकुसा

रुह रौद्रः कृकिलासश्शकुनि^१ पिप्पका ते शर्यायै^२ हरिणो मा-
रुतो ब्रह्मणे शार्गस्तस्त्र^३ कृष्णश्चा चतुरक्षो^४ गर्दभस्त इतरजनानामग्रये
धूह्वा^५ ॥ ९ ॥ cf TS 5 5 19 MS 3 14 20 21 VS 24 39 40

अलज आन्तरिक्ष^६ उद्रो महु^७ प्रवस्ते ऽपामदित्यै^८ हैससाचिरि-
न्द्रायै कीर्या^९ गृध्रश्शितिकक्षी वाघ्रींशसस्ते^{१०} ऽदित्या द्यावापृथिव्या^{११} ॥
श्रावित् ॥ १० ॥ cf TS 5 5 20 (MS 3 14 16 20), (VS 24 34 39)

सुपर्ण^{१२} पार्जन्यो^{१३} हसो वृको वृपदैशस्त ऐन्द्रा अपामुद्रो ऽयंमणो
लोपाशस्सिंहो नकुलो व्याघ्रस्ते महेन्द्राय कामाय परस्वान् ॥ ११ ॥
cf TS 5 5 21 (VS 24 34—37)

इतीन्द्रानुवचनं सप्तमम् ॥^{१४}

आयेय^१ कृष्णयीवस्सारस्वती^२ मेधी बभ्रुस्सौम्य पौष्णशश्याम-^{१०}
श्शितिपृष्ठो वार्हस्पत्यश्शिल्पो वैश्वदेव ऐन्द्रो ऽरुणो भारुतः कल्माष
ऐन्द्राग्रस्सिंहो ऽधोरामस्सावित्रो वारुणः पेत^३ ॥ १ ॥

cf TS 5 5 22 MS 3 13 2 VS 29 58

अश्वस्तूपरो गोमृगस्ते प्राजापत्या^४ आयेयौ कृष्णयीवौ त्वाष्ट्री^५

^१ So Ch vgl ककुनाश ~ ककुलाश Sch zu Ak 2 5 12 Pet WB १ १

^२ So corr Ch शर्यायै ^३ So corr Ch चतुरक्ष्य vgl TS 5 5 19 ^४ Ch

धूह्वा ^५ So corr Ch अतः ^६ So corr Ch पामुदित्ये vgl TS 5 ॥ 20

^७ So Ch in TS 5 5 20 कीर्या ^८ So corr Ch वाघ्रींशसः ^९ So corr Ch

पृथिव्या ^{१०} So corr Ch पार्जन्यो vgl TS 5 5 21 ^{११} So die Unterschrift

des Capitels in Ch ^{१२} So corr Ch कृष्णाः ^{१३} So corr Ch पौष्य ^{१४} So

corr Ch पय

लोमशसक्त्यौ^१ शितिपृष्ठौ बार्हस्पत्यौ धात्रे पृषोदरस्सौर्यौ^२ बलक्षः^३
पेतः ॥ २ ॥ cf. TS 5, 5, 23; MS 3, 13, 2, VS 24, 1.

अग्नये ऽनीकवते रोहिताञ्जिनद्वानधोराग्नौ सावित्रौ पौष्णौ
रजतनाभौ वैश्वदेवौ पिशङ्गौ तूपरौ^४ भारुतः कल्माष आयेयः कृ-
॥ ष्णो ऽजस्मारस्वतो मेघी वारुणः कृष्ण एकशितिपापेतः ॥ ३ ॥
cf. TS 5, 5, 24, VS 29, 59.

इति पेतानुवचनमष्टमम् ॥

रोहितो धूमलोहितः कर्कन्धुरोहितस्ते प्राजापत्या बभुररुणबभु-
म्भुकबभुस्ते रोद्राश्रयेतश्रयेताक्षश्रयेतपीवस्ते पितृदेवत्यास्तिस्रः^५ कृ-
ष्णा वशा वारुण्यस्तिस्रश्चेता^६ वशास्सौर्यो मैत्रावार्हस्पत्या धूमल-
१० लामास्तूपराः^७ ॥ १ ॥ cf. TS 5, 6, 11; (MS 3, 13, 3); (VS 24, 2).

पृश्निस्तिरश्चीनपृश्निर्ध्वपृश्निस्ते भारुताः फल्गुर्लोहितोर्णी बल-
क्षी^८ तास्मारस्वत्यः पृपती धुद्रपृपती स्थूलपृपती ता वैश्वदेव्यस्तिस्र-
श्रयामा वशाः पौष्ण्यस्तिस्रो^९ रोहिण्यो^{१०} वशा मैत्र्य ऐन्द्रावार्हस्पत्या
अरुणललामास्तूपराः ॥ २ ॥ cf. TS 5, 6, 12, MS 3, 13, 5 3; VS 24, 4, 2.
११ शितिवाहुर्न्यतश्शितिबाहुस्समन्तशितिवाहुस्त ऐन्द्रवायवाग्नि-

^१ So corr. Ch सक्तौ ^२ So corr. Ch पृषोदरः, vgl. TS 5, 5, 23 पृषोदर,
und auch Ch liest weiter unten 5, 9, 4 पृषोदरः ^३ Ch बलक्षः ^४ So corr.
Ch तूपरौ, vgl. TS 5, 5, 24, VS 29, 59 ^५ Ch पेत्यनु ^६ So corr. Ch
देवत्यस्तिस्रः, vgl. TS 5, 6, 11. ^७ So corr. Ch वाष्पयस्तिस्रः, vgl. TS 5, 6, 11.
^८ So corr. Ch मन्त्रः, vgl. TS 5, 6, 12 ^९ So corr. Ch अनर्पिता, vgl. TS
5, 6, 12, MS 3, 13, 5. ^{१०} So corr. Ch पाप्मणः, vgl. TS 3, 6, 12. ^{११} So
corr. Ch रोहिण्यो, vgl. TS 5, 6, 12 रोहिण्योर्

तिरन्धो^१ अन्यतश्शितिरन्ध्रस्समन्तगितिरन्ध्रस्ते सैवावरुणाशुद्धवाल-
स्सर्वशुद्धवालो मणिवालस्त आश्विनास्तिस्रश्शित्पा^२ वशा वैश्वदेव्य-
स्तिस्रश्शयेनीः यरमेष्टिने सौमापौष्णाश्यामललामास्तूपराः ॥ ३ ॥
cf TS 5, 6 13, (MS 3, 13, 6), (VS 24 5)

उन्नत ऋषभो यामनस्त ऐन्द्रावरुणाश्वितिककुच्छितिपृष्ठशिश-
तिभसत्त^३ ऐन्द्रावाहस्पत्याश्वितिपाच्छित्योष्ठश्वितिभूस्त^४ ऐन्द्रावैष्ण-
वास्तिस्रस्सिध्मा वशा वैश्वकर्मण्यस्तिस्रो धावे पृषोदराः पौष्णाशये-
तललामास्तूपराः^५ ॥ ४ ॥ cf TS 5 6 14, (MS 3 16, 7 8), (VS 24 6 7)

कर्णास्त्रयो यामास्तौम्यास्त्रयश्शितिङ्गा अयमे यविषाय चयो न-
कुलास्तिस्रो रोहिण्यस्त्रियव्यस्ता^६ वसूनां तिस्रो ऽरुणा दित्यौहस्ता
रुद्राणी सौमेन्द्रा वभुललामास्तूपराः ॥ ५ ॥ cf TS 5, 6, 16 10

शुक्लास्त्रयो वैष्णवा अधीलोधकर्णास्त्रयो विष्णव उरुक्रमाय ल-
प्सुदिनस्त्रयो विष्णव उरुगायाय पञ्चाव्यस्तिस्र आदित्यानां चि-
त्तास्तिस्रो ऽङ्गिरसामाग्नेन्द्राः कृष्णललामास्तूपराः ॥ ६ ॥
cf TS 5 6 16

इन्द्राय राज्ञे चयश्शितिपृष्ठा इन्द्रायाधिराजाय चयश्शितिककुद
इन्द्राय स्वराज्ञे चयश्शितिभसदस्तिस्रस्तुयौहस्ताप्यानां तिस्रः पष्ठौ-
ह्यो विष्टेयां देवानामैन्द्रावैष्णवा^७ गौरललामास्तूपराः ॥ ७ ॥
cf TS 5 6 17

अदित्ये चयो रोहितैता इन्द्राण्यै चयः कृष्णैताः कुहू^८ चयो ऽरुणै-
तास्तिस्रो धेनवो राकायै चयो^९ ऽनङ्गाहस्तिनीवात्या आयावैष्णवा
रोहितललामास्तूपराः ॥ ८ ॥ cf TS 5 6, 18

सौम्यास्त्रयः पिशङ्गास्तोमाय^{१०} राज्ञे चयस्सारङ्गाः पार्जन्या नभो- 20

^१ So corr Ch घावध^{*}

^२ So corr Ch स्ता अश्वि^{*}

^३ So corr Ch

अकुच्छिति^{*} भवतु

^४ So corr Ch घाङ्गिराष्टमि^{*}

^५ So corr Ch प्रवेतानतामा^{*}

^६ So corr Ch शतियव्यस्त^{*}, cf oben 5, 9, 2, TS 5 6, 13

^७ So corr Ch

विषाया

^८ So corr Ch कुहू^{*}

^९ Dies Wort ist von mir ergänzt, Ch राकायै

अङ्गाह, vg! TS 5, 6, 18

^{१०} Ch पिशङ्गा

रूपास्त्रिस्रो ऽजा मत्वा इन्द्राण्यै तिस्रो मेय^१ आदित्या द्यावापृथिव्या
मालङ्गास्तूपराः ॥ ९ ॥ cf. TS 5, 6, 19.

वारुणास्त्रयः कृष्णललामा वरुणाय राज्ञे त्रयो लोहितललामा
वरुणाय रिशादसे^२ त्रयो ऽरुणललामाश्शित्पास्त्रयो वैश्वदेवास्त्रयः
५ पृथ्व्यस्सर्वदेवत्या ऐन्द्रासौराश्यामललामास्तूपराः ॥ १० ॥
cf. TS 5, 6, 20.

इति रोहितानुवचनं नवमम् ॥^३

सोमाय स्वराजे ऽनोवाहा अनङ्वाहा इन्द्राभिभ्यामीजोदाभ्यामी-
ष्टारा इन्द्राभिभ्यां बलदाभ्यां सीरवाहा अवी द्वे धेनू भौमी दिग्भ्यो
वडये द्वे धेनू भौमी वैराजे^४ पुरुषी द्वे धेनू भौमी वायव आरोहण-
१० याहा अनङ्वाहौ^५ वारुणी^६ कृष्णे वगे आरोद्रौ^७ दिव्या क्षुपभौ परि-
भरौ^८ ॥ १ ॥ cf. TS 5, 6, 21.

एकादश प्रातर्गव्याः पशव आलभ्यन्ते छगलः कस्मायः किंकिदि-
वीधिदीगयस्तौ^९ त्वाष्ट्रौ सीरीर्नव चेतो वशा अनूवन्ध्या भवन्त्यामेय
ऐन्द्राय आश्विनस्ते विशालयूप आलभ्यन्ते ॥ २ ॥ cf. TS 5, 6, 22
११ भिशङ्गास्त्रयो वासन्तास्सारङ्गास्त्रयो यैष्माः पृथन्तस्त्रयो वार्षिकाः

^१ So corr. Ch अय ^२ So corr. Ch द्विदसे; vgl. TS 5, 6, 20. ^३ So die
Unterschrift des Capitels in Ch ^४ So Ch; wohl entweder in वैराजो oder
in विराजे zu corrigieren; TS 5, 6, 21 liest वैराजो ^५ So corr. Ch अतु ^६ So
corr. Ch वारुणे, vgl. TS 5, 6, 21. ^७ So corr. Ch आरोद्रौ, vgl. TS 5, 6, 21.
^८ So corr. Ch परिभरौ, vgl. TS 5, 6, 21. ^९ So Ch; da hier nur zwei Thiere
für Transitar gezählt werden — der Bock und der Vogel — habe ich das selb-
same Compositum stehen lassen; vgl. dagegen TS 5, 6, 22.

पृथ्व्यस्तयशशरदाः पृथ्विसक्थास्तयो^१ हैमन्तिका अचलिप्रास्तयशै-
गिरासंवत्सराय निवक्षसः ॥ ३ ॥ cf TS 5, 6, 23

वसन्ताय कपिञ्जलानालभते यीष्माय कलविङ्कान्वर्याभ्यस्तिति-
रीञ्छरदे^२ वर्तिका^३ हेमन्ताय^४ ककाराञ्छिशिराय^५ विकरान्^६ ॥ ४ ॥

cf MS 3, 14, 1, VS 24, 20

गायत्री^७ विपुञ्जगत्यनुपुण्ड्र्या^८ सह ।

5

बृहत्पृष्णिहा^९ ककुप्सूचीभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

क्षिपदा या चतुष्पदा चिपदा या च पदपदा ।

सञ्छन्दा या च विञ्छन्दासूचीभिश्शिम्यन्तु^{१०} त्वा ॥

महानानी रेवंतयो विंशा श्लांशः प्रसूवरीः^{११}

10

मेध्या विद्युतो वाचसूचीभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

रजता हरिणीस्तीस्ता युजो युज्यन्ते कर्मभिः ।

अश्वस्य वाजिनस्त्वचि सूचीभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

नारीस्ते पत्नयो लोम विचिन्वन्तु मनीषया ।

देवानां पत्नीविंशसूचीभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

कुविदङ्ग ॥ ५ ॥ cf TS 5, 9, 11, MS 3, 12, 21, VS 23, 23—28

15

कस्त्वा^{१२} रुचति^{१३} कस्त्वा विंशस्ति कस्ते गांधारिणि शिम्यति ।

कं उ ते शमितां कविः ॥

चतुर्वस्त चतुर्था परुशशमितांरो^{१४} विंशसतु ।

संवत्सरस्य धायसा शिमिभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

^१ So corr Ch सत्ता

^२ Ch रोञ्छरदे

^३ So corr Ch वर्तिका

^४ So

corr Ch हेमन्ताय

^५ So Ch, resp ककाराञ्छि, vgl ककारान् MS 3, 14, 1, VS

24, 20

^६ So Ch, vgl VS 24, 20 विकरान्

^७ Dies Cap in Brl fol

174 175 vorhanden, darnach accentuirt

^८ Die drei ersten Sylben in

Brl abgebrochen, der erste Accent ergänzt

^९ Brl भृष्टिभिश्चि

^{१०} Ac-

cent corrigirt, Brl प्राया वपुषो

^{११} Auch dies Cap in Brl fol 175 vor-

handen, darnach accentuirt

^{१२} Ch रुचति oder रुचति, vgl TS 5, 2, 12, 1, VS

23, 39

^{१३} So Brl, in Ch पु

'दैव्या' अध्वर्यवस्त्वा छत्तन्तु' विं च शासतु ।
 गात्राणि पर्वणशिशमाः' कृत्तन्तु शिभ्यन्तः ॥
 अर्धमासाः पक्षिपि ते मांसाच्छत्तन्तु' शिभ्यन्तः ।
 अहोरात्रान्ति महतो विलिष्टं सूदयन्तु ते ॥
 पथिवी ते ऽन्तरिक्षेण वायुं गृह्णद्भिषज्यतु ।
 द्यास्ते नक्षत्रैस्सदं रूपं कृणोतु साध्या' ॥
 शं ते परेभ्यो गात्रेभ्यश्शमस्त्वरेभ्यः ।
 शमस्यभ्यो मज्जंभ्यश्शमं ते तन्वृ भुवत् ॥ ६ ॥
 cf TS 5, 2, 12, VS 23, 39—44

इति सोमानुवचनं दशमम् ॥'

- 10 अर्षये' नमो गायत्र्यै नमस्त्रिवृते नमो रथम्पराय नमो वसन्ताय
 नमः प्राची दिशे नमः प्राणाय नमो वसुभ्यो नमः ॥ १ ॥
 इन्द्राय नमस्त्रिष्टुभे नमः पञ्चदशाय नमो बृहते नमो यीष्माय
 नमो दक्षिणायै दिशे नमो व्यानाय नमो रुद्रेभ्यो नमः ॥ २ ॥
 महद्यो नमो जंगत्यै नमस्सप्तदशाय नमो वैरूपाय नमो वर्षाभ्यो
 15 नमः प्रतीच्यै दिशे नमो ऽपानाय नम आदित्येभ्यो नमः ॥ ३ ॥
 विश्वेभ्यो देवेभ्यो नमो ऽनुष्टुभे नम एकविंशाय नमो वीराजाय
 नमश्शरदे नम उदीच्यै दिशे नमस्समानाय नमश्चन्द्रमसे नमः ॥ ४ ॥

1 Ch देव्या 2 So Brl, in Ch क्तु 3 So Brl; in Ch द्यमा 4 Ch
 द्यु 5 Vgl TS 5, 2, 12, 2 und VS 23, 43 राघवा 6 So die Unterschrift
 des Capitels in Ch 7 Kāth 5, 11, 2—6 auch in Tr vorhanden und darnach
 accentuirt

मिवावरुणाभ्यां नमः^१ पङ्क्त्यै नमस्त्रिणवचयस्त्रिणाभ्यो नमश्शा-
करैवताभ्यां^२ नमो हेमन्तशिशिराभ्यां नम ऊर्ध्वायै दिशे नम उदा-
नाय नमो विष्णवे नमः ॥ ५ ॥

पृथिव्यै नमो ज्ञायै नमो भूताय नमश्चक्षुषे नमो ज्ञानरिष्याय नमो
वायवे नमो भूध्याय नमश्श्रोत्राय नमो दिवे नमस्सूर्याय नमो भवि-
ष्यते नमो मनसे नमः ॥ ६ ॥

इति नमस्कारवचनमेकादशम् ॥^३

अलिवन्दाय^४ स्वाहा वलिवन्दाय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ १ ॥

इत्यलिवन्दानुवचनं द्वादशम् ॥^५

शादं दक्षिणवकान्तभूलैस्तेगान्दीप्राभ्यां मण्डूकाञ्जम्भैरादकां^६ खा-^{१०}
देनोर्जैः सैसीदेनारण्यं जाम्बीलेन मृदं वस्त्रैश्शर्कराभिरवकामवका-

^१ Hier folgt in Gh जायस्त्रेयसाभ्या नमो, ein offener Fehler, der in T₁ sich nicht findet, wo diese Worte nur ein Mal und zwar an der richtigen Stelle stehen ^२ T₁ शश्वर ^३ So die Unterschrift des Capitels in Gh

^४ Auch das kurze Capital in T₁ vorhanden und darnach so correct ^५ So die Unterschrift des Capitels in Gh ^६ Gh रादकाञ्जा,

भिर्शर्करामुत्सादेन' जिह्वामवक्रन्देन तालुं सरस्वतीं जिह्वये-
ण ॥ १ ॥ cf TS 5, 7, 11; MS 3, 15, 1; VS 25, 1.

वाजी हनुभ्यामप आस्येनादित्याञ्क्षुभिरुपयाममधरोष्ठेन' सद्-
हरेणान्तरेणानूकाशं' प्रकाशं प्रकाशेन चाहौ स्तनयिन्तुं निर्वाधेन
सूर्याग्नी चक्षुर्भ्यां विद्युतं कनीनिकाभ्यामग्निं मस्तिष्केण बलं म-
ज्जभिः ॥ २ ॥ cf TS 5, 7, 12; MS 3, 15, 1.2, VS 25, 1.

कूर्माञ्छफैरच्छराभिः' कपिञ्जलान्ताम कुष्ठिकाभिर्जवं जङ्गभिर-
गदं जानुभ्यां चीर्यं गुहाभ्यां भयं प्रचलाभ्यां गुहोपपक्षाभ्यामश्विना
असाभ्यामदिति शीष्णां निर्वृतिं' निर्जात्माकशीष्णां ॥ ३ ॥
cf. TS 5, 7, 13; MS 3, 15, 3; VS 25, 3.

10 योक्तं गृध्राभिर्युगमानतेन चित्तं मन्याभिसंघोषाव्राणैः' प्रकाशेन
त्वचं पराकाशेनान्तरां' मणकान्केशैरिन्द्रि' स्वपसा बहेन" बृहस्पतिं
शकुनिसादेन रथमुष्णिहाभिः ॥ ४ ॥ cf TS 5, 7, 14.

मिचावरुणौ श्रोणिभ्यामिन्द्रापी शिखण्डाभ्यामिन्द्रावृहस्पती ऊ-
रुभ्यामिन्द्राविष्णू अग्नीवर्मां सवितारं" पुच्छेन गन्धर्वाञ्छेपेनाप्सर-
15 सो मुष्काभ्यां पवमानं पायुना पविचं षोडाभ्यामाक्रमणै स्फूराभ्यां
प्रतिक्रमणं गृष्टाभ्याम् ॥ ५ ॥ cf. TS 5, 7, 15.

इन्द्रस्य क्रोढो" ऽदित्यै पाजस्यं दिशां जचवो जीमूतान्ददसौपशा-
भ्यामन्तरिक्षं" पुलितता नभ उदर्येणेन्द्राणी" ग्रीहा" बल्मीकान्क्रोन्ना
गिरीन्नाशिभिस्समुद्रमुदरेण वैश्वानरं भस्मना ॥ ६ ॥
cf. TS 5, 7, 16; MS 3, 15, 7, VS 25, 8.

¹ So corr. Ch वृद्धेः ² Ch त्वां वचवः ³ So corr. Ch मनुजयोगः; vgl. TS 5, 7, 12, 1; MS 3, 15, 2. ⁴ Ch कर्मां छपरच्छराः; vgl. TS 5, 7, 13; MS 3, 15, 3; VS 25, 3.

⁵ So Ch; vgl. TS 5, 7, 13 कुहाभ्या ⁶ So corr. Ch निर्वातिवः ⁷ So corr. Ch चित्तमान्यामिषयोगाव्राणः; vgl. TS 5, 7, 14 चित्तमन्याभिः संक्रोयांन् ⁸ So corr. Ch पक्षाग्रेः; vgl. TS 5, 7, 14. ⁹ So corr. Ch नरास्ययक्षाः; vgl. TS 5, 7, 24. ¹⁰ So corr. Ch बहेन; vgl. TS 5, 7, 14. ¹¹ So corr. Ch श्रयितारं; vgl. TS 5, 7, 15. ¹² So Ch; vgl. कुष्टाभ्यां TS 5, 7, 15; MS 3, 15, 6 a E; VS 25, 6.

¹³ So corr. Ch क्रोढो; vgl. TS 5, 7, 16; MS 3, 15, 7, VS 25, 8. ¹⁴ So corr. Ch जीमूतान्ददसौ; vgl. TS 5, 7, 16; MS 3, 15, 7; VS 25, 8. ¹⁵ So corr. Ch छेन्नाणी; vgl. TS 5, 7, 16. ¹⁶ So corr. Ch वृद्धे

पूष्णो वनिपुरन्धाहेस्स्थूरगुदा' सर्पांगुदाभिर्ज्ञतून्पृष्टिभिर्दिवं' पृ-
ष्ठेन वसूनां प्रथमा' कीकसा रुद्राणां द्वितीयादित्यानां तृतीयाद्विर-
सां चतुर्थी साध्यानां पञ्चमी विश्वेषां देवानां षष्ठी ॥ ७ ॥
cf TS 5, 7, 17, MS 3, 15, 9, VS 25, 7

ओजो यीवाभिर्निर्घृतिमस्यभिरिन्द्रं स्वपसा बहेन रुद्रस्य विच-
लस्कस्यो ऽहोरात्रयोर्द्वितीयो ऽर्धमासानां तृतीयो मासश्चतुर्थं षट्-
नां पञ्चमस्संवत्सरस्य षष्ठः ॥ ८ ॥ cf TS 5, 7, 18

ज्ञानन्दनन्दयुभ्यां कामं प्रत्यासाभ्यां भयं शितीमद्वा' प्रशिषं प्र-
शासाभ्यां सूर्याचन्द्रमसौ वृक्षाभ्यां श्यामशबली मत्तसाभ्यां व्युष्टिं
रूपेण निमुक्तिमरूपेण' ॥ ९ ॥ cf TS 5, 7, 19

अहर्मासेन रात्री पीवसापो यूषेण घृतं रसेन श्यां वसया दूषी-
काभिर्हृदुनिमद्युभिः मुष्वां दिवं रूपेण नक्षत्राणि प्रतिरूपेण पृथि-
वीं चर्मणा कवी' छव्योपाकृताय स्वाहालब्धाय स्वाहा हुताय स्वा-
हा ॥ १० ॥ cf TS 5, 7, 20

अग्रेः पक्षतिस्रस्वत्या निपक्षतिस्सोमस्य तृतीयायां चतुर्थ्योप-
धीनां पञ्चमी रुद्रस्य षष्ठी मरुतां सप्तमी बृहस्पतेरष्टमी मित्रस्य न-
वमी वरुणस्य दशमीन्द्रस्यैकादशी विश्वेषां देवानां द्वादशी द्यावा-
पृथिव्योः पार्श्वं यमस्य पाटोरः' ॥ ११ ॥
cf TS 5, 7, 21, MS 3 15 4, VS 25, 4

वायोः पक्षतिस्रस्वतो निपक्षतिश्चन्द्रमसस्तृतीया नक्षत्राणां च-
तुर्थी सवितुः पञ्चमी संवत्सरस्य षष्ठी सर्पाणां सप्तम्येयम्णो ऽष्टमी
धातुर्नवमी त्र्यष्टुर्दशमीन्द्राणां एकादश्यदित्या द्वादशी द्यावापृथि-
व्योः पार्श्वं यम्याः पाटोरः' ॥ १२ ॥ cf TS 5, 7, 22, MS 3, 15, 5, VS 25 5

¹ So corr Ch नन्दाहेस्स्थूरगुदा, vgl TS 5, 7, 17, MS 3, 15, 9, VS 25, 7 ² So
corr Ch मदि ³ So corr Ch युध्यामा ⁴ So Ch, vgl शितीमद्वा TS 5, 7, 19

⁵ So corr Ch निमुक्तिः, vgl TS 5, 7, 19 ⁶ So Ch, vgl TS 5, 7, 20 अत्रैव छ

⁷ So Ch, vgl पाटोरः TS 5, 7, 21 ⁸ So corr Ch वसूनां, vgl TS 5, 7, 22,

MS 3, 15, 5, VS 25, 5 ⁹ So corr nach dem vorigen Capital, Ch पटोर, vgl
TS 5, 7, 22 पाटोर

पन्थामनुवृग्भ्यां संतर्ति स्त्रावन्त्याभ्यां शुक्रान्पित्तेन हरिमाणं य-
क्ता हलिद्वणान्पापवातेन कूश्माञ्छकभिश्शवर्तानूवधेन शुनो वि-
शसनेन सर्पांस्तोहितगन्धेन वयसि पक्कगन्धेन पिपीलिकाः प्रशा-
देन ॥ १३ ॥ cf. TS 5, 7, 23

इति शादानुवचनं त्रयोदशम् ॥^१

इत्येकोत्तरशताध्वर्युशाखाप्रभेदभिच्चे श्रीमद्यजुर्वेदकाठके चरकशा-
खायामश्वमेधो नाम पञ्चमो ग्रन्थः संपूर्णः ॥ ओं संपूर्णो चरकशा-
खा ॥ ओं नमो ब्रह्मणे ॥ भद्रम् ॥ शिवम् ॥ शुभमस्तु ॥ ॥ ॥ ओं शुभ-
मस्तु सर्वजगताम् ॥ ओं नमो ब्रह्मणे ॥^२

^१ So die Unterschrift des Capitels in Ch
Buches und damit des ganzen Textes in Ch

^२ So die Unterschrift dieses

VERZEICHNISS

DER VERS- UND CAPITELANFANGE DES KĀTHAKAM

- aṣṣuṣ ca me 18, 11
 aśhomuce prabhareṃ 8, 16
 akraṇ karma karmakṛtaḥ 9, 4
 akrandad agnis śrīṇayan 16, 8, 16, 9;
 16, 10, (19, 11 und 12)
 akṣhaṇ ammadanta hi 9, 6
 aganma maho namaś 39, 13
 agna āyāhi vitaye 20, 14, (16, 4, 19, 5;
 26, 11)
 agna āyāhi agnibhiḥ 39, 15
 agna āyāhi pavase 4, 11, (9, 2,
 19, 14; 34, 2, 38, 2)
 agnaye 'whomuce 'abṭakapīlāḥ 5, 5, 19
 agnaye gāyatrāya 5, 5, 10
 agnaye tvā pravrthāmi 30, 6
 agnaye namo gāyatrāi 5, 11, 1
 agnaye 'nikavate prātaḥ 9, 5
 agnaye 'nikavate rohitāṇḥ 5, 8, 3
 agnaye pathikṛte 'abṭakapīlāḥ 10, 5
 agnaye yavishṭhāyāṣṭiḥ kapīlāḥ 10, 3;
 10, 4
 agnaye samanamat 5, 5, 20
 agnaye svīhi vāyave svīhā sūryāya
 sv 5, 1, 11
 agnaye svīhā somāya svīhā vāyave sv.
 5, 1, 5
 agnā agniḥ carati pravishṭaḥ 3 4
 agnā yo marīyo durāḥ 20, 14 a E
 agnāvishṇū agnāvishṇūpītrākīnaḥ 11, 13
 agnāvishṇū mahitad vām mahitvam 4, 10
 agnāvishṇū mahi dhātva priyam vām
 4, 16
 agniḥ paçur āsit 5, 5, 4
 agniḥ prajīm babulīm me 38, 2 a E
 agniḥ pratnenṛ manmanā 2, 14
 agniḥ prathmo varubhiḥ 10, 12
 agniḥ pritaṣṣavane pūtr asmiṇ 30, 6;
 (30, 7)
 agniḥ prāçāntu prathamāḥ 13, 15 a E
 agniḥ junajamī çavastī 18, 15; (22, 1,
 35, 2)
 agniḥ vah pūrvyam giri 11, 12
 agniḥ vo devam agnibhis svayashāḥ 35, 1
 agniḥ vāi sṛṣṭam agnihotram 8, 11
 agniḥ suditā sudṛçam 18, 21 a E
 agniḥ stomena bodhaya 19 14, (20, 14)
 agniḥ hotaram manya 26, 11 a E,
 39, 15, (20, 14)
 agnimart iṣṭāḥ kratvā 19, 11
 agnināgnis samidhiyate 15, 11, 34, 19,
 (20, 14)
 agninā tapo 'nvabhavāt 35, 15; 5, 3, 4
 agninā vai devaḥ svargam lokam 22, 7
 agninendrena somena 5, 3, 1
 agniḥ tam manye yo varuḥ 39, 14 a E
 agniḥ dātām puro dadhe 2, 15 a E;
 (19 14)
 agniḥ dātām vṛnimāhe 20 14
 agniḥ naro didhātubhiḥ 31, 19; 39, 15
 agniḥ idō purohitam 2, 14 a E
 agniḥ içe varuṣyasya 7, 16
 agniḥ uktho parolūtaḥ 10, 13
 agniḥ okākharīm agniḥ dyaḥ akharīm
 14, 1

agnir dad iti satpatni 2 15
 agnir manyam pratinudan 40 10
 agnir mukhara prathamo devalanam
 4 16
 agnir mûrdhâ divah lakut 6 9 (7 4,
 7 5 9 2 12 14 W 14 W 15,
 39, 14, 40 14)
 agnir yajurbhis sariti stomach 9, 10
 agnir va imam lokam 8, 9
 agnir va utsidan snmatsaram 9, 1
 agnir vicvasya = pati 39 15 a E
 agnir vîtrani jaghanta 2, 14, (20 14)
 agnir va jato na vyarocata 13, 13
 agnir v i derebhyo pakramat 19, 2
 agnir va pran udetam 8 5
 agnir hi vajnam vice 39 13
 agnir hota no adhvare 16, 21, 38 12
 agnir hota nrasiddh japy a 2 15 a E
 agnir hota purohitah 2 15 a E (7 16)
 agnir hotopa taw hura 4 19 (31 15)
 agnir çuvaratatanah 40 14 a II
 (19 14)
 agnishvatta ritarvadhah 21 14
 agnishvatti pitara eha 21 14
 agnishvattan ritumatai 21 14
 agnis tigmena çocishi 18, 1
 agnis tuviravastamam 2 15
 agnihotre vai jayampati 6, 4
 agnihotre stomach 7, 1
 agni raksh asi sedhati 2 14 (15 12)
 agnishomâ imâ su me 4 16
 agnishomabhyam yajnaç cakshushmarç
 tayor aham 5, 1
 agnishomabhyam yajnaç cakshushmân
 ity agnishomam 32, 1
 agnishomavay pîrvapaksha upatishthe
 ta 7, 6
 agne a giras çatam te 16 8 (19 11
 22 12 a E)
 agne accl i radeha mah 14 2
 agnel pakshitis sarasvatyî nîpakshî
 til o, 13 11
 agnel pur sham asy apso nama 17 1

agne jûân pranudâ nas sap 17, 6,
 (21, 2)
 agne tava çravo vayah 16 14 (20 4)
 agne tri te vajna 9 19
 agne tva su jagrha 2 4 (23 5)
 agne tvam no antimah 7 1 (7 8)
 agne tvam purishyah 16 11
 agne daddhâyo çrtatana iti 31, 12
 agne da dâçushie riyam 6 10
 agne divo arnam acchâ jigasi 16 11
 agne deva bhâvaha 39, 11
 agne nîkshutram ajram 2 14
 agne naya supatha raje 3 1 6 10
 agne pîvasta svapâ ams 7 16 (19 14)
 agne i vaka rocisha 17 17 (19 14)
 agne prehi prathamah 18 4 (21 9)
 agne baddhasva vi mydîah 2 15
 agne brhann uhasim ûrdhva 16 8,
 (19 11)
 agne bhyavartin 16, 8 (19 11 III
 12 a E)
 agne mrla mahâ am 40 14
 agne yam vajeam adhvaram 2 14
 agne yat te divi varcâh 16 11
 agne yakshâ hi ye tva 22 5, (22, 6)
 agne raksha no adhvah 2 14
 agner uikam ipa viveça 4 13 (29 3)
 agner iyur am 11, 7
 agner bhigo si dikshâyî adhîpatyam
 21, 1
 agner manre prathamasya 22, 15
 agner vai bi gah punaridheyam 8, 15
 agne vajasya gomatah III 15
 agne vidhema te parame janman 18 4
 agne vicvabhis sravika deruh 15 12
 agne çakema te vajam 40 14
 agne çaribî mahate svubhaya 2 15
 agnes tindr asi vishnave tva 2, 8
 agne sv hi l rûhi jatavedah 18 17 a F
 agnes stomam manumale 20 14 a E
 agniy tman bhishaj 38 3
 a giras m tva devânâm 8, 4
 ahiraso va avargam lokam III 4

acety agniç cakrîh 39, 16 a. E.
 ajasram indram arusham 16, 17.
 aijjanann amrtam mariyâsah 38, 13
 ajo deyas sayonitâya 8, 8
 ajo hy agner ajanishta çokât 16, 17 a. E.
 añjanti tvâm adhvarê 16, 12
 añjyetâya svâhîñjshakthâya svâhâ
 5, 3, 7
 atirishma tamasaâ pâram 17, 18
 ati niho ati sriddhah 18, 16
 atrâtrah paramo yajñakratûnâm 33, 2
 atividbhâ vithorenâ 9, 19
 ati viçâh parisrbhâh 16, 13
 atisargam dadato roñnavâya 40, 12
 atitap id yajñe yajñam 5, 1 a. E.
 ato vajam antamebbih 9, 18
 atyâso na yo marutah 21, 13
 atrâ te rūpam ultamam 5, 6, 3
 atrâha gor amanvata 39, 12
 athâtad apratiratham 21, 10
 athâtad vâtsapram 10, 12
 athâtâ âçvinih 20, 10
 athâtâ nârtrih 20, 2
 athâte 'gnibhyah kîmebhyah 19, 8
 athâte 'tigrîhyâ yad eva 14, 9; 29, 7
 athâte prasadmânaâ tesham 33, 8
 adabdhâsya svadhâvatah 40, 14 a. E.
 adabdhâsya savitah 4, 10
 aditah piçân pramumoktu 30, 8
 aditir vâi prajakâmudanam apacat
 7, 15
 aditir tvâ devî viçradeçârati 16, 6;
 10, 7
 adityâu trayah 5, 9, 8
 adyçramn aya ketvahi 4, 11
 adevana manasi yo rish 4, 16
 adbhayah kshirap vyapibat 38, 1
 adbhayah sambhîti prthivyâh 39, 2
 adbhayah svâhî vahantibhyah 5, 4, 3
 adha smî te carshapayah 17, 18 a. E.
 adha hy agne kratoh 20, 14 a. E.
 adhi hotî nyasidâh 18, 20
 adhupatâh bhuvanânâm 17, 1

adhi yad asmm vâjnatva 5, 1, 11
 adhy avocud adhivaktâ 17, 11
 adhvaryo 'yam yajñah 35, 7
 anamitram no adharâk 37, 10
 anavas te ratham 8, 16
 anâdhrûhyo jâtavodâh 18, 16
 anânujâm anujum mâm akarta 39, 10
 anekavantam útaye 21, 13
 anu te dâya maha indriyâya 8, 16
 anuttamâ te maghavan 9, 18
 anu tvâ mîti manyatâm 2, 5, 3, 5;
 (24, 3 a. E.; 26, 8)
 anu tvâ mîtrâvarunâ 37, 9
 anu tvâ ratho anu mario arvan 5, 6, 3
 anu trâhughe udha deva 8, 16
 anu tvendro madaty anu brhaspati
 37, 9
 ana dyâvâprthivi tat tv ojah 8, 16
 anumate 'numanyasva 35, 12 a. E.
 anumatyâ ashtâkapâlo dhenuh 15, 1
 anumatyâ carâ râkâjâi 15, 3
 antu agne ruçâ tvam 10, 8 a. E.
 antarâ mîtrâvarunâ caranti 5, 6, 2
 antar yaccha maghavan 4, 1; (27, 2)
 antaryâmapatreña sîvitrâm 28, 7
 annam vâi catarhotîrah 9, 15
 antapato anarasya nah 16, 10; (19, 12)
 annit parivuto rasam 38, 1
 anyâ vo anyum avatu 16, 13
 anv agnir ushrîcâm agram 16, 2; (19, 3)
 anv id anumate tvam 18, 16, (22, 14
 a. E., 22, 15 a. E.)
 anv enam mîti manyatam 16, 21
 apah pranayaty ipo vâi 31, 3
 apakîmas syandamânîh 39, 11
 apantûti çandîmarkân 4, 4
 apîm yo dravane rasah 36, 15
 apîm rasam udajâsram 14, 3
 apîm treman sîdayâmi 16, 18
 apîm nâpid âçuheman 18, 14; (14, 6
 a. E.)
 apîm nâptre jhâshah 5, 7, 3
 apîm idam nyayanam 17, 17
 13

apam prsthama asī 16 3, (16, 15)
 apasmā etu nirrtāh 38 13
 apusya nūrtān paçm 38 13
 api pantham agamahi 2 6, (24 6)
 apūpakūla nadyas sadā 40 13
 apeta vīta vi ca s 16, 11, (20, 1)
 apo adyavacirisham 4, 13 38 5,
 (29 3 a. E)
 apo devir upasya 16, 4, (19, 5)
 apo devir madhumatīh 15 6
 apsu me somo abravīt 2 14
 apsv agne sadbhūh tava 16 10 (2 14
 35, 14)
 apsi antar amptam apsu 13 14, (14 6)
 abhikratvendra bhār atha 5 4 4
 abhikranda stanaya garbhām 11, 13
 abhi gotrāni sahas 18 11
 abhi tyam devam savitaram 2 6 (24 5)
 abhi tvī deva savitah 16 12, (28 7)
 abhi tvī varcasiçam 36 15, 37 9
 abhi tvī çūra nonumah 39 12, (12 15,
 39 11 a. E)
 abhi prabhara dhṛshata 8 16
 abhi pravanta samanava yoshah 40 7
 abhi prehi viravasa 37 9
 abhi shu nas sakhinām 39 12
 abhūd devas savitā vandyo nu nah
 39 18
 abhān nu nas sumatau viçvavedah
 39 10 a. E
 abhyarshata sushrutim gayam 40 7
 abhyasthād viçvāh priamāh 39 1
 abhyavartasva pṛthivī 16 14
 amandan mī marutah 9 18
 amutrabhūyād adha yad jamasya
 18 16
 ambe ambily ambike 5, 4, 8
 ambhas ethāmbhah 7, 1
 ambhas etheti 7, 7
 asya yjnas vārdhatam gobhūh 35 3,
 (35 4)
 asya yj na yasya te 38, 12
 asyam vāni mitravaranā 4 2

asya vedah pṛthivīm anvarindat 31 14
 asyam venaç codayat p 4, 3
 asya so agnir yajam 16 11, (20 1)
 ayakshma vih prajaya saasjāmī 1, 3
 ayam te yonir ytiyah 2 4 6 9, 16
 11, 18 18, (7, 4 und E 23 6 a. E)
 ayam no agnir varirah k 4 9 6 10
 ayam puro bhūh tasya prinah 16, 10
 ayam puro harikeçah 17, 9
 ayam pūsha ravir bhagah 9 19
 ayam agnīh (39 14), s die folgenden
 Pratikas
 ayam agnir urushyātā 15 12
 ayam agnir viratamo vajodhah 18 18
 ayam agnir çreshthratamo jam astu
 7 14
 ayam agnis sthasrinah 16 16 (7 17)
 ayam sha prathamo dī tvī 6, 9 (7 4)
 ayam u shya pra devavah 15 12
 aya te agne samudhī 6 11 a. E
 aya viçvāni janayan karavāni 9 6
 14 3, 5, 5, 12, (36 13)
 ayiç çagne sy anabhiçastiç ca 34 19,
 (32 4)
 ayukta çipta çundhyutah 9 19 (11 1)
 arcimī te sumatim 6 11
 ardham va etasya janyasya mṛyate
 33, 18
 ardham vedyaṇi yuparātasya 26 6
 ardhamasūh parāṇsūh te 5 10 6
 ardhavacām ca sroç ayam aṇṇa 14, 8
 arvacam indram amuto harimāhe
 40 10 a. E
 arva yjnas samkrāmata 5, 3, 1
 alaja antarikshah 5, 7, 10
 alivandya svitā 5, 12, 1
 avatatyā dhanus tām 17 11 a. E
 ara te helo varun 40 11
 ara drapō aṇṇumatim 28 4
 aradhātum rakshah 1, 6, 31, 5
 avapātuntir arādan 16 13
 avamba rudra adumahi 9 7
 avahūm bādha upabhrī 31, 14

ā te maha indroty ugra 8 16
 a te suparna 11 13
 atmanā upasthe na vṛkasya loma 38 ■
 atmanā nabhō dūḥyate 35 ■
 ātmanā te manasirid vjanam 5 6 ■
 ātma jānasya vachy 35, 6
 ā trī pigharṇi vacas 16 2, (19 3)
 ā trīharsam 16 8, 35 7, (19 11)
 ad it paṇḍamy uta 35 3
 ad it prātasya relasā 2 14
 adityam garbhva pava 16, 17
 āditya va vaurin hat 28, 6
 ādityaso aditayas sy ma 11 12 a E
 ādityebhvo dharayadriddhgyah 11, 6
 ādityair no bhūvati 5 6 ■
 a der anā api prath m aganma 2 15
 (18 21 a E 35 9)
 a devo yitu svat 17, 19
 adheyo gura nādheya it 8, 12
 a nā etu manā punā 9 6
 ā nāh prajam jānāyātū pāyapath 13 15 40 1 a F (35 9)
 ānandanandathrubhy m kumam 5, 12, 9
 ā no agne riyam bhara 10 12
 ā no agne vucetana 2 14
 ā no divo brhatah p 4 15 (20 15)
 ā no bhadr h krato yantu 26 11
 ā no mitravaran 4 16 (12, 14)
 ā no yajnam bhūvati 16 20
 ā no vṛṣābhū ābhih 8 17
 antrām sthā mādhū pūmāmā 38 3
 (A B Druckfehler im Text antram)
 ānyam divo m tarṇy 4 16
 apāh prānta bhesajyam 12 15 a F
 āpo asman mātaraś cāhūranta 2 1
 āpo devāh pratigrhṇitā 16 16 (19 12)
 āpo devir uparja 16 4
 āpo devir gṛhṭam id apāh 3a 3, 30 2
 āpo devir brhātā 2 2 (23 2)
 āpo revatī kshayitā 39 1 (12 16 a E)
 āpo vā idam vā 22, 9
 āpo ha yau mahatā 40 1

āpo ha sthā mayobhuvah 16 4 (19 5
 5 4 8 a E)
 āpyayātū dhruva gṛhṇeta 31, 14 a E
 āpyayadhvam aṇḥyā devabhiḥ 1 1,
 (30 10)
 āpyayasya madintama 35 13 a E
 āpyayasya sametu te 16 14
 ā brahman brahmanah 5, 5, 14
 ā bhaṇḍashṭhasya samantam 7 16
 āmāpeshā bhavanti 36, 6
 ā mārṣhatomo vṛṇat 5 3 3 a E
 ā mī varco guṇā dattam etu 40 3
 a E
 ā mī vṛṇasya prasava jāgamy it 14 1,
 (14 7 18 13)
 ā mārṣho dōhak amāh 5 3, (32 3)
 amār ya prajavartayamāh 5 6 1 a E
 ā me grāh bhavanti ā prajā me 5, 3, 3
 ā me grāh bhavanti ā puro rūh 5 3 3
 ā yau haste ar l h dinam 15 12
 āvāp guṇā pṛṇat 7 13
 ā yad dūvṛṇyad dūvṛṇo 9 18
 ā yānā svat 5, 1, 4
 ā yam naraś sud anarāh 11 9
 āyam bhūtu vṛṇas p mār l paktāh 37 9
 ā yas tatantā rodasi 18 20
 ā yasmā sapta ā svat 8 16
 ā yasya svatvāt ā svat 5, 3, 0
 ā yad deva jānāsam 11 13
 ā yā vā dhruvā uttamā 28, 1
 ā yūstāh pr nāw sūmānā 39, 8
 ā yushmā astu me mukham 30 15
 ā yus samdhattam prāntam 27, 7
 ā yos trī sa lāne e day mār 17, 10, 21, 3
 āroha patho juhu devay mār 31 14
 ārdhadmāyāsthr 2, 1
 āryamāyā vṛṇabhih 10 13
 ā vartamāno bhuvantā vā madhye 40 12
 ā vartayā mī vartay 13 9
 ā vā co mādhvam āruhat 18 18
 ā vāyo bhāṣhā cūcāh 1 2, 13, 11
 (13 12)
 ā vāyādhya pāripas tam vā 26 11

indro vâi vritam śhaś tasya mūrdhā-
nam 28, 9
indro vā vritāya vajram ud 12, 3;
27, 10
indhanis tvā cātaw humah 6, 9, (7, 6,
35, 2)
imam yajnam idam vacah 2, 14
imaw śhaśraw catadburam utsam
16, 17
imaw stanam ājrasvantam 40, 6 a E,
(40, 13)
imaw sv asmai hṛda 1 12, 15 a E
imam no yajnam amṛteṣu 16, 21
imam agna nyashe varcase kṛdha
11, 7 a E, 36, 15, (11 8)
imam indro adidharat 35 7
imam āriyup varanasya nibham 16, 17
imam mā hwasar ekaçapham 16, 17
imam mā hwasar dvapadam 16, 17
imam me deva savitah 15, 11
imam me varuna çrudha 4, 16, (11, 12
a E, 11, 13, 12, 15, 21, 13)
imāw su nīvam aruham 2 3
imā gura ādityebbhah 11, 12
imā juhvatā yushmat 4, 16
imā te vṛjina avamarjanam 40, 6
imā me mitravarunam 7, 3, (7, 11)
imam dhīyāṁ çakṣhamīnasya 2, 3
imam narah kṛnoti 1, 9
imam agrbhāna çaçanam 5, 1, 2
imā rudrīya tivase kapardine 17, 16
imā caturo rajaso vimānā 13 15
imā vā sabhitaṁ te rajah 13, 12
imo agne vīśvīmā bhaya 35, 2; (2,
15, 19, 14)
imā te pakṣhī ajarā 18, 15
imā devā jayamānā 8, 17
iyam yakṣ çakṣantikā 4, 8
iyam vīmaśya mantmanah 13 15, (21, 13)
iyaw çuṣmebhīḥ bṛakha 4 16
iyaw svastis samvatsaryā 13, 15
iyam te çukra tanūh 2, 5
iyaty agra āur ado deva 7, 12

iyam adadād rabhasam 4, 16
iyam eva sa yā prathamā 39, 10
iyam agne prathayasta 16, 14
isham duhan dadugham 12, 14
isham ūjam aham itah 16 14
ishrena te manasa sutasya 17, 19
isham vā etām derah 25, 1 (im Text
Druckfehler eti fur etām)
ishe tropāvir asā 3, 4
ishe troye tvā 1, 1
ishto yajño bhrgubhūh 5, 4; 18, 18
a E, (32, 4, 40, 13)
isha givah prayavādivam 35 3, (35, 4)
isha tvā bhūry ācaret 6 11
isheha vas svatavasth 20, 15
ishvigne addi dhīrava 18 16
ishavridhi mṛpachoshthāh 35 7
idito devair harivān 38, 6
ide agnim vipacçitam 40, 14
idyaç cāsi vandyaç ca 5, 6, 2
irmāntāus silikamudhāmasah 5 6, 3
içanam tvā çuçramā 40, 5 a E
içāshe varyasya hi 40, 14
ukṣhinnīya vaçinnīya 7, 16, 40 5
ukṣhī samudro arunah 18 3, (21, 8)
ukṣhīm karotu çakti 16, 5
ugra diçam abhibhōtir vajrodhah 22, 14
ugrā vighānā mūrdhah 4, 15
ugro jyne vityā 17, 18 a E
ue chuchmā oshadhūmā 16, 18
ue chravasta vanaspate 15, 12
utā no deva devam 7, 17
utā no brahman avishah 2, 15
utā bruvanta jantvāh 8, 16, (13, 12)
utā smītya dravatas turanyatāh 13,
14 a E
utkrīma mahate śubhaghīya 16, 2
uttishṭha brahmanaspate 10, 13
ut samudrān madhumān 7, 12
utsrjyānnotsryj samut 23, 7
udakramid dravmodh 16, 2
ud agne tara tad ghṛtāt 7, 12
ud agne tishṭha pratyatamukha 16, 15

ud agne çucayas tava 40, 14; (2, 14; 19, 14)
 udaprato na vajo rakshamânâh 23, 12
 udsthâd dhanapd gojnt 38, 14
 ud asya çocir asbât 39, 15
 ud Ayushî svâyushî 2, 6
 ud irayata maratâs samudratah 11, 9;
 (30, 4)
 ud u tishbtha svadhvara 16, 4
 ud uttamam mumugdhi nah 21, 13
 ud uttamam varuna pîçam 3, 8; 16, 8,
 40, 11 a E; (19, 11; 21, 13)
 ud u tyam jîtaravedavam 4, 9; (10, 13,
 11, 1, 18, 16; 21, 14; 30, 6)
 ud u tvâ viçre devâh 16, 10; 18, 3,
 (19, 12, 21, 8)
 ud enam uttarâm naya 18, 3
 ud eshîm bâbh atiram 16, 7 a. E;
 (19, 10)
 ud eky agne adhi mâtuñ 7, 12, 38, 12
 udgrâbhaç ca nigrâbhaç ca 1, 12,
 18, 3 a. E.
 udbudhyasvâgne pratyâgrhitvam 18, 16
 udvad asy uditir asi 39, 6
 ud vrayam tamâsas pari 18, 16, 38, 5,
 (22, 1)
 unnata çshabho vâmanas te 5, 9, 4
 unnambhaya prthivim 11, 9
 upa keharanti madhuso ghrtasya 40, 12
 upa keharanti sindhavah 11, 12, (11, 6)
 upa cchâyâm iva ghîner aganma 40, 14
 upa jmann upa vetase 17, 17
 upa te gî vrâkaram 12, 16
 upa tvâgne diva dire 7, 1, (7, 8)
 upa tvâ jâmayo girah 40, 14
 upa tvâ juhvo muma 7, 12
 upa tvî ragvasamdrçam 40, 14
 upa nah pitav scara 40, 8
 upa nas sônave girah 26, 11
 upaprayanto adhvaram 6, 9; (7, 4)
 upa prâgic chasvânam vîjy arî 5, 6, 3
 upa prâgît paramam jat sadbâstham
 5, 6, 3 a. E.

upa prâgît suman me 'dhâyâ manma
 5, 6, 4
 upayâmagrhitô 'si drushadam tvâ 14, 3
 upayâmagrhitô 'si prajâpataye tvâ jyo-
 tishmate 29, 5
 upayâmagrhitô 'si prajâpatayo tvâ pra-
 jâbhyâ esha 30, 5
 upayâmagrhitô 'si brhaspatasntasya 4, 11
 upayâmagrhitô 'si madhava 4, 7
 upayâmagrhitô 'si mitrâvarunâbhyâm
 4, 6
 upa çreshthâ na âçeshah 22, 15
 upa çrâsaya prthivim 5, 6, 1
 upasadbhur vâ devâh 26, 2
 upahâtîh pitaras somyâsah 21, 14
 upâççv aorâhîmrakto vâ 20, 6
 upâvasya (manjâ 16, 20 a. E.
 upeta çamitârah 30, 8; (30, 9)
 upem asrîkshî vîjyâh 12, 15
 ubbî jygathur na parâjayethe 12, 14;
 (23, 11)
 ubhîbhyâm deva savitah 38, 2
 ubhâ vâm indrâgni 9, 9, (7, 4; 7, 5)
 uru lu rîjî varunaç cakâra 4, 12;
 (29, 3)
 ura vishno vikramasva 3, 1; 3, 2
 urujacî no mîlûshaç çarma 40, 10
 urî rodasi varivah kînutam 22, 15 a. E.
 urantas tvâ havâmâhe 21, 14; (36, 12)
 usâk pîvako aratih 16, 9
 ushîsî naktam âvina 38, 8
 ushîsî naktî brhati brhantam 38, 6
 usho jahvi suçeçavî 38, 10
 usrî etam dhârâbidhî 2, 7
 ūryam bibhrad çasuvanih 38, 13
 ūrya napî jîtvadâh 16, 14
 ūrya napitrav sa hmityam 39, 12 a. E.
 ūrdhva ūshu na ūtaye 15, 12; 16, 4
 ūrdhvâ asya samadho bhavanti 15, 17
 ūrdhvâ digâm rantîrçasubhânam
 22, 14
 ūrdhvîm enam ucchrâgatî 5, 4, 8
 ūrdhvâ yajâmatir bhîh 2, 6

ūrdhvo ūrdhvaro diviṣṣṛk 1 12
 ūrdhvo nah pāhy ābhasah 15 12
 ūrdhvo bhava pratīdhyadhy āsmat
 16 15
 ūrdhvaṣṣṛk gilpe sthah 2, 3
 ūrdhva stomas samardhaya 15 11 a E,
 (18 19)
 ūrdhva s ūrdhva
 ūrdhva ca me mitam ca me 18, 9
 ūrdhva ta ūrdhva 10 6
 ūrdhva an satyasad an 19, 5
 ūrdhva dhama prathamā 39 10
 ūrdhva pantham an tisa 19 10
 ūrdhva ūrdhva 4 16 (6 10,
 7, 16)
 ūrdhva mahisham ūrdhva
 16 14
 ūrdhva ūrdhva 18, 14
 ūrdhva patni prathamam āgāt 39 10
 ūrdhva ūrdhva 20, 9
 ūrdhva sakhya saceya 9 19
 ūrdhva ūrdhva abhi vas sya ma 23 11
 ūrdhva ūrdhva pratyaksham 37, 17
 ūrdhva ūrdhva 17, 5
 ūrdhva esha etena vā derih 33, 6
 ūrdhva ūrdhva 20, 8
 ūrdhva ūrdhva 5 6 5
 ūrdhva ūrdhva 5, 2, 1, 5, 2, 2
 ūrdhva cin me ūrdhva ūrdhva 9 18
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 5, 10, 2
 ūrdhva ūrdhva 34, 1
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 39, 10
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 39 2
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 40 18
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 40 13
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 36, 14
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 13 15 a E
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 40 7
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 5 6, 2
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 4
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 12 14 (23 11
 a. E)
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 39 15

enī ūrdhva parishasvajanam 37 9
 a E
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 8, 17 a E,
 (26 11)
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 20 14
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 17 18
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 17, 19
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 8 16
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 9 18
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 18 16
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 39 10
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 5 6 4
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 18 a E
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 13 14 a F
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 14 1
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 2 14 (20, 14)
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 4 11
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 26 10
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 16 21
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 3, 13, 4
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 6, 8
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 4 7
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 16 4
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 16 4
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 5 3, 9
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 16 13, (13 16)
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 30, 2
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 10, 3
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 38 14 a F
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 9, 17
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 40 14
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 5, 4, 7
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 4 10
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 4, 10, 7 2, (7 9)
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 7, 16
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 23, 10
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 40 7
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 7 17
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 21 13
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 39, 12 (21 13,
 5 5 21)
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 9, 18
 ūrdhva ūrdhva ūrdhva 40 8

ghṛtena sīta madhusa 16 12 a. E
 ghṛtenuktam paṇam trayetham 3, 6
 ghṛtenanyan tam patho derayanam
 5 6 2
 cakshur me dhenu cakshushe 9 19
 cakshushah pita manasi hi dhurah
 18, 2
 catuṣ cākhanda yuvati supatni 31 14
 caturbhyas evah śtibhyas svāhi 5, 2, 5
 catur yu tis tisrah 34, 11
 catuṣṭhomam adadi id va tany 39 10
 catustroṣṭad vajaso deribandho 5 6 5
 catvāro yu derivā hotvā ura ura 25, 7
 cāndram agnim cāndraratham 7 12
 cetas aha pariceta 38 12 a. E
 citim juhomi manasi 39 3
 citim acittim evavah 40 5
 citis sruk citim yam 9, 8
 citram devanam ud agad anukam 4 9.
 22 || (10 13, 13 16 21, 14 22 6
 und 8)
 chandrasvati ushasu japiṣṭine 39 10
 chandrasvati yajnam 13, 8
 janghābhyā pṛddhyam dharmo smi
 38 4
 jajni byam varṣti 5, 5, 17
 jamaśva gopī yamāśva jagreth 39 14
 janya cid ya vate 4 16
 jamāśva hi janyo agre 16 3 a. E
 (19 4 a. E)
 jamāśva ugras sabase turāya 4, 8
 jātavedo vajayā gaccha devam 30 8
 a. E
 jigharmy agnim manasi 16 2 (19 3)
 jighri me bhadrām va mahā 38 4
 jīmōtasya bhavati pratikā 5, 6, 1
 jumbāśva svāhi 5 5, 7
 jushasvā sūprathastamam 10 21
 jash na barhiḥ harvan na andrah 38 6
 jushṭo damśti vātibhi 2 15
 juhva sūnam urāti yajnamukham 18, 19
 jūr asti 24, 3

jyotiḥ asi vājarūpam 3, 1
 jyotiṣṭhomam prathamam upayanti
 33, 3
 jyotiṣṭmatī pratimuncate 39 10
 ta śyānta draviṇa 18 1
 tva cāgmaso aruṣṣasah 17 18
 tva sadhriṣṭ ūtayo vishnyam 38 7
 tva supratikā sudṛṣṭam 7 16 a. E.
 tva hi cāvanta ite 19 14
 tat tva jami brahmanā vandamānah
 4 16, 40 11 a. E (11 13, 12 15
 17, 18)
 tat tva yam pito vācobhi 40 8 a. E
 tat puruṣāya vidmahe 17, 11
 tad agne dymnam abhā 39 15
 tad aṣvā bhishajā rudravarīnam 38 ||
 tal aya rūpam amṛtam 38 3
 tad harvati lavavā purastit 1, 2
 a. E (31 1)
 tad it pṛdām na vicikēti vidvān
 35 13 (35 13)
 tad vishvoh paramam padam 3 3
 (26 5 a. E)
 tinunapac chucavratā 38 10
 tinunapit patha rāya 16 20
 tanāpi bhishjā sūte 38 8
 tantum tatam rajasā bhānum 13 11
 a. E, (18 12)
 tam nas turipam adbhutam 18 17
 tam tva vajro sudhjo naryam agne
 18 20
 tam nemum rihavo vathā 7 17
 tapo shr agne antarin 35 14
 tam agnum aste vasavā 39 15
 tam a no ukam amṛtya 17 18
 tam id garbhām prathamam 18 1 a. E
 tam andram pācavas saci 38 9
 tam andram vajramasā 39 12
 tam u tva dādhyam rēhi 16, 3,
 (15 12 19 4)
 tam u tva pithyo vṛhā 16 3 (15 12
 19 4)
 tam patnibhiḥ anugacchemā 18 18

tvam ca soma no vāṇā 23 12
 tvad agne havya tvat 21 14
 tvad dhi putra sahasah 11 10
 tvad vipro jiyate vāj agne 4 16
 tvam dūtas tvam u nah 15 19
 tvam nas tantur utr seiur agne 40 11
 tvam nas soma vāṇā 2 14
 tvam no agne varuṇasya vidm 34 19
 a E (12 14)
 tvam agne dṛubhis tvam 16 2 a. E
 (19 3)
 tvam agne bīhad vāṇā 23, 12
 tvam agne vraty i sa 2 4, (6 10,
 23 8 35 9)
 tvam agne apratha sa 9 14 (20 15)
 tvam indriy adhir jah 8 17
 tvam ima oshadhis soma 13, 15
 tvam mahā indra tubhyam 6 10
 tīrya vāṇā sādhanā 6 11
 tray i hi nah pitṛā 21 14
 tvaṣṭa turipo adbhatah 38 10
 tvaṣṭa dadhad indriya cūshman 38 6
 tvaṣṭa tvam deva mām jayā 6 6 2
 tvam vārdhanti kṣatṛyā 18 20
 tvam utriṣṭvāstama 2 15 39 14
 tv m agne augirāh 39 14
 tvam agne pusbkarā adhi 16 3,
 (15 12, 39 14)
 tvam agne manīnāh 40 14 a. E
 tvam agne jayāman h 16 9 a. E
 tvam agne vāṇā 7 16
 tvam agne v jayāman 6 10
 tvam agne vṛate brahmanāh 18 16
 tv m agne vṛat abhā cakitāman 40 2
 tvam agne havishmantā 39 14
 tvam id dhi hav mahe 12 15 39 12
 (39 11 a. E)
 tvam u tye dadhure prathamam 30 11
 (30 9)
 tre pito mahānam 40, 8
 tre vāṇā pūrvamā 7 16
 tresbāṇā vāṇā rudrāṇā yajnasādham
 40 11

daśhtribhyam mahimān agne 16 7,
 (19 10)
 dakṣiṇena pada dakṣiṇam 24, 4
 datvate svāhā 5, 6, 3
 dadbhyaṣ svāhā 5, 3, 6
 dadhukṛāno akurisham 6 9 (7 4
 5 4 8 a. E)
 dārbhyaṣ svāhā 5, 2, 7
 digbhyo losi tan samasyati 20, 4
 diva prthivyāh pary aya udbbṛtām
 5 6 1
 divas pari prathvām jayā 10, 9
 diva cit tamah kṛvanti 11 9
 divo no vṛatāṇā manāh 11 18
 divo mārdaḥ sa prthivyāh 18, 15 39 1
 divo rukma urucakṣa udeti 10 18
 a. E
 divo va vishva uti i prthivyāh 2 10,
 (25 8)
 divyāṇā suparnāṇā vāṇā 19 14
 diṣo va nakulpatā 8, 1
 dikṣhyā vira aptayā 21, 5
 dīrghas te astv akūṇāh 6 10
 duro deva diṣo mahā 38 10
 dūham te dyauh prthivā 40 5 a. E
 dātāṇā vo vāṇāvedasam 12, 15
 dṛoḥsava deva prthivā 18 7
 dṛlha cad ya vāṇāpatā 10 12
 dṛṣṇo rukma urvā 16, 8, 16 0
 (19, 11)
 dṛshṭvā paritruto vāṇā 38 1 a. E
 dṛshṭvā r po vyakṛot 38 1
 devatāṇā m va etad āyatānam 32, 7
 deva tvaṣṭar bhānā te saṇṣameta 3 7
 devam hariṣṭa sudavam 19 13
 deva savitāḥ prasava 13, 14, (15 11)
 deva sūrya somam kṛshy mah 2, 6
 devas tra savitodvapatā 16 11 (19 7)
 devasya tra savitāḥ prasava iti 31, 7,
 31, 8
 devasya tra savitāḥ prasave cūmor
 bīhubhyaṇā pūṣhno kṛstibhṛm
 agnaye jayā 1, 8

- devasya tvā savituh prasave 'cūmor
babubhyam pāśhno hastabhyam
adade 1, 2, 1, 9, 2, 9, 2, 11, 2, 12,
3, 3, 1, 5, 16, 1, 5, 1, 2
- devasya tvā savituh prasave 'cūmor
babubhyam pāśhno hastabhyam
prithivis evābaste 16, 3
- devasya tvā savituh prasave 'cūmor
babubhyam pāśhno hastabhyam pri-
tigrāhām 9, 9
- devasya itam bahusho devasya itam 5, 3,
32, 3
- devam janam agra 5, 6, 32, 6
- deva derebhyo adhvaryantah 18 3
(21 6)
- devanam echa upanishā isā 13 9
- deva va rāyo 'nāsi cūshthyā 24, 0
- deva va asuram varatram 12, 5
- deva va asuram yajnam abhūtya 29, 6
- deva va asuram bahā varadey id īshā
manā 26, 2
- deva va ośādīshu pakṣu 12, 7
- deva va na samajanta 11, 3
- deva va nānā yajunā 11, 6
- deva va vāparyā yun yuh
21, 12
- deva va vāttam isā 10, 2
- deva va somyābhishutya 27, 3
- deva va va asurā, ca vāyo samyati:
yū 27, 3
- deva va va asurā ca samyati an
21, 10, 25, 6, 27, 8, 29, 1, 37, 14
- deva va va asurā ca samvad eva
yāyo kurvā 20, 12, 21, 7, 26 10,
27, 9, 30, 7, 37, 12
- devā ca va asurā cāsmā loka itā
35, 20
- devam itam nortam baddham itā 38 13
- deva ipo āgregarā 1, 11, (31, 10)
- deva ipo āpā nāpā 15, 6
- deva ipo madhumatā 15 6
- derebhyo vāspate bahāshā 18 21
- dānam dhya itā manam itā 2 4, (23 5)
- dānam nānā savitram 2 3
- dāvyā adhvaryāntā itā 5 10 6
- dāvyā manā manā juratā 38 11
- dāvyā hotarā prathamā 16 20
- dāvyā hotarā bhūshā 38 10
- dāvyā hotarādhvam itā 18 17
- dāvyā apāyitām itā 40, 5
- dāvyā isā pāśhantā 5 4 7
- dāvyā ca itā pāśhantā ca pāśhantā
37, 9 a E
- dāvyā ca itā pāśhantā ca pāśhantā 35 11
- dāvyā to pāśhantā 16 2, 5 5, 5
- dāvyā cāśhantā pāśhantā 18 9 a F,
16 15, 35 8 (20 5)
- dāvyā nānā upādīshā 20, 12
- dāvyā itā nānā nānā 88 5
- dāvyā itā pāśhantā 16 7 (19 10)
- dāvyā dāśhantā bhūshā 31, 12
- dāvyā itā itā 5, 2, 3
- dāvyā deva anā itā 10 17
- dāvyā itā cāśhantā 5 10 5
- dāvyā itā varanā 3 8 a F
- dāvyā itā ānā itā 17, 19 38 2 (auch
an die cāśhantā Stelle ist
zu lesen)
- dāvyā itā nānā 38, 12
- dāvyā itā cāśhantā pāśhantā 7, 1, 7, 11
- dāvyā itā cāśhantā itā 5, 6 1
- dāvyā itā dāśhantā no nānā 13 16 a F
- dāvyā dāśhantā bhūshantā itā pāśhantā
40 10
- dāvyā itā cāśhantā 1, 12, 13, 9,
(17 10)
- dāvyā itā cāśhantā bhūshantā 40 7 a E
- dāvyā itā dāśhantā 11 12
- dāvyā itā nānā 26, 1
- dāvyā itā nānā 4 16 a F
- dāvyā itā dāśhantā 17, 1
- dāvyā itā dāśhantā 30 7
- dāvyā itā dāśhantā pāśhantā 35 7
- dāvyā itā dāśhantā 16, 16
- dāvyā itā dāśhantā itā 12, 11

nakish tūṃ karmāṇi naḡat 11 12
 naktośhīśā sūmanasī 16 8, 18 4,
 (19 11, 21 9)
 na tam vidatha ya idam jāyama 18, 1
 na ta arvi renukakataḥ 13 16
 na tvanaw unyo dhruv 39 13
 na dikshītana hotavyam 23, 6, 26, 3
 na pūrvasmā padm uparapet 21, 6
 na pracy uddhaty i pitṛjāno hi 36, 12
 nama ishukrūbhyaḥ 17, 13
 nama te āgna ojaso 7 17
 nama te rudra manyase 17 11
 nama te hrase 17, 17
 nama su te nṛṣṭe tigmatejaḥ 16, 12
 nama sṛty va ca 17, 15
 namas ta ayudhaya 17 11
 namo astu nilagrīva 17, 11
 namo astu sarpebhyaḥ 16 15
 namo girīva 17, 14
 namo mahimā uta cakshuḥ 13 9
 (13 10)
 namo mitraya varuṇasya cakshuḥ
 2 7 (24 1)
 namo r jne namo varuṇāya 5, 4, 5
 namo vah līkēbhya devanaw hṛda
 jebhyaḥ 17, 16
 namo hiranyāḥ havi 17, 12
 na jāyama nishyaḥ 11 12
 narāśasah prati cāro mīmāṇaḥ 38 6
 narāśasasya mahimānam eśam 37, 4
 narāśaso āgne sukṛt 18 17
 nava kṛta mīro rya 40 9
 navam na stomam āgnyo 40 14
 na va u etān manyase 5 6 5
 nava nava bhavati jāyamaḥ 10 12
 1 E
 navantay akim 33, 4
 nahi te āgne tamah 35 14
 nahi te pārtam akhīpat 20 14
 nahi teshim amā cāra 7 2
 nānāgnatam kṛyate 9, 2
 nana prano jāyama nasya 30 8
 nana va etān pura somam 27, 4

nana hi devaḥ cakṛte 17 19
 nabha pṛthivyā sūmādhāno āgām
 16 7, (19 10)
 nabhir me citram vijayam 32 4
 naris te patnayo loma 5 10 5 a E
 naham indram carina 8, 17
 nikramamān nishadnam 5, 6 5
 nigrabhyāḥ stha 3, 10
 nibhāyapūr dhruvasya 31, 16
 nirupāw hrīh 8, 7
 nirdagdham rakṣo nirdagdharatāḥ
 1, 7, 31, 6
 nirdevam nirvirjam 5 3 1
 niveruṇas saṃgamano vasūnam 16 12
 nishasā dṛptaerataḥ 2 7, 7 14 1 8,
 (8 7 38 4)
 nishkartaṃ adhvarasya 16 14
 nishkṛt namo va māt 16 13
 ni hoti hotrīśṛdane 16 3 (15 10,
 19 4 1 E)
 nidam va etad jāyasya kṛyate 29 2
 nā na indraratam 12 14 (23 11)
 nā no rasva sūhavi vit 2 15
 nṛad vāso sūdam id dhel y asme 18 20
 nūmīty i va satṛam vata 10, 6
 nṛ agniṃ jātivedasam 2 14
 nṛ adhvar matrāya karayāḥ 39 3 a E
 pancadāśa stomā oja va viram 37, 8
 paṇca dāśa datur jāyama arantu 18 3
 pañcabhir dī dī vidādhi idam 39 10
 pañcabhyas sṛv 1, 2, 6
 pañca vjashir anu pañca dāśa
 39 10 (26 11)
 prī cāte stha 5, 2, 4
 pathya svastim jāyati 23, 9
 padam devīsyā namāra 18 20
 pantham anargbhvam 5, 13 13
 jāyā pṛthivy up jāyā ośadhīḥ
 11 13 a F
 pryaḥ sukram amṛtam 38 3
 pryaḥ jāyaty i jāyaty i 12, 1
 pryaḥvāt apā ośadhīryāḥ 30 4
 pryaḥvāt astu me mulham 36 10

paramasyah paracatah 16, 7, (19 10)
parasya adhi samyatah 16 7, (7, 17,
19 10)

pari te dūdabho rathah 7, 2, (7, 4)
pari te dhanvano hetih 17, 11
pari trivishṭy adhvaram 16 31, 38, 12
pari tvā gurvāno girah 2 12
pari tvagne puram vāyam 16, 2, 38, 12,
(19, 8)

pari no rudrasya hetih 17 16
pari pragid daro agnih 38 12 a E
pari jo raçminā divah 11 13 a E
pari vāyapatih kīrah 16 2, 16 21,
38 12, (19 8)

parito shimpantī sutam 37 18
pareta pitaras somyasaḥ 9 6
pario diva para enī prthivyā 18 1
parjanya prajāyā 20 15
parjānā shu pradhāno 38 14
pavamānas star janah 38 2
pavitrāna punah mā 38 2
pāçum badhnamā varanāya rajne 13 2
■ E

paçusammito vrashtayāh 26, 1
paçur vā agnih 30, 9
patam no açvina diva 38 8
patram prajuyānto 28, 10
pavakāyā yag cātāntāyā krpā 17 17
pavakavareçā çukravareh 16 14
pavakā nas sarasvatī 4 16 (20 15)
pavitrānā kanyā 17 18
piti matarigeçā chodripada 40, 6
piti vātanam patir aghnyanam 13 9
pitum nu stosham 10, ■
piprihi daro uçatah 2 15, 18 21,
(20 15)

piçangas trayo vāsatih 5, 10, 3
piprasvā sarasvatah 19 14
pitram iva pitara açvina 17 19 38 9
punantu mā devajanah 38 2
punantu mā pitaras somyasaḥ 38 2
punantu mā pitamah 38 2
punaradheya adhiyato 8, 14

punar asadya sadanam 16, 10
punar ārjā nivartasva 8, 14, 16, 8,
(9, 1, 16 10, 19 11 und 12, 22 12 a E)

punar nah pitaro manah 9 6
punas tvaditya rudrā 8 14, 38 12
punas tvā mitravarunā ■ 14
punatu te parisrutam 12 9
purā krūrasya viçipah 1 9 a E, (25 5)

purishyaso agnayah 16 11
purushamrgaç candramase 5, 7, 5
purūny agne purudhā 18 20 a E
purovato jiva ravat 11, 9
puro vo mindrūp divyam 39 14
pushpavatih prishmatih 16 13
pūrnām asi 32, 5

pūrṇā daro parapata 9 5
pūshā gārveta nah 4 15, (20 15)
pūshā yunakto savita 16 12
pūshoo vanishṭuh 5, 13, 7

pracham tvā param antam 5 4 7
prthivi vishvānā sāmā 35, 3
prthivyā ahum ud antariksham 18 4
prthivyā purisham aya apso noma
17, 6

prthivyā tvā antarikshya 20, 5
prthivyā namo gnaue 5, 11, 6
prthivyā svā antarikshya 5, 1, 6,
5, 1, 8, 5, 2, 37, 15

prithupya amaryah 40 14
prçnis tiracçonprçnah 5, 9, 2
prçnyāh payo aī 1, 10

prshato vāçvadevāh 5, 7, 7
prshadagē marutah prçnam itarah 30 1
prshtr me rishtrāni udaram 38 4
prshtr diva prshtr agnih 4 16, 40 3,
(11 13 20 15 22 14 a E 22 15)

praghuçānā havamah 9 1
prāçarshanibhyah prānashiveshu 4 15
prāçitram arkam grāte 20 15
prāçyavasva bhuvanaspate 21, 7
prajānanam vā pātivatih 28, 8, 30, 1
prajā agne samivāçya 7 12
prajānantah pratighrātā 30 8, (30 9)

prajāpatih paçñan asrjata te 'asmād
apikrāman 10, 11
prajāpatih prajā asrjata tā asmād
apikrāman 37, 1
prajāpatih prajās srāṣṭrā sa rucāna
rūmanayata 29, 9
prajāpater akāmāyata prajāyeyeti 31, 8
prajāpater akāmāyata prajās srjeyeti
31, 7
prajāpater akāmāyata bhūyāw syām
31, 13
prajāpater akāmāyata syāt prajāyeyeti
9, 11
prajāpater akāmāyata syām ita 31, 9
prajāpater daçahotā 9, 13
prajāpater manasi srasvato vāci 31, 14
prajāpater mahyam eti rarānah 5, 4, 6
prajāpater vā ātmāno 'dhi 31, 6
prajāpater vā idam āt 0, 1
prajāpater vā indriya vajram 10, 10
prajāpater vā etam agre 23, 4
prajāpater vā oshadhīh 31, 1
prajāpatis tvā sādyaatu 30, 3
prajāpati ramayatu prajā ita 13, 16
a E.
prajāpate nahi tvad anyā etiḥ 15, 8
a E
prajāpater jīyamānīh prajāh 30, 8
prajāpater bhīgu 'si 5, 5
prajāpater vai paçasah 30, 9
prajāpates tapasā vīṣṭhīnah 5, 6, 2
a E
prajāim pipartu parivatsaro nah 40, 12
a E
prajās srāṣṭrāwā 'teja 36, 8; 36, 11
prajās srāṣṭrā so 'kāmāyata 9, 16
pra tat te adya çiprīṣṭā 6, 10
pra tad viṣṇus stavate 2, 10 a E;
(25, 8)
prati tyan nīma rājjam adhīyī 15, 8
prati spāço visya tūrtamāh 16, 15
pratūrtam vajram īdriya 16, 1, (19, 2)
pratūrtamā chy avakrāman 16, 1, (19, 2)

praty aṅgeshu pratitishṭhāmy ātman
38, 4
prathamā vā sarathinā suvarnā 5, 6, 2
prathamā ha vyūṣa 39, 10 a E
prathame māsi prsthiṭhāny upayanti
33, 5
pra devam devavitaye 15, 12
pra devam derjā dhiyā 15, 12
pra nūnam brahmanaspathi 7, 14 a E
pra no jacchāt arjamā 14, 2
pra prājam agniḥ bhūratasya 16, 10
pra bhāva 4, 16, (12, 14)
pra budhnyā va itate 21, 13
pramuṣṭa dhanvanas tram 17, 11
pramuṣṭamāna bhavanasya retah 30, 5
pra jābhur jāsi dīçraçasam 10, 12
pra yo jāñte vidvāw asya 10, 13
pra vaç çukrāya bhānave 7, 16
pra vas sakhyo agnaye 7, 16
pra vām dāwāw açvīnā 17, 18
pra vedhase kavaye 7, 12
prasadya bhasmānā jonim 16, 10
pra sa mitra marto astu 23, 12
pra samrāje bhādh arcā 12, 15
pra sāsāṣṭhe puruhāta 38, 7; (10, 12)
pra so agno tavatibhūh 12, 14
prastatena paridhūh 40, 14
prāci diç giyatri chandah 30, 7
prāci diçw sahīçayā 22, 14
prācinam ārdhram adharāh 39, 1
prācinam barluh pradīçī 16, 20
prācinavaççam kurvanti 22, 13
prācinam anu pradīçam 7, 13, 18, 4,
(21, 9)
prāçyam dāç tram indasi 8, 17
prāna uparaveshu bhūrtiçyah 34, 15
prāna upiççur apānah 27, 3
prāçpānībhīyam tvā syujā yujī 40, 2
prānāya svahī vyūṣāya svāhī 5, 1, 10
prānā vā divedatyāh 27, 5
prānā vā saçsthitayajāweshu 20, 3
prajā vo nīma 8, 17
pred agne jyotishmān 16, 10, (19, 12)

predhho agne dhidhi 18 4 35 1, 39 15,
(2 15, 19 14, 20 14 21 9)

preyam agid dhusap 1 2, (31 1)

prothadaçvo na yavase 17 10

pratu v j kankradan 16 4, (19 5)

pruyamedha va nama 6, 6

bal ittha parvat nam 10 12

barhishadah pitarah 21 14

balavijn jas sthavirah 18, 5

balijajagat ikhuh 5, 7, 4

babish te astu bal iti 13 9

balavin m pit bahur asya 5 6, 1

brhaspatyam carum nirvapet 11, 4

b rhaspatyaç caruh purohitasya 15, 4

bahū me balim indriyam 38 4

brhato ma v jena 5, 2, 32, 2

brhat sama kshitrabhi 22 14

brhaspatih prathamam jyumamah
11 13 (17 18)

brhaspatipurohit devah 38, 12

brhaspatir nah paripatu 10 13

brhaspatih samajayad vasani 4, 16
40 11

brhaspate iti yad aryo arhad 4 16
40 11

brhaspate jushasta nah 4 16 (26 11)

brhaspate paridhi rathena 18 5

brhaspate savitar bodhaç nam 18 16

bodhaç ca m pratibodhaç ca 37, 10

bodhi me asya vacasa 16 10 (19 12)

bodhi su me maghavan 12 15

brahma kshatram pavate tejah 37 18

brahma jayitum prathamam 16 15
38 14 (20 5)

brahmanadino vadanti kimp prathame
n hna 34, 10

brahman me matayah 9 18

brahman devanam padavih 23 12

brahmanasya mardhan sidadet 12, 11

brahman isah pitarah 5 6 1

bhadram karnebhiç gruy ma 3, 1

bhadra naç grey is saman ishita 13 16

7 E

bhadro no agur ahutah 39 15

bhavatam nas samanasa 3 4 16 11
(26 7)

bhava no agne vitoti gopah 2 15

bhuvanam asi 1, 12, 31 11

bhuvah tvam indra brahman 23 12

bhuve devanam karmas 5, 1, 9

bhuvo yajit asya rajasaç ca neti 16 15
n E (20 15)

bhōtam bhavyam bhavishyat 5, 3, 2

bhōto bhōteshu carati pravishjah 37 9

bhōtyaskrd asi varivaskrd asi 39, 9

bhōti ciharti juyebhir vimo 9, 18
(23 11 n E)

bhīr bhuvah svar vasatas tra 5, 4, 9

bheshajam gave ca ja 9 7

mikshū devavato rathah 11, 12

māde māde hi no dadāh 10 12

madhu naktam utoshas 39 3

madhum n no varaspatih 29 3

madhu vata rtayate 39 3

manushvat tv madhumāhi 7 13 n E,
39 13

mano jyotir jushat m 34 19

mano n v huvamahe 9 6

manve nam mitravaran 22 15

mama ca n mrtava jatavedah 7 3
(7 11)

mamattu nah pariya 23 11

mama dev vibhavo santu sarve 40 10

mama n ma prathamam j 7 3 (" 11)

mam gne varco vibhavesv astu 4, 14,
40, 10 (8 16 31 5)

mayi grhi may aham agre 7 12

mayi tyad indriyam mahat 5 0 (52 2)

mayi deva dravinam juyant m 40 10

mayah pr japatyal 3, 7, 2

mayobhūr vato abhūti 0, 4, 6

marut m pishati vaça 1 12

marutim manve adhi no bruvantu
22 15

maruto yad dīa vo divah 8 17 9, 19,
(21 13)

marutrantam vṛṣabham vṛdhnam
4 8

marutvaṁ indra vṛṣabhaḥ 4 8

marudbhiḥ namo jagatyai 5, 11, 3

mahaḥ carharṇy arataḥ 7, 16

mahaḥ cid agna enīsaḥ 2 15

mahaḥ indro nṛvā 1 4 8

mahaḥ indro ya ojaḥ 4 8

mahanamni revatyah 5 10 5

mahan mahi askabhyat 10 13

mahi trīṇam avo stu 2, 2, (7, 9)

mahi divāḥ prthivī ca nah 13, 9,

15 12 16, 16, 39 3 (13 10 20 7)

mahi dyāv ghṛtarāḥ 13, 15 (20 15)

mahim ō śhū mitarāḥ suvratam

30 4 und 5, (11 13, 19 14)

mahi viṣpatim sadām 7, 12

maho rūṣṭim bandhata 6 11

mahyam yajantim mama 40 10

mahyam āpo madhumad urayanti 40, 9

matī ca te pitā ca te o 4 8 a E

mitera putram prthivī 16 11 a E,

(20 1, 22 6)

mī tvat śhetvīṇy aranam gamna 30 3

mī trāgnir dhvanyet 5 6 5

mī tvā tapat priya nīm 5 6 5

midhyandiniḥ vā svanit 28, 4

madhyandina vā savanena 28, 3

mī naḥ cūṣo ararushah 7 2

mī naḥ toke tanaye 23 12 a E

mī naḥ samīṣya dādhyah 7, 17

ma no asmim mah dhane 7 17 a E

ma no devanūm viṣah 7 17

ma no dhvarishubh pitarah 35 5

ma no mitro varuṇo arjamaṇi 5, 6, 4

ma no hīṣy janitā 16, 11

marutam caruṇa mrvapel 11 1

mī su bhittā ma su rishah 16 7,

(19 10)

mitrasya caishanūdhṛtaḥ 16 6 MN 12

(19 7)

mitras saṁsṛjya prthivim 16, 5, (19, 6)

mitrararūṣbhyām namah 5, 11, 5

mitrararūṇaḥ cṛonibhyām 5, 13, 5

mitro janan yatayati 30 10

midhushṭama cīvātama 17, 16

mūrdhanam divo aratim 4 5, (28 1)

mrgo na bhumah kacarāḥ 16

mṛdī no rudrota no mayas kṛdī 40 11

mṛtyave svaha 5, 5, 8

medhikaram vidathasya 39 18

medho vā esha paṇḍum jat karmah

20, 7

memam yjnam tamo vidat 35 5

mesha vā jad upa ca 35 14 a E

mesham aranyam anu te digamī 16 17

ja aranyāḥ paṇḍavo viṣvarūpāḥ 30 8

ja indra indriyam dadhuh 38 9

ja ima viṣvā jātini 10 12, (28 12)

ja ima viṣvā bhuvanīm 18 1

ja ime dyāv prthivī janitā 16 20

ja ime dyāv prthivī tastabhine 40 1

ja etivanto vā bhāgyasah 17, 16

ja ojadī baladīḥ 40 1

jah pantha vitato devaḥ mah 39 2

jah prajāya paṇḍhur eva 9, 11

yah prvataḥ (8 17, 10, 13, 22 14)

(vgl die folgenden Versanfänge)

yah prnato nimishataḥ ca 4 16, 40 1

yah prnato nimishato mahitvā 5, 5, 13

yac cid dīu te puruṣatra 16

yajushtham tvā yajamāna hurema 39 15

yajnasya ketuprathamam purohitam

39 14

yajnasya vā cīro 'chidyata 29, 4

yajnasya hī esha rīṣṇu 35, 5

yajni yajni vā agnaye 39 12

yajneṇa yajnam arjanta devāḥ 15 19

a E

yajneṇa vā esha vyrdhyate 9, 3

yajno devanūm pratyeti sumnam 4 10

yajno vā detebhyo pakramat 23, 3

yatin vā ślī vṛkya ādan 36, 7

yato vito manojatīḥ 36 15

yat kimpcedam varuṇa 23 12

yat te asmin ghora āsan juḥomī 16 12

jat te kruddhah parovapa 8 14
 jat te gūṛad agmā 5, 6, 5
 yat te 'citam jad u citam 40 5
 yat te noma sabhavam 13 16, (22 14
 a E, 22 16)
 yat te pavitrām areṣu 32 2
 yat te manyuparopasya 8 14
 yat te śulpaṁ kaṣyapa rocimāt 37 9
 yat te sude mahasā gūṛitasya 5 6 5
 yat te soma gavācūrah 40 8 a E
 yat pṛthivyā anuṣṛtam 7 12 a E
 yat pṛṣṭhā varanena 39 2
 yatra kvaca te mano s yatro kvaca etc
 yatra dhira madbumatī 40 13
 yatra vātthā vanaṣpate 35 19 a E
 yatrūpāh pṛicr abhāvīyat 25, 3
 yatro kvaca te manah 20 14
 yathā dityam idityā 10 12 a E
 yathā no idityā karat 23 12
 yathā pūnca yathā śhrī 40 11
 yathārūpam agniṣ cetaryāh 22, 8
 yathā vā pūnarādheya evam 22, 1
 yathā vā rathā ekakam 34, 17
 yathā ha tyad vasavah 2 15, (9 19)
 yad abrandah prathmamam vajam anah
 30, 1, (40 5 5, b, 3)
 yad agne kṁi kṁi ca 16 7 (19 10)
 yad aty upajīvāt 16 7
 yad atra riptam rasasāh 38 2
 yad atra śuṣṭam rasasāh 17 19
 yad adah pito ajagan 40 8
 yad adas samprayāt 39 2
 yad adya tvā prajān yajne 4 12
 yad antarikṣham pithum utā dyaum
 9 6 a E
 yad antarikṣhasya yad divah 7 12 a E
 yad apam ośadhīm m 40 8
 yad ayaṁ vābhatu sūryā 22 15
 yad avartṣṭeṣu jalya 2 37, 19
 yad avartṣṭhaś cāluṁh 35 4
 yad avartṣṭhaś cāvapu mukhena
 35 4
 yad aṣvasya kṛavishāh 5 6 4

yad aṣvāya vāsa upastṛṇāt 5 6 5
 yad asya pūre rajasāh 40, 12, (20 2)
 yad ahrām vajayam m 16 13
 yad ākāt 40, 17
 yad śhūpady abbat 13, 10
 yadā kṁayeta yajam anah vajam anam
 37, 6
 yadā jagrad yadā svapne 38 5
 yad idam abhūdātā 22 15
 yadī divi yadī naktim 38 5
 yad indro utyad nīlā 22 11
 yadīmanyeta j arvo matikā nīlā 22, 10
 yadī som u sāsūt u ayaṁ utam 41, 4
 yadidam divo yadī vā pṛthivyā 1 7 19
 yad śhūdhyaṁ udarasyapavā 5 6 4
 yad ośadhīyā samagmatā 10 13
 yad gūṁ dīditya yus tēna 28, 3
 yad gr me yad urāṇyā 9 4 38 5 (der
 Schluß verschieden)
 yad derā derāśelanam 39, 5
 yad dyāvā indrā te citam 19 15
 yad dīrānā jayam atā 5 4 8
 yad dīrāṇīyam rāṇādevay nam 5 6 4
 yady akṛitam upahureyuh 34, 3
 yady ukhāṇā bhūyam u 22, 12
 yad vā me vyaṁ utam 8, 2
 yad vājino dātā samdīnam 5 6 4
 yad vito apo agamāt 5 4 9
 yad vāṣṭhīṣṭam tāl agnāyā 39 14
 yad vā vajam pramīmā vātānā 30 9
 (6 10 a E)
 yad vā rāṇāyā vā varunavah
 37, 6
 yad vā dīrānā kṛatram idam 22 14
 yad mṛtyā rāṇāṣā pṛvṛtasya 5 6 4
 yad mṛkṣham mṛṣpacāyā ukhā yā
 5 6 4 a E
 yad me agne asya yajnasya rishyā
 14
 yad me manasā cādrām 34 19 (35 2)
 yad me mano jamaṁ gatam 29 2
 yad me derā mṛtyā abhandhā 16 12,
 (20 2)

yam tvā devapūṣ 2 15
 yam tvayā vradhāt 3 2
 yamam gūṣa bhāṅgaśravah 38 12
 yam agne pṛtsu martyam 3 9
 yam aśvina namūcer āsurā idhu 38 2
 yam aśvina sarasvatī 38 9
 yamena dattam trita enam āyusā
 40 11
 yamo dādhuṣa pṛthivīm 40 11
 yam paridhīm paryadhatbhiḥ 1, 13
 yathā dhiṣṭhī upadhyante 22, 11
 yas tastambha sahasa vi jmo antān
 9 19
 yas te adya kṛnavat 16 9, (35, 8 a E)
 yas te apsu mahimā 7 13 a E
 yas te drapsas skandātī 35 8
 yas te drapsas madhumān 35 8
 yas te rasas sambhūta ośadhīḥ 38, 2
 yas tvā vṛcāṣa suhṛāṇya agne 6 11
 yasmān aśvīṣa ośadhīḥ 38, 2
 11 9
 yasmā tvā sukṛte jātavedah 10 12
 yasmā putṛiṣo vāṇi 7 2 (MS 1, 5 4
 te hi putṛiṣo aditeḥ)
 yasya kṛmo grhe haṁṣi 18 3
 yasya tridhātā avyātā 40 14
 yasya dṛonakalaga upadhyātī 35, 11
 yasya prāyānam auy auyā id jayuh
 18 11
 yasya vṛatam upatishṭhante 19, 14
 a E
 yasjedam prāṇan nimśhat 22 15
 yasme vṛce gurāyo mahitā 40 1
 yas samigṛāṇam jayātī 22 15 a
 yas samidhā va ihutā 39 15
 yas vome antāro gośv antāh 40 3
 ya agneya gūṣatī 21, 4
 va apo divyāḥ pavasā sambabhūvāḥ
 37 9
 ya ośadhīḥ prathamāḥ 16, 13
 ya ośadhīḥ pārvātīḥ 13 16
 yāḥ hāṁṣi ya aphalāḥ 16 13
 yam va avidvān adhvaryuh 20, 6

ya te iṣṭhā gīvatamā 17, 11 a E
 ya te dhāmāni (20, 15), cf die folgen-
 den Verse
 ya te dhāmāni divyā pṛthivīm 13 15
 ya te dhāmāni parimāṇā jayamā 16 2
 ya te dhāmāni navīḥa yajanti 11 13
 ya te rudrā cīvā tanūḥ 17, 11, 17, 16
 ya te hetuṣa mādhuṣṭamā 17, 11
 ya dereshu tvayā arāyuta 5 4 6
 ya dery aśṭakāṣya apasīm 35 12
 ya dery aśṭakāṣya vurdah 39 11
 yam vṛcāṣa dera dera 4 12
 yam ghāṛma kapilīmā 1, 7 a E, (31 6)
 yam va asurā derebhyāḥ 37, 16
 yam vṛcāṣa gīvatamā 17, 11
 va rāṇya dundubhī vṛatāḥ 36 15
 yā vṛcāṣa rāṇya vṛatamāḥ 17 a E,
 (21 13)
 ya vāṇi vṛcāṣa puruṣāḥ 4 15
 ya vāṇi kṛcā madhumānā 1 2
 yam puruṣā vṛdhatīḥ 20, 3
 ya vāṇi mātṛavarāṇāḥ sahasā vṛcāṣa
 11, 11
 ya vāṇi dery surya rucāḥ 16 16
 (40 13 a E)
 ya vṛcāṣa vṛcāṣa 37 18 a E
 ya vṛcāṣa vṛcāṣa 16 16
 ya vṛcāṣa vṛcāṣa 16 16
 ya vṛcāṣa vṛcāṣa 24 1
 ya vṛcāṣa vṛcāṣa 4 4
 ya vṛcāṣa vṛcāṣa 13 16
 ya vṛcāṣa vṛcāṣa 16 13
 ya vṛcāṣa vṛcāṣa 14 3
 ya vṛcāṣa vṛcāṣa (40 13 a E) s die folgen-
 den Versanfänge
 yam te agne vṛcāṣa apas antī 35 4
 ya te agne vṛcāṣa vāṇi dhāmā
 40, 5
 ya te agne vṛcāṣa rucāḥ 16 16
 ya vṛcāṣa vṛcāṣa 13 16
 ya te vṛcāṣa vṛcāṣa devavāṇi 5 6
 ya te vṛcāṣa vṛcāṣa jātavedah 7, 13
 ya te sahasāḥ vṛcāṣa 17, 16

yās sarūpa varuṇā 5 4 6
 yās sena abhivārah 16 7, (19, 10)
 yās somarajur varuṇasya 16 13 a E
 ya hastina dūpina ya hiraṇya 36 15
 yuktana manasā vāyam 15 11
 yuktvaya savitā deva 15 11
 yuktva hi devabhātām 7, 17, 22 5,
 (22, 6)
 yuja vīm brahma pūrvyam 15 11
 yunjate mana uta yunjate 2, 10,
 15 11, (18 19, 25 8)
 yunjanti bradhvam aruham 5 4 9
 yunjanty aya kamyā 5 4 9
 yunjathim rasabham yuvam 16 1, (19 2)
 yunjanā prathimam manah 15, 11
 yunakta sira vi yugā tanoti 16 12
 yunajmi tvā brahmanā duryena 4 14
 (31, 15)
 yurav suramam aśvina 17, 19, 38 9
 yurim etina divi rocanam 4 16
 yura surasā parivita igit 15 12
 yūpavaskā uta te yūpavāhikā 5 6 4
 yūyam asman nāyā 8 17
 ye apāntheṣu amitebhā 22 15
 ye keca jñā mahimā rāmayā 13 15
 (20 15)
 ye 'gnayā purishuvā 22 10
 ye gñayas samanasā sūcetasa 7 14
 ye gñayas samanaso nīrā dyāvā
 prthivī 17 10
 ye jñeshu mahimavā 16 7 (19 10)
 ye jyotiṣhā sampādhatā 39 2
 ye tūlīm prācāntā 17 16
 ye te arjama bahavā 10 13
 ye te pāth nā svitā 5, 1, 1
 ye te pīṣṭi ekāntam 38 13
 ye te sarasvātā ūrmayā 19 14
 ye deva divy ekādā aśvā 4, 5
 ye deva devānā yajnyā 17, 17
 ye deva devebhyo adhi 17, 17 a E
 ye deva manujitā 2 4 (23 5)
 ye deva yajnahno yajnamushā prthi
 vyam 5 6

ye deva yajnahno yajnamushā anta
 rikṣe 5 6
 ye deva yajnahno yajnamushā divi 5 6
 yena deva yajishordhva udīyan 38 13
 yena dyaur ugra prthivī ca 40 1
 yenarshayas tapasā satīram asatā
 18, 18
 yena sahasram tāhā 16, 18, 40 13
 ye nā sapatnā apa te bhavanti 40 10
 yenaḥ dākṣiṇevanti 40 18
 yenāgne suhrtā pathā 40 18
 ye nilagrīvā citikāntā divam 17 16
 ye nilagrīvā citikāntāḥ cārvā 17 16
 yenendrasā rathā sambabhāvā 40 9
 yenendriyā samabbhāvanā 5 6
 ye oneshu vīdhyanti 17, 16
 ye pathunā pathurakṣhyā 17, 16
 ye paśavo medhyasā 39 2
 ye pāśavo mātatejam 6 11
 ye badhyamānā anabadyamānā
 30 8 (30 9)
 yebhū dityā tapatā iva kotubhā
 37 9
 yeblāḥ gāpā prapathanā 37, 9
 ye bhātānā adhipatā 17 16
 ye rāshirabdhā ye rāshirasya 37, 11
 ye vaneshu cāshpugā 17 16
 ye vāyam pāpāyanti pāvam 5 6 6
 ye vādo rocane divā 16 15
 yesham aḥ paśupatā prāṇam 30 6
 yeshu vā yāduhā 16 15
 ye samānā samanasā pitarā 38 2
 ye samānā samanaso jvā 38 2
 ye samānā mahatā aravā 17 16
 ye agnā kīryā bhavā 21 14
 ye agnir agnē tapasā 16 17
 ye apsv antar agnir ye vīrā 40, 7
 ye arvantā yugā vāsā 5, 4, 4
 ye aśratihāḥ cāmigurbhā 7, 12
 ye aśvasyā dadhukrīvā 7, 16
 ye asmabhyā aratī 16 7, (19 10)
 yektrā grāhābhā 5, 17, 4
 yoge yoge tarastaram 16 1, (19 2)

yo jata era prathamah 8 16
 yo drapso vācch patitah 35 ■
 yo nah kanishtham ibā 31, 14
 yo nah pita janita 18 1
 yo nas sanutyō abhidiśad agne 35, 14
 yo no agnir pitaro hrīsu 7, 12
 yo no maro maruto durhryāyuh 21, 13
 yo no vica manasi durhryāyuh 31, 14
 yo jajnas sahasradhīrah 39, 2
 yo rudro agni yo apso 40 5 a E
 yo revin vo amnah 7 2
 yo vāc cīvātamo rasah 16, 4
 yo vim rathā ijjuracmah 22 16
 yo vijānakshur uta vīratomukhah 18 2
 yo vai stomabhigam iratīc ca 34, 18
 yo sya kushthū jagatāh 38 12
 yo ha vā srucim yogam 31, 13
 yo ha sya vim rathā 17, 18
 rajatī harinis asah 5 10 5
 rathantarā samā bhavati 14, III
 rathantarā samabho 22 14
 rathavīhanā bhavī asya nama 5 6 1
 rathitām utā rathām 22 15
 rathe abheshu vīshabhasya vyo 38 15
 rathe tishthān nayati 5 6, 1
 ratat pātho varupas sūrya 12 15
 ramajata marutāc cjenam 11, 13
 raqmīr asi kshāya tvā 17, 7
 rikam ahāv subavim 13, 16
 riyantam adhvīrīpam 7, 1, (7, 8)
 riyūy asi prieti dik 17, 8
 ritrim ritrim aprayam 16 7, (19 10)
 ritri vākyad atati 13 16
 rivasposham no dhehi jatavedah 40 5
 ryo jitas vāhase viddhah 40 9
 rudrikhum te pūṣum karom 9, 7
 rudrī saṁvrya pūthum 16 5, (19, 5)
 rura randrah 5, 7, 9
 red asy agnis tvā cīmatu 3, 7
 reto mūtram vyahati 38 1
 revatīr nas sadhamidih 8, 17, (10, 12
 12 16)
 rohiteshu tvā jūmūteshu 40, 4

rohito dhūmrarohitah 5, 9, 1
 langalām paviravam 16 12
 lokam pūrvā cchidram pūrvā 16 19 a E,
 (21 3)
 lomim prayatir nama 38 4 a E
 valshyantirēd īganiguntī karnam 5
 6, 1
 vadhūm vytram marutāh 9, 18, (23, 11
 a E)
 vānaspātibhyas svahā 5, 3, 10
 vānaspātir vāsrshō na 38, ■
 vānaspate raṇanayibhidiyā 18 21
 vānaspate 'vāryā 18, 17
 vānaspate vīcango hi bhūyāh 5 6, 1
 vāneshu vya antariksham tatitā 2, 6,
 4 9, (24 6)
 vāyam nama prabhrivama ghṛtasya
 40 7
 vāyam agne dhānavantas syama 40, 5
 vāyas suparnā upasēdih 9 19
 vārunah kshatram indriyam 38 9
 vārutrim tvashṭur vārunasya 16 17
 vārca idhryi me tanuh 40, 3
 vārcaśvad astu me mukham 38 15
 vārshabhur pūṇoditīh 38 11
 vashat te vishva isa 6 10
 vasantīva kapiṇjalā 5, 10, 4
 vasantenartunī devā vārvāh 38, 11
 vāsanto grishmo mridhumanti 13 15
 vāsavaś trodiriyantu 37 7
 vāsur agnir vāsuśravāh 7 1
 vāsoh pavitrām asi 1, 3, 31, 2
 vāsoh dhīrīm jubotī 21, 11
 vāshishṭhebbhir vīharan jasi 11, 13 a E
 vāspataye pavasva 4, 1; 27, 1
 vāspatim vīśvakarmānam ūtaye 18 9
 a E 21 13 a E, (30 5)
 vāc vā vāha manushvīh 6, 7
 vāyah purastid uta madhyato nah
 18 13
 vājā hanubhy am 5, 17, 2
 vāyāc ca me prasavāc ca me 18, 7

vṛjasya nu prasavaḥ cietre 14 2
 vṛjasya nu prasavaḥ sushare 'gre 14, 3
 vṛjasya nu prasave mutaram mahum
 13, 14, (14 6, 18, 19)
 vṛjasya mī prasavaḥ (nodgrībhena) 1, 12,
 18, 3 (21, 8 a E)
 vṛjasyedam prasavaḥ abrahmā 14, 2
 vṛjino yajati paśavo va 36, 4
 vṛjo vṛjo vata vṛjino nah 13, 14,
 (20 15 a E)
 vṛjo mī sapta pradīcāḥ 18 13
 vṛjo mo vṛjā prasavati 18 13
 vṛtasya jātam varuṇasya nibhūm 16 17
 vṛjāḥ jātāḥ pavitrāḥ 12 9
 vṛjāḥ aṅgāḥ jayāḥpāḥ 10 12
 vṛjāḥ va tvā manur va tvā 13 14
 vṛjāḥ pakṣatis sarasvatī 5, 13, 13
 vṛjāḥ savitū vidātām 22 15
 vṛjāḥ kṛṣṇam paitrāḥ 13, 2
 vṛjāḥ caryāḥ kṛṣṇāḥpāḥ 5, 2, 10
 vṛjāḥ vṛjāḥ mūṇāḥ 11, 13
 vṛjāḥ vṛjāḥ 5, 2, 8
 vṛjāḥ dhanuḥ kapardīnāḥ 17 11
 vṛjāḥ bhātī bhātī bhātī 2 15, (7 16)
 vṛjāḥ te bhīmadmī tālāḥ 13 9
 vṛjāḥ te mūṇāḥ vṛjāḥ 5 3 (32 3
 a E)
 vṛjāḥ yadī saruṇāḥ ragnāḥ 27 9
 vṛjāḥ te agne tṛdīḥ tṛjāḥ 9 19
 10 9
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 16 4 (7 16 19 5)
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 9 19 a E
 vṛjāḥ mīḥ pṛthivī 2, 1, 1
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 2, 1, 1
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 2 9
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 18 3
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 24 8
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 16 19
 a E
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 22 14
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 8 16, 38, 7
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 15 20
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 31, 14

vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 18 2
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 18 2,
 21, 13
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 18, 1
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 39, 4
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 18 1
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 36 15
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 19,
 (35 2)
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 12, 10
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 16 9
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 13, 12
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 18 8,
 (10 12)
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 12 14, (23 11)
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 18 13
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī (20 15) = die folgenden
 Vṛjāḥ
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 13 15
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 39 6
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 3, 11, 1
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 22 15
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 2 2, 16 7, (23 2)
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 22 14 a E
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 3 3 10 10,
 (26 5)
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 2 10,
 (25 8)
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 1, 5, 31, 1
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 37, 9
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 1 11
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 5 6 1
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 18 20
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 1 16
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 16 4,
 (19 5)
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 2 14, (20, 15)
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 8 16
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 6, 10
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 2, 4
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 5 4 7 a E
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 38 1
 vṛjāḥ vṛjāḥ pṛthivī 31, 14

vāruṣe sāmān adhu me 22, 14
vāruṣe sāmān tac chakeyam 22, 14
vāruṣadevi punati devy āgāt 38, 2
vāruṣadevena yajate 36, 3
vāruṣānārasya sumatāu syāma 4, 16
vāruṣānaro na ūtaye 4, 16, (11, 13;
20, 15; 22, 14 a. E; 22, 15)
vāruṣavam vāmanam ālabheta 13, 3
vyacasatir urvīyā viṣrayantīm 16, 20
vyāgbro vāygyāgbre adhi vikramasva
37, 9
vrajam bhūdhava sa hi vai 39, 13
vratam kṛnuta tac chakeyam 2, 4
vātā bhūmī pūṣkha 5, 7, 8
vācyākarta pitarā yarinā 23, 11 a. E
vātā vo amba dhīmāni 16, 13
vātā te rājan bhūbhajā 4, 13
vātā in nu cāradah 35, 1
vātāya svāhī 5, 2, 10
vātāyudhīya cālavayāya 13, 15
vātāya pūṣtur vāranābhīdhehī 4, 16 a. E
vān na īpo dhāvanyāh 2, 1
vān no devir ābhīṣṭaye 13, 16; 38, 13
vān no bhāvanta vānāh 13, 14; (20, 15
a. E)
vānāni no vānāspatīh 38, 10 a. E
vārābham āraṇyam anu te diṣāmi
16, 17 a. E.
vārma ca stho vārma ca sthah 16, 3;
(19, 4)
vādam dadhbhīh 5, 13, 1
vāradenartunī devāh 38, 11
vātābhur anyatah 5, 9, 3
vāpū vāyūnīm pate 10, 12
vāro me vāro yāgo mukham 38, 4
vāro vā etad yajñasya 25, 9; 25, 10
vāro vacasī tvā 17, 11
vāro bhava prajābhyah 16, 4; (19, 5;
26, 7)
vāro bhūtvā mahyam agne 16, 8 a. E
vārajyotiḥ ca citrajyotiḥ ca 18, 6
vāram te anyad yajatam te 4, 15;
(20, 15)

vākararshabhānabhasājyotiḥgīt 39, 10
vācum nu stomam navajātām' 13, 15;
(21, 13)
vānāhīh trayo vāruṣavāh 5, 9, 6
vānāḥ sūpāhī vitudantu 16, 12
vānāḥ huvema maghavānam 21, 14
vānāv agnis samidhī havam me 3, 9
vānārenartunī devāh 38, 11 a. E.
vānāthad vāram 4, 15; (21, 13; 23, 11)
vāno bhūtvā parāpata 2, 7, (24, 7)
vānāse kam bhūnubhīh 8, 17
vānām udīro dharanah 16, 9, (2, 15)
vānānīya kavaye vedjāya 85, 1,
(35, 12 a. E.)
vānādhīdāyājōshu 19, 10
vānā no yonī sadatu 17, 18
vānādhīno vānāh kavīh 39, 16
vānā ishuhastīh sa nishāgībīh 18, 5
vānā yat ta indra manyavah 8, 16
vānā yad dhananta manyubhīh 8, 17
vānā yā vai priyā tanvāh 7, 12
vānādhī diṣāḥ sahasīmī 22, 14
vānātsaram vā etasya 12, 8
vānātsaram ukhyam bhūtvā 23, 3
vānātsarasya pratīm 40, 2 a. E.
vānātsaro vā antara 21, 11
vānā vānātrīn dadhātana 38, 14
vānā vācasā payasā 4, 12
vānātsāhīh svarvidū 16, 3
vānā vā sūcāntu māvatah 35, 9
vānā vā sūcāntu hṛdayam 7, 12
vānā vānā Larmānī vānā ishī 12, 14;
(23, 11)
vānā vānā mānāni vānā vātā 16, 11
vānā vo dadhātā varuṣah 3, 9, 10, 12
vānā vānā me brahma 16, 7 a. E.;
(19, 10)
vānā vānā id yuvase vānāh 2, 15
vānā vānā trīn samudrīn 39, 3
vānāsidāsa mānāni asī 16, 3 a. E.
vānātsāhīh vānātsāhīh radhāh 16, 5
vānātsāhīhāgās stheshā bhāntah 1, 12
vānātsāhīh vānā vānātsāhīh 2, 15

sakhe sakhāyam abhyāvartisa 26, 11
 samkraudanānāmishena 18, 5
 sa jāto 'garbho asī rodasyoh 16, 4;
 (19, 5)
 sajoshā devāir avarāhi 4, 1
 sam cedhyasvāgne pra ca bodhayānam
 16, 16
 samjñānam no divā paçoh 10, 12
 sa te jñāti sumatim 6, 11
 satyam ca me çraddhā ca me 19, 8
 satyam it tan na tvānāv anyo asti
 38, 7
 sa tvam viprāya dīçuše 2, 14
 sa tvam naç citra vajrahasta 39, 12
 sa tvam no agne 'vamaḥ 34, 19 a. E.;
 (19, 14)
 sa tvam agne pratikena 7, 16
 sandā sugah pitumān 13, 16
 sandyo jāto vyamimā yajñam 16, 20
 a. E.
 sandhamādo djunyā hrja elāh 15, 6
 a. E.
 sa nāh pāvaka dīdivah 19, 14
 sa nāh piteya sūnave 7, 1; (7, 8)
 sa nāramata 6, 2
 sam te payāseḥ sam u yantu 16, 14
 a. E.; (35, 13 a. E., 37, 5)
 sam te vāyur matariçvā 16, 4, (19, 5)
 saparjanyas sa priyah 18, 20
 sa pūrvajā nvidi 21, 14
 sapta te agne samidhah 7, 11; 18, 4;
 34, 19, (8, 3, 21, 9, 35, 2)
 sapta tra harito rathe 9, 19, (11, 1)
 saptadaças sarvo bhavati 14, 7
 saptadaç ute draya grahi 14, 6
 saptartryas sapta vadāseḥ 35, 5
 sa pratnaran narīyāç 20, 11
 sa bodhi sūrir maghavā 16, 10 a. E.;
 (19, 12)
 sam agne vasubhur no avyāt 10, 12
 samānā va ākūṭim 10, 12
 sa mīnushishu dālabbah 40, 14
 samāno vāi yonā jstām 6, 3

samāvavarti prthivi 39, 5 a. E.
 samāvarttann adharāh 15, 7 a. E.
 samās tvāgna rtaivo vardhayantu 19, 16;
 (22, 1; 39, 3 a. E.; 40, 9)
 samitāv samkalpethām 16, 11; (20, 1)
 sam it sravanti s çarit sravanti
 samid dīçim āçayā nah 22, 14; (5, 6, 21)
 samiddha indra ushasim anike 38, 6
 samiddhasya çayamānah 15, 12
 samiddho agnā adu mānethānah 18, 3
 samiddho agnir açvān 34, 8
 samiddho agur ābutah 4, 14; (31, 15)
 samiddho agors samidhā 34, 10
 samiddho añjan hrđaram 3, 6, 2
 samiddho adja manusho durone 16, 20
 samidhāgnir duvayata 7, 12, 16, 10,
 (19, 12)
 sam indra no manasi 4, 12
 sam indra rāyā sam ishā 10, 12
 samudram gaccha svāhā 3, 8
 samudrasya trāvakaçā 17, 17
 samudrād ōmir madhumān 40, 7
 samudre te hrđayam antar āyuh 18, 16
 a. E.
 samudre te hrđayam apsv antah 4, 13;
 38, 5; (29, 3)
 samudre tvā nmanā apsv antah 16, 9
 samrtayajño va eha 31, 15
 sam pator patyā sukrieshu 5, 4; (32, 1)
 sam pavāmi prajā abam 7, 1; (7, 8)
 suppreyadhvam rāvarih 1, 3, (31, 2)
 sampraçavadhvam upa samprayāta
 18, 18
 sam mā arjūni pajase 18, 13
 samyak sravanti sarito na dhenih 40, 7
 sa yudhmas svā Khayakrt 8, 17
 sarasvatim devayanto havante 17, 18
 sarasvatī manvā peçilam vatu 38, 3
 sarasvatī yonyām garbham antih 38, 3
 a. E.
 sarasvaty abhi va neshā 17, 18; (30, 3)
 sarit sravanti saritah 16, 16 a. E.
 sarvān vā eho 'gnā kāmān 35, 17

vairaje samann adhu me 22 14
 vairūpena sumpā tac chakeyam 22 14
 vaiṣṭadevi punati deya agat 38 2
 vaiṣṭadevena jajate 36, 3
 vaiṣṭanarasya sumat u syama 4 16
 vaiṣṭanaro na ūtaye 4 16 (11 13,
 20, 15, 22 14 a E 22 15)
 vashnavam vamanam dabbeta 13, 3
 vācāsvatir urviya viṣṭayantam 16 20
 vājro vaiyy ghre adhi vikramasva
 37 9
 vajram kṛmudhava sa hi vah 38, 13
 vratam kṛnuta tac chakeyam 2, 4
 çakā bh umi p ukhah > 7, 8
 çaeyikarta pitara yurani 23 11 a E
 çatam vo amba dhamani 16 13
 çatam te ryan bbishajah 4 13
 çatam in nu çaradah 35 1
 çat ya svahi 5, 2, 10
 çatayudhiya çatariyaya 13 15
 çatena pçur varanabhidhebi 16 a E
 çam na apo dhanvanyah 2 1
 çam no devir abhishtaye 13, 16, 38 13
 çam no bhavantu vçinah 13 14 (20 15
 a E)
 çamit no vanaspathi 38 10 a E
 çarabham uranyam anu te diç m
 16 17 a E
 çarma ca stho varma ca sthah 16 3,
 (19 4)
 çadam dabbah 5, 13, 1
 çāradenartuni devah 38 11
 çitibhur anjatah 5 9, 3
 çipin viy n m pate 10 12
 çiro me çir jaço mukham 38 4
 çiro vā etad jayasya 2a, 9, 2a, 10
 çivena vacasē tv 17 11
 çivo bhava prajabhya 16 4 (19 5
 7)
 çivo bhūtra mahyam agne 16 8 a E
 çukrajyotiç ca citrajyotiç ca 18, 6
 çukram te anyad jayitam te 4 15
 (20 15)

çukrarshabh nabhasajyotiç gat 39 10
 çucup nu stomam navajata 13 1a,
 (21, 13)
 çunthas trayo vaishnavah 5, 9, 6
 çunaw suphalā vīladantu 16 12
 çunaw huvema magharinam 21 14
 çnotr agnis samidha havam me 3 9
 çaṇṇepartuna dev h 38 11 a E
 çnathad vīram 4 15 (21 13 23 11)
 çyeno bhūtra parapita 2 7 (24 7)
 çriyase kam bhūubhih 8 17
 çrinam udaro dharanah 10 9 (2 15)
 çrut arya kavaye vedyaya 35 1
 (35 12 a E)
 shad adhitayjyeshi 19, 10
 sa a no yonw sadatu 17, 18
 sa idhino vasush kavah 39 16
 sa ishuhastis sv nishangibhih 18 5
 sam jat ta indra manyatah 8 16
 sam yad dhananta manyubhih 8 17
 sam ya vah priy as tanvah 7 12
 samrad diçaw sahaçumni 22 14
 samvatsaram va etasya 12, 8
 samvatsaram ukhyam bhūtra 21, 3
 samvatsarasya pratikum 40 2 a E
 samvatsaro vi antari 21, 6
 sam varatram dadhatana 38 14
 sam varcas pajas 4 12
 samvasathw svarid u 16 3
 sam vas sincentu marutah 35 3
 sam vas sryuni bṛdayam 7 12
 sam vapi larmani sam isha 19 14
 (23 11)
 sam vīm manawā sam vrat 16 11
 sam vo dadhitu varunah 3 9 10 12
 samçyutam me brahma 16 7 a E,
 (19 10)
 saw sam id yuvase vrshan 2 15
 saw sarpan trin samudr a 39 3
 sawsidasva mahaw asi 16 3 a E
 sawsṛstam vasubhi rudrah 16 5
 sawsṛvabhagas sthesh bṛhantah 1 12
 sakhyas sam vas samya cam 2 15

sarve vr̥ta varunasya 15 8
 sarvataḥ givo vasanti 36, 10
 sarvita varuno dadhat 38 9
 sa veda deva namam 12 15
 sa cēyadhama vadhūa dyumām 38 7
 a E
 sa sushubhā sa r̥kṣat gineva 10 13
 sa smi k̥yotu ketum 1 35 14
 sahe r̥vya nirar̥asva 8 14, 16, 8,
 (9, 1, 16 10, 19 11 und 12, 22, 12
 a E)
 saha v̥am̐ agnes taur̥a 8, 6
 sa h̥v̥yavid amartya 19, 14
 sahr̥a j̥atim pr̥nuda nas sapatim
 17, 6, (21, 2)
 sahasradhure va te samasvaram 38 14
 sahasradhā sahasram 17, 16
 sa hi v̥c̥i va p̥rithivī 20 14
 sa hi veda vasudhatum 12 15
 sa hi cūc̥i c̥atapatrah 17 16
 sa hoti sed u dutyam 12 15
 sikam yakshma propati 16 13
 sikāw hi cūc̥i cūc̥i 38 13
 si tram asy amo lum 35 18 a E
 sidhyi v̥a n̥ma devā 26, 7
 sidhvim akir devābh̥tīm no v̥dya 2, 15,
 (7 16)
 simtapana idaw havih 21, 13
 sivitr̥bh̥yām k̥hanatī 19, 4
 sivitīm an̥vita 26, 4
 sivitro 'sht̥ikap̥lāc̥ c̥etah 15, 9
 sivit̥r̥ abh̥im udatte 19, 1
 sivir hi deva pr̥tham̐ya 37, 9
 sivele v̥y̥ghra uta y̥i p̥r̥d̥ik̥i 36 15
 sit̥ya sv̥h̥sit̥ya sv̥h̥i 5, 5, 1
 sit̥v̥d̥i p̥r̥thush̥t̥ke 13 16
 sit̥v̥d̥i suk̥p̥ard̥i 16 5
 smadh̥or̥iva p̥r̥dh̥vane c̥ūghan̥asah 40, 7
 sda tram m̥tur̥ asy̐ apasthe 16 8
 s̥la hoti sva u loka 16 3, (15 12,
 19 4)
 s̥r̥i yun̥anti kav̥asyā 16 12, 21, 14
 s̥veca tantram̐ manas̐ 73, 3

sukarmanas suruco devayantah 13 16
 sugaryam̐ no v̥ji sv̥c̥ryam̐ 5 6 5 a E
 sugi ro deva sadanedam astu 4 12
 suj̥ito j̥yotish̐ 16, 4, (19 5)
 sutrum̐nam p̥rithivīm 2 3, (11 13,
 19 14)
 sup̥r̥nah̐ p̥ur̥j̥amo h̥av̥s̥h̐ 5, 7, 11
 sup̥r̥nam̐ v̥aste m̥gah̐ 5 6 1
 sup̥r̥m̐ v̥icam̐ akr̥ita 35 14 a E
 subar̥h̐r̥ agm̐h̐ p̥āsh̥r̥v̥m̐ 38 10
 sum̐nah̥r̥ vaj̥va 1 ci v̥ak̥sh̥t̥ 18 3,
 (21, 8 a E)
 sur̥vant̥m̐ bar̥h̥sh̥ad̥am̐ 38, 2
 sus̥and̥r̥c̥am̐ tr̥i v̥ay̐am̐ 9, 6, 9 19,
 (36 13)
 s̥ū̥rya ek̥h̐i c̥ir̥atī 5 4 7
 s̥ū̥ryas tr̥i p̥ur̥istat̥ p̥it̥u 1, 11
 s̥ū̥ry̐ya cak̥sh̥ur̥ ur̥uh̐m̐ 2 6, (24 6
 a E)
 sed agne astu subh̥gah̐ 6 11
 sen̐i ha n̥ma p̥r̥thivī 8 17
 so agna ye c̥ac̥ame 18 26
 somam̐ r̥y̐nam̐ var̥nam̐ 14, 2
 somam̐ r̥y̐nam̐ v̥ase 14 2
 somak̥ray̐ny̐ i t̥ij̥yas̥v̥anam̐ 24, 2
 soma gurb̥h̥ish̐ v̥r̥i v̥ay̐am̐ 2 14 a E
 somam̐ agro j̥ay̐atī 36, 17
 soma j̥y̐i te maj̥abh̥v̥ah̐ 2 14
 som̐y̐ya m̐i t̥ar̥isam̐ vak̥sh̐y̐ agne 2 15
 som̐m̐v̥a sv̥aranam̐ k̥n̥uh̐i 7 2, (7 9)
 som̐p̥ū̥sh̐m̐ j̥an̐a r̥y̐j̥im̐ 8 17
 som̐p̥ū̥sh̐ap̥em̐ dev̐a 11 19
 som̐y̐i p̥it̥m̐ata ḁ̄j̥yam̐ 9, 6
 som̐v̐a sv̥ar̥j̥o 5, 10, 1
 som̐r̥ud̥r̥i dh̥r̥aj̥eth̐am̐ 11 12
 som̐r̥ud̥r̥i j̥uv̐am̐ et̐m̐ 11 12
 som̐r̥ud̥r̥i v̥r̥gh̐at̐m̐ 11 12
 som̐o r̥y̐m̐r̥iaw̐ sut̐am̐ 19, 1
 sun̐ān̐ik̥ena suvidatro asme 21 13
 sun̐m̐r̥ud̥ram̐ car̐um̐ m̐r̥v̐ap̥et̐ 11, 5
 sun̐y̐is tr̥ay̐ah̐ 5, 9, 9
 sun̐i bal̐ik̥ar̥gyo m̐y̐ur̥ah̐ 5, 7, 6
 sk̐am̐i dy̐us sk̐an̐a p̥r̥thivī 35, 1

stirapam barhis sushitarima 5 6 2
stataw çastram pratigaram 5 3 1
strolita barbh paridhatta vedim 31 14
stokânima indum prati çûra 38, 6 a E
stoma trayastriçe bhuvanasya patni
22 14

sthiram manag cakrashe 8 16
sthiro bhava vijvanga 16 4 (19 5)
sphya vedim parigrhiti 25, 5
syûti devebhur amrtengat 39 3
syonl prithvi bhava 38 13 a E
syono me sida sushadah 31, 14
svadasya havya sam isho didibi 13 15
svayam kyanana sugam aprayavam
40 12

svayamavapannaty açcatthaçakâyâh
15, 5

svaryam vâ etena lokam 23, 8
svargiya vai lokâja 22, 1
svarbhûmur vâ âsurah 12, 13
svaryanto nipekshantah 18 4 (21 9)
svartati sudugha 22 14
svastaya vyabhiç ca 8 17 a E
svasti na indro vrdhacharavâh 35 1
sva lushasvidah pitrah 5 6 1
svado pito madhu pito 40 8
svadim tvâ svâduna 12, 9, 17, 18
svâdhim âdhit ya svâh 5, 3, 5

svaha yajnam varunah 38 10 a F
svaha yajnam manasa iti 23, 5
svishtham agne abhi tad grahi 2 15
svur dakshur dakshapiteha 17 1
hawsaç çucishad vasuh 15 8 16 8
(19 11)

hawsur ita sakhibhih 23 12
hariketas çhryaragunih purastat 18 3
haviddhane pranenektu 25, 8
havir va dikshitah 21, 1
havishtamir imi upah 3, 9
haryam pripihi 40, 12
haryavaham abhumatishakam 2 15
hasta dhaya savita 16 1
hasta hiranyam krti 24, 5
hiranyakeçin sudhura 38 12
hiranyagarbhas samatartatigre 16 15
40, 1 5 5, 11, (4 16 8 17 10 13
20 5 22 14 75, 13)

hiranyavari am ushaso vyushî u 15 7
hiranyaçrugo yo aya pidi 5 6 3
hutasya vahutasya 35 5
huve vas sudgotmanam 39 14
huve vitastvanam karim 40 11
hemantenartuna dev h 38 11
hotadhiyjur aya agnimandhah 5 6 4
hot yakshal agni samid 15, 13
hot yakshad bhaspatim 18, 21